

ספר עצות ישראל מסדר על-פי אלה בית

מעט הפמות ורב האיכות. והמה אמרות טהורות. ודרך
ישר לאדם יורות. להלך בהם לדורי דורות. אשר מכל
דבר תבל תה נבדל. מפי מורנו הרב רבי נתן, זכר צדיק
וקדוש לברכה.

תלמיד מבהק של מורנו הרב רבי נחמן, זכר צדיק וקדוש
לברכה, מברסלב.

אשר השאיר אחריו ברכה על כל ארבעה חלקי שלחן
ערוה, וקראם בשם "לקוטי הלכות". ועתה האיר ה' את
רוחי ולקטתי לקוטי בתר לקוטי מעט גרגרי חכמה ותבונה
מספר "לקוטי הלכות" הנ"ל. להיותם לאחיזה ביד כל
אדם, להיות להם לסלם לעלות במרומי מעלה במדרגות
המודות הקדושות ועבודת השם:

ליקטם והוציאם לאור הרה"ח ר' מנחם מענדל ב"ר יצחק
יהודא קיצקאווסקי.

נדפס בווארשא בשנת תרע"ג עם הסכמות מגדולי הדור.

נוסח הפתק הקדוש:

מאד היה קשה לי לרדת אליך
תלמידי היקר להגיד לך כי נהנתי
מאד מעבודתך ועליך אמרתי
מיינ פייעריל וועט טליען ביז
משיח וועט קומען חזק ואמץ

(תרגום מאידיש: ועליך אמרתי האש שלי תוקד עד ביאת המשיח
חזק ואמץ)

בעבודתך

נְנַחַמְנַחֲמָן מְאֹמֵן

ובזה אגלה לך סוד והוא:

מלא וגדיש מקו לקו (פצפציה)

ובחזוק עבודה תבינהו וסמן

יז בתמוז יאמרו שאינך מתענה

בהוצאת "כולנו חברים" 0506797114
ספרים לזיכוי הרבים ושמחה בארועים

הצטרף אלנו להדפסות מוזלות.

ניתן לתרום ואנחנו נפיץ וניתן לשלם ולקבל ספרים במחירי עלות.

תוכן העניינים

74	השגת אלקות	5	אמת ואמונה
76	זכרון ושכחה	24	אכילה
77	חצות	30	ארץ-ישראל
78	טלטול	33	ברית
78	יראה ועבודה	38	בנים
86	כבוד	41	בטחון
86	כעס	46	בגדים
88	ליצנות	48	גאות וענוה
89	ממון	54	דעת
96	מחשבות	56	דבור
100	מחלקת	58	התבודדות
102	מניעות	64	התחזקות

165	צִיצִית	105	מְקוּה
167	רְצוֹן		מוֹעֲדִים:
171	שְׂמֻחָה	106	שַׁבַּת
175	תְּלֻמוֹד תּוֹרָה	108	קִידוּשׁ לְבָנָה
182	תְּפִלָּה	110	פֶּסַח
197	תְּפִלִּין	122	פֶּסַח שְׁנִי
201	תּוֹכָחָה	123	סְפִירַת הָעוֹמֵר
205	תְּשׁוּבָה	125	תִּשְׂרִי
215	תְּמִימוֹת	138	נְגִינָה
222	הַשְּׁלֵמוֹת	140	עֵינַיִם
231	תִּיקוֹן הַכִּלְי	143	עֵצָה
251	פְּדִיוֹן	148	צַדִּיק
252	תְּפִילַת הַדֶּרֶךְ	161	צְדָקָה

הקדמה

יסוד התשובה ומעלות ההתחזקות למלט
 נפשו משחת הוא לא בצומות וסגופים,
 אלא לחזק באלו שלשה דברים: אהבת השם
 ואהבת ישראל ואהבת התורה, כמו שמבאר
 בספר "בוצינא דנהורא", שפעם אחת שאלו
 להבעל-שם-טוב ז"ל, מהו עקר העבודה, הלא
 אנו יודעים ואבותינו ספרו לנו, שבמימים
 הקדמונים היו אנשי מעשה מתעניין משבת
 לשבת, ואתם בטלתם את הדבר הזה,
 שאמרתם, שכל אדם שהוא מתענה עתיד לתן
 את הדין, שנקרא חוטא, שמענה את נפשו, על
 כן הגידו נא לנו מה עקר העבודה. והשיב להם
 הבעל-שם-טוב ז"ל: אני באתי לעולם הזה
 להראות דרך אחר, שיראה אדם להמשיך על
 עצמו שלשה דברים הללו, הינו: אהבת השם
 ואהבת ישראל ואהבת התורה, ואין צריך
 לעשות סגופים, עין שם עוד מענין זה:

וְכָבֵד יָדוּעַ וּמְפָרְסָם מִקְצֵה הָעוֹלָם וְעַד קְצֵהוּ
גָּדַל קִדְשָׁת אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבָּנוּ, אֹר
הָאוֹרוֹת וְכוּ', הָרַב רַבִּי נַחֲמָן זַ"ל, בְּעַל־הַמַּחְבֵּר
הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים "לְקוּטֵי־מוֹהַר" וְשָׂאֵר
סְפָרִים קְדוּשִׁים וְנוֹרָאִים מְאֹד, וְנִרְאָה לְכָל
הַמַּעֲיִן בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים גָּדַל עִמְקוֹת עֲצוֹתָיו
בְּאַהֲבַת הַשֵּׁם וְכוּ'. וְהִנֵּה בְּיוֹתֵר מִכָּל תַּלְמִידָיו
הַקְּדוּשִׁים סָמַךְ יָדָיו עַל תַּלְמִידוֹ הַקְּדוֹשׁ, הָרַב
הַצַּדִּיק רַבִּי נִתָּן זַ"ל, בְּעַל־הַמַּחְבֵּר הַסְּפָרִים
הַקְּדוּשִׁים "לְקוּטֵי־הַלְּכוֹת" וְשָׂאֵר סְפָרִים
קְדוּשִׁים. וְעַתָּה, בְּעֶקֶב־א דְּמִשִּׁיחָא, שְׁנַת־פַּשְׁט
הַחֲשֻׁכוֹת הַנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, הֵן
בְּאַמוּנַת הַשֵּׁם, הֵן בְּאַמוּנַת הַצַּדִּיקִים, אֲשֶׁר גַּם
נְבִיאֵינוּ הָרָאשׁוֹנִים, ז"ל, רָאוּ כֵן תְּמָהוּ, אֵיךְ
יֻכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים לְהִתְחַזֵּק בִּירְאַת
הַשֵּׁם בְּתוֹךְ הַחֲשֻׁכוֹת הַנוֹרָא הַזֶּה, כַּמְצִינּוּ
בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, וְכַמְבָּאָר בַּזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ (שְׁמוֹת ז):
ע"ש. וְגַם מְבָאָר בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ, ז"ל, (בְּמַסְכַּת סוּטָה
מ"ט): רַבִּי אֶלְיָעָזֵר הַגָּדוֹל אוֹמֵר: מִיּוֹם שְׁחָרַב
בֵּית חֲמַדְתָּנוּ וְכוּ' וְחֲכַמַת סוּפְרִים תִּסְרַח,

וַיֵּרְאוּ יַחְטָא יִמָּאָסוּ, וְהֶאֱמַת תְּהֵא נְעֻדְרַת,
נְעָרִים יִלְבִּינוּ זְקֵנִים, גְּדוֹלִים יַעֲמְדוּ מִפְּנֵי
הַקְּטָנִים וְכוּ' ע"ש.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲשֶׁר הַקְּדִים רְפוּאָה לְמַכָּתְנוּ,
וְשָׁלַח לָנוּ מוֹשִׁיעַ, נַחַל נוֹבֵעַ, הוּא
אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרֵבֵנוּ הַקְּדוֹשׁ זְצוּק"ל, אֲשֶׁר הוּא
וְתִלְמִידוֹ הַקְּדוֹשׁ, זְצוּק"ל, הוֹדִיעוּ לָנוּ רַב
רַחֲמָנוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עָלֵינוּ עַד אֵין
חֶקֶר, אֶךְ דְּבָרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים וְהַתְּחִזְקִיּוֹתָם
הַעֲצוּמִים מִפְּזָרִים בְּהַתּוֹרוֹת הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁבְּסִפְרֵי
הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן וּבְסִפְרֵי הַ"לְקוּטֵי-הֶלְכוֹת".

וְרֵא רְאִיתִי, אֲשֶׁר עֲתָה בְּתַקָּף הַגְּלוּת
וְהַחֲשֻׁכוֹת, בְּעַקְבָּא דְּמִשְׁיַחָא, יֵשׁ רַבִּים
מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׂמִשְׁתוֹקְקִים מְאֹד
לְעַבּוֹדַת הַשֵּׁם, אֶךְ נִדְמָה לָהֶם, כִּי אֵין לָהֶם
תְּקוּהָ ח"ו. לְזֹאת בָּאתִי, אֲנֹכִי הַצָּעִיר, וְלִקְטַתִּי
וְקִבַּצְתִּי דְּבָרֵי הַתְּחִזְקוֹת, שֶׁנִּדְפְּסוּ בְּסִפְרֵים
הַקְּדוֹשִׁים "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן וּבְסִפְרֵי "לְקוּטֵי
הֶלְכוֹת" וּמִסֵּפֶר "לְקוּטֵי עֲצוֹת הַחֲדָשׁ", שֶׁחִבֵּר
הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ מְטִשְׁעָרִין זַצ"ל, וְעוֹד מִשְׁאֵר

ספרים הקדושים, להדפיסם בכרך הקטן הזה, למען יוכל כל איש לרוות נפשו הצמאה, וידע, אשר עדין לא אבדה תקותו, חלילה:

וקראתי שם הספר "עצות ישרות", והמה עצות נכונות בדרכי השם, והתחזקות נפלאה להמשיך על עצמו שלשת הדברים הנ"ל, ולהתעורר בהם לראות, שאין שום יאוש בעולם, ואפלו אם נפל כמו שנפל, רחמנא לצלן, אף על פי-כן השם אתו, כמובא ב"לקוטי-הלכות" (הלכות נטילת-ידיים, הלכה ו', אות פ"ב) ורשמתי אצל כל אות ואות שבחבור הזה מקור מוצאו, ואם ירצה המעיין לעיין, יעיין שם ויבין הענין בשלמות יותר. וסדרתי אותם על-פי אלק-בית. ונזכה לקימו באמת, עד שנזכה לשוב בתשובה שלמה, לעשות רצון השם בלב שלם אמן, כן יהי רצון.

המוציא לאור

"עצות ישרות"

אֱמֶת וְאִמוּנָה

א

עֵקֶר הַגֶּשֶׁר לַעֲבֹר עָלָיו בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא אֱמֶת, כִּי
הָאָדָם צָרִיךְ לַעֲבֹר בְּזֶה הָעוֹלָם עַל גֶּשֶׁר צַר,
וְהָעֵקֶר - שְׂלֵא יתְפַחַד כָּלֵל.

וְלִזְבוֹת לָזֶה, לַעֲבֹר עַל הַגֶּשֶׁר צַר שֶׁל זֶה הָעוֹלָם,
הוּא עַל-יְדֵי אֱמֶת, כְּמוֹ שְׂאוֹמְרֵי הָעוֹלָם,
שְׂעָם אֱמֶת יְכוּלִין לַעֲבֹר אֶת כָּל הָעוֹלָם, כִּי עֵקֶר הוּא
אֱמֶת, שְׂעַל זֶה עוֹמֵד כָּל הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ.

וְכָל הַבְּלִבּוּלִים וְהַמְּנִיעוֹת שֵׁישׁ לְהָאָדָם מֵעֲבוֹדַת
הַשָּׁם, שֶׁהָעֵקֶר הוּא מְנִיעַת הַמַּחַ, עֵקֶר הָעֵצָה
לַעֲבֹר עֲלֵיהֶם, הוּא אֱמֶת, שֶׁהוּא מוֹרֵה-דָרֶךְ לְהָאָדָם
לַעֲבֹר עַל הַכֹּל בְּחִינַת (תְּהִלִּים מ"ג): "שְׁלַח אֹרֶךְ וְאַמְתָּךְ,
הִמָּה יִנְחוּנֵי", וְכְמוֹ שְׂכַתוֹב (שָׁם פ"ו): "אֵהְלֶךְ בְּאַמְתְּךָ".
כִּי הָאֱמֶת הוּא הַגֶּשֶׁר דְּקָדְשָׁה, שְׂעַל-יְדוֹ עוֹבְרִים
בְּתוֹךְ כָּל הַמַּיִם הַשׁוֹטְפִים וְנִצּוֹל מִכָּלֵם, שְׁזֶה
בְּחִינַת קְרִיעַת יַם-סוּף, שֶׁהִלְכוּ בִּיבֻשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם
בְּזִכּוֹת יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֱמֶת, וְזֶה שְׂפִירֵשׁ רַש"י

על פסוק (בראשית ל"ב): "וַיַּעֲבֹר אֶת מִעְבַּר יַבֵּק" – 'עֲשֵׂה
עֲצֻמוֹ בְּגִשְׁרִי', כִּי יַעֲקֹב הוּא בְּחִינַת אֱמֶת, שֶׁהוּא
הַגִּישׁוֹר לַעֲבֹר עָלָיו בְּשָׁלוֹם. (הלכות תפלין, הלכה ה', אות מ"א)

❦ ב ❦

מִי שְׂכַוְנָתוֹ אֵל הָאֱמֶת, וְחוֹגֵר עֲצֻמוֹ לְמִלְחָמָה בְּשִׁבִיל
הָאֱמֶת - הוּא מְנַצֵּחַ תָּמִיד.

כִּי כָּל מֶה שֶׁעוֹשֶׂה אִיזָה עֲבָדָא לְצַרְךָ מְלַחֶמֶת
מְצוּהָ זֹאת, הוּא מְנַצֵּחַ בְּזֶה מִידָּה, מֵאַחַר שְׂכַוְנָתוֹ
לְשָׁמַיִם בְּאֱמֶת, עַל כֵּן אֵף אִם אֵינוֹ זוֹכֵה לְנִצָּחַ
הַמְּלַחֶמָה בְּשָׁלְמוֹת, אֵף-עַל-פִּי-כֵן בְּזֶה בְּעֲצֻמוֹ שְׂאוּחִז
הַכְּלִי-מְלַחֶמָה בְּיָדוֹ לְלַחֵם נֶגֶד שׁוֹנְאֵי הַשֵּׁם, שֶׁהֵם
הַיִּצָּר הָרַע וְחִילוּתָיו וְכוּ', בְּזֶה בְּעֲצֻמוֹ הוּא נִקְרָא
בְּכָר מְנַצֵּחַ.

כִּי כָּל עֲבָדָא וְתַנוּעָה קִלָּה, שֶׁהָאָדָם מִתְגַּבֵּר בְּשִׁבִיל
לְעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, הוּא יָקָר מְאֹד בְּעֵינֵי
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְתִכְפֹּף הוּא מְנַצֵּחַ הַרְבֵּה, נִצָּחוֹן אֱמֶתִי
וְנִצָּחִי, כִּי רַק זֶה עִקַּר הַנִּצָּחוֹן הָאֱמֶתִי, כִּי זֶה הַנִּצָּחוֹן
יִשְׂאָר קַיָּם לְנִצָּחַת, כִּי "לִית רְעוּתָא טָבָא דְאֵתְאֲבֵד" (אין
רְצוֹן טוֹב שְׂנֵאבֵד). וְזֶה מְרָמֵז בְּזִהָר הַקָּדוֹשׁ בְּעֵינֵי הָאֲרַבְעָה

מינים שבלולב, שאמר שם: "מאן נצח - מאן דאחד
 מאני-קרבא בידוי" (מי מנצח? מי שאוחז בכלי קרב בידו), כי תכר
 בשאוחזין הכלי-מלחמה ללחם עם המונעים אותו
 מנקדת האמת, בזה בעצמו כבר נצח הרבה פנ"ל.

(הלכות פרשת-הראיה ה', אות ט', י"ט)

לפעמים יכול האדם לפל ח"ו, על-ידי האמת דיקא,
 כי יודע בנפשו, שבאמת קלקל ופגם
 הרבה, וגם עתה הוא כמו שהוא, ועל כן מסיתו
 הבעל-דבר לדחותו לגמרי ח"ו, על-ידי האמת שלו,
 כמרגל זאת בפני כמה אנשים, והרבה יצאו מעולמם
 לגמרי על-ידי האמת הזו.

אבל כבר גלו לנו הצדיקי-אמת, שהאמת לאמתו
 אינו כן, כי צריך כל אדם להתחזק עצמו
 בהשם יתברך תמיד ולקיים בחינת (תהלים קל"ט):
 "אם אפק שמים - שם אתה, ואציעה שאול
 - הנך", שאפלו בשאול תחיתות ח"ו, ידע
 ויאמין, שהוא סמוך עדין להשם יתברך, ואין

שום יאוש בעולם, ויכולין לשוב גם משם ולהתקרב להשם יתברך באמת.

פי בודאי צריכין לשמר את עצמו מן החטא, ואפלו מפגם כל שהוא, אבל אף-על-פי-כן, אפלו אם נכשל כמו שנכשל, אפלו אלפים ורבבות פעמים ח"ו, אף-על-פי-כן בכל עת ורגע חסדי השם לא תמנו, ויכולין לקרב עצמו להשם יתברך בכל עת ומכל מקום שהוא, כי לגדלתו יתברך אין חקר, ועל-ידי תשובה וצעקה ותפלה ותחנונים הרבה יכול להתהפך הכל לטובה בחינת "עוונות נטהפכין לזכיות", וזהו עקר האמת לאמתו.

ובן כל המחלקת על צדיקי אמת, הן המחלקת מחסידים וכשרים, בפרט של המחקרים הנוטים לדרכי הכפירות, רחמנא לצלן, הכל הוא על-ידי האמת המבדה שלהם, כי האמת נעשה עדרים עדרים, וכל אחד אומר שאצלו הוא האמת, ועל פן ברב ספרי המחקרים צועקין רק על האמת – אוי להם ולהאמת המזיף שלהם, שהוא תכלית השקר והכפירות, רחמנא לצלן.

נִמְצָא מְבֹאֵר, שֶׁהָאֱמֶת בְּעֵצְמוֹ צָרִיךְ שְׁמִירָה
 מְעֻלָּה, שְׁלֹא יִטְעֶה ח"ו עַל-יְדֵי הָאֱמֶת,
 וְזֶה בְּחִינַת "הַשּׁוֹמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם". (*) (הַלְכוֹת שֶׁבֶת ז').

(אות נ"ח, ס"ג -ס"ד)

❖ ד ❖

עֵקֶר הַרְחֻמְנוּת, שְׁצָרִיכִין לְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל, הוּא
 לְהַכְנִים בָּהֶם הָאֱמֶת, וּלְהוֹצִיאֵם עַל-יְדֵי-זֶה
 מֵעוֹנוֹתֵיהֶם, וּלְקַרְבָּם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. (וְזֶה בְּחִינַת (מִיכָה ז')
 תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, חֶסֶד לְאַבְרָהָם - שְׁעֵקֶר הַחֶסֶד
 לְאַבְרָהָם, שְׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, הוּא מֵה שְׁנוֹתֵן
 הָאֱמֶת לְיַעֲקֹב). (הַלְכוֹת חֲנֻכָּה, בְּהַשְׁמָטוֹת סוּף אֲרַח חַיִּים ג')

❖ ה ❖

עַל-יְדֵי שְׂמִשִּׁים נִפְשׁוּ בְּעֵפֶר, עַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה
 לְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת לְאֱמַתּוֹ, שְׂיִתְגַּלֶּה לוֹ
 אִזּוֹר הָאֱמֶת, עַד שְׂיִתְגַּבֵּר עַל-יְדֵי-זֶה בְּחִשְׁק וְרִצּוֹן
 דְּקַדְשָׁה חֹזֵק כָּל כָּךְ, עַד שְׂיִשְׁפֹּר כָּל הַמְּנִיעוֹת, וְיִזְכֶּה
 לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה. (הַלְכוֹת הַכֶּשֶׁר בְּלִים ד'. אות י"ח)

צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וּלְהִתְחַנֵּן
 לְפָנָיו, מֵאַחַר שֶׁכָּלָנוּ בְּנֵי יַעֲקֹב, שֶׁהוּא עֵצֶם
 הָאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שׁם): "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב". נִמְצָא,
 כָּלָנוּ בְּנֵי יַעֲקֹב אֲנַחְנוּ, זָרַע אֱמֶת, עַל כֵּן בְּזִכּוֹת יַעֲקֹב
 יֵרַחם גַּם עָלֵינוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁנִּזְכָּה לְהִסְתַּפֵּל רַק עַל
 הָאֱמֶת וּלְגַלוֹת הָאֱמֶת בְּעוֹלָם, שֶׁעַל-יָדֵי זֶה נִזְכָּה
 לְהִתְחַזְּקוֹת הַרְצוֹן דְּקַדְשָׁה וּלְשִׁבַר כָּל הַמְּנִיעוֹת
 וּלְהִתְקַרֵּב אֶל הַקַּדְשָׁה כַּנִּלְוֵי וְכוּ'. (שׁם, אוֹת כ"ה)

מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת יְכוּלִין לַחֲזוֹר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל-יָדֵי
 הָאֱמֶת, דְּהֵינּוּ כְּשִׁיזְדַעֵין הָאֱמֶת לְאֱמַתּוֹ וְכָל
 אֶחָד מִכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ.

כִּי עַקֵּר הַפֶּגֶם הוּא עַל-יָדֵי שֶׁקֶר, בְּחִינַת הַיְכָלִי
 הַתְּמוּרוֹת, שֶׁמְמִירִין טוֹב בְּרַע וְרַע בְּטוֹב, שְׁזֵה
 בְּחִינַת 'עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה זְמָרִי וּמִבְּקֵשׁ שֶׁכָּר בְּפִינְחָם',
 אֲבָל כְּשֶׁמִּכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ וּמַשִּׁים נִפְשׁוֹ כְּעֶפֶר וְרוּאָה
 שִׁפְלוּתוֹ בְּאֱמֶת וְגִדֵּל רַחוּקוֹ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֶף-עַל-פִּי

שָׁבְאֶמֶת הוּא כָּךְ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יְכוּל עַל-יְדֵי-זֶה לְחַזֵּר
וְלָשׁוּב לַיהוָה יִתְבַּרְךָ. (הַלְכוֹת נוֹתֵן טַעַם לַפָּנִים ב')

⊕ ח ⊕

מִי שָׁרוּצָה לְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מֵאִשׁ הַמַּחְלֶקֶת, הֵינּוּ שְׂלֵא
יַחְזִיק בְּמַחְלֶקֶת ח"ו, עֵקֶר הַצָּלָתוֹ – עַל-יְדֵי אֶמֶת.
(הַלְכוֹת רַבִּית ה'. אוֹת י"א)

⊕ ט ⊕

אֶפְלוּ אִם נָפַל הָאָדָם לְמָקוֹם שְׁנַפֵּל ח"ו, אֶפְלוּ אִם
הַחֲשָׁד מְסַבֵּב אוֹתוֹ מִכָּל הַצְדָדִים, אֶף-עַל-פִּי-
כֵן בְּשִׂמְאֵמִין בְּהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּאֶמֶת בְּפִשְׁיטוֹת,
שְׂמֵאֵמִין בְּהַשֵּׁם אַחַד וְצוּעֵק אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּאֶמֶת:
"אֵלֵי, אֵלֵי, לָמָּה עֲזַבְתָּנִי", וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו בְּאֶמֶת, אֲזִי
הָאֶמֶת מֵאִיר לוֹ לְצֵאת מֵאִפְלָה לְאוֹרָה, אֶף גַּם הוּא
זוֹכֵה לַעֲשׂוֹת פֶּתַח גַּם לְאַחֲרִים, וְלִהְיוֹצִיאָם מֵהַחֲשָׁד
וְלִהְחַזִּירָם בְּתִשׁוּבָה. (הַלְכוֹת דִּינִים כ'. אוֹת כ')

עַקֵּר פָּנֶיךָ אֶת אִישׁ הָרָאשׁוֹן וְחַוֵּה הָיָה עַל-יְדֵי שֶׁהִנָּחַשׁ
הַסִּית וְהִטְעָה אוֹתָם מִן הָאֱמֶת אֶל הַשָּׁקֶר. (*)

(שם, אות כ"ד)

עַל-יְדֵי עֵדוּת שָׁקֶר, ח"ו, פּוֹגְמִין בְּשְׁנֵי שֵׁמוֹת
הַקְדוּשִׁים שָׁהֵם: ה', אֱלֹקִים, וְעַל-יְדֵי עֵדוּת
אֱמֶת מִיַּחַדִּין שְׁנֵי הַשֵּׁמוֹת הַקְדוּשִׁים הַנִּלְבָּד בְּבַחֲיִנַת
(יְרֵמְיָה י'): "וְה' אֱלֹקִים אֱמֶת". וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל
(ירושלמי ברכות פ"ק א'): "שֶׁפְּסוּק: "אֲנִי הַשֵּׁם אֱלֹקֵיכֶם",
שֶׁבְּסוּף קְרִיאַת-שְׁמַע, הוּא כְּנֶגֶד דְּבוּר: "לֹא תִעָנֶה".

(שם, אות כ"ז)

אִי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְאֱמֶת בְּשִׁלְמוֹת כִּי אִם בְּשִׂאֵינוּ
נִצְרָךְ לְבְרִיּוֹת, שָׂאז דִּיקָא הָאֱמֶת בְּשִׁלְמוֹת.
אִךְ לְכַאוּרָה קָשָׁה: אִם כֵּן, רַב הָעוֹלָם נִצְרָכִים
לְבְרִיּוֹת, כִּי צְרִיכִים רַבָּם לְקַבֵּל טוֹבָה זֶה מִזֶּה,
וּמֵאַחַר שֶׁהוּא צָרִיךְ לְחַבְרוֹ לְאִיזָה דְּבָר, אִם כֵּן הוּא
בְּכֻלָּל נִצְרָךְ לְבְרִיּוֹת, וְכֵן כָּל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים, כָּל

פְּרַנְסָתָם – מִמָּה שְׁמֻקְבָּלִים מִהַמוֹן-עַם, אִם כֵּן לְפִי
 זֶה הֵם רְחוּקִים, ח"ו, מִן אִמְתָּ? אֵךְ בְּאִמְתָּ עֵקֶר
 הַתְּכִלִּית – שְׁצָרִיכִין לִידַע, כִּי אִין עוֹד מְלַבְדוּ, אִין
 עוֹד מִמֶּשׁ, דְּהֵינּוּ שְׂאִין שׁוֹם דְּבָר נִמְצָא בְּעוֹלָם,
 רַק הוּא יִתְבָּרֵךְ לְבַדוּ, וְכִמוּ שְׁכַתוּב: וַיִּדְעַת הַיּוֹם
 וְכו' הַשֵּׁם הוּא הָאֱלֹקִים וְכו' אִין עוֹד אִין עוֹד
 מִמֶּשׁ, כִּי אִין שׁוֹם דְּבָר נִמְצָא בְּעוֹלָם כָּלֵל כָּלֵל
 לֹא, רַק הוּא לְבַדוּ יִתְבָּרֵךְ, וְכִלְא קָמָה כָּלֵל חָשִׁיב
 לֹא מִמֶּשׁ (הַכֵּל לִפְנֵי נַחֲשׁב : לֹא מִמֶּשׁ), כִּי הַכֵּל בְּטִל
 בְּמִצִּיאוֹת מִמֶּשׁ נִגְדוּ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל כֵּן כְּשֻׁמְקְבָלִין
 מֵאַחַד פְּרַנְסָה אוֹ הַטְּבָה אַחֲרָת, הוּא מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרֵךְ בְּעֶצְמוֹ, מֵאַחַר שְׂיִודַע שֶׁהַכֵּל אִין וְאַפְסֵם,
 וְהַפֵּעַל נִכְלָל בְּהַכְחָ, וְאִזִּי הוּא מְקַבֵּל רַק מֵהַכְחָ
 הָרֵאשׁוֹן, דְּהֵינּוּ מֵהַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ.

וְזֶה עֵקֶר בְּקִשְׁתֵּנוּ: "וְאֵל תִּצְרִיכֵנוּ לְיָדֵי מִתְּנֵת
 בְּשָׂר-וָדָם", דְּהֵינּוּ שְׂלֵא לְטַעוֹת וְלַחֲשֵׁב שֶׁהוּא
 מְקַבֵּל מֵהַבְּשָׂר-וָדָם מִמֶּשׁ, רַק שְׂיִידַע, שְׂאֵפְלוּ כְּשֶׁהוּא
 מְקַבֵּל טוֹבָה מִחֵבְרוּ, הוּא מְקַבֵּל רַק מֵהַכְחָ הָרֵאשׁוֹן,

שהוא הבורא יתברך, ואז הוא בודאי אינו נצרך
לבריות, אף-על-פי שהוא מקבל מהם.

וזה בעצמו בחינת אמת, כי זה עקר האמת.
כשיודעין שהפעל מקשר בכח, ואין שום דבר
בלעדיו יתברך, רק בלחוד (אחד) - אז דיקא זוכין
לאמת, כי אמת הוא רק אחד, וכמבאר במקום אחר,
דהינו כשיודעין שהכל אין נגדו, אין ממש, ואחר
הבריאה הוא ממש כמו קדם הבריאה, כי הפעל
מקשר בהכח באחדות גמור, ואזי הוא בחינת אמת.
ודבר זה אי אפשר להסביר, רק כל חד בפום מה
דמשער בלבה. (הלכות מתנת שכיב-מרע ב'. אות ב')

האמת הוא בחינת "גר ה' וכו' חופש כל חדרי
בטן", כי על-ידו יכולין לחפש כל חדרי-
בטן ולצאת מאפלות החשכות הבא בכל חדרי-בטן,
שהם כלל התאוות והמדות רעות וכו', והאמת יוכל
להאיר בכל חדרי-בטן למצא עצה והתחזקות לשוב
מכלם להשם יתברך.

כִּי אִפְלוּ כְּשֶׁנִּדְמָה לְהָאָדָם שִׂוְדַע הָאֱמֶת, רַק
 שֶׁהִתְאַוּת מִתְגַּבְּרִים עָלָיו כָּל כָּךְ, עַד שֶׁאִין
 בְּכחוֹ לַעֲמֹד כְּנִגְדָם – גַּם זֶה שֶׁקָּר, וְאִם יִמְשִׁיךְ עֲצֵמוֹ
 אֶל הָאֱמֶת, בְּיָדָיו יִהְיֶה לוֹ כַּח וְעֵצָה לְהַפְלִיט מֵהֶם,
 כִּי אִין הַקְּדוֹשׁ-שֶׁבְרוּךְ-הוּא בָּא בְטְרוּנְיָא עִם בְּרִיּוֹתָיו,
 וְאִין הַקְּדוֹשׁ-שֶׁבְרוּךְ-הוּא שׁוֹלַח עַל הָאָדָם נְסִיוֹן וְכוּ',
 שְׁלֵא יוּכַל לַעֲמֹד בּוֹ.

וְעוֹד יֵשׁ בְּזֶה הַרְבֵּה לְדַבֵּר, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבַאֵר אֱמֶת
 הָאֱמֶת, שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה לְפִי
 בְּחִינָתוֹ, וּבְפֶרֶט בְּעֵינָיו הַהִתְחַזְּקוֹת. (הַלְבוֹת גְּנִבָה ה'. אוֹת י"ד)

❖ יד ❖

עֵקֶר הַתְּגַבְּרוֹת הַשֶּׁקֶר וְהָרַע וְהַחֲשֵׁךְ הוּא בְּעֵינָיו
 הַזְּיוּג וְהַפְּרָנְסָה, כִּי דִיקָא מַחֲמַת שֵׁישׁ בְּהֶם
 קַדְשָׁה גְבוּהָ מְאֹד וְהֵם בְּבַחֲיֵינָת אֱמֶת, עַל כֵּן מִתְגַּבֵּר
 הָרַע וְהַשֶּׁקֶר לְהַעֲלִים הַקְּדוֹשָׁה וְעֵצֶם הָאֱמֶת שֵׁישׁ
 בְּזֶה לְגַמְרֵי.

וְעֵקֶר הַתְּקוּן לְזֶה הוּא עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֱמֶת, שְׁמַאִיר
 נִקְדַּת הָאֱמֶת בְּלֵב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שִׁימְשִׁיךְ
 עֲצֵמוֹ בְּכָל עֵת רַק אֶל נִקְדַּת הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ,

ועל־ידי־זה זוכין לצאת מתוך החשך לאור גדול,
וזוכין לזיווג ופרנסה בקדושה גדולה. (שם, אות כ"ה, ל"א)

❖ טו ❖

עקר מעלות ההסתכלות וראית פני הצדיק, (שזוכין
על־ידי־זה לכל התקונים המבארים בפנים), הוא רק כשהוא
באמת ובאמונה, שאז נקרא "ראיה". כי כשרואה פני
הצדיק ואינו מאמין בו, אין זה נקרא ראיה כלל, כי
באמת אינו רואה את הצדיק כלל, מאחר שלפי
דעתו אינו צדיק, כי אינו מאמין בו, נמצא שאינו
רואה את הצדיק כלל. (הלכות תפלין ו', אות י"ב)

❖ טז ❖

כל זמן שלא זכה האדם לידע מי הוא הצדיק
האמת, שצריך להתקרב אליו ולהתדבק בו, אזי
צריך להאמין ולהתדבק בכל הצדיקים, אף־על־פי
שחולקין זה על זה. לא כמו הליצנים שאומרים,
שמאחר שחולקים הצדיקים זה על זה – הוא שומע
דברי שניהם וחולק על שניהם, כי זהו דברי ליצנות,
ונוגעין בכפירות, רחמנא לצלן, רק האמת הוא להפך
– שצריך להאמין בכלם, ולבלי להסתכל כלל על

המחלקת שביניהם, מאחר שכלם מזהירים אותו לקיים תורת משה שבכתב ושבעל-פה.

כי רק מהאנשים הכופרים, ההולכים בדרךי החקירה, הרוצים להטות מתורת משה ללמוד חכמות חיצוניות וכו', מהם צריכין להתרחק בתכלית הרחוק, אבל כל מי שמנהיג על-פי התורה, כפי שמסרו לנו רבותינו הקדושים בגמרא ופוסקים וספרי יראים, המיסדים על-פי דבריהם הקדושים – בהם צריכים להתדבק בכלם, כמו שכתוב: וכו' תדבק. ואמרו רבותינו ז"ל: 'הדבק בתלמידי-חכמים'. וזה בחינת יום-טוב שני של גליות: כי כמו שמחמירין מחמת ספק ועושין שני ימים טובים, כמו כן צריכין מחמת ספק להתקרב לכל הצדיקים, ההולכים על-פי התורה, כי קדשת יום-טוב היא בחינת קדשת הצדיק, כידוע. (הלכות תפלת המנחה ו'. אות י"ב)

העקר הוא אמונת-חכמים, כי העקר הוא התכלית, וצריך כל אדם לחוס על עצמו ולחשב תמיד בכל יום על תכליתו הנצחי, ומה יהיה סופו וכו'.

וְלִזְכוֹת לְתַכְלִית הַטּוֹב בְּאַמֶּת, אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם
 עַל-יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים. כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהֵאָדָם לְהַגִּיעַ
 וּלְחַזֵּר לְמִקּוֹר נִשְׁמָתוֹ כִּי אִם עַל-יְדֵי הַחֲכָמִים
 הַצַּדִּיקִים אֱמֵתִיִּים.

כִּי אֶפְלוּ כְּשֵׁרִים וִירָאִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה אֵינָם
 יְכוּלִים לְהַגִּיעַ לְשִׁלְמוֹתָם כִּי אִם עַל-יְדֵי הַחֲכָמִים
 וְהַצַּדִּיקִים אֱמֵתִיִּים, מִכָּל שָׂכֵן מִי שְׂפָנָם אֵיזָה פָּנָם,
 מִכָּל-שָׂכֵן מִי שְׂפָנָם וְעֵבֶר הַרְבֵּה, ח"ו, כַּמְצוּי עֲכָשׁוּ
 בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, בְּיָדָי אִי אֶפְשָׁר לְרַפְּאוֹתוֹ בְּגוֹף
 וּנְפֶשׁ כִּי אִם עַל-יְדֵי הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים וְהַנְּפִלְאִים
 בְּאַמֶּת, שִׁיּוּדְעִים לְדַרְשׁ אֶת הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת בְּאַמֶּת,
 וִיּוֹדְעִים שְׂרָשֵׁי נְפִשׁוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּהַתּוֹרָה,
 וִיּוֹדְעִים לְפָרֵשׁ וּלְבַאֵר כָּל הַדְּרָכִים וְהַעֲצוֹת וְהַנְּתִיבוֹת
 וְהַתְּחַבּוּלוֹת, שֶׁצָּרִיךְ כָּל אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם, הַרוֹצֵה לְגִשֵּׁת
 אֶל הַקִּדְשׁ, בְּאִפְנֵי שִׁיּוּבָל כָּל אֶחָד לְקַבֵּל רְפוּאָה לְכָל
 מִינֵי חֲלֵי הַנְּפֶשׁ וְהַגּוֹף שֶׁבְּעוֹלָם. (הַלְכוֹת שֶׁפֶת ו', אוֹת ג').

❖ יח ❖

עַקֵּר כָּלֵל הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה הוּא אֱמוּנַת-חֲכָמִים, כִּי
 הֵם מְמַשִּׁיכִין לָנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּשִׁלְמוֹת,

כִּי בִּלְאֵ אֱמוּנַת־חַכְמִים אֲמֵתִים גַּם אֱמוּנַתוֹ בְּהֵשֶׁם
 יִתְבָּרֵךְ אֵינוֹ בְּשִׁלְמוֹת. (שם אות י"א)

⊕ יט ⊕

צָרִיכִים לְהוֹדוֹת וּלְהִלֵּל מְאֹד לְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ,
 בְּשׂוֹזוּכִין לְאֱמוּנַת־חַכְמִים. כִּי עַל־יְדֵי־זֶה
 נִצּוּלִין וְיוֹצְאִין מִכָּל הַצָּרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, בְּרוּחָנִיּוֹת
 וּבְגִשְׁמִיּוֹת. וְזֶה בְּחִינַת "מוֹדִים דְּרַבָּנָן". (שם אות י"ט)

⊕ כ ⊕

צָרִיךְ הָאָדָם לְזַהֵר, שֶׁלֹּא לִכְנֹס לַחֲקֹר בַּמָּה שֶׁאִין לוֹ
 רְשׁוֹת בְּבְחִינַת: "בְּמִפְּלֵא מִמֶּךָ אֵל תִּדְרֹשׁ"
 וְכו', וְתִקֵּף כְּשֶׁרוֹאֶה מְבוֹכָה, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיִיגָה
 וּלְהַבִּינָה – יִבְרַח מִשָּׁם, וְיִסְמֹךְ רַק עַל אֱמוּנָה. וּמִי
 שֶׁפּוֹגֵם בְּזֶה, הוּא בְּחִינַת פָּגַם אֲכִילַת בָּשָׂר בְּחֶלֶב.

(הלכות דברים היוצאים מן החי, שבהלכות סימני בהמה ותייה טהורה ד'. אות מ')

⊕ כא ⊕

מִי שֶׁלְבוֹ שָׁלֵם עִם הַשָּׁם, וְאֱמוּנַתוֹ חֲזָקָה, וּמֵאֲמִין
 שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג רַק בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ – אֲזִי הוּא

בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְאִין לֹא שׁוּם דְּאָגָה וּפְחָד כָּלֵל מִשׁוּם
דְּבַר שְׂבַעֲוֹלָם. (הלכות כְּלֵי תַיִן א', אות א')

❧ כב ❧

הַטְּבִיִּלָּה וְהַטְּהָרָה בְּמִקְוֵה, מְסַנֵּל לְגִידֵל וּלְהַשְׁלִים
אֶת הָאֵמוּנָה. (הלכות גְּלוּחַ ד', אות ט"ז)

❧ כג ❧

אִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן בְּשִׁלְמוֹת תַּאֲוֹת מָמוֹן כָּל זְמַן שְׁלֵא
זָכָה לְשִׁלְמוֹת הָאֵמוּנָה, וְכֵן לְהַפְּךְ אִי אֶפְשָׁר
לְזַכּוֹת לְאֵמוּנָה שְׁלֵמָה כָּל זְמַן שְׁלֵא בְּטַל תַּאֲוֹת מָמוֹן.
וְאִם כֵּן מֵהֵיכָן יִתְחִיל?, עַל כֵּן עֲקַר הָעֲצָה: רַק לְצַעֲק
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל עֵת, וְזֶהוּ הַהִתְחַלָּה שֶׁל כָּל
הַהִתְחַלּוֹת, וְאִז יַעֲזֹר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׂיִזְכֶּה לְכָל
הַתְּקוּנִים כְּאַחֵד. (הלכות עֲרֻלָּה ד', אות י"ח-י"ט)

❧ כד ❧

הַתּוֹרָה וְהָאֵמוּנָה תְּלוּוִים זֶה בְּזֶה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְקַיֵּם
אֶת הַתּוֹרָה כִּי אִם עַל-יְדֵי אֵמוּנָה, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב: "כָּל מִצְוֹתַיִךְ אֵמוּנָה". וְכֵן אִין קִיּוּם
לְהָאֵמוּנָה, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה. (הלכות דְּיָנִים ד', אות ז)

❖ כה ❖

עַל-יְדֵי אֱמוּנַת הַרְצוֹן, דְּהֵינּוּ שְׂמֵאֲמִין בְּאֱמוּנָה
 שְׁלֵמָה, שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג רַק בְּרְצוֹנוֹ וְיִתְבָּרֵךְ,
 עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכָה לְהֵאֲרֵת הַרְצוֹן, דְּהֵינּוּ שְׂיִכְסֹף
 וְיִשְׁתַּזְקַק לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ וְלַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּרְצוֹן חֶזֶק
 וְכִסּוּפִים גְּדוֹלִים. (פְּמִבְּאָר בְּפָנִים, הַלְכוֹת עֶרֶב, הַלְכָה ג', אוֹת ג')

❖ כו ❖

עַל-יְדֵי שְׂמֵצֵמְצֵמִין אֶת הַמַּח לְבָלִי לְהִתְנַאֲוֹת לְהִיּוֹת
 חָכָם בְּעֵינָיו, שְׂיִרְצֶה לְהִשְׁיֵג יוֹתֵר מִשְׁכָּלוֹ,
 רַק יִצְמָצֵם מֵחוּ, וְיִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ בְּאִזּוֹב וְכִתּוּלֵעַת,
 וְיִסְמַךְ עֲצָמוֹ עַל הָאֱמוּנָה – עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא זוֹכִין
 לְטִהָר תְּכֵלִית הַחִיצוֹנִיּוֹת וְלִקְשֹׁר תְּכֵלִית הַחִיצוֹנִיּוֹת
 גַּם בֵּן אֶל הַפְּנִימִיּוֹת, שְׂזֶה בְּחִינַת טָהָרַת הַפְּרָה-
 אֲדָמָה. (פְּמִבְּאָר בְּפָנִים, הַלְכוֹת פְּקֻדוֹן ד', אוֹת כ"ג)

❖ כז ❖

עַל-יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים בְּשִׁלְמוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁמָר
 הָעוֹלָם עִם כָּל עֲשִׂירֵי־וַתִּיהֶם וְחִפְצֵיהֶם מִכָּל
 מִינֵי הַזִּקּוֹת וְחִסְרוֹנוֹת. גַּם צְרִיכִין לָזֶה שְׂיִהְיֶה אֲהָבָה
 וְשָׁלוֹם גְּדוֹל בֵּין יִשְׂרָאֵל. (שָׁם ה', אוֹת ב')

❖ כח ❖

עַקֵּר עֲבָדוֹת וַיִּגִיעַת הַפְּרָנְסָה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת פְּגָם
 אֱמוּנַת־חֲכָמִים, כִּי עַל־יְדֵי פְּגָם אֱמוּנַת־חֲכָמִים
 נוֹפֵל לְעֲבָדוֹת, וּפְרָנְסָתוֹ בְּדַחַק גָּדוֹל כָּל כָּךְ, עַד
 שְׂמִיכָרָח לְהַשְׁכִּיר עֲצָמוֹ לְעֵבֵד אֵצֶל חֵבְרוֹ בְּשִׁבִיל
 פְּרָנְסָה, אֲבָל עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים זֹכָה לְחֵירוֹת
 לְבַטֵּל מֵעֲצָמוֹ עַל עֲבָדוֹת וַיִּגִיעַת הַפְּרָנְסָה, וּפְרָנְסָתוֹ
 נִמְשָׁכֶת לוֹ בְּרוּחַ וּבְשָׁפִי גָּדוֹל. (שם, אות כ"ו - כ"ז)

❖ כט ❖

עַקֵּר שְׁלֵמוֹת אֱמוּנַת־חֲכָמִים הוּא: כְּשִׁמְפִיז מָמוֹנוֹ
 לְהַחֲזִיק אֶת הַתְּלִמִיד־חֶכֶם וּלְהַתְקַרֵּב אֵלָיו. (שם,
 אות כ"ו)

❖ ל ❖

בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, הֵן בְּפְרָנְסָה, הֵן
 בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וְנִדְמָה לוֹ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְעֵבֵד
 אֶת הַשֵּׁם מִחֲמַת דְּחֻקוֹת הַפְּרָנְסָה וְרַבּוּי הַבְּלָבוּלִים
 וְהַרְעִיּוֹנִים הָעוֹבְרִים עָלָיו, יֵדַע: שְׁכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִפְּגָם
 אֱמוּנַת חֲכָמִים, וַיִּזְכֹּר עֲצָמוֹ בְּכָל פַּעַם עַל־יְדֵי זֶה
 לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל פְּגָם אֱמוּנַת חֲכָמִים, וַיֵּאֱמִין

מֵעַתָּה בְּאֱמֶת בְּכָל סִפְרֵי הַצְּדִיקִים וְהַחֲכָמִים אֱמֶתִיִּים,
 עַד שְׂזִזְכָּה עַל-יְדֵי-זֶה לִינֹק מִהַשְּׂכָל הַכּוֹלֵל, שֶׁעַל-יְדֵי-
 זֶה נִמְתָּק וְנִתְתַקֵּן הַכֹּל. (שָׁם, אוֹת ל"ב)

❖ לֹא ❖

הַפְּלֵת נְפְלִים בָּא, ח"ו, עַל-יְדֵי פְגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים.
 (שָׁם, אוֹת ל"ה)

❖ לֵב ❖

מֵעַנְיֵן הָרוּחַ-סְעָרָה וְעַנְן גָּדוֹל וְאִשׁ מִתְּלַקַּחַת,
 הַמְּסַעֵיר וּמַחֲשִׁיד וּבוֹעֵר עֵתָה בְּעוֹלָם מְאֹד
 עַל-יְדֵי כֶּתוּת הָאֶפִיקוֹרְסִים, הַמְתַּגְבְּרִים בְּכָל יוֹם, וּמִי
 יוֹדֵעַ מַה יֵּלֵד יוֹם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אֲךְ כָּבֵר הַקָּדִים לָנוּ
 הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רְפוּאָה לַמֶּכֶה עַל-יְדֵי גְדוּלֵי הַצְּדִיקִים
 הָאֱמֶתִיִּים וְכוּ'. (הַלְכוֹת גִּזְיָקִין ד', אוֹת כ"ח, ל')

❖ לֶג ❖

עֲקָר תִּקּוּן הַבְּרִית בְּשִׁלְמוֹת הוּא: עַל-יְדֵי אֱמוּנַת
 חֲכָמִים. (הַלְכוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה א', אוֹת י').

אכילה

א

על-ידי שמפרישין חלה זוכין שיהיה הלחם והמזון
בבחינת מזונא דנשמתא, בבחינת אכילת
הצדיקים, בחינת: "צדיק אוכל לשבע נפשו". (הלכות

ציצית ה', אות כ"ט)

ב

יש צדיקים אמתיים, שהם קדושים באמת, ושברו
תאות אכילה לגמרי, עד שאינם יכולים לאכל
כי אם מעט דמעט, וגם זה המעט שאוכלין הוא
בקדשה נוראה, עד שכל מאכלם ומזונם אינו מאכל
ומזון שהעולם נוזנים ממנו, כי מאכלם הוא בחינת
מן, שהוא לחם אבירים, מאכל מלאכים.

ויכול האדם לזכות, שיהיה כל מאכלו וסעדו
בבחינת לחם הפנים.

ויש צדיקים שזכו, שכל מאכלם אינו רק
מהתנוצצות האותיות הקדושות, שבאותו
הדבר שאוכל ושותה, נמצא, שצדיקים כאלו אינם

אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים מֵאֲכָל וּמִשְׁקָה שֶׁל שְׂאֵר בְּנֵי-אָדָם
כָּלֵל, רַק אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין אוֹתֵיזוֹת קְדוֹשׁוֹת וְכוּ'.

אֲךָ צְרִיכִין לְשָׁמֵר אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, כִּי יֵשׁ צְבוּעִים
וְשִׁקְרָנִים, הַמְתַּדְמִין עֲצָמוֹן בְּקוֹף בְּפָנָי אָדָם,
וּמְרַגְלִין עֲצָמוֹן לְאֲכָל מְעַט מִחֶמֶת גְּדֵלוֹת וְגַסּוֹת הַרוּחַ
כִּדְי לְהַתְּכַבֵּד וּלְהַתְּיַקֵּר עַל-יְדֵי-זֶה, מִחֶמֶת שְׂרוּאִין,
שְׁזֵה הַדְּבָר חָשׁוּב עִכְשָׁו וְסוּבְרִין, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה יִקְבְּלוּ
אוֹתָם לְרַבִּי וּמְנַהִיג, אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא הִתְחִילוּ עֲדִין
לְשִׁבֵר שׁוּם תְּאוּה וּמִדָּה כָּלֵל, וְגַם תְּאוּת אֲכִילָה לֹא
הִתְחִילוּ לְשִׁבֵר כָּלֵל, רַק מִמְעַטִּים בְּאֲכִילָה בְּשִׁבִיל
כְּבוֹד כַּנ"ל. (הַלְכוֹת תְּפִלָּה ד', אוֹת ו')

מִי שְׂמֹזְלוֹל, ח"ו, בְּנִטְיִלַת-יָדַיִם וְאוֹכֵל בְּלֵי נְטִילָה,
הוּא בְּחִינַת פְּגָם אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת, שְׂכוּלֵל כָּל
הָעוֹנוֹנוֹת שְׂבַת־זֶרָה. וּמִשָּׁם עָקַר אֲחִיזַת סְטָרָא
דְּמִסְאָבָא, זֵה־מַת הַנְּחָשׁ, וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל,
שְׁחָיֵב מִיתָה בְּחִינַת: כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ וְגו'.

וְעַל-יְדֵי נְטִילַת יָדַיִם, מִמְּשִׁיךְ עָלָיו הַטְּהָרָה מִבְּחִינַת:
וְנָהַר יוֹצֵא מִעֵדֶן, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַיָּם

הַחֲכָמָה, וְאִזּוֹ אֲכִילְתוּ בְּבַחֲיִנַת: "מִכֹּל עֵץ הַגֵּן אָכַל
תֹּאכַל", בְּחִינַת אֲכִילָה דְקַדְשָׁה, בְּחִינַת מֶן, שְׂמַאִיר בּוֹ
הָאֵרֶת הָרָצוֹן כַּנ"ל. (הַלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם לְסַעֲדָה ג', אוֹת ג' ה')

ד

עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה, עַל-יְדֵי-זוּה מְחִזֵּק וּמְתַקֵּן אֶת נַפְשׁוֹ
וּמְזַכֵּךְ הַדָּמִים שְׁלוֹ, שְׂבָהֵם מְלַבֵּשׁ הַנֶּפֶשׁ,
וַיְכוּל אַחֲר־כֵּךְ לֶאֱכֹל וּלְתַקֵּן הַנֶּפֶשׁוֹת הַמְּלַבְּשִׁים
בַּמֶּאֱכָל. מֵה שְׂאִין בֵּן קֶדֶם הַתְּפִלָּה, וְעַל בֵּן אֲסוּר
לֶאֱכֹל קֶדֶם הַתְּפִלָּה. (הַלְכוֹת סַעֲדָה א')

ה

עֵקֶר תִּקּוּן הָאֲכִילָה בְּקַדְשָׁה הוּא: עַל-יְדֵי צְדָקָה, וְעַל
בֵּן צְרִיכִין לְהַפְרִישׁ לְצְדָקָה קֶדֶם הָאֲכִילָה
וּלְהַזְמִין לְעַנִּי עַל שְׂלַחְנוֹ, כַּמְבָאָר בַּסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים.
(זוּה מְחַמֵּת שְׁעַל-יְדֵי צְדָקָה נַעֲשֶׂה כְּלִי לְקַבֵּל הַשְּׁפָעַת נְעָם הָעֲלִיּוֹן, שְׁזוּה עֵקֶר תִּקּוּן הָאֲכִילָה
- לְקִשֵּׁר הַפֶּטֶם וּנְעִימַת הַמֶּאֱכָל וְהַמְשָׁקָה לְשִׂרְשׁוֹ, לְבַחֲיִנַת נְעָם הָעֲלִיּוֹן כַּנ"ל). (הַלְכוֹת
בְּרַפְת הַפְּרוֹת ד', אוֹת ט')

ו

כָּל מִינֵי טִרְפוֹת נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית, וְעַל
בֵּן יֵשׁ שְׂבָעִים טִרְפוֹת כְּנֶגֶד הָרַע הַכוֹלֵל שֶׁל
שְׂבָעִים לָשׁוֹן, שְׂכָלָם מְשֻׁקָעִים בְּתַאֲוָה זוֹ מְאֹד,

וְעַל-יְדֵי אֲכִילָה בְּכִשְׁרוֹת, דְּהֵינּוּ שְׁנַשְׁמְרִין בְּשִׁלְמוֹת
מִנְבִּילוֹת וּמְרִפּוֹת וְכוּ', עַל-יְדֵי-זֶה נִכְנַע הַכְּסִילוֹת,
וְזוֹכִין לְתַקּוֹן הַדַּעַת וּלְתַקּוֹן הַבְּרִית וּלְפְרֻנְסָה בְּרוּחַ.

(הַלְכוֹת טְרֵפוֹת א', אוֹת א-ב)

❖ ז ❖

עֵקֶר הַפְּרוּרִים בְּיוֹתֵר הוּא בְּאֲכִילַת בָּשָׂר, שֶׁהוּא מִיְנֵי
הַחַי, שֵׁישׁ בָּהֶם חַיּוֹת וּנְפֻשׁוֹת, וְעַל כֵּן בְּוֹדָאֵי
אֵי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל בָּשָׂר כְּרָאוּי כִּי אִם עַל-יְדֵי
הַתְּקַשְׁרוֹת לְצַדִּיקִים, אֲשֶׁר עַל-יְדָם יֵשׁ לָנוּ כַּח לְבָרָה.

(הַלְכוֹת סִימְנֵי עוֹף מְהוּר ב', אוֹת ג')

❖ ח ❖

עַל-יְדֵי שֵׂאִין הָאָדָם נִזְהָר מִמֵּאֲכִלֵי עֵפּוֹ"ם וּמִיֵּין
שְׁנַנְעַע בּוֹ עֵפּוֹ"ם, עַל-יְדֵי-זֶה נִדְּבַק בּוֹ רַע
הַכּוֹלֵל, וְיִכּוֹל לָבוֹא עַל-יְדֵי-זֶה לְפָנֵם הַבְּרִית מְאֹד,
ח"ו. וְעַל-יְדֵי שְׁנִזְהָר מִמֵּאֲכִלָּם וַיֵּינָם, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֵה
לְתַקּוֹן הַבְּרִית וְשִׁתְּגַלּוֹ לוֹ סוּדוֹת הַתּוֹרָה. (הַלְכוֹת מֵאֲכִלֵי

עֵפּוֹ"ם א', אוֹת ג')

אֵינן רְאוּי לְשִׁתּוֹת יַיִן וּמִשְׁקָה הַמְּשִׁכֵּר כִּי אִם מְעַט
 לְהִרְחִיב דַּעְתּוֹ, וְגַם זֶה בְּשֶׁבֶת וַיּוֹם־טוֹב וּסְעֵדַת
 מִצּוּהַ דִּיקָא, וְגַם זֶה רַק כְּשִׁזּוּכָה לְהִתְקַשֵּׁר לְצַדִּיקוֹ
 אֲמַת, שְׂכָבָר זָכוּ לְקַדְשֵׁת הַבְּרִית בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת.
 וְעַל־יָדָם יְכוּל כָּל אֶחָד לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ קַדְשֵׁת
 הַבְּרִית, שֶׁהוּא בְּחִינַת קַדְשֵׁת הַשְּׁבֵת,
 בְּחִינַת שְׁבָעִים פָּנִים, בְּחִינַת שְׁבָעִים נֶפֶשׁ לְבַיִת יַעֲקֹב,
 וְאִזּוּ דִּיקָא יְכוּל לְשִׁתּוֹת מְעַט יַיִן בְּשֶׁבֶת וַיּוֹם־טוֹב
 לְשִׂמְחָה נֶפֶשׁוֹ לְהִרְחִיב דַּעְתּוֹ, כִּדִּי שְׂיוּכַל לְהִתְעוֹרֵר
 לְהִרְגִישׁ בְּיוֹתֵר מְתִיקַת נְעִימַת עֲרִיבַת קַדְשֵׁת הַתּוֹרָה,
 קַדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל, קַדְשֵׁת שְׁבֵת, שְׁנַמְשָׁךְ עָלֵינוּ בְּכַח
 הַצַּדִּיק־אֲמַת, (כְּמִבְאָר בַּפָּנִים).

וְגַם אִזּוּ צָרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד - לְשִׁתּוֹת בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל,
 לְזָכוֹת שְׂיִהְיֶה בְּבְחִינַת יַיִן הַמְּשִׁמַּח, לְזָכוֹת
 עַל־יָדֵי הַשְּׂמִיחָה דְקַדְשָׁה לְהִתְדַבֵּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 וּבַתּוֹרָה וּבְצַדִּיקִים וּלְהִרְגִישׁ בְּיוֹתֵר גְּדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 וְהַתּוֹרָה וְהַצַּדִּיקִים, כָּל חָד כְּפֹהַם מָה דְמִשְׁעֵר בְּלִבָּה.

אֲבָל אֵלֹהֵי הַקּוֹבְעִים עֲצָמָם עַל הַיַּיִן גַּם בַּיָּמֵי הַחֵל, וְלֹא דֵי לָהֶם בְּכָל זֶה, כִּי אִם שָׁבָאִים עַל-יַדֵּי-זֶה לְלִיצְנוֹת וּמַחֲלָקָת, וְחוֹלְקִין עַל הַצְּדִיקִים אֲמֵתִיִּים, וְאֶפְלוּ אֲנָשִׁים הַכְּשָׁרִים קָצָת, שְׂאִינָם מִתְעוֹרְרִים עַל-יַדֵּי שְׁתֵּית הַיַּיִן לְלִיצְנוֹת גָּמוּר, רַק שִׁשׁוּגָה בּוֹ, שֶׁעַל-יַדֵּי הַשְׁתֵּיָה הוּא שׁוּגָה וְטוּעָה עֲצָמוֹ, עַד שֶׁמֶהֱפֹךְ הָאֱמֶת וְדוֹבֵר סָרָה עַל יְרֵאֵי-הַשֵּׁם הָאֲמֵתִיִּים, כִּי גִדְמָה לוֹ, שֶׁנָּטוּ מִן הָאֱמֶת, ח"ו, וְכָל הַטְּעוֹת הַזֶּה בָּא לוֹ עַל-יַדֵּי רַבּוֹי שְׁתֵּית הַיַּיִן – עַל זֶה נֶאֱמַר: "כָּל שׁוּגָה בּוֹ לֹא יִחְכַּם", וּפְגָמָם וְקִלְקוּלָם עַל-יַדֵּי-זֶה

מְרַבָּה מְאֹד. (כַּמְבָּאָר בַּפְּנִים, הַלְכוֹת יַיִן נִסְפָּד ד', אוֹת ד' - ז')

עֵקֶר אֲכִילָה וְקִדְשָׁה הוּא כְּפִי תְקוּן הַבְּרִית, כִּי "צְדִיק אוֹכֵל לְשֶׁבַע נִפְשׁוֹ", וְצְדִיק הוּא 'מָאן דְּנִטְר

בְּרִית קְדִישָׁא' (מִי שֶׁשׁוּמֵר בְּרִית קוֹדֶשׁ), כִּי דוּעָה. (הַלְכוֹת מִילָה ב', אוֹת ט')

עַל-יַדֵּי אֲכִילָה פְּגוּמָה, בְּפֶרֶט עַל-יַדֵּי אֲכִילָה שֶׁל אֶסוּר, ח"ו, עַל-יַדֵּי-זֶה נִפְגְּמָה הַיְרָאָה מְאֹד, וּמִתְגַּבְּרִין יְרֵאוֹת הַנְּפֹלוֹת, יְרֵאוֹת חִיצוֹנוֹת, שֶׁהֵם

בְּחִינַת קְלַפֵּת עֲמֹלֵק יִמַּח שְׁמוֹ. (הַלְכוֹת פְּכוּר פְּהֻמָּה מְהוּרָה ד',
אוֹת ו - ז)

אַרְצ־יִשְׂרָאֵל

א

בְּיִשְׂרׁוּצִים לָבוֹא לְאַרְצ־יִשְׂרָאֵל, שְׁשָׁם עֵקֶר כָּל־לִיּוֹת
כָּל הַקְּדָשׁוֹת, אֲזִי מִתְגַּבְּרִים וּמְשַׁתְּטָחִים
הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים, הַנְּמַשְׁכִּים מִבְּגָדִים הַצּוֹאִים, שְׂאֵי
אֲפֹשֶׁר לְהַכְּנִיעֵם כִּי אִם בְּכַח הַתּוֹרָה וְהַצְּדִיקִים.
וְהָעֵקֶר - בְּכַח קְבֵרֵי הַצְּדִיקִים, שְׁכַבְר נִסְתַּלְקוּ וּבָאוּ
לְמִנוּחָתָם. וְעַל כֵּן כְּשֶׁרָאָה כָּל־ב, שְׁמִתְגַּבְּרִים
מְאֹד עֲצַת הַמְּרַגְלִים שְׁרוּצִים לְפָנָם בְּקִדְשֵׁת אֶרֶץ־
יִשְׂרָאֵל - הִלְךְ וְנִשְׁתַּטַּח עַל קְבֵרֵי אֲבוֹת. וְעַל כֵּן גַּם
בְּתַחֲלַת גְּאֻלַּת מִצְרַיִם, שֶׁהִיָּתָה בְּשִׁבִיל לָבוֹא לְאַרְצ־
יִשְׂרָאֵל, כְּתִיב: וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ,

בְּחִינַת קְבֵר הַצְּדִיק (הַלְכוֹת בְּצִיעַת הַפֶּת ה', אוֹת מ"ז)

ב

עֵקֶר קְדִישֵׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הוּא עַל־יְדֵי הַתְּגַלּוֹת
הַרְצוֹן, שְׁמֵאִיר שָׁם. הֵינּוּ לְהֶאֱמִין שֶׁהַכֹּל

מִתְנַהֵג רַק בְּרָצוֹנוֹ יִתְבַרֵךְ וּבְהִשְׁנָחָתוֹ לְבַד, וְזֶה
בְּחִינַת: "כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבֹנֵיהָ", כִּי הֵם בְּבַחֲיֵינָת
הַתְגַּלוֹת הַרְצוֹן. (הַלְכוֹת פְּלִי תִיָּין א', אוֹת ו')

עֵקֶר קִדְשֵׁת הָאֵמוּנָה וְהַחֲכָמָה דְקִדְשָׁה, שֶׁהֵם עֵקֶר
הַחַיִּים וְאֲרִיכַת יָמִים דְקִדְשָׁה, הוּא בְּאֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת: "לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְגו', עַל הָאֲדָמָה".
וּבַחֲוִץ-לְאֶרֶץ אֵין שׁוּם חַיּוֹת כָּלֵל, רַק עַל-יְדֵי מָה
שֶׁמִּשְׁכִּימִין וּמַעְרִיבִין בְּבִתְי-כְנֻסִיּוֹת וּמְדַרְשׁוֹת,
וּמִתְפַּלְלִין וְלוֹמְדִין וְקוֹרִין קְרִיאַת-שְׁמַע, עַל-יְדֵי-זֶה
מִמְשִׁיכִין קִדְשֵׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל גַּם בְּחֲוִץ-לְאֶרֶץ, כִּי הֵם
בְּחִינַת מְקַדְשׁ מְעַט, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, וְזֶה
עֵקֶר חַיּוֹתֵנוּ בְּזִמַּן הַגְּלוּת. (הַלְכוֹת סְפָר־תּוֹרָה ד', אוֹת י"ז)

יְרוּשָׁלַיִם הִיא בְּחִינַת יְרָאָה שְׁלֵמָה וּבּוֹשָׁה וְשִׁפְלוּת
אֲמָתִי. שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עֵקֶר תְּקוּן הָאֲכִילָה
דְקִדְשָׁה. (הַלְכוֹת עֶרְלָה ב', אוֹת ד')

אֶף-עַל-פִּי שָׁאֲנוּ מִתְחַנְּנִים כָּל כֶּךָ שָׁנִים הַרְבֵּה
 לָשׁוּב לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְעַדִּין אָנוּ רְחוּקִים
 מִשָּׁם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵין שׁוֹם תְּפִלָּה וְצַעֲקָה נֶאֱבָדָת,
 אֲפֹלוּ שֶׁל הַפְּחֹת שֶׁבַּפְּחֹתִים. כִּי בְּכֹל צַעֲקָה וְתִפְלָה
 כּוֹבְשִׁין אִיזָה חֵלֶק וְנִקְדָּה מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, עַד שִׁיתְקַבְּצוּ
 כָּל הַנִּקְדוֹת שֶׁכַּבְּשָׁנוּ בְּתִפְלוֹתֵינוּ, וְאִזּוּ נָשׁוּב לְאֶרְצֵנוּ
 בְּקֶרֶב. וְאֲפֹלוּ מִי שֶׁהוּא פָּגוּם מְאֹד, וְאֵין לוֹ כַח
 בְּצַעֲקָתוֹ וְתִפְלָתוֹ לְכַבֵּשׁ אִיזָה נִקְדָּה וְחֵלֶק מֵאֶרֶץ-
 יִשְׂרָאֵל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן צַעֲקָתוֹ פּוֹעֵל הַרְבֵּה.

כִּי הוּא בְּחִינַת מְחָאָה, הַמְבֹאָר בְּדִין "חֻזְקַת
 קִרְקָעוֹת": שְׁכָל זְמַן שֶׁהוּא מוֹחָה, אִזּוּ אֵין חֻזְקַת
 הַמְּחִזִּיק מוֹעֵלֶת כְּלוּם. עַל כֵּן אֶף-עַל-פִּי שֶׁהֵם גָּזְלוּ
 מֵאֲתָנוּ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא אֶרְצֵנוּ וְנִחַלְתָּנוּ, וְאֵין בָּנוּ
 כַח לְהוֹצִיאָה מֵאֲתָם מִחֲמַת פָּגָם מַעֲשֵׂינוּ, אֶף-עַל-פִּי-
 כֵּן אָנוּ מִתְפַּלְלִים וְצוֹעֲקִים בְּכֹל פַּעַם, שֶׁאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל
 הִיא שְׁלָנוּ, כִּי הִיא נִחַלְתָּנוּ, וּבָזָה אָנוּ עוֹשִׂין מְחָאָה
 לְהַסְטֵרָא-אַחֲרָא, שִׁידְעוּ שֶׁאֵין חֻזְקָתָם חֻזְקָה כָּלֵל, כִּי

אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הִיא שְׁלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ, וְסוֹף כָּל סוֹף נוֹצִיא
אוֹתָהּ מִיָּדָם, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם. (הַלְכוֹת חֻזְקַת מִפְּלִטְלִין ה', אוֹת י"ב)

הַזְכָּרַת שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים הוּא דְבַר נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד
מְאֹד וּמוֹעִיל הַרְבֵּה מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם

יְתַבְרַךְ, (בְּמִבְאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר).

גַּם מִסְגָּל לְזִכּוֹת עַל-יְדֵי-זֶה לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי אִי
אֶפְשָׁר לָבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּי אִם בְּכַח הַצְּדִיקִים

אַמְתִּיִּים בְּבַחֲיַנַּת: "צְדִיקִים יִרְשׁוּ אֶרֶץ". (עֵין פְּנִים, ו'י"מי
מוֹהַרנ"ת" בְּנִסְיַתוֹ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְעֵין "לְקוּטֵי הַלְכוֹת", הַלְכוֹת נְטִילַת-יָדַיִם לְסַעֲדַת ד',
אוֹת ו', וּבַהֲלָכוֹת דְּבָרִים הַנוֹגְעִים בְּסַעֲדַת ד', אוֹת ו - וְתַבִּין יוֹתֵר)

❧ בְּרִית ❧

עֵקֶר הַתְּגַבְרוֹת הַיֵּצֵר הָרַע בְּכָל אָדָם הוּא בְּפָנָם
הַבְּרִית.

וְאַחֵר כָּל הַיְגִיעוֹת הָעֲצוּמוֹת וְרַבּוּי הַמְּסִירַת-נַפְשׁ,
שֶׁהַצְּדִיקִים אֲמִתִּיִּים מוֹסְרִים נַפְשָׁם מִמֶּשׁ
בְּכָל דוֹר וְדוֹר בְּשִׁבִיל תְּקוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, עַדִּין

השָׁטָן וְהַיֵּצֵר הָרַע מְרַקֵּד בֵּינָן וּמִתְנַגֵּה בְּיִשְׂרָאֵל, וְהַעֲקָר בְּעֵינָיו זֶה. כְּמוֹ שְׂמָצִינוּ בִּימֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּעֶצְמוֹ, עָלְיוֹ הַשָּׁלוֹם, כָּל הַיְגִיעוֹת שֶׁהָיוּ לוֹ בְּשִׁבִיל תְּקוּן נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבְסוּף יָמָיו בָּא בְּלָעַם הָרָשָׁע, יִמַּח שְׁמוֹ, וְהַכְּשִׁילָם בַּפָּגַם הַבְּרִית, וְלִפְעָמִים מִכְרַח הַצַּדִּיק לְהַסְתַּלֵּק וּלְמוֹת בְּשִׁבִיל זֶה, כִּי לְפִי עֵצָם הַתְּפִשְׁטוֹת הַסְּטָרָא-אַחֲרָא אֵי אֲפָשָׁר לוֹ לְגַמֵּר הַתְּקוּן בְּשִׁלְמוֹת בַּחַיִּים, רַק לְאַחַר הַסְתַּלְקוֹתָיו.

וּמִזֶּה הַפָּגַם בָּאִים כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים וְהַמְּלַחְמוֹת וְהַמַּחְלוֹקוֹת, הַמוֹנְעִים אֶת הָאָדָם מִלְּהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה וּמֵעַכָּבִים אוֹתוֹ מִלְּהוֹצִיא הַחַיּוֹת הַקְּדוּשָׁה שְׁלוֹ בְּשִׁלְמוֹת מִכַּח אֶל הַפַּעַל, כִּי כָּל הַמְּנִיעוֹת מִלְּהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה בָּאִים

מִטְּמֵאת קָרִי, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. (כִּי "קָרִי" – לְשׁוֹן מְנִיעָה, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י בְּפָרֶשֶׁת בְּחַקְתִּי עַל פְּסוּק: "אִם תִּלְכוּ עִמִּי קָרִי". וְזֶה: "וְאִף אֲשֶׁר הִלְכוּ עִמִּי בְּקָרִי; אִף אֲנִי אֵלֶיךָ עָמָם בְּקָרִי", הֵינּוּ שְׂמִיחַת פָּנִים קָרִי, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, עַל-יְדֵי-זֶה מְזִמִּין לָהֶם מְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת, שֶׁנִּקְרָאִים גַּם כֵּן קָרִי, וּמִזֶּה בָּאִין כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַגְּלוּת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן).

וְזֶה: "וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם בְּאֶרֶץ אֲיִבִּיהֶם", כִּי עַל-יְדֵי-זֶה מִתְנַבְּרִים מְאֹד כָּל הָאוֹיְבִים וְהַשׁוֹנְאִים אֶל הַקְּדוּשָׁה, שֶׁמֶהֶם כָּל הַמְּנִיעוֹת. וְעַקֵּר הַתְּקוּן לְשִׁבֵר כָּל

הַמְּנִיעוֹת וְהַאֲוִיבִים הוּא עַל-יְדֵי הַרְצוֹן וְהַחֶשֶׁק
דְּקַדְשָׁה, שְׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְשִׁבְר כָּל הַמְּנִיעוֹת.

וְזֶה שְׁפִים: "וְאִזּוּ יִרְצוּ אֶת עֲוֹנֵם", הֵינּוּ שְׁיִהְפְּכוּ כָּל
הָעוֹנוֹנוֹת, שְׁמָהֶם כָּל הַמְּנִיעוֹת, לְרָצוֹן, וְעַל-יְדֵי-
זֶה: "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב", הֵינּוּ שְׁיַעֲוֹרֵר וְיִזְכֹּר
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זְכוֹת הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם,
שְׁעַקְר תִּקּוֹן עוֹזֵן זֶה – עַל-יָדָם, כִּי גְּדוֹלִים צְדִיקִים
בְּמִיתָתָן יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶם, וְעַל כֵּן דִּיקָא אַחַר
הַסְּתַלְקוּתָם גּוֹמְרִין תִּקּוֹן עוֹזֵן זֶה, שְׁזֵה עַקְר תִּקּוֹן
נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל. (הַלְכוֹת הַכֶּשֶׁר פְּלִים ד', אֹת ט"ו, י"ז)

❖ ב ❖

עַקְר הָעֲנִשׁ, שְׁעוֹנְשִׁין לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּבִגְדֵים צוֹאִים, ח"ו,
הוּא רַק עַל-יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב:
"וַיְהוֹשֶׁעַ הָיָה לָבוֹשׁ בְּבִגְדֵים צוֹאִים", וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
ז"ל: 'עַל שֶׁהָיוּ בְּנֵי נְשׂוֹאִים נְכַרְיוֹת', כִּי פְּגַם הַבְּרִית
נִכְרַ בְּבִגְדֵים, בְּבַחֲיַנֵּת: "גַּם בְּכַנְפֵיךָ נִמְצָא דָם נַפְשׁוֹת
אֲבִיוֹנִים נְקִיִּים", שְׁזֵה בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית, שֶׁהוּא
כְּאִלוּ שׁוֹפֵךְ דָּם נְקִי, ח"ו, כְּמוֹבָא. וְכֵן עַקְר תִּקּוֹן

הַבְּגָדִים, שְׂיִהְיֶה בְּבַחֲיַנַּת בְּגָדִים לְבָנִים, הוּא תְּלוּי
בְּתִקּוֹן הַבְּרִית, כִּידוּעַ. (הלכות חקות העפונים א')

צְרִיכִין לְזַהַר מְאֹד לְקַדֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּשַׁעַת הַזְּיוּג,
כִּי כָּל הָעוֹלָם תְּלוּי בְּזָה.

כִּי כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ,
וְעַקֵּר הַתְּגִלּוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא עַל-יְדֵי הוֹלְדָה,
שְׁנוּלָדִין וְנִתְרַבֵּין בְּנֵי-אָדָם, שְׂפָתָהֶם תְּלוּי עַקֵּר הַכְּבוֹד,
וְעַל כֵּן כְּשֶׁמְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ אִזּוֹ וּמַכִּיּוֹן לְהוֹלִיד בֶּן, שְׂיִגְדֵּל
כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, אִזּוֹ נִמְשָׁךְ עַל הוֹלֵד רוּחַ קִדְשָׁה, וְזוֹכָה
שְׂיִהְיוּ בָּנִים כְּשָׂרִים, שְׂיִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדָם,
וְאִזּוֹ הוּא מְקַיֵּם כָּל הָעוֹלָם עַל-יְדֵי-זֶה. וְכֵן לְהַפְּךָ, ח"ו,
אִזּוֹ נוֹלָדִים בָּנִים שְׂאִינָם הַגּוֹנִים, וְאִין כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ
נִתְגַּדֵּל עַל-יְדָם, וְעַל כֵּן זֶה שְׂלֹא קִדֵּשׁ עֲצָמוֹ אִזּוֹ וְגָרַם
כָּל זֶה, הֵרִי הוּא כְּאֵלוֹ מַחְרִיב הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כִּי עַקֵּר
קִיּוּם הָעוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי הַכְּבוֹד הַנִּ"ל, וְעַקֵּר הַכְּבוֹד
תְּלוּי דִּיקָא בְּהוֹלְדָה כַּנִּ"ל. (הלכות פפוד אב ואם ב, אות א)

❖ ד ❖

כְּשֶׁאֶחָד נוֹגֵעַ בְּמִמּוֹן חֵבְרוּ שְׁלֵא כַּדִּין, שְׁוִיהַ בְּחִינַת
פְּגָם הַמְשַׁפֵּט, בְּחִינַת "עוֹשֶׂה עֵשֶׂר וְלֹא
בְּמִשְׁפָּט", עַל־יְדֵי־זֶה בָּא לְפָגַם הַבְּרִית. (הַלְכוֹת דִּינִים
ה', אֹת ג')

❖ ה ❖

עֵקֶר תְּאוֹת נְאוֹף נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַגְּנֵבָה שֶׁל
הַבַּעַל־דְּבָר, שְׁגוֹנֵב וְחוֹתֵר בְּמַחְשַׁבַת הָאָדָם
בְּכַמָּה תַחֲבֻלוֹת וְעַרְמִימִיּוֹת וְגֵנְבוֹת, עַד שֶׁמְבִיאוּ
לְיְדֵי הַרְהוּר, ח"ו.

וְעַל כֵּן נִסְמָךְ "לֹא תִנָּאֵף" אֵצֶל "לֹא תִגְנֹב", כִּי עֵקֶר
נְאוֹף בָּא עַל־יְדֵי בְּחִינַת גְּנֵבָה שֶׁל הַבַּעַל־דְּבָר,
זֶה בְּחִינַת: "אִם רָאִיתָ גֵּנֵב וְתָרַץ עִמּוֹ וְעַם מְנַאֲפִים
חֲלָקוֹד", הֵינּוּ שֶׁהַפְּסוּק מוֹכִיחַ: 'אִם רָאִיתָ גֵּנֵב', שֶׁהוּא
הַיֵּצֵר הָרַע, וְתָרַץ עִמּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה: 'וְעַם מְנַאֲפִים
חֲלָקוֹד', כִּי בְּאֵמַת הָיָה רָאוּי לָךְ לְזַהֵר מְאֹד מִהַגְּנֵב
הַזֶּה, כִּי צָרִיכִין לְשָׁמֵר מִחֲשַׁבְתּוֹ מְאֹד, שְׁלֵא יִלְכַּד
בְּרֵשֶׁת הַגְּנֵב הַזֶּה, וְאַתָּה - לֹא דִי, שְׁלֵא שְׁמַרְתָּ

עצמך ממנו, אף גם: 'והרץ עמו', שנתרצית אחריו, רחמנא לצלן, ועל-ידי-זה: 'ועם מנאפים חלקך', כנ"ל. על פן צריך האדם לזהר ולהשמר מאד, שלא יהיה פרוץ אחר המחשבות רעות, שמכנים היצר הרע בדעתו על-ידי גיבותיו ותחבולותיו, רק ישתדל בכל כחו לגרש ולבער הגנב מקרבו, כי באמת הבחירה ביד האדם לגרשו, כי המחשבה ביד האדם להטותה ברצונו, ושם עקר הבחירה. אשרי השומר מחשבתו היטב, קדוש יאמר לו. (הלכות גנבה ד', אות ט')

בנים

א

כל הבנים, שזוכין להוליד בקדושה על-פי דת תורתנו הקדושה, כלם הם בבחינת תקון הברית. ועל פן מגיע הירשה לבנים, כי כל הממון והפרנסה נמשך מבחינת תקון הברית, ועל-ידי שפניו שיהם בבחינת תקון הברית, מקבלין נחלתו ויגיעו, על-ידי-זה נמשך תקון לנפש הנפטר. (במבאר בפנים, הלכות

❖ ב ❖

עַקֵּר מִצֹּת הוֹלֶדֶת הַבָּנִים הוּא, כִּי כְּשֶׁמוֹלִיד נֶפֶשׁ
 מִיִּשְׂרָאֵל, הֵרִי הוּא מוֹסִיף עַל הַקְּבוּץ שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל נֶפֶשׁ אַחַת, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְּרְבוּ הַבָּתִּים שֶׁל
 הַקְּדוֹשָׁה מְאֹד מְאֹד, מֵה שְׂאִין הֶפְהָ יָכוֹל לְדַבֵּר וְהַלֵּב
 לַחֲשֹׁב, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה גֹרֵם לְהַעֲלוֹת שְׁעֵשׂוּעִים גְּדוֹלִים
 וְנִפְלְאִים לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ, וְעַל כֵּן עַקֵּר הַמִּצְוָה הוּא
 לְהוֹלִיד בֵּן כָּשֵׁר, בֵּן, שְׂיָקִים הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת.

וְאִם שָׁלְאוּ כָּל אָדָם זוֹכָה, שְׂיָהוּ בְּנָיו צְדִיקִים
 וְכַשֵּׁרִים גְּמוּרִים, עַל כָּל פָּנִים מֵאַחַר שֶׁהֵם
 בְּכֻלָּל יִשְׂרָאֵל, הַמֵּאֲמִינִים בְּהַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ וּבַתּוֹרָתוֹ,
 וְאָבִיו מְחַנֵּךְ אוֹתוֹ מִנְעוּרָיו לְעֵסֶק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה
 וְלִכְנֶס לְבַתֵּי-כְנִסְיֹת וּבַתֵּי-מִדְרָשׁוֹת וּלְהַתּוֹסֵף עַל
 הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַתְּפַלֵּל עִמָּהֶם יַחַד בְּכָל
 יוֹם וְלוֹמַר: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגו' - הֵרִי זֶה גֹרֵם
 שְׁעֵשׂוּעִים נִפְלְאִים לְפָנֵינוּ יִתְּבַרֵךְ, מֵאַחַר שֶׁהוֹסִיף נֶפֶשׁ
 לְקְבוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְגַם אוֹלֵי יִפְקוּן מִנֵּה בְּנֵי
 דְּמַעְלֵי (יֵצְאוּ מִמֶּנּוּ בְנִים מַעוּלִים) שְׂיָהוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים.

וְעַל כֵּן הָעֵקֶר – שִׁירָאָה לְחִנּוּךְ אֶת בְּנָיו לְיִלְדוּת בְּדֶרֶךְ
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כַּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב: "וְשִׁנַּנְתֶּם לְבַנְיֶיךָ וְגו'" וְלַמְּדַתֶּם אֹתָם אֶת
בְּנֵיכֶם, בְּפֶרֶט לְרַחֵקֶם בְּכֹל מִיַּי הַרְחָקוֹת מִהַכֹּתוֹת
הָרָעוֹת, שֶׁקָּמוּ בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ לְהַעֲבִיר, ח"ו, אֶת נַעֲרֵי
בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵעֵקֶר הַדָּת הַקְּדוּשָׁה וְלִלְמַד אֹתָם חֲכָמוֹת
חִיצוֹנִיּוֹת וְתַנ"ךְ עִם הַבְּאוּרִים הָרָעִים וְכו', כַּמְּפָרֶסֶם.
אֲבָל מֵאַחַר שֶׁרַב בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים מְחַנְּכִים
בְּנֵיהֶם בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, שִׁיבְלוּ
יְמֵיהֶם רַק עַל תּוֹרָה וְתַפְּלָה וְכו', הֵרִי יֵה מוֹסִיפִין
נַפְשׁוֹת קְדוּשׁוֹת לְקַבּוֹץ הַקְּדוּשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְנִתְרַבֵּין
הַכֹּתִים מְאֹד, וְעַל כֵּן שְׂכָרָם הֵרֵבָה מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה
תָּבוֹא הַנְּאֻלָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "הַקָּטָן יִהְיֶה לְאֵלֶיךָ וְגו',
אֲנִי הַשֵּׁם בְּעַתָּה אֲחִישָׁנָה". (הַלְכוֹת פְּרִיָה וְרִבְיָה ה', אוֹת בִּזג)

אִישׁ וְאִשָּׁה יֵה בְּחִינַת שְׁנֵי הַכֹּפִים, כִּי הָאִישׁ מִזְרִיעַ
לְבָן, שֶׁמִּמֶּנּוּ עֲצָמוֹת וְכו', וְהִיא מִזְרַעַת אָדָם
וְכו' וְלָבָן וְאָדָם יֵה שְׁנֵי הַכֹּפִים, וְאִי אֶפְשָׁר שִׁיְהִיָּה
הוֹלָדָה כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׁלוֹם, שֶׁמְחַבֵּר שְׁנֵי

הַכְּבִיּוֹת, וְהַשְּׁלוֹם נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי אֱמוּנַת הַכְּבִיּוֹת, שֶׁעַל-
יְדֵי זֶה עֶקֶר הַהוֹלָדָה. (הַלְכוֹת יְבוּם ג', אוֹת ד)

❖ ד ❖

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "מִי שֶׁאֵינוֹ מַנִּיחַ בְּנִים, נִקְרָא
מֵת". וּמוֹבָא כֵּן גַּם עַל פְּסוּק: "אִישׁ כִּי יָמוּת
וּבֶן אֵין לוֹ". אֲבָל מִי שֶׁמַּנִּיחַ בְּנִים בְּיָשָׁרִים, נִקְרָא חַי
אֲפִלּוֹ אַחַר מִיתָתוֹ, כִּי עֶקֶר הַמִּיתָה נִמְשָׁכֶת מִפְּנֵי
אֱמוּנַת הַכְּבִיּוֹת, כַּמְבָאָר בְּפָנִים, וְעַל כֵּן כְּשֶׁמַּנִּיחַ בְּנִים
אַחֲרָיו, שְׁזֵה בְּחֵינַת תְּקוּן אֱמוּנַת הַכְּבִיּוֹת, אֵינוֹ נִקְרָא
מֵת, רַק הוּא חַי גַּם אַז, עַל-יְדֵי תְּקוּן הַבְּנִים
הַבְּיָשָׁרִים, שֶׁעוֹסְקִין בְּתְּקוּן אֱמוּנַת הַכְּבִיּוֹת, שֶׁהוּא כֹּלֵל
כָּל הַתּוֹרָה. (שָׁם, אוֹת ה)

❖ בְּטַחֲוֹן ❖

❖ א ❖

עֶקֶר עֲצוּבוֹת וְדַאגוֹת הַפְּרָנְסָה הוּא מַחֲמַת שְׂאִין לוֹ
בְּטַחֲוֹן בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.
וְעֶקֶר פָּגַם וְחִסְרוֹן הַבְּטַחֲוֹן נִמְשָׁךְ רַק מִבְּחֵינַת הַזְּמַן
וְהַמְּקוֹם, כִּי בְּאֶמֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִשְׁפִּיעַ

שפֿעו הטוב תמיד, בלי הפסק רגע, רק כשההשפעה באה בזה העולם הגשמי, שהוא במקום וזמן, אזי מכרח השפע להתלבש במקום וזמן, ועל כן אין השפע של פרנסה ועשירות נמשכת כי אם במקום וזמן ידוע, כמו שנראה בחוש, שיש זמן שהאדם מרויח, ויש - להפך, וכן במקום שבמקום זה מרויחין, ובמקום אחר - להפך, ומחמת זה עקר דאגת הפרנסה - מחמת שלפעמים נתעכב שפע פרנסתו, על כן עולה דאגת פרנסתו על לבו ודואג מה יאכל למחר, ומחמת זה הוא רודף אחר פרנסתו ביגיעות גדולות, וסוף כל סוף אינו משיג פרנסתו כי אם כשיבוא עתו וזמנו.

ואם היה לו שכל אמתו והיה מאמין בהשם יתברך, שהכל ממנו יתברך, רק שצריכין להמתין וליחל להשם עד שיבוא זמנו ועתו, ואז לא היה רץ ומתיגע אחר פרנסתו כל כך, כי השם יתברך יתן לו פרנסתו בעתו בסבה קלה.

כי אף-על-פי שהכרח - שיעשה האדם איזה עבדא קלה בשביל פרנסה, כמאמר רבותינו ז"ל

עַל פָּסוּק: "וּבִרְכָךְ בְּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה". כִּי אִי אֶפְשָׁר
 לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁפַע בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אִם עַל-יְדֵי כְּלִים,
 וְעַל כֵּן מִכְרַחֲוִין לַעֲשׂוֹת אֵיזָה עֵסֶק וּמִשָּׂא וּמִתָּן, כִּי
 עַל-יְדֵי-זֶה עוֹשִׂין כְּלִים וְצַנּוּרוֹת לְקַבֵּל הַשְּׁפַע, אֲבָל
 בְּאַמַּת אֵין הָעֵסֶק עֶקֶר כָּלֵל, רַק עֶקֶר הַפְּרָנְסָה –
 מִהַיֵּשׁם יִתְבָּרֵךְ וּבְהַשְׁגָּחָתוֹ לְבַד, כִּי אֵין אָדָם יוֹדֵעַ
 בְּמָה מְשַׁתְּכֵר.

וְעַל כֵּן אָסוּר לְהֶאָדָם לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה לְרֹדֵף אַחֵר
 הַפְּרָנְסָה בִּיגִיעוֹת גְּדוֹלוֹת, כְּאֵלוֹ ח"ו הַפְּרָנְסָה
 תְּלוּיָה בְּזֶה לְבַד, כִּי אֲדַרְבָּא, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְמַעַט
 פְּרָנְסָתוֹ, כִּי כָּל הַדּוֹחֵק אֶת הַשְּׁעָה – הַשְּׁעָה דּוֹחֵקָתוֹ,
 כִּי אֵין צָרָךְ לוֹ לַעֲשׂוֹת מִשָּׂא וּמִתָּן וְעֵסֶק רַק לְצֵאת
 יְדֵי מְצוֹת עֲשִׂית מִשָּׂא וּמִתָּן בְּאַמוּנָה, כִּדִּי לַעֲשׂוֹת
 אֵיזָה כְּלִי וְצַנּוּר לְקַבֵּל הַהַשְּׁפָעָה כַּנ"ל, וְכָל מָה
 שִׁיעֲשֶׂה – יוֹצֵא בְּזֶה. (*) (הַלְכוֹת רַבִּית ג', אוֹת א)

❖ ב ❖

כָּל הַחֲסָרוֹנוֹת וְהָעֲנִיּוֹת וְהַדְּחָקוֹת, שְׁיֵשׁ לְאָדָם, הוּא
 רַק מִחַמַּת חֲסָרוֹן הַבְּטַחֲוֹן, כִּי אִם הָיָה לוֹ בְּטַחֲוֹן
 שְׁלֵם בְּהַיֵּשׁם יִתְבָּרֵךְ, לֹא הָיָה דוֹאֵג כָּלֵל וְלֹא הָיָה

חֶסֶד לֹא דָבָר, כְּמוֹ שְׂכֵת־טוֹב: "כְּרוּךְ הַגֵּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח
בַּהֲשֵׁם". וּבְשֵׁנִת בַּצָּרֵת לֹא יִדְאָג.

וְעַקֵּר הַבְּטָחוֹן הוּא בְּחִינַת יִרְאָה בְּשִׁלְמוֹת, דְּהֵינּוּ
שְׁנֵשְׁמֵר מִיִּרְאוֹת הַנְּפוּלוֹת וְאִין לֹא שׁוּם יִרְאָה
נְפוּלָה, שְׂאִינּוּ מִתִּירָא מִשׁוּם דְּבָר, רַק מִהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ,
אֲזִי הוּא בּוֹדֵאֵי בּוֹטַח בְּהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶה עַקֵּר
הַבְּטָחוֹן – שְׁלֵא יִירָא וְלֹא יִפְחַד מִשׁוּם דְּבָר, רַק
מִהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד בְּבְחִינַת: אֲבָטַח וְלֹא אֶפְחַד,
בְּחִינַת: "בְּאֱלֹקִים בְּטַחְתִּי לֹא אִירָא מֶה יַעֲשֶׂה בְּשׂוֹר
לִי", הֵינּוּ שְׂיֵשׁ לֹא בְּטָחוֹן שְׁלֵם בְּהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ וְאִין לֹא
שׁוּם יִרְאָה נְפוּלָה וְשׁוּם פִּחַד כְּלָל, וְאִינּוּ דוֹאָג כְּלָל
מֶה יֵאכַל לְמַחֵר, שְׂוִיהַ בְּחִינַת יִרְאוֹת נְפוּלוֹת.

שְׂוִיהוּ עַקֵּר הָעֲנִיּוֹת – כְּשֵׂיֵשׁ לֹא יִרְאוֹת נְפוּלוֹת, הוּא
בּוֹדֵאֵי עֲנֵי מִמֶּשׁ, אֲפֹלוּ אִם יֵשׁ לֹא כָּל הוֹן
דְּעֵלְמָא, כִּי אֲפֹלוּ אִם הוּא עֲשִׂיר גְּדוֹל, הוּא מְלֵא
דְּאֲגוֹת וְצֵער וְיִסוּרִים וּפְחָדִים תְּמִיד, וְכָל יָמָיו – פְּעַם
וּמְכַאוֹבוֹת, וְאִין לֹא שׁוּם נַחַת וּמְנוּחָה וְשׁוּם חַיּוֹת
כְּלָל, וְהוּא חַי חַיִּי צֵער יוֹתֵר מִכָּל הָעֲנִיִּים שְׂבָעוּלָם,
מִחַמַּת שְׂבָכָל יוֹם נִתְחַדְשִׁין לֹא דְאֲגוֹת וּפְחָדִים

חֲדָשִׁים מֵאֲדוֹנִים וְיִשְׂרִים וְכוּ' וּמִכַּמָּה וְכַמָּה מִיָּנִי
 הַפְּסֻדוֹת, הַשְּׂכִיחִים וְשֵׂאֵינָם שְׂכִיחִים, וְגַם מְצַטְעֵר
 בְּכָל יַעַת עַל רַבּוּי הַהוֹצָאָה שְׂבִבִיתוֹ, כִּי נִדְמָה לוֹ כִּי
 הַהוֹצָאָה יִתְּרָה עַל הַרוּחַ, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה רַבּוּ מְסַפְּרֵי רַבּוּי
 הַדְּאָגוֹת שֵׁשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטוּיּוֹת בְּלִי שְׂעוֹר
 בְּכָל יוֹם וּבְכָל יַעַת וּבְכָל שָׁעָה, וְאִין רָגַע בְּלֹא פְּגַע,
 וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "מַרְבֵּה נְכָסִים – מַרְבֵּה
 דְּאָגָה", וְכָל זֶה מִחֲמַת יְרֵאוֹת הַנְּפוּלוֹת, מִחֲמַת שֵׂאִין
 לוֹ בְּטַחֲוֹן שָׁלֵם בְּהַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ. כִּי אִם הָיָה לוֹ בְּטַחֲוֹן
 בְּהַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ בְּשִׁלְמוֹת, בְּוִדְאִי לֹא הָיָה מִתְּפַחַד כְּלָל.
 כִּי בְּוִדְאִי הַכֹּל בְּיַד הַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ, וְהַעֲשֵׂר וְהַכְּבוֹד
 מִלְּפָנָיו יִתְּבַרְךָ, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ שְׂיִהְיֶה
 עֵנִי, ח"ו, בְּוִדְאִי לֹא יוּכַל לְשָׁמֵר אֶת עֲצָמוֹ מִזֶּה בְּשׁוֹם
 אֶפֶן, וְכֵן לְהַפְּדָה, רַק הוּא מְחַיֵּב לְעֶסֶק בְּאִיזָה עֶסֶק
 וּמִשְׁאֵל־וּמַתָּן וְה' – הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה, וּמֵאֵן דִּיֵּהֵב
 חַיִּי – יֵהֵב מְזוֹנֵי. (מִי שְׁנַתָּן חַיִּים נוֹתֵן מְזוֹן)

נִמְצָא: בְּשֵׁשׁ לוֹ בְּטַחֲוֹן בְּהַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ וְאִינוּ דוֹאֵג
 בְּכָל מַה יֵּאָכַל לְמַחֵר, זֶהוּ עֵקֶר הַעֲשִׂירוֹת
 בְּבַחֲיַת 'אִיזָהוּ עֲשִׂיר – הַשְּׂמִחַ בְּחִלְקוֹ', כִּי אִין לוֹ

שום דאגה ופחד כלל, כי הוא בטוח בהשם יתברך,
 כי בודאי לא יעזבנו לעולם. (הלכות הרשעה ג, אות כ)

❁ בגדים ❁

❁ א ❁

מחמת שהבגדים הם בחינת המדרגה התחתונה
 והחיצונה של הקדשה פנ"ל, על כן דרך
 החיצונים להתאחו בהן, כמאמר רבותינו ז"ל.
 ובהבגדים נרשמים כל העוונות, וכן להפך – כל
 המצוות. כי על-ידי המצוות נעשין לבושין וכסויין
 להנשמה בחינת חלוקא דרבנן, וכשהלבושין נקיים,
 הם שמירה גדולה, על כן צריך לשמור את הבגדים
 מאד פנ"ל. (הלכות ציצית א')

❁ ב ❁

צריך לדקדק ביותר שיהיו הבגדים נקיים בשעת
 תפלה. כי בגדים נקיים הם בחינת תקון
 הכללי, שעל-ידיה יוכל לדבר דבור המתקבל,
 ותפלתו נשמעת ביותר, ועל כן מי שהוא לבוש

שעטנינו, שהוא בחינת פגם הבגדים (פמבאר בפנים) על כן אין תפלתו עולה ומתקבלת. (שם)

אנו צריכין להיות בדלין מן העכו"ם אפלו במלבושים, אפלו בלבישת המנעלים (וכעין שאמרו רבותינו ז"ל: בשעת הגזרה, אפלו אערקתא דמסאני יהרג ואל יעבר) כי המנעלים שלהם הוא מבחינת פגם פתנות עור, שנאחו בהם מחמת הנחש, בחינת פגם הברית וכו'.

ומנעלים שאלנו וקדושה הם בבחינת תקון והזדככות פתנות עור, בבחינת: מה יפו פעמיו בנעלים, ועל כן יש אצלנו כמה דינים בלבישת מנעלים, כי אנו צריכין ללבש המנעלים על-פי התורה הקדושה כדי לתקן ולזכך בחינת פתנות עור, ולא לחנם אמרו רבותינו ז"ל: 'בתפלין כף מנעלים'.

(עין בפנים, הלכות עכו"ם א, אות ד)

על-ידי מצות הלבושת ערמים, בחינת: כי תראה ערום וכסיתו, זוכין להנצל מפגם הברית ומפגם תאות ממון, שהוא בחינת אנפין חשוכין (פנים

(חשובות) וזוכין להמשיך ש"ע (שלוש מאות ושבעים) נהורין של
אור הפנים. (הלכות גנבה ב', אות ד)

❖ ה ❖

עקר אחיזת השקר ביותר הוא בהבגדים, כנראה
בחוש, כי בגד בא"ת-ב"ש - אותיות "שקר",
וציצית הם התקון לזה. (שם ה', אות טו)

❖ גאנות וענוה ❖

❖ א ❖

מי שזוכה לענוה אמתית, שהוא בחינת אין ממש,
ומבטל את עצמו בתכלית השלמות אליו יתברך,
הוא יכול למלך ולהשתרר ולהתפאר את עצמו בכל
מיני התפארות, ואף-על-פי-כן הוא ענו באמת. כמו
שמצינו בגדולי הצדיקים, שהתפארו את עצמם
בהתפארות גדול מאד, כמו רבי שמעון בן יוחאי וכן
כמה תנאים ואמוראים. וכן משה רבנו עליו השלום,
ספר וכתב בעצמו כל הגדלות והנוראות שלו,
ואף-על-פי-כן לא התפעלו מהתפארות שלהם כלל,
כי זכו לבטול כל ההרגשות, עד שעל-ידי-זה יכולין

וְרִשְׁאִין לְהִתְפָּאֵר בְּכָל מִיְנֵי הַתְּפָאֲרוֹת, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן
 זֶה דִּיקָא עֵקֶר תְּכִלִּית שְׁלֵמוֹת הָעֲנוּה אֲמִתִּית שְׁלָהֶם.
 אֲבָל לָאו כָּל אָדָם זֹכֶה לְזֶה בְּשְׁלֵמוֹת, עַל כֵּן שְׂאֵר
 כָּל אָדָם צְרִיכִין לְהִתְנַהֵג בְּעֲנוּה וּבְשִׁפְלוּת,
 בְּפִשְׁיטוֹת בְּבַחֲיִנַת: "וְנִפְשֵׁי בְּעָפָר לְכָל תְּהִיָּה", בְּחִינַת
 שְׁנַעֲשֵׂה שָׁכֵן לְעָפָר בְּחַיּוֹ, שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. (הַלְכוֹת

תַּפְלִין ו' אוֹת ה')

❖ ב ❖

אֶף-עַל-פִּי שְׂעֵקֶר הָעֲנוּה הוּא, שְׂיִהְיֶה אֵין מִמָּשׁ,
 אֶף-עַל-פִּי-כֵן אָסוּר לְהִיּוֹת עֲצֵל וְנִבְזָה,
 שְׂקוֹרִין "שְׁלִימְזִלְנִיק", כִּי זֶה כְּמוֹ עֲנוּה פְּסוּלָה, ח"ו.
 כִּי צְרִיךְ לְהִיּוֹת חֲזָק וְאַמִּיץ וְגִבּוֹר חֵיל מְאֹד לְעֵמֹד
 בְּנֶגֶד כָּל הַמוֹנְעִים מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בְּבַחֲיִנַת: וַיִּגְבֶּה
 לְבוֹ בְּדַרְכֵי הַשֵּׁם, כִּי בְּשִׁמְבִטָּל עֲצָמוֹ נֶגֶד הַבַּעֲלִי-
 גְּאוּה, הָרוֹצִים לְהִרְחִיקוֹ מִדַּרְכֵי אֱמֶת, אֲזִי עַל-יְדֵי
 הָעֲנוּה שְׁלוֹ הוּא נוֹתֵן כַּח לְהִגְאוֹת, שֶׁהֵם הַבַּעֲלִי-
 גְּאוּה הַנִּ"ל, וְעַל כֵּן עֲנוּה פְּסוּלָה הוּא בְּחִינַת פְּגָם

הִגְאוֹת. (וְזֶה הָיָה הַפְּגָם שֶׁל שְׂאוֹל, שֶׁהִחִיָּה אֶת אֲנָג עַל-יְדֵי שְׂכַפְטָל דַּעְתּוֹ נֶגֶד דּוֹאג,
 וְשִׁמוּאֵל הַנְּבִיא הוֹכִיחוֹ עַל עֲנוּה זֹאת: "הֲלוֹא אִם קָמַן אַתָּה בְּעֵינֶיךָ, רֹאשׁ שְׂכַמֵי יִשְׂרָאֵל
 אַתָּה". וְהַתְּקוּן הָיָה עַל-יְדֵי מְרַדְּכֵי, שְׂאֶף-עַל-פִּי שְׂהִיָּה עֲנוּ בְּאֱמֶת בְּבַחֲיִנַת אֵין,

ואף-על-פי-כן לא רצה להכניע את עצמו נגד הבעל-גאוה, שהם בחינת המן, כמו שכתוב:
 "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה".

ובאמת יש בענין זה משקל גדול ודק מאד,
 שצריכין להיות בבחינת אין ומה ממש
 ואף-על-פי-כן יהיה גבור חיל וחזק מאד נגד כל
 הרשעים והמונעים. (שם, אות כ"ג)

עקר נפילת הנפש, ח"ו – על-ידי גדלות, שמשם
 עקר הנפילות, כמוכא בדברי רבנו זכרוננו
 לברכה במקום אחר, שעקר הנפילה – על-ידי גדלות.
 כי באמת אין שום נפילה בעולם כלל, כי השם
 יתברך בכל מקום, כי "מלא כל הארץ כבודו",
 אך כשיש לו גדלות, אז 'אין אני והוא יכולין לדור
 (במקום אחד) 'וכו'. נמצא, שכל הנפילות הם על-ידי גדלות.

(ועל כן אלו הנפשות, שנפלו כל כך עד שנתגלגלו בחיה, ועקר נפילתם היה על-ידי גדלות
 כנ"ל. ועקר תקון כל הנפשות הוא על-ידי ענוה, שזה עקר תחית המתים ותענוג עולם
 הבא, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר, בחינת: הקיצו ורגנו שוכני עפר – מי
 שנעשה שכן לעפר בחייו וכו' ע"ש. ועל כן השחיטה, שהיא בשביל תקון ועלית הנפש,
 על כן היא במקום המשכת הצואר להכניע ולבטל את הגדלות, שהוא בחינת משכה
 דצוארה וכו'). (הלכות שחיטה ג, אות ג)

עַל-יְדֵי שִׁיזְדַּע שְׂפָלוּתוֹ בְּאַמֶּת וּמַשִּׁים עֲצָמוֹ כְּעֶפֶר
 מִמַּשׁ, עַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה לְהִסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת
 לְאִמְתּוֹ וְשִׁיתַּגֵּלָה לוֹ אֹר הָאֱמֶת, עַד שְׁזֹכָה עַל-יְדֵי-
 זֶה לְהִתְגַּבֵּר בַּחֲשָׁד, וְרִצּוֹן וְדַקְדָּשָׁה, עַד שֶׁנִּשְׁפָּר
 עַל-יְדֵי-זֶה כָּל הַמְּנִיעוֹת, וְיִזְכָּה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה
 וּלְהוֹצִיא כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּקְדוּשָׁה מִכַּח אֶל הַפְּעַל
 בְּשִׁלְמוֹת. (הַלְכוֹת הַכֶּשֶׁר בְּלִים ד', אֹת י"ה)

וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן, (*) כִּי גַם עֵתָה בְּתַקְרָא
 מְרִירוֹת הַגְּלוּת הַזֶּה, אָנּוּ רוֹאִים נַפְשִׁים וַחֲסָדִים
 נִפְלְאִים בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָנּוּ אוֹמְרִים שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים
 בְּכָל יוֹם: "וְעַל נֶסֶף שֶׁבְּכָל יוֹם עָמְנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ
 וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים", וְצָרִיכִים
 לְהוֹדוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ הַרְבֵּה עַל זֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם:
 "וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה", אֲבָל צָרִיכִים לִידַע, שֶׁכָּל
 הַיְשׁוּעוֹת בָּאִים מִמְּרָחֵק מְאֹד, וְצָרִיכִים בְּכָל יוֹם
 לְצַפּוֹת לַיְשׁוּעָה לְהֵלֵן. (הַלְכוֹת שְׁלוֹחַ הַקָּנָן ה', אֹת י"ב)

עַקֵּר הַגָּאוֹת וְהַתְּנַשְׂאוֹת הוּא בְּעֵינַי הַמָּמוֹן
וְהַחֲפָצִים וְהַעֲשִׂירוֹת שֶׁל אָדָם, וְכִנְרָאָה
בְּחֹשֶׁשׁ, שְׂרָבָם אוֹבְדִים עוֹלָמָם עַל-יְדֵי תַּאֲוֹת מָמוֹן.
וְהַעֲקָר – עַל-יְדֵי הַגִּסּוֹת וְהַגָּאוֹת וְהַכְּבוֹד, שֶׁכֵּל אֶחָד
רוֹצֵה לְהַתְּנִיחַ לְמַעַלָּה מִמְּדִרְגָתוֹ.

וְעַקֵּר פְּגָם הַגָּאוֹת הוּא נוֹגֵעַ בְּהַבְּגָדִים בְּיוֹתֵר, מִחֲמַת
שֶׁהַבְּגָדִים בְּשֵׁרֶשֶׁם הֵם גְּבוּהִים מְאֹד בְּחִינַת:
"הַיֵּשׁ מֶלֶךְ גָּאוֹת לְבִישׁ", וְכִשְׁפוּגִים בְּזָה, ח"ו, עַל-יְדֵי
עוֹנוּתָיו וְנוֹפֵל לְגָאוֹת וְרִדִּיפַת הַכְּבוֹד דְּסִטְרָא-אֲחָרָא
שֶׁל תַּאֲוֹת וְהַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה, אִזְ עַקֵּר פְּגָם הַגָּאוֹת
עַל-פִּי רַב הוּא בְּהַבְּגָדִים, כִּנְרָאָה בְּחֹשֶׁשׁ כַּמָּה וְכַמָּה
אוֹבְדִים עוֹלָמָם עַל-יְדֵי רִדִּיפָתָם אַחַר בְּגָדִים
וְתַכְשִׁיטִין, וְכַמְבֹּאֵר בְּמָקוֹם אַחַר עַל פְּסוּק:
"וְתַתְּפִשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ".

וְכָל הַפּוֹגְמִים בְּזָה, הוּא בְּחִינַת עוֹוֹת הַמְּשַׁפֵּט. כִּי
צָרִיךְ כָּל אָדָם לְפִי מְדִרְגָתוֹ וּלְפִי מַעְמָדוֹ לְזַהֵר
מְאֹד לְכָל־כָּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט וּלְהַתְּנִיחַ בְּבֵיתוֹ כְּרָאוּי
לוֹ, וְלֹא לְחַמֵּד וּלְהַתְּאוֹת מֵה שְׂאִין רָאוּי לוֹ,

וְלִהְיוֹת כָּל בְּכָל דְּבָר רַק עַל הַתְּכֵלִית - שְׂנֵינֵי מִזֶּה
 כְּבוֹד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלִבְטֹל גְּאוּתוֹ וְכְבוֹדוֹ שֶׁל עֲצֻמוֹ
 לְגַמְרֵי. וְכֹל זֶה הוּא בְּחִינַת: "יִכְלָל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט"
 וְכִי שְׂפוּגִים בְּזֶה, הוּא בְּחִינַת עוֹנוֹת הַמִּשְׁפָּט. (*) (הַלְכוֹת

עֲרָלָה ה', אוֹת ז' ח יג - יד)

עֲקָר הַחַיִּים טוֹבִים הֵם עֲנוּה, וְכֹל אֶחָד כְּפִי מַה
 שְׂזוֹכָה לְשִׁפְלוּת וְעֲנוּה אֲמִתִּית, כֵּן הוּא זוֹכָה
 לְחַיּוֹת חַיִּים אֲמִתִּים וְטוֹבִים. (שָׁם, אוֹת י"ז)

עֲקָר הַהִתְרַחֲקוּת מִהַצְדִּיק וּמִהַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה הוּא
 רַק עַל-יְדֵי גְּאוּה וְגִסּוֹת הָרוּחַ. וְכֵן לְהִפְךָ -
 עֲקָר קְבָלַת הַתּוֹרָה וְהַמִּשְׁכַּחַת הַתּוֹרָה מְדוּר לְדוּר עַד
 עוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי עֲנוּה וְשִׁפְלוּת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָלִין
 בְּשִׁלְמוֹת בְּבְחִינַת מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם. (עֵין פְּנִים, הַלְכוֹת הַרְשָׁאָה
 ה', אוֹת י"ב, כ"ב)

❧ דעת ❧

❧ א ❧

על-ידי קימת חצות לילה לעסק בתורה, על-ידי-זה
 נמשך הדעת, הינו שזוכין לדעת בדיעה
 שלמה ובלב שלם שמלא כל הארץ כבודו, ולקיים:
 "שוייתי השם לנגדי תמיד", ולהתפלל בכונה. (הלכות
 השכמת הפקר ג' אות ד)

❧ ב ❧

עקר הדעת הוא לידע בדיעה שלמה - שהשם
 יתברך ברא את הכל, ומנהיג את כל העולם
 בליו רק ברצונו והשגחתו, ואין שום חיוב הטבע כלל.
 כי הטבע עצמה מתנהגת גם כן בהשגחתו יתברך.
 (הלכות נטילת ידים שחרית ב, אות א)

❧ ג ❧

עקר כל הצרות והגליות, רחמנא לצלן, הם על-ידי
 חסרון הדעת, שכל אחד הולך בעולם כמו
 משגע ושובב ממש, כמו שכתוב: "וילך שובב בדרך
 לבו", ועל זה צעק הנביא: "שובו בנים שובבים".

וּבְשֵׁיבִין הָאָדָם בְּעֲצָמוֹ כָּל זֹאת, אִיךָ הוּא שׁוֹכֵב
 וּמִשְׁנָע מִמֶּשׁ, כִּי הוֹלֵךְ אַחֲרֵי שְׁרִירוֹת לְבוֹ,
 וְאִינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכִלִּיתוֹ הַנִּצְחִי – בְּוֹדָאֵי יְחוּם עַל
 עֲצָמוֹ וְיִצְעַק עַל כָּל פָּנִים הַרְבֵּה לְהֵשֵׁם יְתַבְרֹךְ,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְפִי בְּחִינַתוֹ לְהוֹלִיד הַדַּעַת וְהַמַּחִין
 וְלְהוֹצִיא אוֹתוֹן מִתְּעֻלּוֹמְתוֹן, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עֵקֶר הַגְּאֻלָּה
 בְּכָל־וּבְפָרֵט, בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן. וְעַל-יְדֵי-זֶה הָיָה
 גְּאֻלַּת מִצְרַיִם וְעַל כֵּן בְּפָרְשֵׁי שׁוֹת שְׁמִדְבָרִים מְגֻלּוֹת
 מִצְרַיִם וְהַגְּאֻלָּה, נוֹהֲגִין אֲזִי הַכְּשָׁרִים לְהַתְּעַנּוֹת וְלִצְעַק
 לְהֵשֵׁם יְתַבְרֹךְ בְּתַפְלוֹת וּסְלִיחוֹת, וְנִקְרָאִים שׁוֹכְבֵי"ם.
 (הַלְכוֹת גְּלוּחַ ה', אוֹת ה)

כָּל הַהִזְקוֹת, ח"ו, הֵם עַל-יְדֵי פְגָם הַדַּעַת, הֵינּוּ
 עַל-יְדֵי שְׁמִכְנִים מִחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְחֲכָמוֹת
 חִיצוֹנוֹת לְתוֹךְ מַחוֹ וְדַעַתוֹ, וּמִשָּׁם יוֹנְקִין קְלַפֶּת עֵשׂוֹ
 וְיִשְׁמַעְאֵל, שְׁהֵם מְזִיקֵי עֲלָמָא, וּמֵהֶם בָּאִים כָּל
 הַהִזְקוֹת שְׁפָעוּלָם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן. (בְּמִבְאָר פְּנִינִים, הַלְכוֹת גְּזִיקִין ב',
 אוֹת ב' וּמַעֲיִן זֶה גַם בְּהַלְכָה ג' שָׁם, אוֹת ב)

❁ דבור ❁

❁ א ❁

עַקֵּר קַדְשֵׁת הַדְּבוּר וְהַלְשׁוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא, שְׁצַרִּיכִין לְדַבֵּר וּלְהוֹצִיא בִּפִּיהַ מְלֵא הַכְּסוּפִין וְהַשְׁתּוֹקְקוֹת דְּקַדְשָׁה שְׂיֵישׁ לָהֶם, הֵינּוּ מֵה שְׂהִים מִשְׁתּוֹקְקִין וּמִתְנַעֲנְעִין תָּמִיד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁצַרִּיכִין לְהוֹצִיא כְּסוּפִין אֵלּוּ בִּפִּיהַ דְּיִקְא, וְזֶה עַקֵּר קַדְשֵׁת הַלְשׁוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ. (הַלְכוֹת דָּם א', אֹת ד)

❁ ב ❁

כָּל עֲבוֹדַת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי כָּל יְמֵי חַיָּיו וְכָל מַה שְׂבֵא לָזֶה הָעוֹלָם, הוּא רַק בְּשִׁבִיל הַשְּׂגָת הַ"נַּעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע", שֶׁהוּא בְּחִינַת קַבְלַת הַתּוֹרָה וְקִיּוּמָהּ, שֶׁרַק בְּשִׁבִיל זֶה בָּא הָאָדָם לָזֶה הָעוֹלָם, שְׂיִהְיֶה יָגַע בַּתּוֹרָה, עַד שְׂיִשְׁיֵיג בְּכָל פַּעַם אֶת הַנְּסֻתָר מִמֶּנּוּ, לַעֲשׂוֹת מִתּוֹרַת הַשֵּׁם – תּוֹרָתוֹ, מִהַנְּסֻתָר בְּחִינַת "נִשְׁמַע" יְהִי נַעֲשֶׂה אֲצִלוֹ בְּחִינַת נְגֻלָּה, בְּחִינַת "נַעֲשֶׂה".
אֵךְ אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לָזֶה כִּי אִם עַל-יְדֵי הַדְּבוּר, שֶׁהוּא עַקֵּר הַתְּפִלָּה, שְׁצַרִּיכָה לְהִיּוֹת בְּדְבוּר

דִּיקָא. וְאִם הָיָה כָּל אָדָם זֹכֵה לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַרְבּוֹת
בְּדַבּוּרֵי הַתְּפִלָּה וּלְקַדֵּשׁ דַּבּוּרוֹ כְּרְאוּי, בְּיָדָאֵי הָיָה כָּל
אָדָם זֹכֵה בְּכָל פַּעַם לְהַשְׁגִּיחַ גְּדוּלוֹת, כִּי הַיֵּשׁ
יִתְבָּרֵךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה וְחַפֵּץ לְהֵיטִיב וּלְגַלּוֹת
לְכָל אָדָם נִסְתָּרוֹת שְׂבֵתוֹרָה, רַק הָעֵקֶר – כְּשִׁזְכִּין
לְשִׁלְמוֹת הַדַּבּוּר כַּנִּ"ל. (הַלְכוֹת מִתְנָה ד', אוֹת כ"ג)

צָרִיךְ הָאָדָם לְשָׁמֵר עֲצֻמוֹ מְאֹד מִכְּסוּפֵינ רָעִים,
וְיִרְגִיל בְּמַחְשְׁבָתוֹ תָּמִיד לְכֶסֶף רַק כְּסוּפֵינ
טוֹבִים, שְׂיִתְגַּעְגַּע וְיִחַשֵׁק וְיִכְסֹף תָּמִיד לְהִתְקַרֵּב
לְהַיֵּשׁ יִתְבָּרֵךְ וְלַעֲבוֹדָתוֹ וְלִתְוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה.

וְאַפְלוּ כְּשֶׁבָאִין עָלָיו מַחְשְׁבוֹת שֶׁל תַּאוּוֹת
וְכִסּוּפֵינ רָעִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, יִרְגִיל
עֲצֻמוֹ לְאַחַז מַחְשְׁבָתוֹ לְהַטּוֹתָהּ מִכְּסוּפֵינ אֱלוּ
וְלְהַמְשִׁיכָהּ לְכִסּוּפֵינ טוֹבִים, שְׂהֵם עֵקֶר הַטּוֹב
בְּאַמַּת לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצְחַ נְצָחִים.

וּבְיֹתֵר צָרִיךְ לְשָׁמֵר הַדַּבּוּר לְבָלֵי לְדַבֵּר שׁוֹם דַּבּוּר
רַע, ח"ו, וְשַׁעַל כָּל פָּנִים לֹא יוֹצִיא מִפִּיו

התאוות והכסופין של הבלי עולם הזה הבאין על לבו, רק להפך הדבר ויוציא בפיו כסופין טובים.

כי על-ידי דבורים רעים של כסופין רעים דהאי עלמא גורם רעה גם לאחרים, כי ההבלים היוציא מפיו על-ידי אלו הדבורים רעים הם נפשות רעות מממש ויהם מזיקי עלמא, רחמנא לצלן, כי הולכים ומעוררים את אנשי העולם לתאוות רעות, ח"ו, ומשם באין כל ההזקות גם בגשמיות, רחמנא לצלן. אבל הדבורים של כסופין טובים הם נפשות טובות, ועל-ידם נמשכין כל הברכות וההשפעות בעולם, ויהם הולכין ומעוררין כל העולם להשם יתברך ולתורתו. (הלכות אמונין ד', אות כ"ב, כ"ט)

❁ התבודדות ❁

כשכבא לפירש שייחתו לפני השם יתברך, ואינו יכול לפתח פיו כלל, אף-על-פי-כן הוא צריך להתחזק לבקש רחמים על זה בעצמו, שישם יעוהו

מִלְמַעְלָה וַיֹּאמְרוּ אֶת כַּחוֹ, שְׂיִהְיֶה יָכוֹל לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים.
(הלכות בְּרַפְת הַשְּׁחַר ה', אֹת צ"ז)

❖ ב ❖

עַל-יְדֵי אֲמִירַת הַתְּהִלִּים וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ,
עַל-יְדֵי-זֶה יְכוֹלִין לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ עַל הַכֹּל,
וּלְבַקֵּשׁ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ עַל זֶה בְּעֶצְמוֹ, שְׁנוֹכַל לְבַקֵּשׁוּ
"הַשִּׁיבֵנו הֵשֵׁם אֱלֹהֵינוּ" בְּאַמֶּת, עַד שְׁזֶה בְּעֶצְמוֹ יִהְיֶה
נֶחֱשָׁב לְהִתְעוֹרְרוֹת שְׁלָנוּ בְּבַחֲיִנַת אֲתֵעְרוּתָא דְלִתְתָא,
וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשָׁךְ עָלֵינוּ הָאָרָה גְּדוֹלָה לְתִשׁוּבָה גַּם
מִלְמַעְלָה בְּחִינַת: "שׁוּבוּ אֵלַי וְאִשׁוּבָה אֵלֵיכֶם".

גַּם עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְקַבֵּל הָאָרָה מִהַעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת
וְהַתְּמִימוֹת, הַנִּמְשָׁכִין מִהַתְּנוּצָצוֹת מְשִׁיחַ, שְׁזֶה
בְּחִינַת הָאָרֶת שֶׁעַר הַחַמְּשִׁים דְּקַדְשָׁה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
יְכוֹלִין לְעֵלוֹת מִכָּל הַנְּפִילוֹת וְהַיְרִידוֹת שְׁבַעֲוֹלָם
וְלִהְנַצֵּל מִתְּאוֹת וּמִרְדוֹת הַמָּמוֹן וְהַפְּרָנְסָה, וְלִידַע
וְלִהְאָמִין בְּאַמֶּת שֶׁהַפְּרָנְסָה נִמְשָׁכֶת רַק מֵאֵתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וְלִהְתְּחַזֵּק בְּבִטְחוֹן בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאַמֶּת. (הלכות קְרִיאַת-שְׁמַע
ה', אֹת י"א, ט"ו-ט"ז)

ג

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "וְעֵינֵי לֵאָה רַבּוֹת" – 'שְׁהִיְתָה בּוֹכָה, שְׁלֵא תִפֹּל בְּחִלְקוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ'. זֶה רֵמֵז עַל כְּנֶסֶת-יִשְׂרָאֵל, שְׁכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְבָבוֹת כָּל כֶּךָ כְּמוֹ לֵאָה, שְׁלֵא יִפֹּל בְּחִלְקוֹ שֶׁל הַסֶּמֶךְ-מִם ח"ו, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֵשׂוֹ. (הַלְכוֹת רֵאשִׁי-חֹדֶשׁ ה', אוֹת כ"ט)

ד

בְּעֵת שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי נִכְנָם לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ וְשִׁיחָתוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׂיִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וּלְקַיֵּם תּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו, וְרוּצָה לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, אֲבָל עֲדִין אֵין מְלָה בְּלִשׁוֹנוֹ לְדַבֵּר, כִּי עֲדִין אֵינוֹ יוֹדֵעַ דְּרָכֵי וְסִימְנֵי הַתּוֹרָה, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיךְ לְדַבֵּר וּלְשׁוּחַ וּלְהִתְפַּלֵּל, אֲזִי הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָה מְרַחֶמֶת עַל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הַזֶּה הַמִּתְפַּלֵּל, וּמוֹסְרֵת לוֹ הַסִּימְנִים שֶׁל הַתּוֹרָה, כִּדֵּי שְׂיִזְכֵּל לַעֲשׂוֹת מִהַתּוֹרָה תְּפִלָּה, כִּדֵּי שְׂיִהְיוּ נוֹלָדִין מְזֵה מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְזֶה בְּחִינַת הַדְּבוּרִים הַנִּשְׁפָּעִים לְאָדָם בְּעֵת שֶׁנִּכְנָם לְהִתְבּוֹדֵד וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׂבִתְחִלָּה אֵינוֹ יוֹדֵעַ שׁוֹם דְּבוּר לְדַבֵּר, וּכְשֶׁהוּא חֹזֵק בְּדַעְתּוֹ וּמִתְחַזֵּק

אֶת עֲצֻמוֹ אֶף-עַל-פִּי-כֵן לְדַבֵּר, אֲזִי עַל-פִּי רַב בָּאִים
 לוֹ דְבוּרִים, שְׁלֹא עָלָה עַל דַּעְתּוֹ שְׂדֵבֵר אוֹתָם, וְאֵלֹ
 הַדְּבוּרִים נִשְׁלָחִים לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם מִבְּחִינָה הַנ"ל. (שָׁ)

❖ ה ❖

צָרִיךְ כָּל אָדָם לְהִתְחַזֵּק בְּכָל פַּעַם בְּתַפְלָה וְתַחֲנוּנִים
 וְהַתְּבוּדוֹת וְצַעֲקָה לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יְהִי אִיךְ
 שְׂיִהְיֶה, אֲפֹלוֹ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה.

כִּי אֲפֹלוֹ אִם רוֹאֶה שְׂאִינֹו פּוֹעֵל, ח"ו, בְּתַפְלָתוֹ,
 וְאֲדַרְבָּא, הָרַע מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּיוֹתֵר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
 יֵדַע וַיֵּאֱמִין, שְׁפּוֹעֵל הַרְבֵּה בְּתַפְלָתוֹ וְצַעֲקָתוֹ. כִּי עַל כָּל
 פְּנִיִם צַעֲקָתוֹ וְתַפְלָתוֹ הוּא בְּחִינַת "מְחָאָה", הַמְּבֹאֵר
 בְּדִין 'חֲזֻקַת קַרְקָעוֹת', שְׁכָל זְמַן שֶׁהוּא מוֹחָה, אִז אִין
 חֲזֻקַת הַמְּחֻזֵּק מוֹעֵלֶת כְּלוּם. כְּמוֹ כֵן לְעֵינֵינוּ זֶה גַם כֵּן,
 כִּי קַדְשֵׁת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת קַדְשֵׁת
 אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁהָרַע מִתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם בְּתַאֲוֹת
 וּמַדּוֹת רָעוֹת, זֶה בְּחִינַת שְׂרוּצִין לְגַרְשׁוֹ, ח"ו, מֵהַסְּתַפַּח
 בְּנַחֲלַת הַשֵּׁם, שֶׁהוּא אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְכָל מֵה שְׁחֹתֵר
 לְשׁוֹב לְקַדְשֵׁתוֹ, אִין מְנִיחִין אוֹתוֹ מֵעֲצָם הַהִתְנַגְרוֹת
 שְׂמִתְנַגְרִין בּוֹ, וְהוּא אִינוֹ מִתְגַּבֵּר נֶגְדָם כְּרָאוּי, וְעַל כֵּן

כְּשֶׁמִתְגַּבֵּר אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּתַפְלָה וְצַעֲקָה לְהַשִּׁי
 יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי לֹא יוּכְלוּ לְגַרְשׁוֹ וְלִכְבֹּשׁ חֶלְקוֹ בְּאֶרֶץ-
 יִשְׂרָאֵל, ח"ו, בְּשׁוּם אִפֶּן, כִּי תִפְלֹתוֹ וְצַעֲקָתוֹ הוּא
 בְּחִינַת מְחָאָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה אֵין יְכוּלָה הַסְטָרָא אַחֲרָא
 לְהַחֲזִיק בְּנַחֲלָתוֹ, ח"ו, בְּשׁוּם אִפֶּן, כִּי אֵין חֻזְקָה מוֹעֵלֶת
 כְּשֵׁישׁ מְחָאָה נִגְדָה. (הַלְכוֹת חֻזְקַת מַטְלָטְלִין ה', אוֹת י"ג)

צָרִיךְ הָאָדָם לְהִרְבוֹת בְּתַפְלָה מְאֹד מְאֹד כָּל יְמֵי
 חַיָּו, וְאַפְלוּ כְּשֵׁרוּאָה, שְׁמַת־פִּלֵּל הַרְבֵּה וְאֵינוֹ
 נִעְנֶה, וְהַתְּאוֹת וְהַבְּלוּלִים מִתְגַּבְּרִים עָלָיו בְּכָל פַּעַם
 בְּיוֹתֵר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אַל יִטְעֶה שְׁתַּפְּלוֹתָיו הֵם לְרִיק,
 ח"ו, רַק יֵדַע וַיֵּאֱמִין, שְׂאֵין שׁוּם דְּבוּר נֶאֱבָד לְעוֹלָם,
 וְכָל תִּפְלָה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ עוֹשֶׂה רִשְׁם,
 וְהַצְּדִיק־אִמֶּת מְלַקְטִים כָּל יְאֵלוֹ הַתְּפִלוֹת וְהַשִּׁיחוֹת
 וּבּוֹנִים מֵהֶם בְּנֵינִים נִפְלְאִים בְּחִינַת בְּנֵין הַמְּשֻׁכָּן.

וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהִתְחַזֵּק הַרְבֵּה בְּתַפְלָה וְשִׂיחָה
 תָּמִיד, יְהִיָּה אִיךְ שְׂיִהְיֶה, עַד אֲשֶׁר עַל-יְדֵי
 רַבּוּי הַתְּפִלוֹת יְהִיָּה נִשְׁלָם הַבְּנֵין בְּשִׁלְמוֹת, וְאִזּוֹ

יִכְמְרוּ רַחֲמָיו יִתְבַּרְךָ, וְיִקְרַב אוֹתוֹ בְּשִׁלְמוֹת, וְיֵשׁוּב
אֶל הַשֵּׁם וְיִרְחַמֵּהוּ.

אֲךָ אֶף־עַל־פִּי־כֵן בְּשִׂיחָהּ לֹא אֵיזָה יִשׁוּעָה, אֶל יִטְעָה
שְׁעַל־יְדֵי תִפְלוּתָיו וּמַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים פֶּעַל זֹאת, רַק
יֵדַע שֶׁהַכֹּל רַק בְּחֶסֶדּוֹ יִתְבַּרְךָ וְאֶף־עַל־פִּי שְׁאֵנוּ
יֹודְעִים, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לָנוּ לַפְעַל הַיִּשׁוּעָה הַשְּׁלֵמָה
בְּתִפְלוּתָנוּ לְבַד בְּנִ"ל, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אָנוּ צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת
אֶת שְׁלָנוּ לְהִרְבוֹת בְּתִפְלָה בְּכָל כַּחֲנוּ, וְאִזּוֹ יִכְמְרוּ
רַחֲמָיו יִתְבַּרְךָ, וְיַעֲשֶׂה בְּחֶסֶדּוֹ וְיֹוֹשִׁיעֵנוּ בְּקָרוֹב לְמַעַן

שְׂמוֹ. (וגם זה בכלל מה שמבאר במקום אחר, שצריכין בתפלה להיות קולע אֶל
השערה ולא יחטיא, הינו שלא יטה לימין או לשמאל, הינו שלא יטעה, ח"ו, שהתפללות
הם לריק, ח"ו, מחמת שזה פמה שצועקים ואינם נושעים, שזה בחינת נוטה לשמאל וכן
אל יטעה לומר: מה לנו להרבות בתפלה, מאחר שעקר הישועה הוא רק בחסדו לְבַד,
אם בן נסמך רק על חסדו, שזה בחינת נוטה לימין שלא פראוי).

כִּי בְּאֵמֶת צְרִיכִין לְהִרְבוֹת בְּתִפְלָה מְאֹד תָּמִיד וְלִידַע
אֶף־עַל־פִּי־כֵן הָאֵמֶת, שְׂאֵין אָנוּ כְּדֹאֵי לַפְעַל
בְּתִפְלוּתָנוּ כִּי אִם בְּחֶסֶדּוֹ, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן אָנוּ צְרִיכִין
לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלָנוּ לְהִרְבוֹת בְּתִפְלָה תָּמִיד, וְהַשֵּׁם
יִתְבַּרְךָ יַעֲשֶׂה אֶת שְׁלוֹ, וְיִמְשִׁךְ עָלֵינוּ חֶסֶדּוֹ לְמַעַנוּ

וְיֹוֹשִׁיעֵנוּ מִהֲרָה לְמַעַן שְׂמוֹ. (הלכות נחלות ד', אות י, ב)

יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּתָם מְעוֹרְרִים רַחֲמָיו יִתְבַּרֵּךְ
 מְעַט מְעַט בְּכָל פַּעַם, עַד שְׂבִמְהֶרָה
 יִתְעוֹרֵר, בְּכִיכּוֹל, מִשָּׁנָתוֹ. בְּבַחֲיַנֵּת: "וַיִּקֶּץ כִּישָׁן
 הַשֵּׁם", וַיִּגָּאֵלְנוּ בְּמִהֶרָה.

כִּי בְּאַמֶּת אֵין שָׁנָה לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ, כְּמוֹ שְׂכַת־טוֹב: "הִנֵּה
 לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל", רַק שְׂמִיחַמַת
 מִדַּת הַדִּין הוּא יִתְבַּרֵּךְ, בְּכִיכּוֹל, כְּמִסְתִּיר פָּנִים
 מֵאַתָּנוּ, עַד שְׂנִדְמָה כִּישָׁן, ח"ו, וְאַנּוּ מְחַיִּבִים לְהַתְּפַלֵּל
 וּלְצַעֵק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ תָּמִיד וְלְעוֹרֵר רַחֲמָיו יִתְבַּרֵּךְ כְּמוֹ
 שְׂמִעוֹרְרִין מֵהַשָּׁנָה, בְּכִיכּוֹל, בְּבַחֲיַנֵּת: "עוֹרֵה לְמָה
 תִּישָׁן הַשֵּׁם", עַד אֲשֶׁר עַל-יְדֵי רַבּוּי הַתְּפִלוֹת יִתְעוֹרֵר,
 בְּכִיכּוֹל, בְּשִׁלְמוֹת וַיָּשׁוּב אֵלֵינוּ וַיִּרְחַמְנוּ. (שָׁם, אוֹת י"א)

❖ הַתְּחַזְּקוֹת ❖

מִה שָׂרַב בְּנֵי-אָדָם טוֹעִים בְּעֵצָמָם וְסוֹבְרִים, שְׂנִפְשָׁם
 אֵינָה קְדוּשָׁה מִשְׁרָשָׁה, וְקָשָׁה לָהֶם לָשׁוּב אֶל
 הַשֵּׁם לְהִיּוֹת אִישׁ צְדִיק אוֹ אִישׁ כָּשֵׁר בְּאַמֶּת כְּמוֹ

שָׁאֵר צְדִיקִים וְכֹשְׁרִים, כְּמִרְגָּלָא בְּפוּמָא דְאַנְשֵׁי (כמורגל
 בפה האנשים) לֹאמַר, כְּשִׁמְסִפְרִין מֵאִישׁ צְדִיק אִו מֵאִישׁ
 כְּשֵׁר וְיִרָא בְּאַמֶּת. וּמִתְחִיל לְהִתְעוֹרַר בְּהֵם הִרְהוּרֵי
 תְּשׁוּבָה גַם כֵּן לְהִתְקַרֵּב לְהַעֲשֵׂם יִתְבַּרֵּךְ, כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל
 מִלְּאִים מִחֻשְׁבוֹת שֶׁל הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה וְהִתְקַרְבוֹת
 לְהַעֲשֵׂם יִתְבַּרֵּךְ תָּמִיד, אֲךָ אַחֲר־כֵּךְ תִּכְרַף אוֹמְרִים: 'מִי
 יְכוּל לְהִתְדַמּוֹת לְזֶה הָאִישׁ צְדִיק וְכוּ', כִּי הִזָּה נִשְׁמָה
 קְדוּשָׁה מְנַעֲרִיו, כְּאִלּוּ צְדָקַת הַצְּדִיקִים וְכֹשְׁרִים הוּא
 רַק מֵצַד הַנִּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה שֵׁישׁ לָהֶם מִתּוֹלְדוֹתָם.

אֲשֶׁר בְּאַמֶּת אֵינּוּ כֵּן, כִּי עַקֵּר צְדָקַת הַצְּדִיק הוּא רַק
 עַל-יְדֵי יְגִיעָתוֹ וְטִרְחָתוֹ בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ כִּמְהָ
 וְכִמְהָ יָמִים וְשָׁנִים הִרְבָּה, וְהִתְגַּבֵּר וְהִתְחַזַּק בְּכָל פַּעַם,
 וְלֹא הִנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ לְפַל בְּשׁוּם אִפְּן, וְהִרְבָּה בְּתַפְלָה
 וְתַחֲנוּנִים, עַד שִׁזְכָּה לְמָה שִׁזְכָּה, וְכָל אָדָם יְכוּל
 לְהִיּוֹת כְּמוֹתָם, כִּי הַבְּחִירָה – הַפְּשִׁיטָה, כְּמֵאֲמַר
 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: 'כֵּתֵר שֵׁם טוֹב מִנַּח' וְכוּ'.

וּבְאַמֶּת עֲנִין הַפְּעוֹת הַזֶּה, שְׁסוּבְרִים שֶׁנִּפְשָׁם אֵינָה
 קְדוּשָׁה מִשְׁרָשָׁה, וּמִחֻמַּת זֶה אֵינָם
 מִתְגַּבְּרִים לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, כָּל זֶה נִמְשָׁךְ

מבחינת היכלי התמורות, שמשם בחינת החלוף
 שנחלף הבן-מלך לבן העבד (כמבאר ב"ספורי מעשיות")
 שמחמת זה נפל למקום שנפל והלך בדרכים לא
 טובים, עד שהיה מספק בעצמו אם הוא בן המלך
 או בן העבד, כמו כן הוא בכל אדם הרחוק מהשם
 יתברך, בפרט בתקף סוף הגלות המר הזו, שהתגבר
 הבעל-דבר מאד מאד, עד שכמה בני-אדם מיאשין
 את עצמם, כאלו נפשם אינה מסגלת כלל לעבודת
 השם, וכל זה הוא רק פתוי היצר.

כי באמת צריך האדם לידע ולהאמין, שנפש
 כל אחד מישראל גבוה ויקרה מאד מאד,
 וכלם הם בחינת בני מלכים, ויכולים לזכות
 למדרגות גבוהות וקדושות מאד מאד כמו כל
 הצדיקים והכשרים, כי גם עליהם עברו מחשבות
 וחלישות הדעת כאלה וכאלה, אך היו משכילים
 לבלי להניח להטעות אותם, והתגברו והתחזקו
 מאד, עד שזכו למה שזכו – אשרי להם –
 וזה בחינת: ויגבה לבו בדרכי השם. (הלכות ברכות

❖ ב ❖

כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן לְבָלִי לַיֶּלֶךְ אַחֵר
תְּאֻוֹתָיו בְּהֵתֵר אוֹ בְּאֶסוּר, ח"ו, כְּמוֹ-כֵן צָרִיךְ
לְהִתְחַזֵּק לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹן: אִם כָּבֵד נִכְשַׁל, ח"ו, וְעָבַר
עָלָיו מָה שֶׁעָבַר - לְבַל יִפֹּל עַל-יַדֵּי-זֶה לְגַמְרֵי, ח"ו.

כִּי מָה שֶׁנִּמְצְאִים הֶרְבֵּה בְּנֵי-אָדָם, שְׁנוּפְלִים בְּדַעְתָּם
וְאוֹמְרִים, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לַיֶּלֶךְ בְּדַרְךְ הַיָּשָׁר
עוֹד, זֶהוּ רַק מִחֲמַת תְּאֻוֹתָם וַיִּצְרָם הָרַע, שֶׁמִּבְקָשִׁים
תּוֹאֲנָה וְעֵלִילָה לְפָרֵשׁ מֵאַחֲרֵי הַמָּקוֹם, ח"ו, כִּדִּי
שְׂיֻוכְלוּ לַיֶּלֶךְ אַחֲרֵי תְּאֻוֹתָם הָרְעוּת, ח"ו, כִּי
הַתּוֹאֲנוֹת וְהָעֵלִילוֹת, שֶׁהַבַּעַל-דָּבָר מוֹצֵא לְכָל אָדָם,
רַבּוֹ מִסֵּפֶר, וְלְכָל אֶחָד מוֹצֵא עֵלִילוֹת מִיַּחַדוֹת, רַבָּם
עַל-יַדֵּי חֶסְרוֹן פְּרִנְסָה וּמְנִיעוֹת הַמוֹנְעִים וְכוּ', אֲךָ
אֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נִפְשׁוּ מָרָה לוֹ מְאֹד
עַל זֶה, כִּי יוֹדַע, שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְהֵן דִּין-וְחֶשְׁבוֹן, וְעַל כֵּן
מִתְגַּבֵּר בּוֹ הַטּוֹב בְּכָל פַּעַם וּמִתְעוֹרֵר לָשׁוּב לְהַנְשֵׁם
יְתִבְרָךְ, אֲךָ בְּשׁוּם דָּבָר אֵינּוּ מוֹצֵא לְעַצְמוֹ עֵלִילָה
וּפְטוֹר כָּל כָּךְ כְּמוֹ עַל-יַדֵּי הַתְּחַבּוּלָה הַנִּ"ל שֶׁל
הַבַּעַל-דָּבָר, שֶׁמִּפִּילוֹ בְּדַעְתּוֹ בְּכָל פַּעַם וּמִרְאָה לוֹ

כֵּאלוֹ אָפֶס תִּקְוָה, ח"ו, כִּי רוֹאֶה בְּעֵינָיו, שְׂכָבָר חָתַר
 כַּמָּה פְּעָמִים לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְנִפְלֵ אַחֲר־כֵּךְ, כָּל
 אֶחָד כִּפִּי מֵה שֶׁנִּפְלָ, וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים בְּלִי מִסְפָּר,
 וְעַל כֵּן הוּא פָּטוּר כְּבָר בְּעֵינָי עֲצָמוֹ מִלְחָתוֹ עוֹד
 חֲתִירוֹת לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

אֲבָל בְּאַמֶּת כָּל הַרְעִיוֹנִים וְהַמַּחְשָׁבוֹת שֶׁל נְפִילוֹת
 כֵּאלוֹ יֵהם רַק מַעֲשֵׂה־בַעַל־דָּבָר, שְׂמוֹצֵא לוֹ
 עֲלִילָה לְפָרֵשׁ מֵאַחֲרֵי הַמָּקוֹם כַּנִּ"ל, כִּי בְּאַמֶּת אֵין
 שׁוֹם יֵאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל, וְכָל אָדָם צָרִיךְ שִׁיעֵבֵר עָלָיו
 הַרְבֵּה קִדְּם שְׁזוּכָה לְכַנֵּם אֶל הַקִּדְּשָׁה.

וּמִי לָנוּ גָדוֹל מֵאָדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁפָּרֵשׁ מֵאַשְׁתּוֹ וְיָשָׁב
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה מֵאַה וְיִשְׁלֵשִׁים שָׁנָה, וְדִיקָא
 בְּכָל אֵלוֹ הַמֵּאָה וְיִשְׁלֵשִׁים שָׁנָה בָּאוּ רוּחוֹת וְחֲמָמוֹ
 אוֹתוֹ וְכו' (כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל) וּבְיִבּוּדָי נִחְלָשָׁה דַעְתּוֹ מְאֹד
 מְזִיָּה בְּכָל פַּעַם, וּבְיִבּוּדָי אָרַב עָלָיו הַבַּעַל־דָּבָר וְרָצָה
 לְהַפִּילוֹ בְּדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי בְּכָל פַּעַם, אֲבָל הוּא הִתְגַּבֵּר
 כִּנְגָדוֹ בְּכָל עֵת, וְלֹא הִנִּיחַ דְּרָכֵי תִשׁוּבָתוֹ שֶׁעַסֵּק
 בָּהֶם, עַד שְׁזוּכָה בְּסוּף הַמֵּאָה וְיִשְׁלֵשִׁים שָׁנָה לְהוֹלִיד
 אֶת יָשָׁת, שֶׁמִּמֶּנּוּ הִשְׁתַּת הָעוֹלָם, וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ הָאֲבוֹת

ומשה ומשית. ואדם הראשון בעצמו היה גם כן כל ימיו צדיק וחסיד ונפטר בשם טוב, ואף-על-פי שעדין צריכין לתקן הפגם שלו בכל דור ודור, אף-על-פי-כן אם לא היה מתגבר ומתחזק בעצמו לתקן מה שתקן, בודאי היה קשה מאד התקון ביותר גם לצדיקים הבאים אחריו.

וכמו-כן הוא ממש בכל אדם גם עכשו, כי זהו עקר הנסיון שלו, שיתחזק את עצמו בכל הירידות שבעולם, רחמנא לצלן, בכל אשר עליו, וירגיל את עצמו בכל יום להתחיל מחדש, וידמה בדעתו באלו נולד היום וכו', ואז מה שיזכה לתקן בעצמו על-ידי תשובתו השלמה, בודאי מה טוב, ומה שלא יזכה לגמר התקון, יהיה בטוח בכח וזכות הצדיקים הקדושים, שיש להם כח להפוך הכל לטובה, ובלבד שלא יתיאש את עצמו מלצפות ולקוות להשם בקווי אחר קווי ולהרבות בצעקה ובקשה ותחנונים לפניו יתברך, "כי עם השם החסד והרבה עמו פדות". (הלכות פסח ט', אות כ"א)

כָּל הַבְּלוּלִים שֶׁל כָּל אָדָם – שְׁמֵת־אִוָּה לְכָל
הַתְּאוּזוֹת, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן רוּצָה לִידַע וּלְהַבִּין הַכֹּל
בְּשִׁכְלוֹ הַמְּגֻשָּׁם, וּבְכָל פַּעַם קָשָׁה לוֹ כַּמָּה קְשִׁיּוֹת עַל
הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ וְעַל הַצְּדִיקִים וְכו'.

וְאַפְלוּ אִם קָשָׁה לוֹ קְשִׁיּוֹת עַל עֲצָמוֹ, גַּם זֶה אֵינוֹ
טוֹב, כִּי גַם זֶה מַעֲשֵׂה־בַעַל־דָּבָר, שְׁמַחֲלִישׁ
דַּעְתּוֹ עַל־יְדֵי הַקְּשִׁיּוֹת, שֶׁקָּשָׁה לוֹ עַל עֲצָמוֹ: 'אִיךָ
אַתָּה רוּצָה לְהַתְּפַלֵּל בְּכוֹנָה וְהַתְּלַהֲבוֹת, וְהֵלֵא בַשָּׁעָה
הַקּוֹדֶמֶת עֲשִׂיתָ כָּךְ וְכָךְ' וְכו', וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה בְּלוּלִים
הַרְבֵּה בְּלִי שְׁעוֹר:

וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִזִּהְמַת הַנְּחָשׁ, שֶׁמִּבְּלָבֵל דַּעַת הָאָדָם,
שֶׁרוּצָה לְהַבִּין הַכֹּל, כִּי בְּאַמַּת אֵין אָנוּ יוֹדְעִים
כָּלֵל, וְאַפְלוּ שְׁלֵמָה הַמְּלָךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, אָמַר: "כִּי
בַעַר אֲנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא בִּנְת אָדָם לִי", וְכֵן בְּתַהֲלִים
נֶאֱמַר: "וְאֲנִי בַעַר וְלֹא אֲדַע, בְּהִמּוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ".
מִכָּל שֶׁכֵּן אֶלֶף אֶלְפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת קָל וְחֹמֶר אֲנָשִׁים
פְּשׁוּטִים בְּפָרֵט בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ.

וְהַכֹּלָל – שְׂאִין הָאָדָם יוֹדֵעַ כָּלֵל, רַק צָרִיךְ לְהִתְחִיל
בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וְכָל אֲשֶׁר
תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ – עֲשֵׂה, וְאִז טוֹב לְךָ
לְעוֹלָם, וְסוּף כָּל סוּף תִּגְיַע לְהִתְכַלִּית הַטּוֹב וְהַנִּצְחִי

בְּזֶה וּבְכֵּא. (הַלְכוֹת בְּשָׁר בְּחֻלְבַּב ד', אוֹת י"ב)

בְּכָל יוֹם וְיוֹם שׁוֹלַח הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ יְשׁוּעוֹת חֲדָשׁוֹת
לְהַצִּיל אֶת הָאָדָם מִסְטָרָא אַחֲרָא, הַמְתַּגַּבְרַת
עָלָיו בְּכָל יוֹם.

וְזֶה בְּחִינַת: "בִּשְׁרוּ מִיּוֹם לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ", וְכֵן בְּתַפְלֵת
שְׂמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה אוֹמְרִים: "וְעַל גְּסִיךְ שְׂבָכָל יוֹם
עֲמָנוּ" וְכוּ', וְכַמֵּאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "בְּכָל יוֹם וְיוֹם יֵצְרוּ
שָׁל אָדָם מִתְּגַבֵּר עָלָיו, וְאֵלְמָלָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
עוֹזְרוֹ (אֵינוֹ יִכּוֹל לוֹ)". נִמְצָא, שְׂבָכָל יוֹם וְיוֹם נַעֲשִׂים עִם
הָאָדָם עֲנִינִים חֲדָשִׁים לְגַמְרֵי, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
עוֹזְרוֹ וּמוֹשִׁיעַ בְּכָל יוֹם. עַל כֵּן אֵין לְהָאָדָם לְבַלְבֵּל
אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל מִיּוֹם לְחֵבְרוֹ, כִּי מִי יוֹדֵעַ כַּמָּה גְּדֻלָּה
הַיְשׁוּעָה הַחֲדָשָׁה, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ יִשְׁלַח לוֹ הַיּוֹם, אִם
יִזְכֶּה לְהִתְגַּבֵּר לְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ. (שָׁם, אוֹת י"ד)

צָרִיךְ הָאָדָם לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ לְהִתְקַרֵּב לַהֲשֵׁם
 יִתְבָּרַךְ תָּמִיד מִכָּל מָה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו בְּגוֹף
 וּנְפֶשׁ וּמָמוֹן, כִּי יֵשׁ מִי שְׁמִטָּעָה אֶת עֲצָמוֹ, שְׂאִינוּ יָכוֹל
 לְהִתְקַרֵּב לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ מִחַמַּת רַבּוּי הַיִּסּוּרִין
 וְהִתְלָאוֹת וְדַחְקוֹת הַפְּרָנָסָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְאִם יִסְתַּכֵּל
 בְּעֵין הָאֱמֶת, יֵרָאֶה, שְׁכָל הַיִּסּוּרִים הָעוֹבְרִים עָלָיו הֵם
 בְּחֶסֶד גָּדוֹל, וְלֹא בָּאוּ עָלָיו לְרַחֵק אוֹתוֹ עַל-יְדֵי-זֶה
 מִהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, ח"ו, רַק אֲדִרְבָּא, לְקָרֵב אוֹתוֹ בְּיוֹתֵר
 וּלְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה וּלְפָדוֹתוֹ עַל-יְדֵי-זֶה מִעֲנָשִׁים קָשִׁים,
 רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּמְדִינָה שֶׁל גִּיהֵנָם וּלְזִכּוֹתוֹ לְעוֹלָם
 הַבָּא, וּבְפָרְט שְׁבֵתוֹךְ הַצָּרָה וְהַיִּסּוּרִים בְּעֲצָמָן יְכוּלִים
 לְמָצֵא בָּהֶם הִרְחָבוֹת גְּדוּלוֹת בְּחִינַת: "בְּצָר הִרְחַבְתָּ
 לִי" (וּכְמִבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר).

וְכֵן יֵשׁ מִי שְׁמִטָּעָה אֶת עֲצָמוֹ, שְׂאִינוּ יָכוֹל לְהִתְקַרֵּב
 לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ מִחַמַּת עֲצָם רַבּוּי פְּגָמָיו, שְׁנִתְרַחַק
 עַל יָדָם מְאֹד מִהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ וּכְבָר מְבֹאֵר בְּדִבְרֵינוּ
 הַרְבֵּה פְּעָמִים, שְׂאִסּוֹר לְאָדָם לְיֵאֵשׁ עֲצָמוֹ, ח"ו, כִּי
 אֲפֹלוּ אִם הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, אַף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין יָכוֹל

לְחַטֵּף תּוֹרָה וּמְצוּוֹת וְלִזְכוֹת לְחַלֵּק טוֹב לְעוֹלָם הַבָּא,
וְצָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד בְּהִנְקָדוֹת טוֹבוֹת שְׂמוּצָא
בְּעֲצָמוֹ עֲדִין, וַיֵּדַע וַיֵּאֱמִין, כִּי עֲדִין יֵשׁ לוֹ הַתְּקוּהָ לְשׁוּב
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאַמֶּת.

וְאִם יֹאמֵר: 'הָאַמֶּת - שֶׁהַיִּסּוּרִים בַּחֲסָדִים גְּדוּלִים,
וְגַם יֵשׁ בִּי נִקְדוֹת טוֹבוֹת עֲדִין, אֵךְ אֶף-עַל-פִּי-
כֵן מָה אֶעֱשֶׂה, שְׂרַבּוּי הַפְּגָמִים וְהַקְּלוּלִים גָּבְרוּ עָלָיו
כָּל כָּף, עַד שֶׁקָּשָׂה לִי לְסַבֵּל גַּם מֵעַט הַיִּסּוּרִין וְכֵן
עֲצָם הַקְּטָנוֹת וְחִלְיֵשֶׁת הַדַּעַת שֶׁיֵּשׁ בְּלִבִּי מִרַבּוּי פְּגָמֵי
וְקְלוּלֵי, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי שְׂיַחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ
וַיִּסְתַּכֵּל עַל הַחֲסָדִים וְהַהֲרַחְבוֹת וְכֵן עַל הַנִּקְדוֹת
טוֹבוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה יוּכַל עַל כָּל פְּנִים לְחַזֵּק לְבָבוֹ
לְשַׁפֵּךְ שִׁיחוֹ וְתִפְלְתוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמִים
וְתַחֲנוּנִים הַרְבֵּה, עַד שֶׁיִּשְׁוֹשִׁיעוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּשִׁלְמוֹת
וַיִּצִיל אוֹתוֹ מִכָּל הַיִּסּוּרִים וַיִּמַּחֵל לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו
וַיִּזְכֶּהוּ לְתִשׁוּבָה שְׂלֵמָה. (הַלְכוֹת פְּרִיקָה וּמְעִינָה ד', אוֹת יג)

❁ השגת והתנוצצות אלקות ❁

❁ א ❁

אִפְלוּ לְהָאָדָם שֶׁהוּא בְּמִדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה, בְּבַחֲיִנַת חֲשֻׁכוֹת וְגִלוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עָלָיו וּמְאִיר עָלָיו לְפַעֲמִים הַתְּנוּצְצוֹת גְּדוֹל בְּלִבּוֹ וְדַעְתּוֹ, וְהַכֹּל – כִּי שִׁיתְעוֹרֵר הָאָדָם עַל-יָדֵי זֶה וַיְהִי נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, בְּבַחֲיִנַת: "מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה". וְעַל כֵּן אַחֲרֶיךָ מִיָּד נִעְלָם וְעוֹבֵר מִמֶּנּוּ הַהִתְנוּצְצוֹת וְהֶאֱרָה הַזֹּאת, כִּי הַהִתְנוּצְצוֹת הִיְתָה רַק לְרִמּוֹ לֹ נְעִימוֹת הָאֹר, כִּי שִׁירְדֹף אַחֲרָיו. וְזֶה עֵקֶר בְּחִינַת הַכְּרוֹז, שְׁקוֹרִין לְהָאָדָם בְּכָל פַּעַם שִׁישׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמֵאִמֵר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. וְזֶה בְּחִינַת פֶּסַח וּסְפִירָה וְשָׁבוּעוֹת. (בְּמִבְאֵר בְּפָנִים, הַלְכוֹת קְרִיאַת-שְׁמַע ה', אֹת ט)

❁ ב ❁

צָרִיךְ הָאָדָם לְהֶאֱמִין בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה, שְׁכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה מִיּוֹם הַיּוֹלָדוֹ עַד יוֹם מוֹתוֹ, הַכֹּל הוּא רַק סְבוּבִים מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי שִׁיזְכָּה לְהַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹת לְדַעַת

וְלִהְיֶיר אֹתוֹ יִתְבַּרְךְ, כִּי רַק בְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא, וְאִין שׁוּם תִּכְלִית אַחַר חוּץ מִזֶּה.

בַּמְבָּאָר בַּזֶּהר הַקְדוּשׁ: שְׁעַקֵּר הַבְּרִיאָה הַיְתָה בְּגִין דִּישְׁתְּמוּדְעִין לֵיהּ, וְזֶה עַקֵּר כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה וְכָלֵל כָּל הַכּוֹנֵנוֹת שֶׁל כָּל הַמְצוּוֹת הַקְדוּשׁוֹת, כִּי כָּלֵם הֵם שְׁעוּרִים וְצִמְצוּמִים לְזִכּוֹת עַל־יָדֵם לְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹת לְדַעַת וְלִהְיֶיר אֹתוֹ יִתְבַּרְךְ.

אֲדָּ מַחְמַת שְׁזִיה לְעַמַּת זֶה עֲשֵׂה אֱלֻקִּים, כִּי יֵשׁ מְלָכוֹת דְּסִטְרָא אַחְרָא, שְׁהֵם מִתְנַבְּרִים בְּכָל יַעַת לְבַלְבֵּל דַּעַת הָאָדָם, שְׁלֵא יִסְתַּכֵּל וְלֵא יִתְבּוֹנֵן עַל כָּל זֶה, מַה שְׁנַעֲשֵׂה עִמּוֹ, שְׁהוּא לְטוֹבָתוֹ הַנְּצָחִית כִּדִּי לְזִכּוֹת לְחַיֵּי עוֹלָם לְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹת, וְהוּא שׁוֹכַח ח"ו אֶת הָעֵקֶר, וְעוֹשֵׂה מִהַטְּפֵל עַקֵּר, כְּאֵלוֹ הָעֵקֶר הַזֶּה, ח"ו, עִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וְטַרְדַּת הַפְּרַנְסָה וְכו', רַחֲמָנָא לְצַלֵּן – עַל כֵּן צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת הַצְּדִיק הָאֱמֶת הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה מְאֹד, שְׁהוּא הַרְבֵּי הַהֲגוֹן, שְׁיֻכַּל לְסַבֵּב עִם כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתוֹ בְּדַרְכִּים נְפְלָאִים, עַד שְׁיֻכְנִים בּוֹ גַם כֵּן הַשְׁגַּת אֱלֻקוֹת. (הַלְכוֹת גְּיוֹקִין ד', אֹת ב)

זכרון ושכחה

א

על-ידי שהאדם מרגיל את עצמו להרבות
באמירת תהלים וישרות ותשפחות
להשם יתברך. וכן על-ידי שמרגיל את עצמו
להחיות את עצמו על-ידי איזה נגון וזמרה לשם
שמים, כי הנגון יש לו כח גדול לעורר את הלב
ולהמשיכו אחר השם יתברך - על-ידי-זה זוכה
להנצל משכחת התורה, וזוכה לראות אור התורה
בשלמות בבחינת סם חיים. (הלכות גשיאת-כפפים ה', אות ו)

ב

עקר השכחה - על-ידי תאות נאוף. שהיא תאות
נשים, שהיא לשון שכחה, כמו שכתוב: "כי
נשני אלקים". כי שמירת הברית הוא בחינת סמרא
ידוכרא, בחינת זכר, לשון זכרון. (הלכות ערב ד', אות י)

חצות

א

עַל-יְדֵי שְׁמֵשְׁבְּרִין הַשָּׁנָה וְקָמִים בַּחצוֹת לַיְלָה
 וּמִתְאַבְּלִים עַל חֶרֶבֶן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְעוֹסְקִין
 בַּתּוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה מְקַיְמִין אֶת הָאֲמוּנָה וּמְבַטְּלִין
 הַכְּפִירוֹת, וְזוֹכִין לְשַׁבֵּר תְּאוֹת מָמוֹן וְלַעֲשׂוֹת מִשָּׂא-
 וּמָתָן בְּאֲמוּנָה, וְזוֹכִין לְבַחֲיַנֵּת בְּנֵין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ,
 שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּנֵין הַדַּעַת, וְלַחֲדָשׁ נַפְשׁוֹ לְטוֹבָה וּלְיַחַד
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ וְלְהַמְשִׁיךְ תּוֹרָה. וְעַל-יְדֵי-
 זֶה זוֹכִין לְהַשְׁגָּחָה שְׁלֵמָה וְלְבַחֲיַנֵּת: "שְׁוִיתִי הַנֶּשֶׁם
 לְנַגְדֵי תָמִיד". (הַלְכוֹת הַשְּׁפָמַת הַפָּקָר ב')

ב

עַל-יְדֵי שְׁמְבַטְּלִין הַשָּׁנָה וְקָמִים בַּחצוֹת לַיְלָה לַעֲסֹק
 בַּתּוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּטֵּל אַחִיזַת הַזְּמַן,
 שְׁמֵשֶׁם כָּל הַשְּׁנוּיִים וְהַמְּחַלּוֹקוֹת וְאַחִיזַת הַיִּצָּר הָרַע
 וְהַסְּטָרָא-אֲחָרָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ שְׁפַע וּפְרָנְסָה
 לְיִשְׂרָאֵל. (הַלְכוֹת רַבִּית ה', אוֹת ה' - ו')

טלטול

א

על-ידי "ברכת פהגים", נתקן הדרך מכל צער
 ויסורין שיש לאדם בדרכים, ועל כן נוהגין
 לברך את היוצא לדרך עם ברכת פהגים. (הלכות נשיאת

כפים ג' אות ד')

יראה ועבודה

א

בשרואה האדם, שהיצר הרע והתאוות מתגברים
 עליו מאד מאד, ונדמה לו שקשה
 לשפרם – צריך לידע: שבודאי אין הקדוש-ברוך-הוא
 בא בטרוניא עמו, ובודאי אם לא היה לו כח לשבר,
 לא היה השם יתברך מגרה בו יצר הרע כזה, רק
 אדרבא, ידע מזה, שבודאי נפשו יקרה וקדושה מאד
 בשרשה, שמחמת זה מתגברין עליו כל כך, כי כל
 הגדול מחברו, יצרו גדול ממנו, כמאמר רבותינו ז"ל.

כִּי אִין זֶה דְרִיךְ הָעֲנוּהָ אֲמִתִּית לְהַחְזִיק אֶת עֲצֻמוֹ
 לְרָשָׁע גָּמוּר, ח"ו, וּלְהַקְטִין מֵעֲלֹת נַפְשׁוֹ
 הַקְדוֹשָׁה, רַק אֲדַרְבָּא, צָרִיךְ לִידַע וּלְהֶאֱמִין, שֶׁנַּפְשׁוֹ
 בְּשֶׁרֶשֶׁה הִיא גְדוֹלָה וִיקָרָה וְגִבּוֹהָ מְאֹד מְאֹד, וְאֵלֶּפֶי
 אֲלָפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת עוֹלָמוֹת בְּלִי שְׁעוֹר תְּלוּוִיִּים בָּהּ,
 כִּי אֲפֹלוּ נַפְשׁ הַפְּחוֹת שֶׁבַּפְּחוֹתִים שֶׁבִישְׂרָאֵל גַּם כֵּן
 גִּבּוֹהָ מְאֹד מְאֹד, מְכַל־שֶׁכֶן וְכַל־שֶׁכֶן נַפְשׁוֹת בְּעֲלֵי־
 תוֹרָה, וּבְפֶרֶט אוֹתָם שֵׁישׁ לָהֶם שֶׁכָּל גְּדוֹל, כָּל מֵה
 שֶׁהַשֶּׁכֶל גְּדוֹל בְּיוֹתֵר – הַנְּשֻׁמָּה גִבּוֹהָ בְּיוֹתֵר, עַל כֵּן
 הָאָדָם הַבֶּר־שֶׁכֶל, בְּשֶׁרוּאָה שֵׁיצְרוּ מִתְגַּבֵּר עָלָיו
 בְּיוֹתֵר, צָרִיךְ לִידַע, שֶׁבּוֹדָאֵי נַפְשׁוֹ גִּבּוֹהָ בְּיוֹתֵר.

וְצָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר לְרַחֵם עַל עֲצֻמוֹ לְבַל יֵאָבֵד
 אוֹצְרוֹת וּסְגֻלוֹת יְקָרוֹת מְאֹד הַתְּלוּוִיִּים
 בְּנַפְשׁוֹ, עֵין לֹא רְאָתָה וְכו', וְיִתְגַּבֵּר בְּכָל עֵז
 לְהַצִּיל נַפְשׁוֹ מִנֵּי שַׁחַת מִן הָעֵשֶׂק וְהַתְּמוּרָה,
 ח"ו, וְהֶעֱקָר – עַל־יְדֵי רַבּוּי תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת
 כַּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת: וַיִּגְבֶּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי הַשָּׁמַיִם,
 שֶׁצָּרִיכִין לְהִגְבִּיהַ לְבוֹ וְדַעְתּוֹ בְּדַרְכֵי הַשָּׁמַיִם וְלוֹמַר
 בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁאֵין נֶאֱדָה לוֹ לַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים כְּאֵלָה

מעשה בהמה, ח"ו, כי נפשו גבוהה מאד מאד.
(הלכות ברכות השחר ג' אות ד' - ה')

❦ ב ❦

על-ידי שרואין, שבדרך שאדם רוצה לילך -
מוליכין אותו, ומצליחין בידו מלמעלה
שיגמר חפצו, הן לטוב או לרע, ח"ו, פנ"ל - על-ידי
זה יש טועין וסוברין:

שח"ו השם יתברך בטל רצונו לגמרי ומסר ביד
האדם הכל כפי נטית רצונו, שמי שרוצה
לילך בדרך הקדש והפרישות, צריך לשמר את עצמו
מאד, שלא יפגם, ח"ו, בכדי שלא יפל על-ידי-זה
באין סומך, אבל מי שנטית רצונו הוא לילך שובב
בדרך לבו, אזי לא יזיק לו שום פגם כלל, אדרבא
וכו', ח"ו, ונדמה להם שיש להם ראיות על סברות
אלו, ח"ו. ובטעות כאלו יש הרבה מדרגות, כי יש
סברות משבשות אפלו יאצל אנשים בשרים קצת,
שמשתלשלין בדקות גדול מסברות הרעות כאלו,
שהם אפיקורסות גמורה, כמובן לכל משכיל, ובאמת
"איש בער לא ידע" וכו'.

כִּי בְּיָדָיו רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שְׁכָל אָדָם יַעֲשֶׂה רַק טוֹב
וַיְהִי בּוֹרַח מִן הָעֵבֶרָה וַיִּפְרִישׁ אֶת עַצְמוֹ מִתְאַוֹת
עוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא בְלִבְד מִן הַמוֹתְרוֹת, אֶלָּא גַם
בְּהִכְרַחֲיוֹת יִמְעַט בְּכָל מָה דְאֶפְשָׁר וַיִּקְדֵּשׁ עַצְמוֹ
בְּמִתָּר לוֹ, וְרַק בְּזֶה חֲפִיץ הַיֵּשׁם יִתְבַּרֵּךְ.

וְאַף-עַל-פִּי שְׁגָם עִם הָרָשָׁעִים גּוֹמֵר הַיֵּשׁם יִתְבַּרֵּךְ
לְמִלְאֵת רְצוֹנָם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "כִּי אֶתָּה
עָמַל וְכַעַס תִּבְיֵט לָתֵת בְּיָדְךָ", וְכִמוֹ שְׁפִירֵשׁ רַש"י
שָׁם, אַף-עַל-פִּי-כֵן בְּיָדָיו הַבֵּיט אֶל עָמַל לֹא יוֹכֵל
כָּלֵל, וְהָרָשָׁעִים הֵם כְּמִשְׁאֵל עַל פָּנָיו, כְּבִיכּוֹל, כְּמֵאמֵר
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, וְמָה שְׁמַמְלֵא גַם רְצוֹנָם, הוּא רַק בְּשִׁבִיל
כַּח הַבְּחִירָה, כִּי אִם לָאוּ – תִּתְבַּטֵּל הַבְּחִירָה לְגַמְרֵי,
אֲשֶׁר אֵין זֶה רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ.

אֲבָל הַמְשִׁכִּיל, הַחֲפִיץ בְּאַמֶּת, יְרֵאָה וַיִּבִּין הַחֲלוּק
שְׂבִין הַכְּשָׁרִים וְהַיְרָאִים, שֶׁהַצְּלָחָתָם לְנִצָּח,
וַיִּבִּין הַצְּלָחַת רְשָׁעִים, שֶׁהִיא רַק לְפִי שְׁעָה בְּחִינַת:
בְּפִרְחֵ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וְגו' לְהַשְׁמָדָם עֲדֵי עַד, וְגַם
זֶה הוּא רַק בְּשִׁבִיל כַּח הַבְּחִירָה כַּנ"ל. (הַלְכוֹת בְּרִכּוֹת הַשַּׁחַר
ה', אוֹת ע"ט, פ"ב)

יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם, שֶׁנִּמְשָׁכוּ אַחַר דְּרָכֵי הַמַּחְקָרִים, שֶׁקָּשָׁה
 לָהֶם לָמָּה הִרְבָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְיִשְׂרָאֵל כָּל כָּךְ
 תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁקָּשָׁה לְקַיֵּם, וּלְפִי דַעְתָּם הִרְעָה
 וְהִמְשִׁכְתָּה הִיא יוֹתֵר זְכוּת לָהֶם אִם הִיא רַק מִצְוֹת
 מְעַטִּים, אֲבָל בְּאַמֶּת הֶבֶל יִפְצָה פִּיהֶם, כִּי בְּאַמֶּת עִקַּר
 הַתְּכִלִּית שֶׁל הָאָדָם הוּא, שֶׁיִּשְׁבֵּר כָּל הַתְּאֻוֹת כָּל כָּךְ,
 עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ אִפְלוּ צַד רְשִׁימָה מִשׁוּם תְּאֻוָּה, אִפְלוּ
 שֶׁל הַתֵּר, וְזֶה אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי רַבּוּי
 הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שֶׁיֵּשׁ בְּכָל פֶּרֶט וּפְרָט מַדְבְּרֵי הָעוֹלָם.
 וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִין לְזַכּוֹת לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשָׁה
 גְּבוּהָה כָּל כָּךְ, עַד שֶׁנִּהְיֶה זָכִים וְנִקְיִים
 וְקַדוּשִׁים לְגַמְרֵי מְכָל הַתְּאֻוֹת, כְּמוֹ שֶׁזָּכּוּ אֲבוֹתֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים, אֲבוֹת הָעוֹלָם, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה מִרְבָּה הַתּוֹרָה
 לְסַפֵּר מְכָל עֲנִינֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם, וְאִיךְ שֶׁחָפְרוּ בְּאֵרוֹת,
 וַיַּעֲקֹב אֲשֶׁר הִצִּיג אֶת הַמְּקִלוֹת בְּרֹהֲטִים וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה,
 כָּל זֶה – לְגַלוֹת לָנוּ גְּדֻלַּת מַעֲלָתָם וְקִדְשָׁתָם, שֶׁזָּכּוּ
 אֶת עֲצָמָם כָּל כָּךְ, עַד שֶׁזָּכּוּ לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 בְּכָל תְּנוּעוֹתֵיהֶם וְעֲנִינֵיהֶם, וּבְכָל תְּנוּעָה הִיא לָהֶם

סוּדוֹת נוֹרָאִים, רָזִין דְּרָזִין, וְכָל זֶה – לְהַעִיר אֶזְנֵינוּ
 וּלְבַנּוֹ, שְׁגָם אֲנַחְנוּ נִטְהַר וְנִקְדָּשׁ עֲצֵמֵנוּ גַם בְּכָל
 הָעֲבוֹדוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת וְעֶסְקֵי חַל, כִּי־י שְׁנִזְכָּה גַם אֲנַחְנוּ
 לָבוֹא לְאִיזָה בְּחִינָה וּמְדִרְגָּה מִמַּעְלֹת קִדְשָׁת אַבוֹתֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: מָתִי יִגִּיעוּ מַעֲשֵׂי
 לְמַעֲשֵׂי אַבוֹתַי.

כִּי הַבְּחִירָה – חֲפִשִׁית בְּכָל דּוֹר, וְכִמְאֹמֶר רַבּוֹתֵינוּ
 ז"ל: אֵין דּוֹר, שְׁאֵין בּוֹ כְּאַבְרָהָם וְכוּ', וְעַל כֵּן
 מְצִינוּ גַם בְּדוֹרוֹתֵינוּ צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים, גְּדוֹלִים
 וְנִפְלְאִים מְאֹד, שֶׁזָּכּוּ לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גַם בְּכָל
 עֶסְקֵי חַל, וְכִמְפָּרְסָם הִרְבֵּה סְפוּרִים כְּאַלָּה מִהַצְּדִיקִים
 הַגְּדוֹלִים, שֶׁהָיוּ מִימֹת הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹבוֹצ"ל, עַד הַנְּהָ.
 וְעַל כֵּן, מֵאַחַר שֶׁעָקַר הַתְּכָלִית שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא
 לְזַכֵּךְ אֶת עֲצָמָם בְּתִכְלִית הַקְּדוּשָׁה מְכֹל
 הַתְּאֻוֹת שֶׁבְּעוֹלָם – עַל כֵּן בּוֹדָאֵי הוּא טוֹבָה גְּדוֹלָה
 מִה שֶׁהִרְבֵּה לָנוּ תוֹרָה וּמִצְוֹת, כִּי־י שִׁיְהִיָּה גַם לָנוּ
 כַּח לְהַתְּעוֹרֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשָׁה
 גְּדוֹלָה בְּכָל עֲנִין וְעֲנִין עַל-יְדֵי רַבּוֹי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת,

כְּדִי שְׁנוּכָה לַתְּכִלִּית הָאֲמִתִּי, לְאוֹר הַגְּנוּז, שְׂאֵי אֶפְשָׁר
לְהַגִּיעַ אֵלָיו כִּי אִם עַל־יַד־יָהּ.

וְכָל זֶה הוּא לְאוֹתָן שְׁזוּכִין לְקַיֵּם כָּל הַתּוֹרָה, אִךְ
אֶפְלוּ מִי שְׂאִינוּ זוּכָה לְהַתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ וּלְקַיֵּם
כָּל הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, הוּא גַם בֵּן טוֹבָה אֵלָיו מֶה שְׂיֵשׁ
הַרְבֵּה תּוֹרָה וּמְצוּוֹת, כִּי עַל־יַד־יָהּ אֶפְלוּ הַגְּרוּעַ
שֶׁבְּגְרוּעִים מְקַיֵּם כַּמָּה מְצוּוֹת, כִּי אֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל
מִלְּאִים מְצוּוֹת בְּרִמּוֹן, כְּמֵאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, וְעַל־יַד־
זֶה יוֹכָה כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהַזְדַּבֵּךְ בְּיָדָיו, כִּי הַקִּדְשָׁה
שֶׁל הַמְצוּוֹת, שְׂמֻקִּים כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, אֵינָה מִנְחַת
אוֹתָם לְהַשְׁתַּקֵּעַ בְּהַטְמָאָה וְהַתְּאוּוֹת שֶׁנֶּפְלוּ בָּהֶם
וּמַעֲוָרָרָם לְתִשׁוּבָה בְּכָל פַּעַם, וְכִמוֹ שֶׁכָּבֵר נִמְצְאוּ
הַרְבֵּה בְּעַל־יַד־תִּשׁוּבָה בְּעוֹלָם, אֲשֶׁרִי לָהֶם וְאֶפְלוּ אִם,
ח"ו, לֹא יוֹכָה לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּחַיָּיו, אֶף־עַל־פִּי־כֵן
סוּף כָּל סוּף יִזְדַּבֵּךְ בְּיָדָיו, וְעַקֵּר הַזְכוּךְ יִהְיֶה עַל־יַד־
הַטּוֹב וְהַמְצוּוֹת, שְׁזוּכָה לְחַטֵּף בְּעוֹלָם הַזֶּה דִּיקָא
עַל־יַד־יָהּ שְׂיֵשׁ הַרְבֵּה תּוֹרָה וּמְצוּוֹת.

וְגַם כִּי בְּכַח הַצְּדִיקִים אֲמִתִּיִּים הַנִּפְלְאִים בְּמַעֲלָה,
שְׁזוּכוּ לְקַיֵּם כָּל הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת, עַד שְׁזוּכָה

עֲצֹמֵן כָּל כָּךְ, עַד שֶׁהָיוּ יְכוּלִין לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
גַּם בְּכָל עֶסְקֵי חַל, עַל כֵּן יֵשׁ לָהֶם כַּח לְהַעֲלוֹת אוֹתָנוּ
גַּם כֵּן מִחַל לְקֹדֶשׁ וּמִטְמֵאָה לְטַהָרָה, עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה
יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה. וְכֹל זֶה כָּלוּל בְּמֵאֵמַר רַבִּי חֲנִנְיָה
בֶּן עֲקֻשָׁיָה: "רָצָה הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְזִכּוֹת אֶת
יִשְׂרָאֵל, לְפִיכֵךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת" – לְזִכּוֹת
דִּיקָא, שֶׁהָיוּ מְזַכְכִּים לְגַמְרֵי, כַּנִּזְכָּר לְעִיל. (הַלְכוֹת סִימְנֵי

דָּגִים ד', אוֹת ג')

❖ ד ❖

כָּל הַצָּרוֹת וְהַגְּלִיּוֹת הֵם רַק מִחֲמַת גְּאוֹת, שֶׁהוּא
בְּחִינַת רַבּוּי, שֶׁנִּדְמָה לוֹ לְהָאָדָם כְּאֵלוֹ רַבִּים יָמָיו
וּכְאֵלוֹ יֵשׁ לוֹ קְבִיעוֹת בְּעוֹלָמוֹ, וּבְאַמַּת צָרִיךְ הָאָדָם
לֵידַע, שֶׁאֵין לוֹ בְּעוֹלָמוֹ כִּי אִם זֶה הַיּוֹם לְבַד שֶׁעוֹמֵד
בוֹ, וַיִּשְׁתַּדֵּל לְעֶסֶק בוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, "הַיּוֹם
אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ". (הַלְכוֹת עֶרְלָה ה', אוֹת ט"ז)

כבוד

א

על-ידי שלש תאוות, שהם: תאוות ממון ואכילה ומשגל – על-ידי-זה פוגמין בכבוד דקדושה, ואז הנשמה ערמה מבלי לבוש, בבחינת: "ואת ערם ועריה". (הלכות ציצית ג', אות ג)

כעס

א

ידוע ומבאר במקום אחר, כי כעס מזיק לעשירות, ואף-על-פי שאנו רואים כמה עשירים שהם כעסנים, ואף-על-פי-כן יש להם עשירות גדול, ובפרט העכו"ם, שמלאים כעס ורציחה, ואף-על-פי-כן כל העשירות אצלם. אך באמת עקר העשירות הוא עשירות דקדושה (עין פנים) ולעשירות כזה אי אפשר לזכות כי אם על-ידי כבישת כעס דיקא. (הלכות פורים ו', אות א')

❖ ב ❖

עֵקֶר יִגִיעַת וְטִרְדַת הַפְּרָנְסָה בָּא עַל-יְדֵי שָׁמוֹת
 וְחֶסְרוֹן הַדַּעַת, הֵבֵא עַל-יְדֵי כַּעַם, בְּחִינַת: "כָּל
 הַכּוֹעֵם – חֲכָמָתוֹ מִסֵּתֶלֶקֶת". כִּי הַכַּעַם הוּא בְּחִינַת
 פְּגָם אֲכִילַת עֵץ הַדַּעַת, שְׁדַרְשׁוּ עָלָיו רַבּוֹתֵינוּ ז"ל:
 "אִוִּיל בְּיוֹם יוֹדַע כַּעַסוֹ", וְעַל-יְדֵי-זֶה נִגְזַר עָלָיו:
 "בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה וְגו', בְּזַעַת אַפֶּךָ תֹּאכַל לֶחֶם". (הַלְכוֹת
 הַרְשָׁאָה ד', אֹת ט"ו - ט"ז)

❖ ג ❖

כְּשֶׁהֵיכָר הָרַע מִסִּית לְאָדָם שְׂיִכְעֵם, צָרִיךְ לְהִזְכִּיר
 אֶת עֲצָמוֹ כִּמָּה וְכִמָּה יִפְסִיד עַל-יְדֵי-זֶה
 בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, כִּי יִפְסִיד עַל-יְדֵי הַכַּעַם אֶת
 הַעֲשִׂירוֹת וְדִקְדָּשָׁה. (שֶׁהוּא בְּחִינַת שָׂרֵשׁ כָּל הַנְּפִשׁוֹת, וְעַל כֵּן שֵׁם כְּהַעֲשִׂירוֹת
 דִּקְדָּשָׁה כָּל הַגְּנִיז עֲלָאִין וְכָל הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים), וְאִם ח"ו לֹא יַעֲצֹר
 בְּרוּחוֹ וְיִכְעֵם ח"ו, יֵאבֵד הַכֹּל וְיִפֹּל לִיְגִיעוֹת וְטִרְחוֹת
 וּמְרִירוֹת הַפְּרָנְסָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּאוֹת מָמוֹן, שֶׁהוּא
 בְּחִינַת טֵיט הַיּוֹן, שֶׁהוּא עֵקֶר מְרִירוֹת הַגְּלוּת, וְעַל זֶה
 נֶאֱמַר: "טַבַּעְתִּי בְּיוֹן מְצוּלָה וְאִין מְעַמְד", כִּי מִכָּל

התאוות בנקל יותר להוציא, חוץ מתאות ממון,
כמבאר במקום אחר. (שם, אות י"ח)

❧ ליצנות ❧

❧ א ❧

עקר הליצנות הוא מחמת גסות הרוח, שהיא
גבה-לב וגדול בעיני עצמו, עד שכל בני
העולם הם כלא בעיניו ומתלוצץ מכל אחד ואחד,
כאשר נמצא הנגע הרעה הזאת בכמה בני-אדם,
שמתלוצצים מכל אחד ואחד. בפרט מיראים וכשרים,
ומוצאין מומין וחסרונות בכל אחד ואחד. וכל זה –
מחמת גסותו, שנדמה לו שאין חכם ממנו, וכל
העולם צריך ללמד ממנו ולהתנהג כפי חיוב דעתו.
ואלו הליצנים מתגברים בליצנותם, עד שמחלישים
דעת של כמה כשרים ומפילים אותם
מעבודתם על-ידי ליצנותם הרעה, רחמנא לצלן, וכל
זה בא מחמת גסותם הרעה. ועל כן נקרא הליצנות
תועבה כמו הגאות והגבהות, שנקרא גם כן תועבה,

וְזֶה בְּחִינַת: "אִם לְלִצִּים – הוּא יִלְיֵץ", וְלַעֲנוּיִם יִתֵּן חֵן, כִּי הַפֶּךְ הַלִּיצְנוּת הוּא עֲנוּהָ. (הַלְכוֹת סֵפֶר-תּוֹרָה ג', אֹת ג')

❁ מִמּוֹן ❁

❁ א ❁

זֶה הַטָּעוֹת וְהַמְּבוֹכָה שֶׁל תַּאֲוַת מָמוֹן, הוּא גְדוֹל יוֹתֵר מִכָּל הַטָּעוֹת שְׁבַעֲוֹלָם. כִּי מִחֲמַת שֶׁהַמָּמוֹן הַמְּכָרָח הוּא הֶכְרַח גְּדוֹל לְהָאָדָם, עַל כֵּן שָׁם מִתְגַּבֵּר הַטָּעוֹת וְהַמְּבוֹכָה בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁנִּדְמָה לָהֶם, שֶׁהַמָּמוֹן – עֵקֶר הַתְּכֵלִית, ח"ו, אֲשֶׁר בְּאִמַּת הוּא בְּהַפֶּךְ מִפֶּשׁ. כִּי בְּאִמַּת עֵקֶר הַפְּרִנָּסָה הוּא רַק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד, וְצָרִיכִין לְמַעַט בְּעֵסֶק וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְלִבְטַח בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּצְלִיחוּ בְּמַעַט הָעֵסֶק שְׁעוֹסֵק וַיִּזְמִין לוֹ פְּרִנָּסָתוֹ בְּסִבָּה קְלָה, כִּי הַכֹּל – מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְבַד.

(הַלְכוֹת תְּפִלָּה ד', אֹת יא)

❁ ב ❁

וְצָרִיכִין לִזְהַר וְלִשְׁמֹר עֲצָמוֹ מְאֹד, שֶׁלֹּא יִגְזַל וְלֹא יִזִּיק אֶת חֲבֵרוֹ בְּמָמוֹנוֹ, כִּדִּי שֶׁלֹּא יִפְגֹּם בְּנַפְשׁוֹ, ח"ו. כִּי הַמָּמוֹן דְּקַדְשָׁה הוּא מֵשֶׁרֶשׁ אֶחָד עִם הַנְּפֶשׁ.

וְעַל-יְדֵי שְׁנֵהָרִין מְלֵה־זִיק אֶת חֲבֵרוֹ, וְאִם הִזִּיקוּ ח"ו
 מֵשִׁיב לוֹ וּמִשָּׁלֵם אֶת נֹקוֹ - עַל-יְדֵי-זֶה
 נִדְחָה הַדִּין וְהַחֲשֵׁךְ וְהַכְּסִילוֹת מִן הָעוֹלָם, וְנִתְעַלָּה
 הַנְּפֶשׁ וְהַזְכָּרוֹן וְהַתּוֹרָה, וְנִמְשָׁךְ חֶסֶד בְּעוֹלָם. (הַלְבוֹת

בְּרִכּוֹת הַפְּרוֹת ג', אוֹת ב)

הַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת הַכֹּל, וְכֹל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם יְכוּלִים
 לְקַנּוֹת עַל-יְדֵי מָמוֹן, וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ תַּאֲוֹת
 וְחַמְדַּת הַמָּמוֹן, מִחַמַּת שֶׁעַל-יְדֵי הַמָּמוֹן יְכוּלִים לְקַנּוֹת
 כָּל דָּבָר.

אֲבָל מִי שֵׁישׁ לוֹ דַּעַת אֲמִתִּי יוֹדֵעַ, שֶׁהַכֹּל הֶבֶל, כִּי
 הַמָּמוֹן עִם כָּל הַדְּבָרִים וְהַחֲפָצִים שֵׁיִקְנֶה
 עַל-יָדָם, הַכֹּל יִכָּלֶה וְיֵאבֵד, וְלֹא יִשָּׂאֵר מִמֶּנּוּ כְּלוּם,
 וְאִין מְלוּיִן לוֹ לְהֶאָדָם לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְכו', אֵלָּא
 תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבָּד.

וְעַל כֵּן הַצְּדִיקִים וְהַכְּשִׁירִים, בְּשִׁזְזוּכֵינ לַעֲשִׂירוֹת, הֵם
 מַעֲלִין כָּל הַמָּמוֹן עִם כָּל הַחֲפָצִים שֶׁקּוֹנִים בְּעַדוֹ
 הַכֹּל אֵל הַקִּדְשָׁה רַק בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְפָּרֵךְ לְבַד.

(בְּכַחֲנִית מֵה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: הִרְחַל הוּא בְּלֵה קִדְשׁ: קִרְנֶה לְחַצוֹצְרוֹת, עוֹרָה לְתַף
 וְכו', הֵינּוּ עֲשִׂירוֹת שֶׁבְּקִדְשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת צֶאֱן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: עֲשִׂתְרוֹת צֶאֱנָה

– שְׁמַעֲשֶׂרֶת אֶת בְּעֲלֶיהָ, בְּעֲלֶיהָ, הוּא בְּלֶה קֹדֶשׁ, וְנִתְבָּרְרִין וְנִתְגַּלִּין עַל-יְדֵי זֶה דְבָרִים
נִפְלְאִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת נְגוּנִים נִפְלְאִים, כְּמִבְאֵר בְּפָנִים) (הַלְכוֹת פּוּרִים ו', אֹת י')

עֵקֶר אֲבֵדַת הַיָּמִים, שֶׁהָאָדָם אוֹבֵד אֶת יָמֵי חַיָּו, ח"ו,
הָעֵקֶר הוּא עַל-יְדֵי תַּאֲוֹת מָמוֹן וְטִרְדוֹת
הַפְּרָנְסָה, כַּנִּרְאָה בְּחֻשׁ.

וְעַל זֶה נֶאֱמַר: "עוֹשֶׂה עֵשֶׂר וְלֹא בְּמִשְׁפָּט, בְּחֻצֵי יָמָיו
יַעֲזֹבֵנו", כִּי אֵינוֹ זוֹכֵה לְהַשְׁלִים אֶת יָמָיו, כִּי
אוֹבֵד אֶת יָמָיו עַל-יְדֵי-זֶה. וְכַמְרָגֵל לְשׁוֹן זֶה בְּסִפְרֵי
מוֹסֵר: "אָדָם דּוֹאֵג עַל אֲבוֹד דָּמָיו, וְאֵינוֹ דּוֹאֵג עַל
אֲבוֹד יָמָיו".

וְעֵקֶר מְרִירוֹת וְטִרְדוֹת הַמָּמוֹן שֶׁל כָּל אֶחָד הוּא
עַל-יְדֵי הַכַּעַס, כִּי מִי שֶׁמִּבְטֵל אֶת הַכַּעַס
זוֹכֵה לְעִשְׂרוֹת תָּמִיד, כִּי הוּא שָׂמֵחַ בְּחֻלְקוֹ תָּמִיד,
וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֵה לְעִשְׂרוֹת מִמֶּנּוּ כַּנִּלְלוֹ.

אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ מְשַׁבֵּר אֶת הַכַּעַס, עָלָיו נֶאֱמַר: וְהָיָה
כִּי יִרְעַב וְהִתְקַצַּף, וְאִפְלוּ כְּשֵׁישׁ לוֹ עִשְׂרוֹת,
הוּא מְלֹא כַּעַס, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: כָּל יָמָיו כַּעַס
וּמִכְאוּבוֹת, כִּי בְּכָל פַּעַם חָסֵר לוֹ יוֹתֵר, וְעַל כֵּן בְּאֶמֶת
כָּל עִשְׂרוֹת שָׁלוֹ אֵינוֹ כְּלוּם, וְעָלָיו נֶאֱמַר: דַּעַת

חסרת – מה קניית', הינו על-ידי הפעם, שעל-ידי-זה
 חכמתו מסתלקת ממנו והוא בבחינת חסר דעת, אז
 מה קניית'. כי בודאי אין העשירות שלו כלום, כי
 תמיד חסר לו יותר, ולבסוף אין נשאר לו כלום
 ומאומה לא ישא בידו, ועל כן עקר תקון הימים –
 על-ידי שמבטל הפעם, שלא לבעם ולהתקצף על
 החסרונות שלו, רק להיות שמה בחלקו, ועל-ידי-זה
 זוכה לעשירות ממש כנ"ל. (שם, אות יח)

❖ ה ❖

עקר דאגת הפרנסה, שעל-ידי-זה בא לתאות ממזון,
 הוא על-ידי שחושב מיום לחברו ודואג מהיכן
 יתפרנס להבא.

כי רב העולם יש להם לאכל ביומם, ואפלו מי
 שהשעה דחוקה לו ביותר, שאין לו אפלו
 פרנסת יומו, אף-על-פי-כן אם תדקדק בזה תראה,
 שרב עקר דאגת בני-אדם הוא על יום המחרת ועל
 זמן שלהבא. כי יום אחד יכול האדם לסבל בלי
 אכילה כלל, רק עקר דאגתו – שמתירא, שגם למחר
 לא יהיה לו פרנסה. מכל-שכן שהרב יש להם פרנסת

יומם, ויש הרבה שיש להם ממוזן ונכסים, שיכולים להתפרנס מהם חדש או שנה או יותר, רק כל דאגתם – מה יעשו כשיכלה הממוזן ברבות הימים.

נמצא, שעקר דאגת הפרנסה ותאות ממוזן הוא

מחמת הזמן. (ובל זה נמשך מחמת שהממוזן נמשך מבחינת צפון,

מבחינת שמאל, ששם עקר אחיזת הכסילות והסרון הדעת, שזה עקר אחיזת הזמן), ועל

כן צריכין להתגבר לקשר דעתו אל האמת ולהאמין

ולהבין, שבאמת אין שום זמן כלל, כי הזמן פורח

מאד, כי כל ימינו – הבל, וכל הזמן נמשך רק

מבחינת למעלה מהזמן בשביל הבחירה, אבל באמת

אין שום זמן כלל ועל-ידי-זה יהיה לו פח להמתין

לישועת השם תמיד, ולא יטריד דעתו בטרדת

הפרנסה ודאגת הממוזן, רק יהיה רגיל לומר: פרוץ

השם' יום יום, ומאן דברא יומא ברא מזונה (מי שכרא את

היום ברא מזון). (הלכות רבית ה', אות ב)

קימת הצות מסגל לפרנסה. (שם, אות ו)

בְּשֵׂאֵתְךָ נֹוגַע בְּמִמּוֹן חֵבְרוּ שְׁלֵא בְּדִין, שְׁזֵה בְּחִינַת
פְּגָם הַמְשַׁפֵּט, בְּחִינַת עוֹשֶׂה עֵשָׂר וְלֹא
בְּמִשְׁפָּט, עַל-יְדֵי-זֶה בָּא לְפָגַם הַבְּרִית. (הַלְכוֹת דִּינִים ה', אֹת ב)

בְּשֵׂאֵתְךָ רוֹצֵה לְהַכְחִישׁ מִמּוֹן חֵבְרוּ וְלַגּוֹל אֶת חֵבְרוּ,
הוּא בְּחִינַת פְּגָם בְּכַח מַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית. כִּי
לְפִי כַח מַעֲשֵׂה-בְּרֵאשִׁית, שְׁנִסְדֵּר כָּל אֶחָד עַל מְקוֹמוֹ,
שְׁזֵה הָאָדָם יִהְיֶה לוֹ כָּךְ וְכָךְ מִמּוֹן וּנְכָסִים, וְזֶה – כָּךְ
וְכָךְ, הַכֹּל לְפִי סֵדֶר כַּח מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. וּכְשֵׂאֵתְךָ
גּוֹזֵל אֶת חֵבְרוּ, הוּא מְשַׁנֵּה סְדְרֵי בְּרֵאשִׁית: נִמְצָא,
שְׁפוּגָם בַּכַּח הַנִּ"ל. (וְזֶה מְרָמוֹ בְּדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: כַּח מַעֲשִׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ –
כְּדִי שְׁלֵא יֵאמְרוּ: לְסֻטִים אַתֶּם וְכו', כִּי הַגּוֹלָה וְהַלְסָטִיּוֹת הוּא הַהִפְךָ מִבְּחִינַת כַּח מַעֲשִׂיו,
וְזֶה שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: כָּל דִּין, שְׁדָן דִּין אֵמֶת לְאֵמֶת, הִינּוּ שְׂמַצִּיל בְּדִין וּמְשַׁפֵּט אֶת הַעֲשׂוֹק
מִיַּד עוֹשֵׁקוֹ, כְּאֵלוֹ נַעֲשֶׂה שְׂתַּף לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית). (הַלְכוֹת הַרְשָׁאָה א')

כָּל הַדְּבָרִים וְהַחֲפָצִים כְּשִׂיּוּצָאִין מֵרְשׁוֹת זֶה לְרְשׁוֹת
זֶה, כָּל זֶה הוּא רַק בְּשִׁבִיל בְּרוּר הַנִּיצוּצוֹת
הַקְדוּשִׁים שְׂיֵשׁ בְּכָל דְּבָר. (*) (הַלְכוֹת מִתְנַה ד' אֹת ד)

כְּמוֹ שְׁעַל-יְדֵי שְׁבִירַת תְּאֵוֹת מָמוֹן זוֹכִין לְדַעַת גָּדוֹל
 וְנִפְלֵא מְאֹד (כְּמִבְאֵר בְּפָנִים), כְּמוֹ-כֵן לְהַפְךָ -
 בְּשִׁמְתֵגֶבֶר תְּאֵוֹת מָמוֹן, ח"ו, עַל-יְדֵי-זֶה נִפְגְּמִין
 וְנִתְקַלְקְלִין כָּל הַמַּחֲזִין וְהַדַּעַת.

שְׁוִיהַ בְּחִינַת מַלְכוּת יוֹן, שְׁטַמְאוֹ כָּל הַשְּׂמָנִים
 הַקְדוּשִׁים, כִּי לֹא דֵי שְׁתֵּאֵוֹת מָמוֹן מִתְגַּבְּרַת
 עַל רַב הָעוֹלָם לְהַשְׁכִּיחַם הַתּוֹרָה לְגַמְרֵי רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן,
 כְּנִרְאָה בְּחוּשׁ שָׂרֵב בְּטוֹל וְשִׁכַּחַת הַתּוֹרָה הוּא עַל-יְדֵי
 תְּאֵוֹת וְטִרְדוֹת הַמָּמוֹן וְהַפְּרִנָּה, אַף גַּם אוֹתָן שְׁנִשְׁאָר
 לָהֶם אֵיזָה דַּעַת קִצָּת וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, גַּם עֲלֵיהֶם
 מִתְגַּבְּרַת תְּאֵוֹת מָמוֹן, עַד שְׁפוּגְמַת גַּם אֶת דַּעְתָּם,
 וְצָרִיכִין לְהִלָּחֵם מְאֹד עִם הַפְּנִיּוֹת וְהַמַּחְשָׁבוֹת זָרוֹת
 שְׂמֵבֶלְבְּלִין אוֹתָם מֵעֲבוֹדָתָם, שְׂרָבָם הֵם מִתְּאֵוֹת מָמוֹן.
 וְעַל כֵּן בְּאַמַּת כְּפִי הַתְּגַבְּרוֹת וְהַתְּפִשְׁטוֹת תְּאֵוֹת
 הַמָּמוֹן כְּמַעַט שְׁנִשְׁתַּכַּחַת הַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַקֵּר
 הַתְּקוּן הוּא רַק עַל-יְדֵי הַצְּדִיקֵי-אַמַּת שְׂבִכָּל דוֹר וְדוֹר,
 וְהֵם מְאִסְפִּין וּמְקַבְּצִין וּמַעְלִין כַּח וּזְכוּת שֶׁל הַצְּדָקָה
 וְחֶסֶד, שִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂין בְּכָל דוֹר וְדוֹר, וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם

ממשיכין רוח נדיבה לשכך ולבטל ולשבר תאות ממון
מישראל, ואז לא די שלא תשתכח התורה מישראל,
ח"ו אף גם הם זוכין על-ידי-זה להמשיך התחדשות
התורה בכל דור ודור. (הלכות אברה ומציאה ג, אות ז)

❦ יא ❦

עקר האזקה על אהבת חברים הוא ביותר בענין
הממון, שלא יקפידו ולא יקנאו זה על זה
בממונם, רק אדרבא, יהיה ממון חברו חביב עליו
בשלו. (הלכות פקדון ה, אות יד)

❧ מחשבות ❧

❦ א ❦

עקר הטהרה מפגם ברית הוא על-ידי טהרת
המחשבה, כמאמר רבותינו ז"ל: 'שלא יהרהר
אדם ביום (ויבוא לטומאה בלילה)', שכל אדם אפלו אם הוא
כמו שהוא, צריך לשמר את עצמו מעתה על כל
פנים לבל תצא מחשבתו לחוץ כלל.
כי צריך לזכר היטב, שהמחשבה – ביד האדם
להטותה ברצונו, ואפלו אם כבר הרגלה

מחשבתו לצאת לחוץ הרבה, אף-על-פי-כן בידו
 להטותה בכל פעם לדרך הישר. והוא כמו סוס
 שיוצא מהדרך, שיכולין לתפסו באפסר בעל-כרחו
 להטותו לדרך הישר, כי אי אפשר שיהיו שני
 מחשבות יחד בשום אופן. ועל כן אם יחשב מחשבה
 אחרת לטובה, בהכרח שתדחה מחשבתו החיצונה
 וכל ההרהורים, כי אי אפשר שיהיו שני מחשבות
 יחד בשום אופן.

וצריכין לזכר ולחזר זאת היטב היטב בכל פעם,
 כי הרבה נלכדו, רחמנא לצלן, במה
 שנלכדו, וכל זה – מחמת שנדמה להם כאלו אין
 מחשבתם בידם ח"ו, ובאמת לא כן הוא, כי
 המחשבה ביד האדם תמיד. על כן צריך לשמור המח
 כחוט השערה לבל יצא חוץ לגבול ואפלו אם כבר
 יצא כמו שיצא, בקל יכולין להחזירו על-ידי חוט
 השערה, כי תקף כשיתחיל כחוט השערה לחשב
 מחשבה אחרת טובה וכשרה, תהיה נדחה המחשבה
 ראשונה ממילא. (הלכות תפלין ו', אות ל"ב)

עַקֵּר הַמַּחְשְׁבוֹת רָעוֹת הֵם בְּתֵאוֹת נְאוּף, רַחֲמָנָא
 לְצִלָּן. וְאַפְלוּ שָׂאֵר מִיַּי מַחְשְׁבוֹת זָרוֹת וְרָעוֹת,
 הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִשָּׁם. כִּי עַל-יְדֵי פָגַם הַבְּרִית נִשְׁחַת
 וְנִפְגַּם הַדַּעַת, עַד שֶׁבָּאִים עַל-יְדֵי-זֶה לְכֹל בְּלִבּוֹלֵי
 וְעֶרְבוּבֵי הַמַּחְשְׁבוֹת, וּמֵהֵם בָּאִים כָּל הַחַטָּאִים
 וְהַפְגָּמִים שֶׁבְּעוֹלָם רַחֲמָנָא לְצִלָּן.

וְכִשְׁבִּלְבוֹלֵי הַמַּחְשְׁבוֹת מִתְגַּבְּרִים, בְּפִרְטֵי בְּלִבּוֹלִים
 וְהִרְהוּרֵי נְאוּף בְּעֵצָמָם, רַחֲמָנָא לְצִלָּן,
 זֶה בְּחִינַת מְבוּל מִשָּׁם, שְׂרוּצִים לְהַטִּיף אֶת הָאָדָם
 מִשָּׁם וּלְהַאֲבִידוֹ מִשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּי אֲשֶׁר
 יוֹדְעִים רַב בְּנֵי-אָדָם כָּל אֶחָד בְּנִפְשׁוֹ נִגְעֵי לְבָבוֹ
 וּמִכְאוּבָיו מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּעֵנִין זֶה, וְהַכֹּל – עַל-יְדֵי
 פָּגַם הַמַּחְשְׁבָה.

(וְאַפְלוּ אֲנָשִׁים בְּשָׂרִים קָצַת, אֲשֶׁר נִצְוִלִין מִמִּימֵי הַמְּבוּל הַשּׁוֹטְפִין כָּל כֶּךָ אֵךְ אַף-עַל-פִּי-כֵן
 מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל-דְּבָר לְהַתִּיז קָצַת מִמֵּי הַמְּבוּל גַּם עֲלֵיהֶם, שְׁזֶה בְּחִינַת מֵה שֶׁבְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל
 לֹא הָיָה הַמְּבוּל, כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, אַף-עַל-פִּי-כֵן הַתִּיזוּ לְתוֹכָהּ קָצַת, וְדוּד הַמְּלֶךְ עָלָיו
 הַשְּׁלוֹם, צָעַק עַל זֶה בְּשִׁבְלֵי כָּלל יִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה מִקְרָאוֹת בְּצַעֲקוֹת גְּדוֹלוֹת בְּחִינַת: עַל זֹאת
 יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד וְגו', רַק לְשִׁטָּף מִיָּם רַבִּים וְגו', וְכֵן: אֵל תִּשְׁטַפְּנִי שְׁבַלְתַּת מִיָּם וְגו' וְכִמּוֹהוּ
 רַבִּים, וְכִמְבֹאֵר בְּכַתְבֵי הָאֵר"י ז"ל, שֶׁהִרְהוּרִים וּבְלִבּוֹלֵי הַמַּחְשְׁבוֹת נִקְרָאִים מִצּוֹלוֹת יָם,
 וְעַל כֵּן צְרִיכִין לְזַהֵר בְּיוֹתֵר לְבָרֵר הַמַּחְשְׁבָה, שֶׁבְּזֶה תְּלוּי כָּל הַקְּדָשׁוֹת וְכָל הַמְּתַקַּת הַדִּינָיִם

שבעולם. וכל אחד בפני מה שזוכה לקדש מחשבתו, כמובן נתגלה בחינת קדשת ארץ-ישראל, שהוא בבחינת תקון הברית שתלוי בקדשת המחשבה).

אך אי אפשר לזכות לקדשת המחשבה ולהנצל מכל מיני מימי המבול שבעולם כי אם על ידי דרכי התמימות והפשיטות, שממשיך הצדיק האמת בעולם. (הלכות בית-הכנסת ה', אות כ"ג - כ"ד)

אין לאדם לחשב כלל מיום לחברו, ואפלו משעה לחברתה. כי אפלו בכל רגע נעשים שנויים נפלאים מאוד מאוד לטוב ולהפך, כמו שכתוב: "ותפקדנו לבקרים, לרגעים תבחננו". ואין האדם יודע כלל מה נעשה עמו בכל עת ורגע, כמו שכתוב: "רבות מחשבות בלב-איש, ועצת השם היא תקום". וכתוב: "אל תתהלל ביום מחר, כי לא תדע מה ילד יום", וכיוצא פסוקים הרבה כאלה, וכנראה בחוש. כי לפעמים האדם טרוד בדאגותיו ותחבולותיו, ופתאם באים עליו צרות משנות, רחמנא לצלן, מה שלא עלו על דעתו כלל לחשב ולדאג עליהם, ועל כן באמת אמרו רבותינו ז"ל: "לעולם יקדים אדם תפלה לצרה".

וְכֵן לְפַעֲמִים לְהִפְךָ, כִּי מִדָּה טוֹבָה מְרַבָּה, וְחֶסֶד
הַשֵּׁם מְלֵאָה הָאָרֶץ, וְעַל כֵּן עַל־פִּי־רַב מִתְחַדְּשִׁין
עַל הָאָדָם יְשׁוּעוֹת וְחֶסֶדִים נִפְלְאִים פְּתָאִם, מֵה שְׁלֵא
עָלוּ גַם כֵּן עַל דַּעְתָּם כָּלֵל.

עַל כֵּן מֵה יִתְרוֹן לְהָאָדָם עַל רַבּוּי מִחֲשֻׁבוֹתָיו
וְתַחֲבוּלוֹתָיו, וְצָרִיךְ רַק לְתִלוֹת עֵינָיו לַמָּרוֹם בְּכָל
עֵת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "אֵךְ לְאֱלֹקִים דּוֹמֵי נִפְשֵׁי כִּי מִמֶּנּוּ
תִּקְוֹתֵי", וְכָתִיב: "גַּל אֵל הַשֵּׁם מַעֲשִׂיךָ וַיִּכְנּוּ
מִחֲשֻׁבוֹתֶיךָ" וְכָתִיב: "הַשֵּׁלֶךְ עַל הַשֵּׁם יִהְיֶךָ". (הַלְכוֹת
מִתְנָה ה', אוֹת ל"ב)

❧ מַחְלָקָת ❧

❧ א ❧

כָּל אָדָם, אֵיךְ שֶׁהוּא, צָרִיךְ לְזַהֵר עַל כָּל פְּנִים
מִחֲכָמוֹת, שְׁלֵא יִהְיֶה חָכָם בְּעֵינָיו עֲצָמוֹ, כִּי
הַחֲכָמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם מְזִיקִין מְאֹד מְאֹד, בְּפֶרֶט כְּשָׂבָא
עַל־יְדִיזָה לְיַדֵּי מַחְלָקָת, ח"ו, מִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁחֹלֵק
עַל־יְדִיזָה עַל יְרֵאִים וּכְשֵׁרִים מִמֶּנּוּ.

וַיֵּשׁ שְׂאוֹמְרִים בְּפֶה מָלֵא: 'אֲמֶת, שֶׁהוּא יֵרָא הַשֵּׁם
 וְטוֹב וְכָשֶׁר מִמֶּנּוּ, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינוֹ
 מִתְנַהֵג כְּרְאוּי לְפִי דַעְתּוֹ, שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁהוּא חָכֵם
 בְּעֵינָיו, כְּמִצּוֹי זֶה הַרְבֵּה בְּכֹמָה בְּחֵינּוֹת, וְזֶה מִזִּיק
 לְכָל אֶחָד יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹזְנוֹת, כִּי מִחֻלְקֵת וְשִׁנְאֵת-
 חֲנָם קָשָׁה מֵהַכֹּל, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִחְרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ'.
 וְכָל זְמַן שֶׁהָאָדָם שׁוֹמֵר אֶת עֲצֻמוֹ מִכָּל מִינֵי מִחֻלְקֵת
 עַל הָאֲמֶת וּמִבִּטּוֹל דַּעְתּוֹ נֶגְדַּד דַּעַת הַתּוֹרָה
 וְהַצְדִּיקִים אֲמֵתִים – יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְעוֹלָם, יִהְיֶה אִיךָ
 שְׂיִהְיֶה. כִּי גִדְלַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֵין חֶקֶר, וְהַכֹּל יוּכַל
 לְהַתְתַּקֵּן עַל-יְדֵי תְּמִימוֹת וְאַמוּנָה שְׁלֵמָה בְּהַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ וּבְצַדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים.

(ועקר הפגם של קרח, שהיה גדול במעלה מאוד, כמאמר רבותינו ז"ל, ונפל לשאול תחתיות על-ידי שחלק על משה – הכל היה על-ידי שעמד וסמך על דעתו והיה חכם בעיניו, כמרמז בדברי רבותינו ז"ל, שחרה לו ואמר: לא די שהוציאנו אותי מפלל כהנה ומתננות, אלא שגלח ראשי ועשה אותי סכל – מיד נתקנא על משה. מובן, שעקר הקנאה היה על-ידי שהוא רצה להיות חכם, ועל זה נאמר: ראית איש חכם בעיניו – תקוה לכסיל ממנו, והלאי היה סכל בעיני עצמו לבטל דעתו נגד משה, אז היה יודע, כי כל מה שעשה עמו משה, הוא לטובתו והצלחתו הנצחית, כמבאר בפנים).

הַכֹּלָל – כִּי עֵקֶר הַקְּדוּשָׁה וְהַחֲכָמָה הוּא לְבַטֵּל דַּעְתּוֹ
 לְגַמְרֵי נֶגְדַד דַּעַת רַבּוֹ הָאֲמֵתִי, וְאֵז טוֹב לוֹ.
 (הלכות גטילת-ידיים לסעודה ז', אות ז)

❖ ב ❖

אֶף-עַל-פִּי שְׂבֹדָי צְרִיכִין לְקַיֵּם מֵאִמֵּר רַבּוֹתֵינוּ
 ז"ל: "אַל תְּהִי בּוֹ לְכָל אָדָם", וְלָדוֹן אֶת
 הַכֹּל לְכַף זְכוּת. אֲבָל מִי שֶׁהוּא חוֹלֵק עַל הַצְדִיק
 הָאֵמֶת וּמְבַזֶּה וּמְחַרֵּף אוֹתוֹ וְכָל הַנְּלוּיִם אֵלָיו בַּחֲרָפוֹת
 וּבְזִיוָנוֹת גְּדוֹלוֹת, וְרוֹצֵה לְשַׁפֵּךְ דַּמָּם מִמֶּשׁ, ח"ו, – זֶה
 הוּא מִסְטָרָא דְהֶמֶן-עֲמֵלֵק, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ: "וַיִּבֹז בְּעֵינָיו"
 וְגו', וְאִסּוּר לְזַכּוֹתוֹ וּלְרַחֵם עָלָיו, וְאֲדַרְבָּא, בְּזֶה
 שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִין לְהַפִּיל אוֹתוֹ וּלְהַכְנִיעוֹ, בְּזֶה מְקַיֵּמִין מִצְוֹת
 "אַל תְּהִי בּוֹ" וְכו', כִּי עַל-יְדֵי-זֶה מִתְגַּבֵּר כַּח הַצְדִיק,
 שֶׁמְקַיֵּם זֹאת בְּשִׁלְמוֹת. (הַלְכוֹת אֶפְוִתִּיקֵי ה', אוֹת י"ב)

❖ מְנִיעוֹת ❖

❖ א ❖

הָאָדָם צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה לוֹ אַרְיֶכַת אַפִּים, שְׂיִאָרִיךְ אַפּוֹ
 עַל כָּל דְּבָר, וְלֹא יִכַּעַם וְלֹא יִקְפִיד עַל שׁוֹם
 דְּבָר, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם מְנִיעָה וּבְלָבוּל בַּעֲבוּדָתוֹ,
 הֵן מְנִיעוֹת וּבְלָבוּלִים שְׂיִישׁ לוֹ מֵעֲצָמוֹ, מִתְאַוּוֹתָיו
 וּמִחֲשֻׁבוֹתָיו וְכו', הֵן מְנִיעוֹת וּבְלָבוּלִים וְעֲכוּבִים

וְיִסְוִרִים שְׂיֵשׁ לוֹ מִבְּנֵי הָעוֹלָם - מֵאָבִיו וְחוֹתָנוּ וְאִשְׁתּוֹ
וְקִרְוָבָיו אוֹ שְׂאֵר בְּנֵי עוֹלָם.

כִּי יָדוּעַ וְנִרְאָה בְּחוּשׁ, שֶׁבְּכָל פַּעַם שְׂאִיזָה אָדָם כָּל
שֶׁהוּא רוֹצֵה לְכַנֵּס בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם לְהִתְחִיל
לְהִתְפַּלֵּל בְּכּוֹנֵנָה וְכוּ' וְכוּ', תִּקְרַף יֵשׁ לוֹ מְנִיעוֹת רַבּוֹת
בְּלִי שְׁעוֹר, וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהִיּוֹת עֹז בַּנִּמְר וְגִבּוֹר
כְּאֲרִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיו שֶׁבַּשְׁמַיִם, לְהִתְגַּבֵּר נֶגֶד כָּל
וְלַעֲבֹר עֲלֵיהֶם וְלִבְלִי לְהִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם כָּלֵל, וְלְהִתְחַזֵּק
מְאֹד לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ, וְלַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה בְּכּוֹנֵנָה
וּבְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת "אֲרִיכַת אַפִּים", לְבַל תִּקְצַר רוּחוֹ, ח"ו,
לְהִפְסִיק עֲבוֹדָתוֹ עַל-יְדֵי הַמְּנִיעוֹת וְהַיִּסְוִרִים, רַק
יִחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ וַיִּצְרִיךְ אַפּוֹ עַל כָּל דְּבָר, וְלֹא יִסְתַּכֵּל
עַל שׁוֹם מְנִיעָה כָּלֵל. (הַלְכוֹת תְּפִלִּין ה', אוֹת ו')

❖ ב ❖

לְשִׁבְר כָּל הַמְּנִיעוֹת הוּא רַק עַל-יְדֵי תִקְוָה הַחֲשֵׁק
וְהַרְצוֹן, כִּי הַמְּנִיעָה לֹא בָאָה כִּי אִם בְּשִׁבִיל
הַחֲשֵׁק, כִּמְבֹאֵר בַּפְּנִיִּים.

וְעַקֵּר הַתְּגַבְרוֹת הַחֶשֶׁק דְּקַדְשָׁה הוּא עַל-יְדֵי אֲמֵת,
 כִּי אִם יִסְתַּכֵּל עַל הָאֲמֵת לְאֲמָתוֹ וַיִּרְאֶה
 פְּחִיתוּתוֹ וּגְרִיעוּתוֹ וְהֵבִיל הָעוֹלָם, שֶׁהוּא צֵל עוֹבֵר
 וְכוּ', וְכָל יָמָיו כַּעַם וּמְכַאֲבוֹת וְאַחֲרִיתוֹ עֶפֶר, רַמָּה
 וְתוֹלְעָה, וְאַחַר כָּל אֵלֶּה צָרִיךְ לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן – אִם
 יֵשִׁים כָּל לְבוֹ אֵל זֶה בְּאֲמֵת, בְּוַדַּאי יִבִּין הֵיכָן נִקְדַּת
 הָאֲמֵת, וְאִם עִם כָּל זֶה יִתְפַּשְׁטוּ כְּנֶגְדּוֹ הַמְּנִיעוֹת, עַד
 שֶׁקִּשָּׁה לוֹ לְשַׁבְּרָם, אִזְּ עַל כָּל פְּנִים יִהְיֶה חֶשֶׁק וּרְצוֹנוֹ
 וְכִסּוּפּוֹ חֲזָקִים מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאֲמֵת לְאֲמָתוֹ, כִּי
 מֵאַחַר שִׂידֵעַ עַל כָּל פְּנִים הָאֲמֵת, אִזְּ אֶף-עַל-פִּי
 שְׂאִין מְנִיחִין אוֹתוֹ מֵרַבּוּי הַמְּנִיעוֹת הָעֲצוּמוֹת
 הַמִּתְפַּשְׁטִין כְּנֶגְדּוֹ, עַל כָּל פְּנִים יִהְיֶה הַחֶשֶׁק וְהָרְצוֹן
 שְׁלוֹ דְּקַדְשָׁה חֲזָק מְאֹד, כִּי מֵהַחֶשֶׁק וְהַכִּסּוּפִין אִי
 אֶפְשָׁר לְמַנְעוֹ בְּשׁוּם אִפְּן, כִּי אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי רוֹצֶה
 וְחוֹשֵׁק בַּתְּכִלִּית הָאֲמֵתִי, כְּמִבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחַר גְּדֹל
 מֵעֶלְת הַחֶשֶׁק וְהָרְצוֹן דְּקַדְשָׁה.

וְשֶׁצָּרִיכִין לְהִיּוֹת עֲקֻשָׁן גְּדוֹל בְּעֵינֵי הָרְצוֹן וְהַחֶשֶׁק
 דְּקַדְשָׁה, וְאִזְּ עַל-יְדֵי כָּל זֶה יִזְכֶּה לְהַנְצִיל
 מִיְדֵי עֲבָרָה וּמִכָּל מִינֵי מוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפֶּעַל שְׂאִינוֹ

דְּקַדְשָׁהּ, וַיִּזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב בְּאַמֶּת לְצַדִּיק אֲמֶת, שְׁעַל-
 יַדֵּיהָ יוֹצִיא מִכַּח אֵל הַפֶּעַל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּקַדְשָׁהּ
 בְּשִׁלְמוֹת כְּרָצוֹנוֹ. (הלכות ראש־השָׁנָה ב', אות י"ח)

מְקוֹה

א

עַל-יְדֵי טְבִילוֹת מְקוֹה נוֹפְלִים כָּל הַשּׁוֹנְאִים,
 וְנִתְּבַטְּלִים כָּל הַצָּרוֹת וְהַמְּנִיעוֹת, שְׁמוֹנְעִים
 אֶת הָאָדָם מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.
 כִּי עַל-יְדֵי טְבִילַת מְקוֹה מְבַטְּלִין עֲצֻמָּן אֵל הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ בְּבַטּוּל גָּמוּר, בְּבַחֲיִנַת מְסִירוֹת-נַפְשׁ, שְׁזֵה
 עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָרָצוֹן דְּקַדְשָׁהּ, שְׁצָרִיךְ שְׁיִהְיֶה הָרָצוֹן
 חָזֵק בְּמְסִירוֹת-נַפְשׁ – זֶהוּ בְּחִינַת טְבִילוֹת מְקוֹה.
 וְעַל כֵּן כְּשֶׁהוּא נִכְנָס וְנִתְּעַלֵּם בְּתוֹךְ הַמַּיִם וּמוֹסֵר
 נַפְשׁוֹ אֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וּמְקַשֵּׁר עֲצֻמוֹ אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ בְּתַקְרָף הַחֵשֶׁק וְהָרָצוֹן אֵל הַקַּדְשָׁה. וְזֵה עֵקֶר
 כּוֹנֵנֵתוֹ בְּטְבִילָתוֹ: כִּדִּי שְׁיִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו עַל-יְדֵיהָ
 רוּחַ חֲדָשׁ דְּקַדְשָׁהּ, וְאֵז עַל-יְדֵיהָ הוּא נִכְלָל בְּשֶׁרֶשׁ
 הָרוּחַ הָעֲלִיוֹן דְּקַדְשָׁהּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ אֱלֹקִים,

המרחפת על פני המים, ועל-ידי-זה הוא זוכה להוציא רוח חדש וקדשה מבח אל הפעל כנ"ל, וכשזה קם זה נופל, וממילא נתבטלים ונופלים כל השונאים והחולקים, שהם עקר המונעים מלהוציא הדברים שבקדשה מבח אל הפעל. וזה מרמז במקרא שכתוב: "מקוה ישראל השם", "כל עזביך יבשו וסורי בארץ יכתבו, כי עזבו מקור מים-חיים" וכו'.

(פמבאר בפנים, הלכות הקשר פלים ד', אות כ)

❦ ב ❦

איתא בספרים, שאי אפשר להחזיר הנשמה כי אם על-ידי טבילה במקוה. (הלכות גרים א')

❦ מועדים - שבת ❦

❦ א ❦

(*) כי עקר בטול חמץ ושאר שבועסה, שהוא היצר הרע, המעכב מלעשות רצונו יתברך, והוא בחינת אל אחר, שמד, ח"ו - עקר בטולו הוא על-ידי קדשת שבת, שאז מתגלה מצח הרצון בחינת רעוא דרעיון. ומשם ממשיך הצדיק פדיון עליון

הַכּוֹלֵל, עַד שֶׁמִּבְטֵל הַשָּׂאוֹר הַנִּ"ל וּמַעֲלָה מִשְׁמַד
לְרֵצוֹן. (הַלְכוֹת בְּרֻכּוֹת הַשַּׁחַר ה', אוֹת כ"א)

❖ ב ❖

עֵקֶר פְּנֵים אֲמוּנַת חֲכָמִים הוּא עַל-יְדֵי הַחֹלְקִים עַל
הַחֲכָמִים הָאֲמֵתִיִּים, מִחֲמַת שֶׁהֵם חֲכָמִים
בְּעֵינֵיהֶם בְּחֲכָמוֹת הַהֶבֶל שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, שֶׁכָּלֵם הֵם
חֲכָמוֹת שֶׁל שֶׁקֶר, מֵאַחַר שֶׁאֵין זֹכִים עַל-יְדֵי חֲכָמוֹת
אֱלוֹ לְתַכְלִית הָאֲמֵתִי וְהַנְּצָחִי.

וּבִאֲמַת שֶׁרֵשׁ כָּל הַחֲכָמוֹת אֱלוֹ, הֵן חֲכָמוֹת
חִיצוֹנִיּוֹת מִמֶּשׁ שֶׁל הַמְּחַקְרִים
וְהַפִּילוֹסוֹפִין, הֵן סֵתֶם חֲכָמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהֵם נֶגְד
נִקְדֵּת הָאֲמֵת, הַכֹּל נִמְשָׁךְ רַק מִחֲמַת שֶׁכָּל כּוֹנְנָתָם
הוּא רַק בְּשִׁבִיל תְּאוֹת הַגּוֹף, (שְׁזֵה בְּחִינַת אֲכִילַת חַל, שֶׁהַכֹּבֵד נִזוֹן
תְּחִלָּה וְאַחֲרֵי-כֵן הַמֶּחֶ), וְעַל-יְדֵי קִדְשֵׁת עֲנֵג שַׁבַּת, שֶׁאֵז הַמֶּחֶ
נִזוֹן תְּחִלָּה, עַל-יְדֵי-זֶה נִכְנָעִים כָּל הַחֹלְקִים הַנִּ"ל
וְנִתְתַקֵּן אֲמוּנַת חֲכָמִים. (הַלְכוֹת שַׁבַּת ו', אוֹת ד)

❧ מועדים - קידוש לבנה ❧

❧ ג ❧

גִּדּוּל מַעֲלַת מִצְוֹת קִדּוּשׁ לְבָנָה - יִקְרָה מְאֹד, כְּמֵאמֹר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, וְהִיא מְרַמֶּזֶת עַל חִדּוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֵעָתִיד, שְׂיִשְׂרָאֵל עֲתִידִין לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ. וּמִחֲמַת שְׁעַקֵּר אֱמוּנַת חִדּוּשׁ הָעוֹלָם נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל-כַּח, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הָעֲנָנִים, שֶׁהֵם הַסְּטָרָא אַחֲרָא, פָּלִים וְהוֹלְכִים בְּבַחֲיִנַת: "מַחֲיִתִּי כָעֵב פֶּשְׁעֶיךָ" וְכו', כְּמֵבֵאֵר בְּפָנִים. עַל כֵּן אֵין לְקַדֵּשׁ הַלְּבָנָה כִּי אִם כְּשֶׁאֵין הָעֲנָנִים מְכַסִּין אוֹתָהּ.

אֵךְ מֵה שֵׁישׁ מְדַקְדָּקִים, שְׁלֵא לְקַדֵּשׁ אוֹתָהּ אֵף כְּשֶׁנִּרְאִית מִתּוֹךְ עָנָן דֶּק וְקִלוּשׁ, וְכֹל זֶה מִחֲמַת גִּדּוּל חֲבִיבַת הַמִּצְוָה, עַל כֵּן חֲפִצִים שְׁתֵּיהֶם זָכָה לְגַמְרִי. אֲבָל לֹא כּוֹנֵנו יִפֶּה בְּזֶה, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם הִשְׁפָּל וְהִחְשׂוֹךְ, בְּפֶרֶט עֲתָה, בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ, שֶׁהַסְּטָרָא אַחֲרָא הִתְפַּשְׂטָה מְאֹד, עַל כֵּן אִם נִרְצָה לְדַקְדֵּק כָּל כָּךְ בְּכֹל הַמִּצְוֹת וּלְהִמָּתִין עַד שְׁנוּכַל לְקַיֵּם אוֹתָם בְּבִהֲרוֹת וּבְזִכּוֹת וּבְצַחוֹת גְּדוֹל, בְּפֶרֶט בְּצַחוֹת

המחשבה, שהיא העקר, אז כבר בטלה, ח"ו, כל התורה ומצוות, ובאמת אנו צריכין לקיים כל המצוות כפי מה שנוכל, ורק בזה אנו מחיין עצמנו בגלות המר הזה, במעט דמעט אור המאיר עלינו מתוך עמק החשך והאפלה הזאת דיקא, ואם נרצה לדקדק ולהחמיר בחמרות יתרות, יכולים להכשיל ולפל על ידי-זה יותר, ח"ו, על כן בודאי חלילה לנו למנע ממצות קדוש לבנה בשביל דקדוקים הנ"ל, רק לקיים כמו שאמרו רבותינו ז"ל בגמרא ופוסקים, שחייבים לקדשה אפלו כשנראית מתוך ענן קלוש, בפרט בעת שהזמן דחוק וסמוך לסוף זמנה, בפרט בחורף. (הלכות

קריאת התורה ו, אות ו)

שנים-עשר חדשי הלבנה הם בחינת שנים-עשר גסחאות התפלה, כנגד שנים-עשר שבטים. וחדש העבור הוא כנגד שבט יוסף, שנהלק לשני שבטים. ועקר העבור הוא כדי להשוות שנות החמה עם שנות הלבנה, דהינו שמחבר השנים-עשר שבטים, בחינת השנים-עשר גסחאות התפלה,

לְבַחֲיַנַּת יַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶצֶם הָאֵמֶת, בְּחִינַת חֶמְהָ, שְׁעַל-יַדֵּיהָ עָקַר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה. (הַלְכוֹת דִּינָיִם

ג', אות ט"ז)

❧ מוֹעֲדִים - פֶּסַח ❧

❧ ה ❧

עַל-יַדֵּי שְׁנֹהֲרֵינּוּ מִחֶמֶץ שְׁבַעַת יָמִים וְאוֹכְלֵינּוּ מִצָּה,
עַל-יַדֵּיהָ נִתְגַּלָּה הַדַּעַת שֶׁל אֱמוּנַת
הַהִשְׁתַּחֲוּהָ, עַד שִׁיּוֹדְעִין בְּאֵמֶת, שְׁגָם הַטַּבֵּעַ בְּעֵצְמָה,
שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶמֶץ, מִתְנַהֲגֵת רַק בְּהִשְׁתַּחֲוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ
לְבַד. כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ בְּרָא הַכֹּל וּמִנְהִיג בְּרִצּוֹנוֹ אֶת
הַכֹּל, וְעַל כֵּן אַחֲר־כֵּן הֵתַר לֶאֱכֹל חֶמֶץ גַּם כֵּן. (הַלְכוֹת

בְּטִילַת-יָדַיִם שְׁחֵרִית ב', אות י"ב)

❧ ו ❧

צָרִיךְ הָאָדָם לְזַכֵּר הַיָּטִב הַיָּטִב כָּל יְמֵי חַיָּו בְּכָל יוֹם
וְיוֹם אֶת יוֹם יָצֵאתוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב: "לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם יָצֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם".
דִּהְיִינוּ מֵה שֶׁיָּצֵא מִמִּצְרַיִם קָדָם הַקֶּץ רַק בְּחֶסֶדוֹ,
שֶׁמִּחֲמַת זֶה עוֹבֵר עָלָיו מֵה שֶׁעוֹבֵר. כִּי בְּכָל דוֹר וְדוֹר

חַיֵּב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא מִמְצָרִים,
 כִּי עַל כָּל אָדָם עוֹבֵר כָּל הַנִּ"ל, עַל כֵּן צְרִיכִין לְזַכֵּר
 בְּכָל יוֹם גְּדֹל חֲסֵדוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוֹצִיאוֹ מִמְקוֹם
 שֶׁהוֹצִיאוֹ, שָׁזָה בְּחֵינֵת יְצִיאַת מִצְרַיִם. וְאֶף־עַל־פִּי
 שְׁעֵתָה עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, אֶף־עַל־פִּי־כֵן בְּוֹדָי
 הַחֶסֶד וְהַטּוֹבָה, שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַיֵּשׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּוֹדָי אֵינוֹ
 לְרִיק, ח"ו. רַק שְׁצָרִיךְ עֵתָה לַעֲבֹר בְּעֲנִינִים אֱלֹהִים
 וּלְהַתְנַסּוֹת בָּהֶם, אֲבָל סוּף כָּל סוּף יִגְמַר הַיֵּשׁם יִתְבָּרֵךְ
 אֶת שְׁלוֹ, וַיִּזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ וּלְמִצְאָ כָּל
 אֲבֹדוֹתָיו בְּשִׁלְמוֹת, כִּי דַבֵּר אֱלֹקֵינוּ יְקוּם לְעוֹלָם. (הַלְבוֹת

בְּרִכּוֹת הַפָּרוֹת ה', אֹת י')

עַקֵּר הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בְּאַמוּנָה, וּלְאַמוּנָה שְׁלֵמָה אֵי
 אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת כִּי אִם עַל־יְדֵי אֱמֶת.
 וּלְבוֹא לְאַמֶּת הוּא עַל־יְדֵי שְׁמִקְבָּל הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת
 שֶׁל הַצְּדִיקֵי־אֱמֶת, וְזֶה בְּחֵינֵת כְּלָלִיּוֹת
 הַתּוֹרָה, תְּרִי"ג עֲטִינ דְּאוֹרֵי־תֵּא (עֲצוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה), וְזֶה בְּחֵינֵת
 גְּדֹל הַיֵּשׁם שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם, כִּי אִזּו הָיָה עֲדִין קֶדֶם
 מִתְּנִי־תּוֹרָה, שֶׁהוּא תְּרִי"ג עֲטִינ הַנִּ"ל, כִּי מִחֲמַת

שְׁנֵאֵחֻז בָּהֶם עֲדִין זְהֵמַת מְצָרִים מְאֹד, עַל כֵּן לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם עֲדִין לְקַבֵּל אֹר הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, מִחֲמַת זְהֵמַת הַנְּחָשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲצַת רְשָׁעִים, שֶׁהָיָה נֶאֱחָז בָּהֶם עֲדִין, וּמִמִּילָא כְּשֶׁאֵין זֹכִין לְקַבֵּל אֹר הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, אֲזִי הֵם רְחוּקִים מֵאֶמֶת וּמֵאֱמוּנָה - וְאִיךְ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה?! וְהַפְּלִיא הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ חֲסֵדוֹ עִמָּנוּ, וְהָאִיר עָלֵינוּ אֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד שֶׁלֹּא בְּהִדְרָגָה, דְּהֵינּוּ שֶׁהָאִיר עָלֵינוּ אֹר עֲצָם הָאֶמֶת קֹדֶם שֶׁזָּכִינוּ לְקַבֵּל הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, וְעַל-יְדֵי אֹר הָאֶמֶת זָכִינוּ לְאֱמוּנָה גְּדוֹלָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הִיָּתְהַ הַגְּאֻלָּה.

וְזֶה בְּחִינַת הַמַּחִין הַגְּדוֹלִים וְהַנוֹרָאִים, הַמְּרַמְזִים בְּמִצּוֹת אֲכִילַת מַצָּה, הֵינּוּ בְּחִינַת גְּדֻלַּת הָאֶרֶץ עֲצָם הָאֶמֶת, שֶׁמֵּאִיר עָלֵינוּ אֹז, כִּי עַקֵּר תִּכְלִית גְּדֻלוֹת הַמַּחִין הוּא אֶמֶת, שֶׁהוּא כָּלֵל כָּל הַמַּחִין הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבְּעוֹלָם.

וְעַל כֵּן אֲסוּר אֹז הַחֲמִין בְּאֶסוּר חֲמוּר, כִּי אֲכִילַת הָאָדָם הוּא בְּחִינַת דַּעַת, כִּי הַמַּחֵ וְהַדַּעַת הוּא כִּפֵּי הָאֲכִילָה, (וּבְמִבְאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר), וְכָל הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הֵם בְּחִינַת חֲמוּץ הַמַּחֵ דְקַדְשָׁה, כִּי הָעֲצָה צְרִיכָה

להיות בִּישׁוּב־הַדַּעַת וּבְכַתוּן, עַד שְׂיַחְמִיץ אֶת הַדָּבָר הַיָּטֵב. אֲךָ לְעַמַּת זֶה יֵשׁ גַּם כֵּן בְּחִינַת חֲמוּץ הַמַּחֲ דִסְטְרָא־אַחֲרָא, שֶׁהֵם הָעֲצוֹת רָעוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת וְרַעֲיוֹנִים רָעִים, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

וְעַל כֵּן נִקְרָא הַיֵּצֵר הָרָע שְׂאוֹר שְׁבַעֲסָה, וְאִין חֲכָמָה וְאִין עֲצָה לְעַמֵּד כְּנֶגְדּוֹ, כִּי אִם עַל־יְדֵי הָעֲצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: 'בְּרֵאֲתִי יֵצֵר הָרָע - בְּרֵאֲתִי תּוֹרָה תִּבְלִין', וּמַחֲמַת שְׂאוֹ הָיָה עֵדִין קֹדֶם קַבְלַת הַתּוֹרָה, וְהָיָה בְלִתִּי אֶפְשָׁר לְהַמְתִּין עַד שְׂיִקְבְּלוּ אוֹר הָאֱמֶת עַל־יְדֵי הָעֲצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת בְּהַדְרָגָה וּכְסֻדָּר, מַחֲמַת שֶׁהָיָה נֶאֱחָז בָּהֶם עֵדִין זְהֵמַת הַנְּחָשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲצַת רָשָׁעִים - עַל כֵּן אָסוּר אֵז הַחֲמִץ וּשְׂאוֹר, כִּי אֵז הַחֲמִץ הוּא בְּחִינַת חֲמוּץ הַמַּחֲ דִסְטְרָא־אַחֲרָא, רַק אֲנוּ צְרִיכִין לְקַבֵּל אֵז אוֹר הָאֱמֶת בְּעֲצָמוֹ קֹדֶם שְׂנַחֲמֵץ וְנִתְלַבֵּשׁ בְּבְחִינַת עֲצוֹת.

וְעַל כֵּן בְּשָׁבוּעוֹת, שְׂזוּכֵינוּ לְקַבֵּל הַתְּרִי"ג עֲטִין וּפְסָקָה מֵאֲתָנוּ זְהֵמַת הַנְּחָשׁ, אֵז נִמְתָּק

וּנְתַתֶּקֶן הַחֵמֶץ בְּקִדְשָׁה גְדוֹלָה, עַד שְׂמִיאיִן אִזְּ
שְׁתֵּי הַלֶּחֶם דִּיקָא מִחֵמֶץ.

וְזֶה הָעֲנִין שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם נַעֲשֶׂה בְּכָל אָדָם וּבְכָל
זְמַן, כִּי בְּכָל עֵת שֶׁהָאָדָם מְשַׁקֵּעַ, ח"ו, בְּגִלוֹת
הַנֶּפֶשׁ, יֵשׁ לְפַעֲמִים שֶׁהָאָדָם מְשַׁקֵּעַ כָּל כָּף, עַד שֶׁאֵי
אֶפְשָׁר לְגַלוֹת לוֹ שׁוֹם עֵצָה קְדוֹשָׁה אִיךָ לְצֵאת מִן
הַחֲשֵׁךְ וְהַגְּלוֹת, כִּי כָּל מָה שְׂיִתְּנוּ לוֹ אִיזָה עֵצָה,
תִּתְּגַבֵּר הַסֵּטְרָא אַחֲרָא עַל זֶה, עַד שֶׁתִּקְלַקֵּל אוֹתָהּ
עַל-יְדֵי עֲצוֹת רְעוֹת שְׁלָהּ, שֶׁהֵם בְּחִינַת זְהִמַּת הַנֶּחֱשׁ.
אֲבָל כְּשֶׁהַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ חוֹמֵל עַל הָאָדָם וְרוֹצֵה לְהַכְנִיִם
בוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת לְתִשׁוּבָה, אִזִּי הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ מֵאִיר
בְּדַעְתּוֹ אִזְּ עֵצִים הָאֵמֶת קֹדֶם שְׁנֵתְגַלִּין הָעֲצוֹת
הַקְּדוֹשׁוֹת, עַל-יְדֵי עֵצִים הָאֵמֶת הַזֶּה הוּא נִמְשָׁךְ אַחֲרֵי
הַקְּדוֹשָׁה בְּהַשְׁתַּוְּקוֹת גְּדוֹל וְזוֹכָה לְאִמוּנָה, וְעַל-יְדֵי-
זֶה נִתְקָרֵב לְצַדִּיקֵי אֵמֶת וְהוֹלֵךְ בְּדַרְךְ עֲצָתָם, וְאִזִּי
מִקְבֵּל אֵמֶת הָאֵמֶת שֶׁל הַצַּדִּיק אֵמֶת וְשֶׁל הַתּוֹרָה
הַקְּדוֹשָׁה עַל-יְדֵי שְׂמִקְבֵּל הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, שְׂמִלְבָּשׁ
בָּהֶם אִזְּ הָאֵמֶת, כִּי עֲצַת צַדִּיקִים הִיא בְּחִינַת כְּלָה
זֶרַע אֵמֶת.

וְזֶה גַם כֵּן בְּחִינַת אֲכִילַת מָרוֹר, שֶׁהוּא זְכוֹר לְשֶׁעָבוּד
 וְגָלוּת, כִּי צָרִיכִין לְסַבֵּל מְרִירוֹת גְּדוֹל קָדָם
 שְׂזוּכִין לְבָרַר הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת מֵאַחֲזִיזַת הַסְּטָרָא
 אַחֲרָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲצַת הַנְּחָשׁ, שֶׁמְבַלְבֵּלַת כָּל
 הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וּמְמַרְרַת אֶת הַחַיִּים מִמֶּשׁ, שְׁזֵה
 בְּחִינַת וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים – בְּחֶמְרָא
 דְּשִׁמְעֵתָא וּבְלִבּוֹן הַלְכָתָא, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת בְּרוּר
 וְלִבּוֹן הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, שֶׁהֵם כָּלֵל הַלְכוֹת שְׁבַת־וֹרָה,
 שֶׁהוּא תְּרִי"ג עֲטִינ, וְנִקְרָאת עֲצָה וְתוֹשִׁיָה, אֲךְ עַל-יְדֵי
 הָאֲרַת עֲצָם הָאֱמֶת, שֶׁהָאִיר עָלֵינוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 בְּפֶסַח, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּטַּל כָּל הַמְּרִירוֹת הַנִּלְעָל עַל-יְדֵי
 הָאֲרַת הַמַּחִין הַגְּדוֹלִים, בְּחִינַת אֹר הָאֱמֶת, שֶׁהוּא
 בְּחִינַת מִצֵּה כַּנִּלְעָל. (הַלְכוֹת פֶּסַח ז', אוֹת ד', ה', י"א, י"ב)

❖ ח ❖

הַיֵּין מֵרִים אֶת הַדַּעַת לְמַעְלָה מִמְּדַרְגָּתוֹ, וְעַל כֵּן יֵשׁ
 בּוֹ שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת: זָכָה – נַעֲשֶׂה רֵאשׁ, לֹא זָכָה
 – נַעֲשֶׂה רֵשׁ.

כִּי אִי אֶפְשָׁר לְשִׁתּוֹת הַיֵּין בְּקַדְשָׁה גְּדוֹלָה כִּי אִם
 בְּשְׂזוּכִין לְתַקּוֹן הַבְּרִית, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְעֲצוֹת

קדושות וְלֹא־אֵמֶת וְאֲמוּנָה, וְאִזּוּ יִכּוֹל לְזַכּוֹת עַל־יְדֵי הַיּוֹן,
שְׂיִתְרוּמָם מֵחוּ וְיִתְרַחֵב דַּעְתּוֹ, עַד שְׂיַעֲלֶה לְשָׂרֵשׁ
הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת שָׂרֵשׁ הַתּוֹרָה וְהַמְצֻוֹת, שֵׁשׁ
הוּא לְמַעַלָּה מִכָּל מְצֻוֹת הַתּוֹרָה, וְכָל הַמְצֻוֹת
מִקַּבְּלֵי חַיּוֹת וְהָאָרֶז מִשָּׁם. וְכִשְׂעוֹלָה לְשָׁם, נִתְלַהֵב
בְּיֹתֵר וְנִתְחַזֵּק בְּיֹתֵר לְקַיֵּם מְצֻוֹת הַתּוֹרָה, מִחֲמַת
שְׂמִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֹר שָׂרֵשׁ הַמְצֻוֹת.

אָבֵל לְהַפְּךְ ח"ו, בְּשֵׂאִין זֹכִיךְ לְבְּחִינַת הַנ"ל, וְאִין
אֲמוּנָתוֹ שְׂלֵמָה עֲדִין, אִזּוּ עַל־יְדֵי שְׂתִית הַיּוֹן
וְהַשְּׂכָרוֹת יִכּוֹל לְקַלְקֵל מְאֹד, עַד שְׂכָל הַדְּרָכִים
רָעִים דּוֹמֹת עָלָיו בְּמִישׁוֹר, ח"ו, כְּמוֹ שְׂכַת־טוֹב: כִּי
יִתֵּן בְּכוֹס עֵינָיו יִתְהַלֵּךְ בְּמִישָׁרִים. כִּי מִחֲמַת
שְׂנִיתְרוּמָם מֵחוּ לְמַעַלָּה מִכָּלֵי הַמַּחֲזִין שְׂלוֹ, עַל כֵּן
אִינוֹ רוֹאֶה עוֹד לְפִי בְּחִינַתוֹ כָּל הָאֲזָהָרוֹת שֶׁל
הַמְצֻוֹת שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְכַמְבָּאָר בְּמָקוֹם אַחֵר עַל
פְּסוּק: "פֶּן יִשְׁתָּה וְיִשְׂכַח מִחֻקֶּךָ".

וְעַל כֵּן בְּפֶסֶח, שְׂאִז נִתְגַּלָּה אֹר הָאֵמֶת בְּעֲצָמוֹ
לְמַעַלָּה מִמְּדִרְגַת הַמַּחֲזִין, הֵינּוּ קֹדֶם שְׂנִית־לְבַשׁ
הָאֵמֶת בְּהַעֲצוֹת כַּנ"ל, וְעַל כֵּן חֲיָבִין אִז לְשִׁתּוֹת יִין

אַרְבַּע כּוֹסוֹת, כִּי עֲכָשׂוּ עַל-יְדֵי הַיַּיִן דִּיקָא נִתְרוּמֵם
הַמַּחַ וּמִקְבְּלֵי אֹר הָאֵמֶת בְּעֵצְמוֹ לְמַעַלָּה מִכְּלֵי
הַמַּחֲיִין, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁלַמַּת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה.

(וּמִתְקַנֵּין בְּזֶה הַפָּנִים שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: סְחַטָּה עֲנָבִים וְנִתְנָה לוֹ, וְכֵן
הַפָּנִים שֶׁל גֵּחַ, שְׂנֵאמַר בּוֹ: וַיִּשְׁתֵּן מִן הַיַּיִן וְכוּ', כְּמִבְאֵר בְּפָנִים, וְעַל פֶּן הֵם אַרְבַּע כּוֹסוֹת –
כְּנֶגֶד אַרְבַּע לְשׁוֹנוֹת שֶׁל גְּאֻלָּה, שְׁעַקֵּר הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָהּ בְּאֲמוּנָה כַּנֵּ"ל, וְאַרְבַּע כּוֹסוֹת הֵם
כְּנֶגֶד הָאַרְבַּע בְּחִינּוֹת, שֶׁהֵם: אֲמוּנָה וְתַפְלָה וְנַפְסִים וְאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל כֹּל כּוֹס כְּנֶגֶד בְּחִינָה אַחַת
בְּפָנֵי עֲצָמָה, כְּמִבְאֵר בְּפָנִים שָׁם)

בְּכָל דּוֹר חַיֵּב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עֵצְמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא
מִמְצָרִים, כִּי זֹאת הַבְּחִינָה הוּא בְּכָל אָדָם וּבְכָל
זְמַן, שְׁעַקֵּר מְרִירַת הַגְּלוּת לְכָל אֶחָד הוּא בְּחִינַת
טְרִידַת הַמָּמוֹן וְהַפְּרָנְסָה, וְעַקֵּר גְּאֻלַּת הַנַּפֶּשׁ לְכָל אֶחָד
הוּא כְּפִי מַה שְׂזוּכָה לְקָרֵב אֶת עֵצְמוֹ לְצַדִּיקֵי אֵמֶת,
שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מִשְׁבֵּר תַּאֲוַת מָמוֹן וְזוּכָה לְהִיּוֹת שְׂמִיחַ
בְּחֻלְקוֹ עַל-יְדֵי שְׂמֵרָגִישׁ עֲנִיּוֹתוֹ בְּכָל הַבְּחִינּוֹת: בְּגוֹף
וְנַפֶּשׁ וּמָמוֹן, וְעַל-יְדֵי-זֶה זוּכָה לְבְּחִינַת גְּאֻלָּה, לְבְּחִינַת
עֲשִׂירוֹת דְּקַדְשָׁה, עַד שְׂיִכּוֹל לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי-זֶה גַּם
לְעֲשִׂירוֹת גְּדוֹל מִמֶּשׁ בְּגִשְׁמִיּוֹת.

וְזֶה עַקֵּר הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה שְׂתִּהְיֶה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ
צְדִיקֵנוּ, שְׂאֵז יַחְזֹר כָּל הָעֲשִׂירוֹת אֶל הַקְּדוּשָׁה

לְיִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִיוּ אָז כָּל־צַדִּיקִים, וְכַמְבֹאֵר בְּמִקְרָאֹת
הַרְבֵּה גָדֹל הָעֲשִׂירוֹת שִׁיְהִיָּה אָז, וְכֹל זֶה יִזְכּוּ דִּיקָא
עַל-יְדֵי הָעֲנִיּוֹת הַפֹּר, שֶׁסָּבְלוּ בַגְּלוּת הַזֶּה, וְגַם אָז,
כְּשִׁיֵּצְאוּ מִהַגְּלוּת הַזֶּה וַיִּזְכּוּ לְעֲשִׂירוֹת, אַף-עַל-פִּי-כֵן
לֹא יִשְׁכַּחוּ עֲנִיּוֹתָם וְלֹא יִתְנָאוּ, רַק יַחֲזִיקוּ עֲצָמָם
כְּעֲנִיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְחָסוּ בּוֹ עִם עָנִי וְדָל". וְגַם
מְשִׁיחַ בְּעֲצָמוֹ נִקְרָא 'עָנִי וְרוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר', כִּי עֵקֶר
הָעֲשִׂירוֹת הָאֵמֶתִי בְרוּחָנִיּוֹת וְגַשְׁמִיּוֹת זֹכִינְ עַל-יְדֵי
עֲנִיּוֹת וְשִׁפְלוֹת בְּאֵמֶת כַּנִּ"ל. (הַלְכוֹת פּוּרִים ו', אֹת י"ג)

מִי שְׁרוּצָה לְכַנֵּס לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא בְּחִינַת
יְצִיאַת מִצְרַיִם מִמֶּשׁ, כִּי עֵקֶר יְצִיאַת מִצְרַיִם הוּא
מֵה שְׁיִוְצָאִין מִטְמֵאָה לְטַהָרָה מִטְמֵאָת וְזֶה־מַת פְּרֻעָה
וּמִצְרַיִם לְקִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "בְּהוֹצִיאֲךָ אֶת
הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוֹן אֶת הָאֱלֹקִים".

וְזֶה מִכְרַח לְעֵבֶר עַל הָאָדָם בְּכֹל זְמַן וּבְכֹל דּוֹר
וְדוֹר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "בְּכֹל דּוֹר
וְדוֹר חֵיב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא
מִמִּצְרַיִם", כִּי כֹל מֵה שֶׁעֵבֶר עַל יִשְׂרָאֵל בִּיצִיאַת

מִצָּרִים וְקִבְּלַת הַתּוֹרָה וְאַחֲר־כֵּן, וְכֹל הַמְּלַחֲמוֹת
 לְכַבֵּשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְכֹל מִה שֶׁעָבַר עָלֵינוּ אַחֲר־כֵּן,
 הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לִכְל עוֹבֵר עַל כָּל הָאָדָם הַרוֹצֵה לְזַכּוֹת
 לְחַיֵּי עוֹלָם, שֶׁבְהִכְרַח שִׁיעֵבַר עָלָיו כַּמָּה מִיָּנִי
 מְלַחֲמוֹת בְּלִי שְׁעוֹר, וּבְכֹל יַעַת שְׁרוֹצֵה לְהִתְעוֹרֵר
 וּלְהִתְחַזֵּק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, אֲזִי מִתְגַּבְּרִים בְּכֹל פַּעַם
 בְּיוֹתֵר, בְּפָרֹט בְּהִתְחַלָּה, שְׁזֵה בְּחִינַת "תְּכַבֵּד
 הָעֲבוֹדָה", הַנֶּאֱמָר בְּהִתְחַלַּת גְּאֻלַּת מִצְרַיִם.

כִּי הַסְטֵרָא אַחֲרָא כְּשֶׁרוֹאֶה שְׂבָא צַדִּיק אֲמַתִּי בְּחִינַת
 מִשֵּׁה וְרוֹצֵה לְהוֹצִיא אֶת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי מִגְּלוֹת
 נַפְשׁוֹ, הוּא מִתְגַּבֵּר וּמִתְגַּבֵּר עָלָיו יוֹתֵר וְיוֹתֵר וּמְכַבֵּד
 עָלָיו עַל הָעוֹלָם הַזֶּה וְהַתְּאֵאוֹת וְהַפְּרָנְסָה, עַד שֶׁקִּשָּׁה
 עָלָיו לְזוֹז מִמְּקוֹמוֹ לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

אַבָּל דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה, שֶׁהֵם תּוֹפְסִים אֲמָנוֹת
 אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם, וּבְכֹל פַּעַם הֵם צוֹעֲקִין אֶל
 הַשֵּׁם וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם מְכַנְיְעִין בְּכֹל פַּעַם פִּרְעָה
 וְחִילוֹתָיו, שֶׁהֵם הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְכַתּוּבֵיהֶם, אַבָּל
 אֶף־עַל־פִּי שֶׁמְכַנְיְעִים אוֹתָם, אֶף־עַל־פִּי־כֵן הֵם
 חוֹזְרִין וּמִתְגַּבְּרִין בְּכֹל פַּעַם, וְכֵן פַּעַם אַחֲר פַּעַם

כִּמָּה פְּעָמִים, כִּמוֹ שְׂרָאִינוּ אֵצֶל פְּרַעָה, שֶׁבְּכָל עֵת
 שָׁבָא עָלָיו אֵיזָה מַכָּה נִכְנַע קִצָּת, וְאַחֲר־כֵּן הִכְבִּיד
 לְבוֹ וְחָזַר וְהִתְגַּבֵּר, וְאַפְלוּ אַחַר כָּל יְצִיאַת מִצְרַיִם
 לְגַמְרֵי, חָזַר וְקִבֵּץ חִילוֹתָיו וְרִדְף אַחֲרֵיהֶם וְהִשְׁנִיגֵם
 עַל הַיָּם, וְאָז הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּצָרָה גְּדוֹלָה וּבְדַחְקוֹת
 גְּדוֹל, כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל פְּסוּק: "יוֹנְתִי
 בַּחֲגֵי הַסֵּלַע", וְכִמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ עוֹבֵר עַל כָּל אָדָם
 בְּכָל זְמַן, לְכָל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ.

וְזֶה בְּחִינַת קְרִיעַת יַם־סוּף, בְּחִינַת: "וַיָּבֵאוּ בְּנֵי־
 יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֶּשֶׁה", הֵינּוּ כְּשֶׁהַיָּם
 הַיִּיְדוּנִים, שָׁהֵם בְּחִינַת הַהֲרַהוּרִים רָעִים וְכוּ', שָׁהֵם
 נִקְרָאִים מִצּוֹלַת יָם מִמֶּשׁ, מִתְגַּבְּרִים, ח"ו, וְאִין מְקוֹם
 לְבִרְחָה, לֹא לְפָנִים וְלֹא לְאַחֹר וְלֹא לְשׁוֹם צַד, מִמֶּשׁ
 כִּמוֹ שֶׁהָיָה אִזּוֹ בְּשַׁעַת קְרִיעַת יַם־סוּף, שֶׁהַיָּם הָיָה
 סוֹעֵר לְפָנֵיהֶם, וְהַמִּצְרַיִם מֵאַחֲוֵרֵיהֶם הָיוּ וּמִצְדֵּדֵיהֶם
 הָיוּ חֵיוֹת רָעוֹת וְנִחְשִׁים וְעַקְרָבִים, שֶׁאִזּוֹ נִפְשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי
 בְּצָרָה וּבְמִצּוּקָה גְּדוֹלָה - אִזּוֹ אִין תִּקְנָה כִּי אִם לְצַעֲקָה
 אֶל הַיָּם יִתְבַּרְךָ, וְאִזּוֹ הַיָּם יִתְבַּרְךָ שׁוֹלַח לוֹ
 הַתְּחִזְקוֹת גְּדוֹל בְּלִבּוֹ וְדַעַתּוֹ לְבָלִי לְהִסְתַּכֵּל לְאַחֲוֵרָיו

כָּלֵל עַל הַמַּחְשָׁבוֹת הַמְבֻלְבָלוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְצוּלַת
 יָם הַיָּ"ל, רַק יִזְדְּרוּ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶח לְעֵבֶר עַל כָּל
 הַמַּחְשָׁבוֹת וְהַבְּלִבוֹלִים וְכוּ' וְלִילֵךְ בַּדְּרֹךְ הַקְּדוֹשׁ,
 שֶׁהוּא עוֹסֵק בּוֹ בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת: "דִּבֶּר
 אֶל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ", שְׁיִלְכוּ לְדַרְכֵם וַיִּקְפְּצוּ לְתוֹךְ
 הַיָּם, וְלֹא יַחְשְׁבוּ וְלֹא יִסְתַּכְּלוּ לְאַחֲזִירֵיהֶם כָּלֵל, וְכֵן
 עָשׂוּ, שֶׁנִּכְנְסוּ בַיָּם עַד חֲטָמָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 ז"ל, הֵינּוּ שְׁלֹא הִסְתַּכְּלוּ כָּלֵל עַל הַמַּיִם הַיִּזְדוּנִים
 הַשּׁוֹטְפִים, רַק הָלְכוּ לְבִטָּח דַּרְכֵם וְעָסְקוּ בַעֲבוּדַתֵם
 בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה בְּתוֹךְ הַתְּגַבְרוֹת שְׂאוֹן גְּלִי הַיָּם, שֶׁהֵם
 הַמַּחְשָׁבוֹת וְהַבְּלִבוֹלִים, וְלֹא הִסְתַּכְּלוּ לְאַחֲזִירֵיהֶם
 כָּלֵל, רַק עָשׂוּ אֶת שְׁלָהֶם וְאִזּוּ, כְּשֶׁרָאָה הַיָּם יִתְבַּרֵךְ
 חִזְק לְבָבָם, שֶׁאֵינָם מְנִיחִים עֲבוּדַתֵם בְּשׁוֹם בְּלִבוֹל
 שֶׁבְּעוֹלָם אֶף-עַל-פִּי שֶׁכָּבַר נִכְנְסוּ בַמַּיִם עַד חֲטָמָם,
 אִזּוּ חָמַל עֲלֵיהֶם הַיָּם יִתְבַּרֵךְ וַיִּבְקַע הַיָּם מִפְּנֵיהֶם,
 "וַיָּבֵאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבְשָׁה", כִּי כֵן הַדְּבָר:
 כְּשֶׁמִּתְחַזְּקִים בְּהִתְחַזְּקוֹת גְּדוֹל לִילֵךְ לְדַרְכּוֹ בְּתְפִלָּתוֹ
 וְעֲבוּדָתוֹ וְלִבְלִי לְהַבִּיט לְאַחֲרָיו כָּלֵל, אִזּוּ פִתְאֹם הֵם

מִתְבַּטְּלִים מִמִּילָא לְגַמְרֵי מִמֶּשׁ, כְּמוֹ הַיָּם שְׁנֵת־בְּטָל
לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִתְהַפֵּךְ לַיְבֹשָׁה. (הַלְכוֹת שְׁלוֹחַ הַקָּן ד', אוֹת הִזו)

❧ מוֹעֲדִים – פסח שני ❧

❧ יא ❧

בְּעֵינַיִן פֶּסַח שְׁנִי, מְרָמוֹ כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם, כִּי
אֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא טָמֵא אוֹ בְּדָרֶךְ רְחוֹקָה מְאֹד
מִהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהִקְרִיב אֶת קָרְבַּן הַשֵּׁם
בְּמוֹעֲדוֹ, דִּהְיֵנוּ שְׂאֵינוֹ זֹכֶה לְעֵבֶד עֲבוּדָתוֹ תָּמִיד
בְּסִדְרָה, בְּמוֹעֲדוֹ וּבְזִמְנוֹ, כְּרָאוּי לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל, אֶף־עַל־
פִּי־כֵן אִם אֵינוֹ מִיֵּאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ מִחֲמַת זֶה וְהוֹלִךְ אֶל
הַצְּדִיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשְׁהָה, לְדַרְשׁ אֶת הַשֵּׁם,
וְשׂוֹאֵל וּמִבְּקֵשׁ: "לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקְּרִיב אֶת קָרְבַּן
הַשֵּׁם", כִּי אֶף־עַל־פִּי שִׁטְמַאתִי אֶת נַפְשִׁי וְנִתְרַחַקְתִּי
מִהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי שׂוֹאֵל עֲצָה
וְתַחֲבוּלָה אִידָּךְ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מֵעַתָּה עַל
כָּל פְּנִים, כִּי בּוֹדְאֵי יֵשׁ עֲצָה גַם בְּשִׁבְלֵי אִידָּךְ לְהִתְקַרֵּב
לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְאִזּוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מְרַחֵם עָלָיו וְזֹכֶה
עַל־יְדֵי־זֶה לְתַכְלִית הָעֲלִיָּה, וְזֹכֶה עַל־יְדֵי־זֶה לְהוֹסִיף

פְּרָשָׁה בַּתּוֹרָה, כִּי עַל-יְדֵי שְׂמֵבֶקֶשׁינּוּ וּמַחֲפָשׁינּוּ אֵיחָד
מִקּוֹם כְּבוֹדוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין אַחֲר־כֵּן לְהַתְנַלּוֹת
הַתּוֹרָה, כְּמִבְּאֵר בְּמִקּוֹם אַחֵר. (הַלְכוֹת גְּבִיית חוֹב מֵהִיתוּמִים ג', אֹת

(י"ח)

❧ מועדים - ספירת העומר ❧

❧ י ב ❧

אֶף-עַל-פִּי שְׂבִאֲמַת צְרִיכִין לָזְרוּ וּלְמַהֵר מְאֹד מְאֹד
לְהַמְלִיט עַל גַּפְשׁוֹ, וּבַפֶּרֶט מִי שְׂכַבֵּר
נִבְשָׁל וְנִלְכַד בַּמָּה שְׁנִלְכַד, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אֶף-עַל-פִּי-
כֵן אִי אֶפְשָׁר לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה, וְצְרִיכִין לְהַמְתִּין
וּלְהַמְתִּין עַד יִשְׁקִיף וַיֵּרָא הַשָּׁמַיִם מִשָּׁמַיִם.

אַבֵּל אֶף-עַל-פִּי-כֵן גַּם בְּתוֹךְ זְמַן הַהַמְתָּנָה וְהַשְׁהִיָּה
אֶסוּר לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִזֶּה, רַק לִיחַל וּלְקוֹוֹת
וּלְצַפּוֹת וּלְמַנּוֹת וּלְסַפֵּר הַיָּמִים וּלְכַסֵּף וּלְהַשְׁתַּוְּקֵק בְּכָל
עֵת, מִתִּי יוֹכֵה לְיוֹם יִשׁוּעַת גַּפְשׁוֹ בְּשִׁלְמוֹת.

וְזֶה בְּחִינַת סְפִירָה, שְׂאִין אָנוּ עוֹשִׂין שׁוּם דְּבָר, רַק
אָנוּ סוֹפְרִין הַיָּמִים וְהַשְּׁבוּעוֹת, וּבְזֶה מְמַשִּׁיכִין עַל
עַצְמֵנוּ קִדְשַׁת קְבֻלַּת הַתּוֹרָה מִחֲדָשׁ בְּכָל שָׁנָה, הֵינּוּ

עַל-יְדֵי בְחִינָה זוֹ הַנ"ל שָׁאֲנוּ רוֹצִים וְחַפְצִים
 וּמִשְׁתוֹקְקִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, וְכִפִּי רְצוֹנָנוּ
 וְתִשׁוּקְתָנוּ הַחֲזָקָה בְּיַדֵּי הַיְיָנוּ חַפְצִים לְקַבֵּלָהּ בְּזְרִיזוֹת
 תִּכְרָף וּמִיד, אֲךָ בְּאַמֶּת אִי אֶפְשָׁר לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה,
 וְהַהֲכִירָה לְהַמְתִּין עַד יוֹם הַחֲמִשִּׁים, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-
 כֵּן גַּם לָעֵת עֲתָה אָסוּר לְשַׁכַּח וּלְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִזֵּה,
 ח"ו, שְׁזֵה בְחִינַת מַה שְּׁסוֹפְרִין הַיָּמִים, כִּי הַסְפִירָה
 מוֹרָה עַל גְּדֹל עֲצָם הַתִּשׁוּקָה וְהַגְּעֻגוּעִים, כְּמוֹ מִי
 שְׂמַתְגַּעְגַּע וְחוֹשֵׁק לְאִיזָה דָּבָר, אֲזִי הַדְּרֹךְ - שְׁסוֹפֵר
 הַיָּמִים עַד שֵׁשִׁיג תִּשׁוּקָתוֹ, כְּמוֹ כֵּן אָנוּ סוֹפְרִין וּמוֹנִין
 הַיָּמִים וְהַשְּׁבוּעוֹת, שְׁזֵה מוֹרָה עַל עֲצָם הַתִּשׁוּקָה
 וְהַרְצוֹן הַחֲזָק שֵׁשִׁשׁ לָנוּ לְקַבֵּלֶת הַתּוֹרָה.

וְעַל כֵּן בְּאַמֶּת נוֹהֲגִין כָּל יִשְׂרָאֵל לְקַיֵּם מִצְוֹת סְפִירַת
 הָעוֹמֵר בְּהַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹל וּבְתִשׁוּקָה גְּדוֹלָה
 לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֵה אָנוּ זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ
 בְּשִׁלְמוֹת בְּחִינַת דְּבוּרִים חַמִּים כְּגַחֲלֵי-אֵשׁ, בְּחִינַת:
 "כִּי עֲזָה כַּמּוֹת אֶהְבֶּה" וְכוּ', הֵינּוּ עַל-יְדֵי גְּדֹל
 הָאֶהְבָּה וְהַשְּׁתוֹקְקוֹת דְּקַדְשָׁה הַנ"ל זוֹכִין עַל-יְדֵי-זֵה:
 רְשָׁפֶיהָ רְשָׁפֵי אֵשׁ, וְעַל-יְדֵי-זֵה זוֹכִין לְקַבֵּלֶת הַתּוֹרָה

בְּבַחֲיִנַת: "וּדְבַרְיוֹ שָׁמַעַתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ", כַּנִּזְכָּר לְעִיל.
 (הלכות גזלה ה', אות כ"ב, כ"ג, כ"ה)

❧ מועדים - תשרי ❧

❧ יג ❧

כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה צְרִיכִין לְהִכִּין עֲצֻמוֹ עַל רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה,
 שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, כִּי הָעֶקֶר הוּא רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה, כִּי
 כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהִכִּין אֶת עֲצֻמוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו לְיוֹם
 הַדִּין הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שְׁלֵעֶתִיד, כְּמוֹ-כֵן בַּפְּרָטִיּוֹת צָרִיךְ
 לְהִכִּין אֶת עֲצֻמוֹ כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה עַל רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה,
 שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, כִּי הוּא נוֹרָא וְאִים וְכו'.

וּבַיּוֹתֵר צְרִיכִין לְהִתְחִיל וּלְהִכִּין אֶת עֲצֻמוֹ בְּשָׂרוֹאִין
 הַיָּמִים מִמְשֻׁמְשִׁין וּבְאִין, שֶׁהֵם מִחֲמִשָּׁה-
 עָשָׂר בָּאָב וְאֵילָף, שָׂאז מִתְחִיל הַהִמָּתְקָה שֶׁל חֲטָא
 הָעֶגְל וְחֲטָא הַמְרַגְלִים, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה כָּל זֶה נִפְגָּם
 הַזְּכָרוֹן דְּקַדְשָׁה, כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "מִיּוֹם
 שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ הַלּוֹחֹת, יָרְדָה שְׂכָחָה לְעוֹלָם", וּבְחֲמִשָּׁה-
 עָשָׂר בָּאָב הִתְחִיל הַהִמָּתְקָה שֶׁל שְׂבִירַת הַלּוֹחֹת,
 וּמִתְחִיל לְהַאִיר הָאָרֶה מֵאַרְבָּעִים יְמֵי רָצוֹן, שָׂאז קָבְלוּ

אַחֲר־כֶּךָ בְּיוֹם־כְּפוּר הַלוּחֹת הָאַחֲרוֹנוֹת, שְׁזָכָה
 בְּחִינַת תְּקוּן הַזְּכוּרֹן, וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "לֹא
 הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל בְּחַמְשָׁה־עֶשְׂרֵי בָּאָב
 וּכְיוֹם־כְּפוּר", כִּי בְּחַמְשָׁה־עֶשְׂרֵי בָּאָב מִתְחִיל לְהֵאֹר
 הָאָרֶז מֵהַלוּחֹת הָאַחֲרוֹנוֹת, שְׁנִתְּנוּ בְּיוֹם־כְּפוּר, וְעַל
 כֵּן נִתְּקַן בְּחַמְשָׁה־עֶשְׂרֵי בָּאָב גַּם חֲטָא הַמְּרַגְלִים, כִּי
 בּו פָּסְקוּ מִתִּי מִדְּבַר, כְּמֵאֹמֶר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל.

וְעַל כֵּן מִחַמְשָׁה־עֶשְׂרֵי בָּאָב צָרִיכִין לְהִתְחִיל לְקוּם
 בְּחִצּוֹת, שְׁזֵה בְּחִינַת תְּקוּן הַזְּכוּרֹן, וְאַחֲר־כֶּךָ
 בִּימֵי אֱלוּל, עוֹסְקִין בְּזֵה בְּיוֹתֵר, וְכָל יִשְׂרָאֵל מִתְּעוֹרְרִין
 אֲזִי וְזוֹכְרִין בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְזֵה בְּחִינַת
 מֵה שְׁתּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר כָּל חֹדֶשׁ אֱלוּל, כִּי שׁוֹפָר הוּא
 בְּחִינַת זְכוּרֹן, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "וְהָיָה לָכֶם לְזְכוּרֹן".

וְעַקֵּר תְּקוּן הַזְּכוּרֹן נִמְשָׁךְ בְּרֵאש־הַשָּׁנָה, שְׁאֲזֵ עֵקֶר
 מְצוֹת שׁוֹפָר, שֶׁהוּא יוֹם הַזְּכוּרֹן, כִּי הוּא
 רֵאשׁוֹן לְעֶשְׂרֵת־יְמֵי־תְּשׁוּבָה, וְצָרִיכִין לְהִמְשִׁיךְ עַל
 עֲצֻמוֹ הַזְּכוּרֹן הַזֶּה, שְׁעַל־יְדֵי זֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה.

וּבְשִׁבְלֵי זֶה צָרִיכִין לְנַסֵּעַ לְצַדִּיקִים עַל רֵאש־הַשָּׁנָה,
 כִּי זֶה עֵקֶר עֵסֶק הַצַּדִּיקִים תָּמִיד – שְׁיִזְכְּרוּ

אוֹתָנוּ תְּכַלִּיתָנוּ הַנִּצְחִי לְעוֹלָם הַבָּא וְיִלְמְדוּ אוֹתָנוּ
עֲצוֹת וּדְרָכִים יִשְׂרָאֵל לְזָכוֹת לָזֶה, וּבִיּוֹתֵר עוֹסְקִים
הַצְּדִיקִים בָּזֶה בְּרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה, (בְּמִבְאֵר בְּפָנִים).

וְהַזְכָּרוֹן הַזֶּה הוּא בְּכָל־לַיּוֹת וּבְפָרְטִיּוֹת, וְזֶה סוֹד
הַשָּׁנָה וְהַתְּעוֹרְרוֹת הַשָּׁנָה שֶׁבְּרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה,
כִּי הַשָּׁנָה הוּא בְּחִינַת זְכָרוֹן בְּעֶלְמָא דְאֵתִי בְּכָל־לַיּוֹת,
כִּי אִזְ עוֹלָה הַנְּשָׁמָה לְבְּחִינַת עֶלְמָא דְאֵתִי, וְאַחֲר־כֵּן,
בְּהַתְּעוֹרְרוֹת הַשָּׁנָה, אִזְ צְרִיכִין לַעֲסֹק בָּזֶה בְּפָרְטִיּוֹת,
וְאַחֲר־כֵּן, בְּיוֹם כְּפוּר, אִזְ גָּמַר הַתְּקוּן שֶׁל הַזְּכָרוֹן, וְעַל
כֵּן נִתְּנוּ אִזְ לוֹחֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת, וְהַכֵּהן גָּדוֹל נִכְנָס בּוֹ
לְפָנַי וּלְפָנֵי, (בְּמִבְאֵר בְּפָנִים).

וְאַחֲר־כֵּן נִכְנָסִין לְסִפָּה, שֶׁהִיא הַקֶּרֶף עֲנִי-כְבוֹד,
שֶׁהֵם מְגַנְּיִם עָלֵינוּ שֶׁלֹּא יִשְׁלַט בָּנוּ עוֹד
הַרְעֵ-עֵין, שֶׁהוּא בְּחִינַת קְלַפֵּת עֲמֶלֶק, בְּכִדֵי שֶׁלֹּא
לְפָנֵם עוֹד, ח"ו, בַּזְּכָרוֹן הַקָּדוֹשׁ שֶׁהַמְּשַׁכְּנוּ עָלֵינוּ
בְּיָמֵם הָאֵלֶּה, בְּפָרְט בְּרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה וְיוֹם כְּפוּר וְזֶה
בְּחִינַת הַשְּׂמִחָה שֶׁמֵּרְבִּין בְּסִכּוֹת, בְּכִדֵי לְתַקֵּן גַּם
עַל-יְדֵי-זֶה בְּחִינַת הַמְּדַמָּה, שֶׁכָּל זֶה בְּחִינַת תְּקוּן
הַזְּכָרוֹן הַנִּ"ל.

וְעַל כֵּן לֹקְחִין אֶזְרָא הָאֲרַבַּע מִיָּמִים שְׁבִלְוָלָב,
 וּמִבְּאֵר בְּזֵהַר הַקְּדוּשָׁה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ
 לֹקְחִין אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּכִיכּוֹל, בְּיַדֵּנוּ, הֵינּוּ שְׂאֵנוּ
 מִמְּשִׁיכִין עָלֵינוּ בְּחִינַת הַזְכָּרוֹן בְּפָרְטִיּוֹת, שֶׁהוּא
 בְּחִינַת הַרְמְזִים מֵהַ שְׁהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ מְצַמְצֵם אֶת
 עֲצָמוֹ מֵאִין סוֹף עַד אִין תְּכֵלִית בְּהַמְחִשְׁבָה דְּבוֹר
 וּמַעֲשֵׂה שְׁבִכָּל יוֹם, וּמְרַמֵּז לְהָאָדָם בְּכָל מְקוֹם
 וּבְכָל זְמַן שְׂיִתְקַרַּב אֵלָיו, שְׁזֵה בְּחִינַת הַנְּעֻנְעִים
 שְׂמְנַעְנַעִין לְכָל רוּחוֹת, הֵינּוּ שְׂאֵנוּ מִמְּשִׁיכִין עָלֵינוּ
 אֶת הַרְמְזִים הַנִּ"ל. (הַלְכוֹת בְּרֻכּוֹת הָרֵאֵיָה ה', אוֹת י"ז - י"ט)

צְרִיכִין לְנַסֵּעַ לְצַדִּיקֵי אֲמֵת עַל רֵאשֵׁה-שָׁנָה, כִּי רַק
 הֵם יְכוּלִין לְהַמְשִׁיךְ דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה
 בְּשִׁלְמוֹת, וְהַעֲקָר - לְהַמְתִּיק תְּקוּף הַדִּין שֶׁל
 רֵאשֵׁה-שָׁנָה וּלְהַמְשִׁיךְ שְׂמִיחָה עַל עֲצָמוֹ, שְׁעַל-יְדֵי-
 זֶה עֲקָר תְּקוּן הַתְּשׁוּבָה.

כִּי אֶף-עַל-פִּי שְׂשׁוּפָר שֶׁל רֵאשֵׁה-שָׁנָה הוּא בְּחִינַת
 לֵב נִשְׁפָּר, כִּי הַבַּעַל-תְּשׁוּבָה צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה לוֹ לֵב
 נִשְׁפָּר, שְׁזֵה בְּחִינַת: "אִם יִתְקַע שׁוּפָר בְּעִיר וְעַם לֹא

יְחַרְדּוּ", אֲבָל אַחַר לֵב נִשְׁבַּר צָרִיךְ לָבוֹא לְשִׁמְחָה, וְזֶה
בְּחִינַת: "אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה" וְכוּ', וְסִמּוּךְ לָהּ:
"בְּשִׂמְךָ יִגְלוֹן כָּל הַיּוֹם". (הַלְכוֹת שֶׁבֶת ז', אוֹת מ"ו)

❦ טו ❦

עֵקֶר קִדְשָׁתוֹ שֶׁל אָדָם - בְּשִׁמְסֻגִּיר עֲצֻמוֹ בְּתוֹךְ
בֵּיתוֹ וְחִרְדּוֹ בְּבְחִינַת: "לֵךְ, עֲמִי, בֵּא בְּחִרְדֶּיךָ",
וְנֹאמַר: "וְהִצַּנֵּעַ לָכֶת עִם אֱלֹקֶיךָ", וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׂבִיחַ
שֶׁנֶּאמַר עַל תְּלַמִּידֵי-חֲכָמִים: 'כָּל כְּבוֹדָה בֵּת-מֶלֶךְ
פְּנִימָה', כִּי עֵקֶר תְּפֹאֲרָתוֹ וְקִדְשָׁתוֹ שֶׁל הָאָדָם הוּא
כְּשִׁיּוֹשֵׁב בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, שֵׁשֶׁם עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת הַקִּדְשָׁה,
אֲבָל בַּחוּץ הוּא מְקוֹם שְׁלִיטַת הַחִיצוֹנִים.

וְעַל כֵּן הָיָה רְאוּי שִׁיֵּשֵׁב הָאָדָם תָּמִיד בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ,
אֲבָל הָאָדָם מְכַרְח לְצֵאת גַּם לַחוּץ בְּכָל פַּעַם,
אֵךְ זֶה בְּחִינַת "עֵיל וְנִפְיָק" (נְכֻסִים וַיּוֹצֵא), כִּי אֶף-עַל-פִּי
שֶׁהָיָה רְאוּי שִׁיֵּהִיָּה אָדָם דְּבוּק בְּקִדְשָׁה תָּמִיד בְּבְחִינַת
"עֵיל", אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַקִּדְשָׁה הוּא דִּיקָא
כְּשִׁזּוּכָה הָאָדָם לְהִיּוֹת "עֵיל וְנִפְיָק".

כִּי בְּהִכְרַח שִׁיעֵבֵר עַל הָאָדָם עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת הַרְבֵּה
בְּכָל יוֹם, וְכְשִׁזּוּכָה לְהִיּוֹת בְּקִי בְּהִלְכָה בְּחִינַת

'בְּקִי בְּעֵיל בְּקִי בְּנִפְיָק', לְקַיִם כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "אִם אִסַּק שָׁמַיִם - שָׁם אֶתָּה, וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל - הַנֶּנֶךְ", לְהַחְזִיק עֲצָמוֹ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד בְּקֶשֶׁר אֲמִיץ, בֵּין בַּעֲלִיָּה בֵּין בִּירִידָה - אֲזִי הוּא זוֹכֶה לְהַעֲלוֹת גַּם מְקוֹמוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת וּמְדַרְגּוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת כְּלָם אֶל הַקִּדְשָׁה, וְאִז הִירִידָה - תְּכַלִּית הָעֲלִיָּה.

וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁצָרִיכִין לְצֵאת מִן הַבַּיִת אֶל הַחוּץ בְּכָל פַּעַם, כִּי כְּשִׁיּוֹצֵא לַחוּץ, שְׁזֵה בְּחִינַת וְנִפְיָק, כִּי שָׁם שְׁלִיטַת הַחִיצוֹנִים, וְכִשְׁזוֹכֵר גַּם שָׁם בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי הוּא מְבַרֵר מְקוֹמוֹת הַחִיצוֹנִים וּמַגְבִּיֵה הַכֹּל אֶל הַקִּדְשָׁה, וְזֶה בְּחִינַת: "בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ", בְּחִינַת עֵיל וְנִפְיָק. וְזֶה בְּחִינַת מַה שְּׁהֲלִכוּ יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, שֶׁהוּא מְקוֹם הַחִיצוֹנִים, מְקוֹם נַחֲשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב, כִּדִּי לְהַכְנִיעַ הַסְּטָרָא אַחֲרָא וּלְבַרֵר הַקִּדְשָׁה גַּם מִשָּׁם בְּבְחִינַת: 'זִכָּאָה מָאן דְּעֵיל וְנִפְיָק', וְאִז דִּיקָא, כְּשֶׁהוֹלְכִים בַּמִּדְבָּר בְּמְקוֹמוֹת הַחִיצוֹנִים, שְׁזֵה בְּחִינַת וְנִפְיָק, וְכִשְׁזוֹכִים אִז לְמֵצֵא אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ - אִז דִּיקָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חוּפֵף עַל יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁה גְבוּהָה מְאֹד.

שְׁוֵה בְּחִינַת הַקֶּף עֲנִי-כְבוֹד שָׁזְכוּ יִשְׂרָאֵל בַּמְדָּבָר,
 שֵׁיהֶם בְּחִינַת סָכָה, בְּחִינַת אִמָּא דְּמִסְכָּא עַל
 בְּנִין, שֶׁהוּא קִדְשָׁה גְבוּהָה מְאֹד וְחֹפְפֶת וְסוֹכְכֶת עַל
 הָאָדָם דִּיקָא בְּעֵת שֶׁהוּא בְּבְחִינַת וְנִפְיָא בְּכִדֵי לְשִׁמְרוּ
 וְלִהְצִילוֹ לְבַל יִפֹּל שָׁם, ח"ו, וְעוֹזֶרֶת אוֹתוֹ לְהִכְנִיעַ
 הַסֵּטְרָא אַחֲרָא וּלְבַרֵּר מִשָּׁם דִּיקָא אֶת הַקִּדְשָׁה.

נְמָצָא, שְׁדִיקָא עַל-יְדֵי בְּחִינַת וְנִפְיָא זֹכִין לַעֲלִיָּה
 גְּדוּלָה מְאֹד, לְבְּחִינַת סָכָה, שְׁוֵה בְּחִינַת
 יְרִידָה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה הַנִּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת מִצּוֹת סָכָה,
 שְׁזִכָּה אוֹתָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתַחֲלִית הַשָּׁנָה, בְּתַחֲלִית
 הַתְּשׁוּבָה, שְׁצָרִיכָה לְהִיּוֹת בְּבְחִינַת עֵיל וְנִפְיָא דִּיקָא,
 וּבְחִינַת עֵיל מְקַיְמִין בְּרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה וְעֹשְׂרֵת-יְמֵי-תְשׁוּבָה
 וְיוֹם-כְּפוּר, וְאַחֲרֵיכֵן צָרִיכִין לָקִים גַּם בְּחִינַת וְנִפְיָא,
 שְׁוֵה בְּחִינַת מַה שְׁיִוָּצְאִין מִן הַבַּיִת לֵישֵׁב בְּסָכָה
 לְהוֹרוֹת, שְׁכַשְׁהָאָדָם בְּבְחִינַת וְנִפְיָא וּמְבַקֵּשׁ וּמְחַפֵּשׁ
 גַּם שָׁם לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִזּוּ דִּיקָא זֹכָה
 לְקִדְשָׁה גְבוּהָה מְאֹד, לְבְּחִינַת סָכָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת
 מְקִיפִים, שְׁשׁוֹמְרִים וּמְגַנְיִים עַל הָאָדָם אִזּוּ, כִּשְׁהוּא
 בְּבְחִינַת וְנִפְיָא.

וְעַל-יְדֵי מַצּוֹת סִכָּה אָנוּ זוֹכִין בְּכָל הַשָּׁנָה לַעֲשׂוֹת
תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, בְּבַחֲיַת עֵיל וְנַפְיָק, וּבְכָל
עַת שְׁאָנוּ בְּבַחֲיַת וְנַפְיָק, אִז מִגֵּן עָלִינוּ סִכַּת שְׁלוֹם
כַּאֲם הַמְּגִנָּה עַל בְּנֵה לְבָלִי לְפָל, ח"ו, כְּשֶׁהוֹלֵךְ
בְּמָקוֹם סִכָּנָה.

וְזֶה שְׂמֵבֶקֶשׁוֹן בְּלִילָה דִּיקָא (שֶׁהוּא בְּחִיַת וְנַפְיָק, כְּנֶגֶד מִדַּת יוֹם)
"וּפְרַם עָלִינוּ סִכַּת שְׁלוֹמְךָ", כִּי אִז דִּיקָא מִגֵּן
סִכַּת שְׁלָם, כִּי סִכַּת שְׁלָם מִגֵּן עַל הָאָדָם תָּמִיד, בְּכָל
עַת סִכָּנָה שְׁצָרִיכִין שְׂמִירָה, אִז מִגֵּן סִכַּת שְׁלָם.
וְזֶה בְּחִיַת: "כִּי יִצְפְּנִי בְּסִכָּה בְּיוֹם רָעָה", שְׂדִיקָא
בְּיוֹם רָעָה, שֶׁהוּא בְּחִיַת וְנַפְיָק, דְּהֵינּוּ בְּעַת
שְׁנוּפֵל הָאָדָם מֵעֲבוּדָתוֹ וּכְשׁוֹזְכָה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמוֹ
וּלְבָלִי לִיָּאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ גַּם אִז, אִזִּי הַסִּכַּת שְׁלָם מִגֵּן
עָלִינוּ כַּנִּ"ל. (הַלְכוֹת רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה ד', אוֹת ז).

❖ טז ❖

כָּל הַגְּזֵרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן נְמַשְׁכִּין מֵעוֹנוֹת, וְתִקּוֹן
הַכְּלָלִי שֶׁל כָּל הָעוֹנוֹת הוּא תִקּוֹן הַבְּרִית.
וְכֵן תִּקּוֹן הַכְּלָלִי שֶׁל הַדְּבִוֵּר הוּא שְׂבַח הַצְּדִיקִים.
וְתִקּוֹן הַכְּלָלִי שֶׁל מִשְׁאֵל-וּמַתָּן הוּא צְדָקָה.

(וזה בחינת: תשובה, תפלה וצדקה מעבירין את רע הגזרה, שהם: צום, קול, ממוץ, פי צום) הוא בחינת תקון הברית כנ"ל תפלה היא בחינת רבוי התפלות והשבחים, שמרבין להשם יתברך ביום-כפור, וצדקה היא בחינת תקון הכללי של משא-ומתן כנ"ל). (הלכות יום-כפור, א - ו)

צָרִיךְ הָאָדָם לֵידַע וּלְהֵאֱמִין, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה
 חֲדָשׁוֹת בְּכָל עֵת, וְאִין יוֹם דּוֹמָה לַחֲבֵרוֹ,
 מִכָּל-שָׁכֵן שָׁאִין שָׁנָה דּוֹמָה לַחֲבֵרְתָּהּ. וּבְכָל יוֹם,
 וּבְפָרֵט בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, מִתְחַדֵּשׁ הַכֹּל לְגַמְרִי, וּבּוֹדָאִי
 יִגְמַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהַצְדִּיקִים מַה שֶׁהִתְחִילוּ. וְאִם
 בְּתוֹךְ כָּךְ עוֹבֵר עָלֵינוּ מַה שֶׁעוֹבֵר בְּכָל ל וּבְפָרֵט.
 וְהַסְטֵרָא-אַחֲרָא וְהַבַּעַל-דְּדָבָר מִתְפַּשֵּׁט לְאֶרֶץ וּלְרַחֲב
 בְּכָל פַּעַם, אַף-עַל-פִּי-כֵן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹזֵר לָנוּ בְּכָל
 יוֹם, וּבְפָרֵט בְּכָל שָׁנָה, שָׁאֲנוּ מְקַבְּלִים קְדֻשַׁת רֵאשִׁי-
 הַשָּׁנָה וְיוֹם-כְּפּוֹר עַד שְׂמִחַת-תּוֹרָה, וְאִזּוּ מִסִּימִין
 הַתּוֹרָה וְחוֹזְרִין וּמִתְחִילִין אוֹתָהּ, וְנִגְמַר בְּכָל שָׁנָה
 תְּקוּנִים חֲדָשִׁים לְכָל אֶחָד בְּאִפְנֵי שִׁיּוּבָל כָּל אֶחָד
 לְהִתְחַדֵּשׁ לְטוֹבָה תָּמִיד, וּבְלִבְד שִׁיאֱמִין בְּהֶאֱמַת,
 שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מֵעֲשֵׂה-
 בְּרֵאשִׁית, בְּפָרֵט כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה, עַד שְׁסוּף כָּל סוּף

יְהִי נִגְמָר הַתְּקוּן בְּשִׁלְמוֹת עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ,
שׁוֹבָא בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ. (הַלְכוֹת סְפָר־תּוֹרָה ד', אוֹת ח)

✧ יח ✧

בְּמִקּוֹם מְנוּחַת הַצְּדִיקִים בְּקִבְרֵיהֶם הַקְדוֹשִׁים, שָׁם
נִמְשָׁךְ קִדְשֵׁת הַכֶּסֶף-כְּבוֹד, שֶׁהוּא נִחְלָתָם,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְכֶסֶף כְּבוֹד יִנְחִילִם", וְעַל כֵּן שָׁם
כְּלוּלִים כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וַיְכוּל כָּל
אֶחָד וְאֶחָד לְמַצֵּא שָׁם אֶת מְקוֹמוֹ, עַד שְׁיִזְכֶּה
עַל-יְדֵי-זֶה לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מִחֲמַת שְׁשֵׁם מְאִיר
קִדְשֵׁת בְּחֵינַת מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ כָּל
הַמְּקוֹמוֹת בְּכֶלֶם, וְשָׁם יְכוּל כָּל אֶחָד לְמַצֵּא הַהִתְחַלָּה
וְהִירָאשִׁית, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִתְחִיל מִשָּׁם לָשׁוּב לְהַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ, וּבְשִׁבִיל זֶה נוֹסְעִין עַל קִבְרֵי הַצְּדִיקִים בְּעָרְב־
רֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה. (הַלְכוֹת עֶרְלָה ד', אוֹת ח)

✧ יט ✧

בְּרֵאשֵׁי הַשָּׁנָה, אֶז הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְרַחֵם עָלֵינוּ וְדָן
אוֹתָנוּ לְכַף זְכוּת לְכָל אֶחָד כְּפִי מְקוֹמוֹ,
וְעַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ נִכְנָסִים בְּאַמֶּת לְכַף זְכוּת. עַד שְׁאָנוּ

זוכין על-ידי-זה לצעק להשם יתברך מעמקא דלבא
ולשוב בתשובה לפניו יתברך.

ואחר-כך, בהושענא רבא, בסוף סכות - על-ידי
שזכינו לישב בסכה, שהיא בחינת פסא
הכבוד, מקומו של עולם, על-ידי-זה אנו זוכין כל
ישראל לקבל הארה משם, עד שכלנו זוכין לבחינה
זאת לקיים אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו,
ולידע לדון את הכל לכף זכות, אפלו הפושעי-ישראל,
עד שנוזקה להכניס כלם לכף זכות ולהאיר בהם
ההארה של ראש-השנה, דהינו שכלם ימצאו תמיד
פתח ודרך התשובה בכל מקום שהם בכל עת וזמן.

ועקר הפתח והדרך הוא לצעק תמיד להשם יתברך
מעמקא דלבא, יהיה איך שיהיה, ולא יתיאש
עצמו מן הצעקה לעולם, שזיה בחינת רבוי הצעקות,
שמרבין לצעק בהושענא רבא כמה וכמה פעמים:
"הושענא", וכן נעורין כל הלילה וגומרין ספר
תהלים, שהוא מלא צעקות וזעקות ושועות וכו'
להשם יתברך, עד אשר לא נמצא שום אדם
שבעולם, שלא יוכל למצא את עצמו בספר תהלים,

הַכּוֹלֵל כָּל בָּאֵי עוֹלָם בְּכָל הַדּוֹרוֹת וּבְכָל הַמַּדְרָגוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם עַד תְּכִלִּית הַמַּדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה מְאֹד,
וּמְעוֹרָר בָּלָם לָשׁוּב אֶל הַיְשָׁם יְתַבָּרֵךְ, כִּי תִהְיֶינָה מְסַגֵּל
לְתִשׁוּבָה, וּבְהוֹשָׁעֵנָא רַבָּא אָנוּ מִמְּשִׁיכֵין הַדְּרָךְ
הַנִּפְלֵא הַזֶּה, שְׂיִזְכָּה כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי קִדְשַׁת
רֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה וַיּוֹם־הַכַּפּוּרִים וְסִכּוֹת לָדוֹן אֶת הַכֹּל לְכַף
זְכוּת וּלְהַכְנִים דְּרַכֵּי הַתִּשׁוּבָה בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל,
דְּהֵינּוּ לֹמַר תִּהְיֶינָה וְלִצְעַק לְהַיְשָׁם יְתַבָּרֵךְ תָּמִיד, יִהְיֶה
אִיךְ שְׂיִהְיֶה.

וּכְמוֹ כֵּן צְרִיכִין לָדוֹן גַּם אֶת עֲצֻמוֹ לְכַף זְכוּת וּלְקַיֵּם
גַּם בְּעֲצֻמוֹ: "אֵל תִּדְרִין (אֵת חֲבֵרְךָ) עַד שְׂתַגִּיעַ
לְמָקוֹמוֹ", כִּי בְּיַדֵּי גַם מְקוֹם עֲצֻמוֹ אֵינּוּ יוֹדֵעַ מֵאִיזָה
מְקוֹם נִמְשָׁךְ וְכָל מֵה שֶׁעָבְרוּ עָלָיו בְּכָל הַגְּלוּלוֹת
וּמֵאִיזָה מְקוֹם נִמְשָׁכִין עָלָיו הַיִּצְרִין רָעִים וְהַמַּחֲשָׁבוֹת
רָעוֹת שֶׁלוֹ וְכוּ', עַל כֵּן אָסוּר לְיֵאשׁ אֶת עֲצֻמוֹ לְעוֹלָם,
כִּי צְרִיכִין לְקַיֵּם גַּם בְּעֲצֻמוֹ: "אֵל תְּהִי בּוֹ לְכָל אָדָם",
שְׂזֵה בְּחִינַת אָסוּר שְׂפִיכַת־דָּמִים, (פְּמִבְּאָר בְּפָנִים), כִּי הָאָדָם
מִזְהָר עַל אָסוּר שְׂפִיכַת־דָּמִים גַּם בְּנִפְשׁ עֲצֻמוֹ, וְכְמוֹ
שֶׁכָּתוּב: "וְאֵךְ אֶת דְּמָכֶם לְנַפְשֵׁיכֶם" וְכוּ', וְדַרְשׁוּ

רבותינו ז"ל: "זה השופך דם עצמו", כי גם לבזות את עצמו ביותר, עד שיוכל לפל ביותר על-ידי-זה, ח"ו, הוא בודאי אסור חמור, כי צריכין לדון גם את עצמו לכף זכות, כי מי יודע את מקומו. והעקר - שלא תימש את עצמך מן הצעקה לעולם, ולצעק ולהתחנן לפני השם יתברך תמיד מעמק הלב בחינת: שפכי פנים לבך נכח פני השם, שעל-ידי-זה נזכה בלנו לשוב אליו יתברך.

וכל זה אנו עוסקין להמשיך בהושענא-רבא, ועל כן עוסקין אז עם ערבי-נחל, שמרמזין על פושעי ישראל, לקיים גם בהם: "אל תהי בן לכל אדם", ולדון אותם לכף זכות. וזה בחינת מה שאומרים בהושענא רבא משנה-תורה, שכלו סובב והולך על קטב זה, להזהיר את ישראל, שבכל מה שייעבר עליהם וכו', אף-על-פי-כן אל יימשו את עצמם מן הצעקה לעולם, כי לא ימש השם עמו ורחמיו אינם כלים לעולם, ואחרי כל החטאים והכעסים, שמכעיסין לפניו יתברך בכל דור, אף-על-פי-כן

"ימין השם רוממה", ועל כן תמיד יכולין להתקרב
ולשוב אליו יתברך מכל מקום שהוא. (שם, אות ט"ז)

נגינה

א

עקר התחברות שני דברים הרחוקים זה מזה מאד,
שהם כמו שני הפכים, עקר התחברותם –
על-ידי נגון, (כמבאר בפנים).

ועל כן עקר הדבקות להשם יתברך מזה העולם
השפל והנשמי והנמוך מאד הוא על-ידי נגון
וזמרה, וכמו שרואין בחוש, שאפלו האדם הרחוק
מאד מהשם יתברך ומנח בדיוטא התחתונה, אף-על-
פי-כן על-פי-רב על-ידי נגון נתעורר להשם יתברך
ומזכיר את עצמו היכן הוא בעולם.

רק שצריכין לזהר, שלא לשמע נגינה ממנגנים
רשעים וקלים, המצוי עכשו ביותר, כי זה יכול
להזיק לו, ח"ו ביותר, אבל על-ידי נגינה מאנשים
כשרים באמת, המכונים את לבם באמת להשם
יתברך, או כשמנגן בעצמו איזה נגון, וכונתו לשמים,

יכולים להתעורר על-ידי-זה מאד להישם יתברך, כי עקר החבור והדבקות מעולם הזה, הנשמי, להישם יתברך שהוא מרום ונשגב מאד, בפרט מי שחטא ונתרחק מאד מאביו שבשמים, הוא על-ידי נגון וזמרה. שהוא בחינת כל השירות והתשכחות שאומרים להישם יתברך.

ועל זה יסוד דוד המלך, עליו השלום, כל ספר תהלים, שכלול מכל עשרה מיני נגינה, כי הוא בחינת משיח, שעוסק לתקן פגם שבירי לוחות, שעל-ידי-זה היו כל החרבנות ודוד, שהוא משיח, שעוסק לתקן זאת, שהוא תקון כל העולמות, על כן יסוד ספר תהלים הכלול מעשרה מיני נגינה, כי על-ידי עשרה מיני נגינה מתקנים שבירי לוחות, כי על-ידי נגון לשם שמים מדבקים ומחברים הלב להישם יתברך מכל מקום שהוא, עד שיוכל לקבל אור אותיות התורה בחינת: "כתבם על לוח לבך".

וכמו-כן כפי מה שהלב נמשך אחר הישם יתברך, כמו-כן יש כח ללוחות לסבל אור אותיות התורה, שזה בחינת תקון שבירי לוחות, שהיו על-ידי

בְּחִינַת אֹתִיּוֹת פּוֹרְחוֹת, כְּמֵאמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, וְזֶה
 בְּחִינַת: "קָשָׁרָם עַל גְּרָגְרוֹתֶיךָ" – דִּיקָא, בְּחִינַת
 הַגְּרָגְרַת וְהַגְּרוֹן, שְׁמֵשֶׁם יוֹצֵא הַקּוֹל, יְהִי מִקְשָׁרִים בּוֹ
 דְּבַר־תּוֹרָה הֵינוּ שְׂיֵהֶיָה נְגִינָתוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְעַל־יְדֵי־
 זֶה: "כְּתַבְּם עַל לֹחַ לְבָבְךָ", הֵינוּ כַּנ"ל. וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכָה
 לְהַנְצִיל מִשְׁכַּחַת הַתּוֹרָה וְזוֹכָה לְרֹאוֹת אֹר הַתּוֹרָה
 בְּשִׁלְמוֹת בְּבְחִינַת סָם חַיִּים. (הַלְכוֹת נְשִׂאֵת פְּפִים ה', אֹת ו)

❧ עינים ❧

❧ א ❧

עַקֵּר הַגְּאוֹת הוּא בְּבְחִינַת עֵינַיִם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "רוּם
 עֵינַיִם". וּמִי שְׁמֵשֶׁבֶר גְּאוֹתוֹ וּמְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ
 בְּתַכְלִית הַבְּטוּל, אֲזִי זוֹכָה עַל־יְדֵי־זֶה לְהִסְתַּכֵּל בְּעֵינָיו
 לְמַעְלָה, לְחִזּוֹת בְּנַעַם הַשֵּׁם. כִּי אִי אֶפְשָׁר לְעֵלוֹת
 מִדְּרָגָא לְדְרָגָא וּלְהִסְתַּכֵּל לְמַעְלָה כְּרֹאוֹי בְּשִׁלְמוֹת כִּי
 אִם עַל־יְדֵי תַכְלִית הַבְּטוּל. (הַלְכוֹת עֶרְלָה ה', אֹת ז)

❧ ב ❧

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "רְהִיטֵי בֵיתוֹ שֶׁל אָדָם וְקוֹרוֹתָיו
 וְאֲבֵנֵי בֵיתוֹ מְעִידִין בּוֹ בְּשַׁעַת הַדִּין". וְלְכַאוּרָה

תמונה, ואם כן, אם אחד עבר עברה, ח"ו, בחוץ או בשדה, שאין בו מחצות, מי מעיד בו?

אך באמת עקר העדות הם בחינת מחצות הבית בגשמיות וברוחניות, כי כל העברות והתאוות באים על-ידי פגם העינים על שהלך אחרי עיניו, בפרט תאות נאוף, שעקרה על-ידי ראית עינים, כמו שכתוב: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", כמו שדרשו רבותינו ז"ל. והעקר – על-ידי ראית עיני המחשבה, כי בכל מה שהאדם מעין במחשבתו לטוב או להפך נקרא גם כן ראיה, וצריך האדם לשמר עיניו בגשמיות וברוחניות, שלא יסתכל, ח"ו, בשום דבר המביא לידי הרהור, ובמה שמכרח לראות בעיניו, צריך לזהר מאד שלא יניח עיני מחשבתו להסתכל ולעין בזה, ח"ו, עד שיבוא לידי הרהור, ח"ו, רק צריכין תקף לפרם מחצות המחין בנגד התאוה הזאת, כי המחין הם מחצה פרוסה בפני זאת התאוה, והבחירה ביד האדם לתפס מחשבתו ולפרם מחצות המחין ולהנצל מתאוה זאת,

כִּי הַמַּחְשָׁבָה בְּיַד הָאָדָם לְהַטּוֹתָהּ לְדֶרֶךְ הַיָּשָׁר,
וְכַמוּכָא בְּמָקוֹם אַחֵר.

וְעַל כֵּן הַקּוֹרוֹת וְאַבְנֵי בֵיתוֹ שֶׁל אָדָם, שֶׁהֵם בְּחִינַת
הַמַּחְצוֹת, הֵם דִּיקָא מְעִידִין בּוֹ, כִּי גַם הַמַּחְצוֹת
שֶׁל בֵּית הָאָדָם בְּגַשְׁמִיּוֹת, הַכֹּל בָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּשִׁבְלֵי שְׁמִירָה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא כַּמָּה מַחְצוֹת
לְהָאָדָם לְפָנֵי עֵינָיו, כִּדִּי שְׂיוּכַל לְשַׁמֵּר עֵינָיו מִרְאוֹת
בְּרַע, ח"ו, כִּי בָרָא עַל הָעֵין שְׁתֵּי מַחְצוֹת לְכַסּוֹת
עָלֶיהָ, שֶׁהֵם רִיסֵי וְעַפְעָפֵי הָעֵינַיִם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. וְכֵן בָּרָא מַחְצוֹת הַכַּתִּימִים, שֶׁבָּהֶם צָרִיךְ
הָאָדָם לְהִיּוֹת נִסְתָּר בְּרַב הָעֵתִים, כִּדִּי לְהַשְׁמֵר מִהֲזַק
רְאִית עֵינַיִם שֶׁבַחּוּץ.

וְעַקֵּר הַמַּחְצוֹת הַשְּׁלֵמוֹת, שֶׁהֵם עַקֵּר הַשְּׁמִירָה עַל
כָּל הַשְּׁמִירוֹת, הוּא מַחְצוֹת הַמַּחֲזִין כַּנִּל, כִּי
אֶפְלוּ כְּשִׁיּוֹשֵׁב בַּבַּיִת, צָרִיךְ לְהִזְהַר שֶׁלֹּא לְפָגֵם
מַחְצוֹת הַמַּחֲזִין, שֶׁלֹּא יָבוֹא לְיַדֵּי הַרְהוּר, ח"ו, וְאִזּוֹ,
כְּשֶׁשׁוֹמֵר מַחְצוֹת הַמַּחֲזִין כְּרָאוּי, אִזּוֹ אֶפְלוּ כְּשֶׁמְכַרְח
לְצֵאת לְשׂוּק, יִהְיֶה נִשְׁמָר גַּם כֵּן עַל-יַדֵּי מַחְצוֹת
הַמַּחֲזִין, שֶׁהֵם מַחְצוֹת פְּרוּסוֹת בְּפָנֵי תַּאֲוָה זֹאת.

וְעַל כֵּן מִי שֶׁפָּגַם בְּאַיִזָּה עֲוֹן, ח"ו, שֶׁהוּא רַק עַל-יְדֵי
פָּגַם הַמַּחְצוֹת, עַל כֵּן קוֹרוֹתָיו וְאַבְנֵי בֵּיתוֹ, שֶׁהֵם

הַמַּחְצוֹת, מְעִידִין בּוֹ. (ועל כֵּן הַתּוֹרָה מַתְחַלֶּת בְּבֵית דְּבָרָא שֵׁית, כִּי בְּרֵאשִׁית
הוּא מְרַמֵּז לְתַלְתֵּת גְּוִנִין דְּעֵינָא וּבֵת עֵין, כַּמּוּבָא בְּמָקוֹם אַחֵר, כִּי עַקֵּר קִיּוֹם הַתּוֹרָה – עַל-יְדֵי
שְׁמִירַת הָעֵינַיִם, עַל-יְדֵי תַקּוּן הַמַּחְצוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת בֵּית, בְּחִינַת בֵּית דְּבָרָא שֵׁית). (הַלְכוֹת
שְׁתַּפּוּסִים בְּקַרְקַע ד', אוֹת ד')

עצה

א

עַקֵּר חֶסְרוֹן הַפְּרָנְסָה הוּא מַחְמַת חֶסְרוֹן הָעֶצָה. כִּי
כָּל הַפְּרָנְסָה בָּאָה בְּנִקְל כְּשִׁיּוֹדְעִין לָתֵת עֶצָה
לְנַפְשׁוֹ אִיךְ לְהַתְנַהֵג וּבְמָה לְהִשְׁתַּכַּר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב:
"כִּי הוּא הַנּוֹתֵן לָךְ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חֵיל", וְתַרְגּוּמוֹ: "אֲרִי
הוּא יְהִיב לָךְ עֵטָא לְמַקְנֵי נַכְסִין" (-הוּא נוֹתֵן לָךְ עֶצָה לַקְנוֹת נַכְסִים),
כִּי בּוֹדְאֵי בְּכָל עֵת וּבְכָל זְמַן יֵשׁ סְחוּרָה וּמִשָּׂא וּמִתָּן,
שָׁבוּ הָיָה יָכוֹל לְהַרְוִיחַ בּוֹדְאֵי, וְאִם הָיָה הָאָדָם יוֹדֵעַ
הָעֶצָה בְּאַמְתָּ בְּכָל זְמַן אִיזָה סְחוּרָה צְרִיכִין עֲכָשׁוּ
לְסַחֵר, בּוֹדְאֵי הָיָה לוֹ פְּרָנְסָה וְעֲשִׂירוֹת גְּדוֹל, וְזֶה

כְּשׁוֹט וּמְבֹאֵר. (הַלְכוֹת תְּחוּמֵי ה', אוֹת ט')

❦ ב ❦

מי שרוצה לשום לבו על דרכיו, להסתכל על תכליתו וסופו הנצחי – הוא יודע ומבין, שצריכין בכל יום ויום עצות עמקות הרבה להנצל ממה שצריך להנצל, כל אחד כפי ענינו, עד שיוזקה לעבר היום בשלום.

כי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, וכמה סבות והרפתקאות שעוברין על האדם בכל יום ויום, וכמה עצות עמקות ותחבולות גדולות צריך בכל יום, שיוזקה להנצל מהרוצחים והאורבים האכזרים, העומדים עליו בכל יום, שהם היצר הרע וחילותיו, וצריכין בכל יום ויום לצעק הרבה ממעמקים, מעמק הלב מאוד מאוד, בבחינת: "ממעמקים קראתיך ה'שם", בבחינת: "צעק לבם אל ה'שם", עד שיוזקה להמשיך עצות עמקות מהצדיק האמת, שהם בבחינת: "מים עמקים עצה בלב איש, ואיש תבונה ידלגה", כדי שיוזקה לידע לתת עצות בנפשו בכל דבר באופן שיוזקה על-ידי זה הצלחה אמיתית ונצחית. ועל זה צעק דוד המלך, עליו השלום, הרבה: "עד אנה

אֲשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשִׁי", וּכְתִיב: "בְּעֲצָתְךָ תִּנְחַנִּי",
 וּכְתִיב: "אֲבָרְךָ הַיָּשָׁם אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי", וְעַל־זֶה תִּקְנוּ
 חֲכָמֵינוּ ז"ל לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם: "וְתִקְנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה
 מִלְּפָנֶיךָ". (הַלְכוֹת רֵאשִׁי־חֹדֶשׁ ו', אֹת ז')

יְדוּעַ מֵאֵמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "בְּדַרְךָ שְׂאֵדָם רוּצָה לִילֶךְ
 מוֹלִיכִין אוֹתוֹ", וּמִזֶּה בָּאִים כָּל הָעֲצוֹת
 הַמְּקַלְקְלוֹת, שְׂנֵדָמָה לוֹ כִּי מֵאֵת הַיָּשָׁם הֵם אוֹ
 שְׂהֲצַדִּיק יַעֲזֵן לוֹ כֶּךָ, וּבִאֲמַת הַכֹּל מִמֶּנּוּ בְּעֲצָמוֹ. כְּמוֹ
 שְׂכַת־טוֹב: "אֵוֶלֶת אָדָם הַסֵּלֶף דַּרְכּוֹ" וְכוּ'. כִּי כְּמוֹ
 שְׂשׂוֹאֲלִין אֶת הַצַּדִּיק, כֵּן הוּא מֵשִׁיב. עַל כֵּן מִי
 שְׂרוּצָה לְחַוֵּם עַל עֲצָמוֹ בְּאֲמַת, צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מְאֹד
 בְּתַחֲנוּנִים רַבִּים אֶת הַיָּשָׁם יִתְבָּרֵךְ וְאֶת הַצַּדִּיקִי אֲמַת,
 שְׂיִשְׁיִמוּ לִבָּם הַיָּטֵב עַל מֶה שְׂנַעֲשֶׂה עִמּוֹ וַיִּרְחַמוּ עָלָיו
 בְּאֲמַת בְּאִפְסָן שְׂיִתְנוּ לוֹ עֵצָה אֲמַתִּית, שְׂיִצְלִיחַ עַל־יְדֵהָ
 לְנִצָּח בְּאֲמַת. (הַלְכוֹת תַּעֲנִית ד', אֹת ח')

לְפַעֲמִים נוֹפֵל הָאָדָם לְסַפְקוֹת וְעֲצוֹת חִלּוּקוֹת כָּל
 כֶּךָ, עַד שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׂוּם אִפְסָן לִידַע

הַאֲמַת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, וְכָל מָה שְׁחוֹתֵר לְמִצָּא עֵצָה
 שְׁלֵמָה, מִבְּלִבְלִין עֵצָתוֹ בְּכָל פַּעַם. כִּי עֲכָשׁוּ נִגְמַר
 בְּדַעְתּוֹ בְּרֵאיוֹת בְּרוּרוֹת, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג כָּךְ,
 וּבִתּוֹךְ כָּךְ עוֹלָה עַל דַּעְתּוֹ סְבָרָא אַחֲרַת, עַד
 שֶׁעֵצָתוֹ הָרֵאשׁוֹנָה נִסְתַּרְתָּ לְגַמְרִי, וְעוֹלִים סְבָרוֹת
 בְּדַעְתּוֹ שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְנַהֵג בְּהַפּוֹךְ מִמָּשׁ מִמָּה שֶׁחָשַׁב
 מִקֶּדֶם, וְזֶה בְּחִינַת עֵצוֹת חֲלוּקוֹת הַנִּ"ל. וְלִפְעָמִים
 מִתְנַבֵּר חֲלֻקַּת הָעֵצָה כָּל כָּךְ, עַד שֶׁאֵינּוּ יוֹדְעַ בְּשׁוּם
 אִפְן לְהַכְרִיעַ הָעֵצָה לְכָאן אוֹ לְכָאן.

וּבְשֶׁהָאָדָם רוֹאֶה בְּעֵצָמוֹ, שֶׁהוּא מֵנַח בַּחֲשֵׁךְ זֶה זְמַן
 רַב וְאֵינּוּ יוֹדְעַ שׁוּם עֵצָה אֵיךְ לְצֵאת
 מִמָּה שֶׁצָּרִיךְ לְצֵאת, וְעֵצָתוֹ חֲלוּקָה מְאֹד, ח"ו, אֲזִי
 זֶהוּ בְּעֵצָמוֹ תִּקְנָתוֹ, שִׁיִּצְעַק עַל זֶה בְּעֵצָמוֹ לְהֵשֵׁם
 יִתְבָּרֵךְ עַל אֲשֶׁר נִפְלַ כָּל כָּךְ, עַד שֶׁאֵינּוּ יוֹדְעַ הָעֵצָה
 שְׁלֵמָה אֵיךְ לְצֵאת מִחֲשֵׁךְ לְאוֹר, כִּי בְּוַדַּאי אֵין שׁוּם
 יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וּבְוַדַּאי גַּם בְּמִקוּמוֹ נִמְצָאִין עֵצוֹת
 אֵיךְ לְצֵאת מִחֲשֵׁךְ לְאוֹר, מֵרַע לְטוֹב, רַק שֶׁבְּעוֹנוֹתָיו
 נִעְלָמוּ מִמֶּנּוּ הָעֵצוֹת בְּבְחִינַת: "מִי זֶה מִחֲשֵׁךְ עֵצָה
 בְּמִלִּין" וְכוּ', וְעַל כֵּן תִּקְנָתוֹ, שִׁידְעַ עַל כָּל פְּנִים

האמת, שנפל כל כך ונתרחק כל כך עד שאינו יודע שום עצה, ויצעק על זה בעצמו להשם יתברך, שיורהו העצה והדרך איך להתנהג באמת.

וכמו שדוד המלך, עליו השלום צעק על זה הרבה, כי באמת גם על הצדיקים הגדולים במעלה מאד עוברים עליהם גם בן עצות חלוקות בעניניהם ובהנהגותיהם, וכמוֹבֵן בַּמָּה שֶׁצָעַק דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם: "עַד אָנָּה אִשִּׁית עֲצוֹת בְּנַפְשִׁי" וכו', שמוֹבֵן מִזֶּה, שֶׁעָבְרוּ עָלָיו חֲלָקוֹת הָעֲצָה הַרְבֵּה מְאֹד, מִכָּל-שֵׁכֶן וְכָל-שֵׁכֶן קִטְנֵי הָעָרָה, מִכָּל-שֵׁכֶן הַגְּלֻכָּדִים בְּמֵאֶסֶר הַתְּאוּזוֹת וּבַהֲרֵהוּרִים וְכוּ' וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, שְׂצָרִיכִין לִידַע וּלְהֶאֱמִין, שֶׁבּוֹדֵאֵי בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֵם יֵשׁ שָׁם עֲצָה וְתַחֲבוּלָה אִיךְ לְצֵאת וּלְשׁוּב מִשָּׁם, אִךְ שְׂאִין יוֹדְעִין הָעֲצָה, וְעֲצָתָם חֲלֻקָּה תָּמִיד, עַל בֵּן תִּקְנָתָם – שִׁידְעוּ הָאֱמֶת, שְׂאִין יוֹדְעִים שׁוֹם עֲצָה, וְיִתְפַּלְלוּ עַל זֶה הַרְבֵּה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוּ יִכּוּלִין לְזַכּוֹת שְׁתִּהְיֶה הַיְרִידָה תְּכִלִּית הָעֲלִיָּה. (בְּמִכְבָּר בְּפָנִים, הַלְכוֹת גִּטִּין ג', אוֹת כ"ה)

❁ צדיק ❁

❁ א ❁

צריכין לגידד שנה מעיניו ומעפעפיו הנומה, לשוטט ולבקש ולהרבות בתפלה ותחנונים, שייזכה למצא הצדיק, שיוכל לרפאותו ולהכניס בו השגת אלקות ולהציל את נפשו מני שחת.

ועל זה צריכין לשבר השנה ולקום בחצות לילה ולבכות ולצעק מאד על הרבן בית המקדש ועל הסתלקות הצדיקים, שקשה כפלים כהרבן בית המקדש, עד שייזכה גם עתה למצא הרבי והמנהיג האמת, שיוכל להכניס בו ידיעת אלקותו ותברך, שעל-ידי-זה יתמלאו לו כל החסרונות ויתבטלו כל הצרות ויתתקן הכל. (הלכות השפמת הבקר ד', אות ז)

❁ ב ❁

הצדיק הגדול הנ"ל, שעוסק לקרב הרחוקים, שנאחז בהם הבעל-דבר וחילותיו ביותר, הוא בעצם חכמתו מוריד את עצמו כל-כך אליהם, עד שנדמה באלו עושה מעשה נערות, כי מדבר

עֲמָהֶם שִׁיחֹת חֲלִין וְאוֹכֵל וְשׁוֹתָה עֲמָהֶם וְלִפְעָמִים
 מִטַּיִל וּמִשִּׁחַק עֲמָהֶם, וְכֹל כַּוְנָתוֹ - כְּדֵי לְקַרְבָּם
 עַל-יְדֵי-זֶה לְהַשִּׁיב יְתַבַּרְךָ (שָׁם, אוֹת ט"ז)

מִמַּעַלָּה גְדוּלָה לְהִיּוֹת אֶצֶל הַצַּדִּיק בְּזִמְנֵי שֵׁשׁ אֶצֶלוֹ
 קְבוּץ גְדוֹל מִהֶרְבֵּה אַנְשִׁים מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי
 בְּוִדְאֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפֶרֶט הוּא רְחוֹק הֶרְבֵּה מֵאֵד
 מִקְדָּשֵׁת הַצַּדִּיק הַדּוֹר, וְאִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ רַק
 עַל-יְדֵי כָּל־לִיּוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשַׁכֶּת הָאֶרֶץ
 הַגְּדוּלָּה, וְאִזּוּ יִכּוֹל גַּם כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְקַבֵּל הָאֶרֶץ
 בְּפֶרֶט־יּוֹת. (הַלְכוֹת תַּפְּלִין ב', אוֹת ד)

מֵה שְׂמוּעֵיל תְּשׁוּבָה לְכָל הַחַטָּאִים, הוּא רַק מֵצֵד
 הַחֶסֶד.

וְעַל עוֹזֵן הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל -
 שֶׁאִין מוֹעִיל לוֹ תְּשׁוּבָה. כִּי כִּךָ רָאוּ לוֹ, (בְּמִבְאֵר
 בְּנִימִים), אֲבָל בְּאֶמֶת אִין לָךְ דְּבַר שֶׁעוֹמֵד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה.
 אֲךָ עֵקֶר תְּקוּנָתוֹ הוּא עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הַדּוֹר, כִּי הוּא

יכול לעזור ולהמשיך עליו חסד חדש, עד שיתתקן

גם בן. (שם, אות י"א)

ה

בכל דור ודור יש כמה צדיקים אמתיים, אבל יש אמת למעלה מאמת, כי בודאי אין מדרגת כל הצדיקים שוין, וכל מה שמעלת ומדרגת הצדיקים גדול יותר, בודאי האמת שלו גדול ומכרר ביותר, כי העקר הוא האמת, עד שיש בכל דור צדיק אמת, שהיא בחינת נקדת האמת שבין הצדיקים.

רק מחמת התגברות החלופים והתמורות, על-ידי זה קשה מאד לידע היכן האמת, כי על-פי-רב מתגרה הבעל-דבר בהצדיקים בעצמן ומכנים ביניהם מחלקת גדול לחלק על זה הצדיק האמת, שהיא בחינת נקדת האמת שבין הצדיקים. ונדמה להם כאלו זה הצדיק דיקא נוטה, ח"ו, מדרך האמת.

ומזה היה בחינת המחלקת שחלקו השבטים על יוסף, עד אשר לעבד נמכר יוסף, ועל-ידי-זה נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים והיו שם עבדים. וכן מחלקת שאול, שרדף את דוד בחנם,

וּכְמוֹ שֶׁמְצִינֵנוּ בְּכַמָּה וְכַמָּה דוֹרוֹת, בְּפֶרֶט בְּדוֹרוֹת
הַלְלוּ בְּעֵקְבוֹת מְשִׁיחָא, שְׁהַתְגַּבֵּר הַקְּטַנְגוֹרִיא
וְהַמְחַלְקֵת גַּם בֵּין הַצְּדִיקִים, עַד שְׂאִין יוֹדְעִים הֵיכֵן
הָאֵמֶת, עַל כֵּן צְרִיכִין לְהַתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל זֶה
הַרְבֵּה כַּנִּ"ל. (הלכות ברכות השחר ג', אות י"ז)

תְּקוּן זֶה, שְׁעוֹסֵק הַצְּדִיק בְּחִינַת מֹשֶׁה - לְהַעֲלוֹת
מִשְׁמַד לְרָצוֹן, זֶה צְרִיךְ גַּם כָּל אֶחָד לְפִי
מִדְּרָגָתוֹ: כִּי אִפְלוּ הַכְּשָׁרִים, כְּשִׁפְרִים לְפַעְמִים מֵאַחֲרֵי
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, נִחְשָׁב לְעִבּוּדָה זָרָה בְּחִינַת שְׁמַד,
רַחֲמָנָא לְצַלָן, בְּחִינַת: "וְסִרְתֶּם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים
אַחֲרַיִם", כַּמֵּאֵמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל.

וְעַקֵּר בְּחִינַת עִבּוּדָה זָרָה וְשְׁמַד הוּא בְּחִינַת תְּאֵאוֹת
מָמוֹן וְטָרְדַת וּמְרִירַת הַפְּרָנְסָה, שְׁהַשְׁטָן
וְהַבַּעַל־דָּבָר מִפִּיל אֶת כָּל אֶחָד בְּדַעְתּוֹ לְטַבְּעִיּוֹת
וְרוּצָה לְהִרְחִיקוֹ מֵאֱמוּנַת הַהִשְׁתַּחֲוּה וְהָרָצוֹן הָעֲלִיוֹן,
וּמַחֲמַת זֶה דוֹאֵג תָּמִיד עַל מָמוֹן וּפְרָנְסָה. וַיֵּשׁ שֵׁשׁ
לוֹ מָמוֹן הַרְבֵּה וּמִתְאָוָה יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, וְכָל זֶה הוּא

בְּחִינַת שְׁמַד, כִּי כָּל הָעֲבוֹדוֹת זְרוֹת תְּחוּבִים בְּמִמּוֹן,
כַּמְבֹּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר.

וְהַתְּקוּן לָזֶה: לְקַשֵּׁר אֶת עֲצֻמוֹ לְצַדִּיקי הַדּוֹר
הָאֲמִתִּיִּים בְּחִינַת מִשָּׁה וּלְהִרְבּוֹת בְּצַדִּיקָה
דְּקַדְשָׁה לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְלֹא לְהִתְפָּאֵר, ח"ו, וְעַל-יְדֵי-זֶה
מִמְּשִׁיכִים הָאֶרֶת הָרָצוֹן מִבְּחִינַת מִשָּׁה, שְׁנִסְתַּלֵּק,
וְנִכְלָל בְּשֵׁרֵשׁ הָרָצוֹן רַעְוֵא דְרַעְוִין, עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה
יֵאִיר לָהֶם הָרָצוֹן דְּקַדְשָׁה בְּכָל מִינֵי חֲשָׁךְ לְהַעֲלוֹתָם
מִשָּׁם, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עוֹלִין מִשְׁמַד לְרָצוֹן. (שָׁם ה', אוֹת מ"ה, ס"א)

זֶה יְדוּעַ לְכָל אָדָם - כַּמָּה וְכַמָּה עֵתִים עוֹבְרִים עָלָיו
בְּרוּחַנִיּוֹת וְגִשְׁמִיּוֹת בְּגוֹף וְנַפֶּשׁ וּמִמּוֹן וְכו', וְכַמָּה
וְכַמָּה יְשׁוּעוֹת נִפְלְאוֹת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ עוֹזֵר לוֹ בְּכָל
פַּעַם, בְּפֶרֶט בְּעִנְיַן קַדְשַׁת יְהוּדוּתוֹ, שְׁזֵהוּ הָעֶקֶר.

וּבְכָל עֵת וָעֵת שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, בֵּין בְּטִיבוֹ בֵּין
בְּעֶקוֹ, בֵּין בְּעֲלִיָּה בֵּין בִּירִידָה - בְּכָלֵם מֵאִיר
בָּהֶם הַצַּדִּיק, שִׁידְעוּ יִשְׂרָאֵל עֲצוֹת מַה לַּעֲשׂוֹת וּבְמָה
יַחֲיֶה אֶת עֲצֻמוֹ בְּכָל עֵת וָעֵת כִּפִּי הָעֵת אֲשֶׁר עוֹבֵר

עָלְיוֹ, בְּאִפְנֵי שְׂיִשְׁאָרוֹ עַל עַמּוּדָם וְלֹא יִפְלוּ וְלֹא יִתְרַחֲקוּ לְעוֹלָם.

וְהַעֲקָר - עַל-יְדֵי שְׂיִקְשָׁרוֹ כָּל הָעֵתִים הָעוֹבְרִים
עֲלֵיהֶם לְעַת הָאֲחֵרוֹן, שֶׁהוּא עַת קְבוּל
הַשָּׂכָר שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שָׂאזוּ יִזְכֶּה כָּל אֶחָד כְּפִי
עֲבוּדָתוֹ לְהֵאֲרַת הָרְצוֹן הַמְּפֹלָג לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ
בְּהִשְׁתַּוְּקוּת גְּפֹלָא וְנוֹרָא, שְׂוִיהַ בְּחִינַת: "כָּעֵת יֵאָמֵר
לְיַעֲקֹב וְלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל", (כַּמְבָּאָר בְּפָנִים), וְלָעֵת הַזֹּאת
צָרִיכִין לְקַשֵּׁר כָּל הָעֵתִים הָעוֹבְרִים עָלָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה.

כִּי עֲקָר הַהִתְחַזְּקוּת הוּא עַל-יְדֵי הָרְצוֹן, שֶׁאֵיךְ שֶׁהוּא
וְאֵיךְ שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, עַל כָּל פְּנִים יַחֲזִק אֶת עַצְמוֹ
בְּרְצוֹן חֲזֹק לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הָרְצוֹן הַטּוֹב בְּעַצְמוֹ יִקָּר
וְחָשׁוּב מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְעוֹרֵר וְיִתְגַּבֵּר לְהִתְפַּלֵּל
תָּמִיד לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהִרְבּוֹת בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים
וּתְחִנּוֹת וּבְקִשּׁוֹת רַבּוֹת וְהִתְבּוֹדְדוֹת לְשַׁפֵּךְ לְבוֹ כַּמִּים
לְפָנֵי הֵשֵׁם, עַד יִשְׁקִיף וַיִּרְא הֵשֵׁם מִשָּׁמַיִם וַיֵּאִיר עָלָיו
הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הָאֱמֵתִי לְבַטֵּל הָרוּחַ-שְׂטוֹת וּלְשׁוּב מִכָּל
הָעוֹנֹנוֹת וּלְהִתְקַרֵּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ. (הַלְכוֹת נְטִילַת-יָדַיִם

לְסַעֲדָה ו', אוֹת ג"א)

עַקֵּר הַיֵּצֵר הָרַע שְׁמֵת־גִּבֹּר בְּכֹל דָּוָר וְדָוָר, הוּא
 לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁבְּדָוָר
 הַזֶּה דִּיקָא, כַּנִּרְאָה בְּחַוֵּשׁ, שְׁעַקֵּר הַמַּחֲלָקֶת – עַל
 הַצְּדִיק שֶׁבָּאוֹתוֹ הַדָּוָר, וְאַחֲר־כֵּן, בְּשִׁכְבֹּר הַיָּמִים
 הַבָּאִים, מוֹדִים הָעוֹלָם גַּם בְּזֶה הַצְּדִיק וְאוֹמְרִים, שְׂוֵה
 בְּיָדָי הָיָה צְדִיק, רַק שְׁחֹלְקִים עַל זֶה הַצְּדִיק
 שֶׁבָּאוֹתוֹ הַדָּוָר, כְּמוֹ שֶׁרְאִינוּ בְּעֵינֵינוּ הַמַּחֲלָקֶת שֶׁהָיָה
 עַל הָאָר"י זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּיָמָיו, וְאַחֲר־כֵּן הוֹדוּ כָּל־ם
 בְּקִדְשֵׁת הָאָר"י וְחָלְקוּ עַל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זְכוֹרֵנוּ
 לְבִרְכָה, וְכֵן בְּכֹל דָּוָר.

וְכֹל זֶה – מִחֲמַת שְׁעַקֵּר בְּרוּר הַמְּדַמָּה, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה
 זוֹכִין לְאֵמוּנָה שְׁלֵמָה, הוּא דִּיקָא עַל־יְדֵי זֶה
 הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁבְּדָוָר הַזֶּה דִּיקָא. וְעַל כֵּן מִנִּיחַ עֲצָמוֹ
 הַבַּעַל־דָּבָר לְאָרְכוֹ וּלְרַחְבוֹ לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים זֶה
 הַצְּדִיק דִּיקָא, וְעַל כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהַשְׁתַּדֵּל
 וּלְהִתְקַרֵּב לְצְדִיק הָאֵמֶת שֶׁבְּדָוָר הַזֶּה דִּיקָא, כְּדִי
 שְׂיִזְכֶּה עַל־יְדוֹ דִּיקָא לְשִׁלְמוֹת בְּרוּר הָאֵמוּנָה שֶׁצְּרִיכִין

כפי אותו הדור והעת והזמן של עכשו דיקא. (הלכות

ברכות הרי"ח ד, אות ל"ג)

❖ ט ❖

מי שמפריד את עצמו מהצדיק, הוא בחינת עין יבש,
 כי אף-על-פי שמחדש איזה חדוש בתורה, אינו
 נחשב בשם עשית פרות כלל. כי אי אפשר להצליח
 בתורה ולעשות פרות באמת, כי אם כשמקשרין את
 עצמו להצדיק האמת, שעל-ידי-זה זוכין לכסופין
 טובים ולמעשים טובים ולחדושי-תורה אמתיים.

(הלכות הודאה ה, אות ח)

❖ י ❖

מי שרוצה לחום על חיו, להציל נפשו ממיתה
 עולמית ולהנצל מסטרא דמותא, שהוא בחינת
 כפירות, ולזכות לאמונה שלמה, שהיא עקר החיים,
 צריך לנסע ולבוא אל הצדיקים והנלויים אליהם, שזה
 סוד ארבעים ושמונה ערי מקלט, שישבו בהם
 הכהנים והלויים, שהיה צריך הרוצה לנוס ולברח
 לשם. וארבעים ושמונה ערים אלו הם כנגד ארבעים

וּשְׁמוֹנָה תְּבוּת שְׁבַפְרֶשֶׁת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא יְסוּד
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה. (הלכות תְּחוּמֵי ה', אות ל"ז)

❖ יא ❖

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "עֲשֵׂה לְךָ רַב וּקְנֵה לְךָ חֵבֵר".
וּמוּבָא בְּסִפְרִים, שְׁמַרְמִזוּ עַל הַקְּנָה וְהַקְּלָמוּם,
שְׁכוֹתְבִין בּוֹ הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים. וְזֶה: 'עֲשֵׂה לְךָ רַב'
– וְאִם אֵינְךָ יָכוֹל לְמַצְאוֹ, אֲזִי הַתְּקוּן עַל-יְדֵי 'קְנֵה'
לְךָ חֵבֵר', הֵינּוּ עַל-יְדֵי הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים הַנִּכְתָּבִים
בְּקְנָה, תְּחַבֵּר אוֹתָם אֵלֶיךָ וּתְעִין בָּהֶם הַיָּטֵב, וְעַל-יְדֵי-
זֶה תּוּכַל לַיִדַע מִי הָרַב הָאֱמֶת. (הלכות ראש-הַדָּשׁ ז', אות ג"ה)

❖ יב ❖

מֵעֲלֵת קְבֵרֵי הַצְּדִיקִים – כִּי הֵם שׁוֹכְנֵי עֶפְרָה, שְׁגָם
בְּחַיֵּיהֶם נַעֲשִׂים שְׁכֵנִים לְעֶפְרָה, כְּמֵאֲמַר
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לָהֶם בְּחִינַת כַּח הַמּוֹשֵׁךְ
שֵׁישׁ לְהַעֲפֹר, הֵינּוּ שֵׁישׁ לָהֶם כַּח לְהַמְשִׁיךְ אֶצְלָם
קְדֻשַׁת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ וּלְהַמְשִׁיךְ כָּל הָעוֹלָם אֶל
קְדֻשַׁת עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִכָּל-שָׂכֵן עִתָּהּ, אַחֵר
הַהִסְתַּלְקוֹת, שֶׁהֵם שׁוֹכְנֵי עֶפְרָה מִמָּשׁ, וְאִזּוּ בְּמִקּוֹם
קְבוּרַת הַצְּדִיק, שֶׁם הָעֶפְרָה הוּא בְּחִינַת עֶפְרָה אֶרֶץ-

ישראל, אדמת קדש, בבחינת: "צדיקים יירשו ארץ",
 (במבאר במקום אחר), ועל כן בנקל להתעורר שם באמת
 לעבודתו יתברך ולהגביר הכח המושך דקדושה על
 הכח המכריח. (הלכות יום-טוב ה', אות ב)

❦ יג ❦

גדל מעלת קברי הצדיקים – כי שם יכולין הכל
 להתתקן, אפלו מי שהוא בין שני הספד מם
 ח"ו, יכול הצדיק הגדול להוציאנו משם, כשכאים על
 קברו הקדוש ורוצה לחזור בתשובה שלמה, כי מיתת
 הצדיק הגדול גבוה ונעלה ונשגב מאד, ואז דיקא
 הוא מתגבר בכל כחו לגמור מה שצריך לגמור לטובת
 נפשות ישראל. (*) (הלכות חל-המועד ד', אות י"ד-ט"ו)

❦ יד ❦

על-ידי שזוכין לפרנס את הצדיק, על-ידיזה בנקל
 יותר לקבל ממנו הארת דעתו הקדושה. (עד
 שיכולין לזכות על-ידיזה לאכל בעצמו גם כן בקדושה גדולה ולקבל הארת הרצון בשעת
 האכילה. גם על-ידיזה יוכל לקבל הארה יתרה מהשארית הדעת, שנשאר מהצדיק גם
 אחר הסתלקותו) (הלכות פדיון בכור ה', אות ג, י)

❖ טו ❖

גַּם יְכוּלִין לְקַבֵּל עַל־יְדֵי־זֶה שְׁפַע בְּרָכָה וְעֲשִׂירוֹת
גָּדוֹל. (שם)

❖ טז ❖

עַל־יְדֵי הַהֲלִיכָה וְהַנְּסִיעָה, שְׁכָל אֶחָד הוֹלֵךְ וְנוֹסֵעַ
מִמְקוֹמוֹ לְהַצְדִּיק, עַל־יְדֵי־זֶה מֵעֲלָה מְקוֹמוֹ
לְבַחֲנֵת מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁהוּא הַצְדִּיק. וְזֶה בְּחִינַת
מֶה שְׁנוֹסֵעִין וְהוֹלְכִין עַל קַבְרֵי צְדִיקִים, בְּפֶרֶט קֹדֶם
רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, כִּי בַּמָּקוֹם שֶׁשׁוֹכֵב הַצְדִּיק, שָׁם מְקוֹם
מְנוּחָתוֹ, בְּבַחֲנֵת: "יָבֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם".
וְעַקֵּר מְנוּחַת הַצְדִּיק הוּא כְּשֶׁמְקַשֵּׁר וְנִכְלָל בְּבַחֲנֵת
כִּסֵּא הַכְּבוֹד, בְּחִינַת מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁשָׁם עַקֵּר
הַמְּנוּחָה וְהַנְּחִלָּה בְּבַחֲנֵת: "וְכִסֵּא כְבוֹד יִנְחִילֵם", וְעַל
כֵּן שָׁם, בַּמְּקוֹם גְּנִיזַת הַצְדִּיק, זוֹכָה כָּל אֶחָד שֶׁיִּרְחַמוּ
עָלָיו מִלְּמַעְלָה וַיְדוּנוּ אוֹתוֹ לְכַף־זְכוּת עַל־יְדֵי בְּחִינַת
מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם. (הַלְכוֹת שְׁלוּחֵין ד', אוֹת יג)

בְּכָל פַּעַם שְׂבוּכִין עַל הַסְתַּלְקוֹת הַצְּדִיק וּמַחֲפָשִׁין
וּמִבְקָשִׁין אוֹתוֹ כְּרֹאוֹי, אֲזִי מוֹצִיאִין קַדְשָׁתוֹ
עַל-יְדֵי הַבֵּן אוֹ הַתְּלָמִיד, שְׂמַמְלֵא מְקוֹם אָבִיו וְרַבּוֹ.

כִּי זֶה כָּלֵל גְּדוֹל: שְׂאִין הַצְּדִיק מִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם עַד
שְׁנוֹלָד אַחַר תַּחֲתָיו, (כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא

הַשֶּׁמֶשׁ" וְכוּ'). אֲבָל צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אַחַר זֶה הַרְבֵּה
הַרְבֵּה, בְּפֶרֶט בְּדוֹרוֹת הַלְלוֹ, וְעַל כֵּן אֶף-עַל-פִּי
שְׁצְרִיכִין לְבָכוֹת וְלִסְפֹּד הַרְבֵּה עַל הַסְתַּלְקוֹת הַצְּדִיק,
אֲבָל צְרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד, שֶׁלֹּא לְהַכְשִׁיל עַל-יְדֵי-זֶה
לִזְמַר, שֶׁכָּבַר מֵת הַצְּדִיק וְאַפִּס תִּקְוָה, ח"ו, וְלֹא נִשְׂאֵר
בְּעוֹלָם חֲלִיפָתוֹ וְהַשְּׂאֲרָתוֹ, כִּי זֶה פְּגָם עָצוֹם מְאֹד, כִּי
בְּיָדָיו הַצְּדִיק לֹא מֵת, וּבְיָדָיו נִשְׂאֵר הַשְּׂאֲרָת קַדְשָׁתוֹ
אֵצֶל בְּנָיו וְתַלְמִידָיו, רַק שְׁצְרִיכִין לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר
זֶה מְאֹד מְאֹד, וְעַל-יְדֵי כָּל חֲפוּשׁ וּבִקְשָׁה מוֹצִיאִין
בְּיָדָיו קַדְשָׁת הַשְּׂאֲרָתוֹ אֵצֶל בְּנָיו וְתַלְמִידָיו, שְׂזֵהוּ
בְּחִינַת: "שֵׁם מֵת אֶהְרֹן וַיְבָהֵן אֶלְעָזָר בְּנֵו תַחֲתָיו".

(בְּמִבְאֵר בְּפָנִים, שֵׁם ה', אוֹת י"ז)

דָּרָךְ כַּמָּה אֲנָשִׁים, שְׂאוֹמְרִים אַחַר הַסֵּתְלָקוֹת הַצְּדִיק, ח"ו, שְׁעֵתָהּ כָּבֵד לֹא נִשְׁאָר לָנוּ כְּלוּם ח"ו, וְאַף־עַל־פִּי שְׂמֵצֵד אֶחָד אוֹמְרִים קִצָּת אִמָּת, כִּי בּוֹדֵאי לֹא נִשְׁאָר מִמֶּנּוּ צְדִיק בְּזָה, כְּמוֹ שְׂאֹמְרוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפְנֵי חֲמָה, פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּפְנֵי לְבָנָה, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה" וְכוּ', אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן אָסוּר לְשֹׂאֵר ח"ו בְּזָה, לוֹמֵר שְׂמִחַמַּת זֶה אֶפֶס תִּקְוָה, ח"ו, כִּי נִהְפֹךְ הוּא - כִּי לֹא יִטֵּשׁ הַשֵּׁם אֶת עַמּוֹ לְעוֹלָם וּמְמַשְׁלֵתְךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. עַל כֵּן צְרִיכִין לְהֶאֱמִין, שְׂאֹמְרֵי־עַל־פִּי שְׂצָרִיכִין בּוֹדֵאי לְהִתְנַעֵנַע מְאֹד אַחֲרֵי הַצְּדִיק הָאִמָּת בְּחִינַת מֹשֶׁה, אַף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיכִין לְסַיֵּם בְּדַבְרֵי נְחֻמָּה לְנַחֵם וּלְשַׂמַּח עַצְמוֹ בְּהִשְׁאָרְתּוֹ, דִּהְיֵנוּ חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁנִשְׁאָר מִמֶּנּוּ עַל־יְדֵי סִפְרָיו וְתַלְמִידָיו, כִּי מֵהַצְּדִיק הָאִמָּתִי בּוֹדֵאי נִשְׁאָר הִשְׁאָרָה טוֹבָה לְנִצָּח, רַק צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ הַרְבֵּה

כַּנִּ"ל. (שם, אות י"ח)

❁ צדקה ❁

❁ א ❁

בְּיַדַּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לְפָרְנִים הָעֲנִיִּים וְלִתֵּן לָהֶם
כָּל טוֹב בְּעֶצְמוֹ, אֲךָ עֵקֶר מִצֻּת הַצְּדָקָה הִיא
מִחֲמַת שְׁהַמּוֹן כְּבָר בְּיַד הָעָשִׂיר, וּבִידּוֹ לַעֲשׂוֹת בּוֹ
כְּרָצוֹנוֹ, וְהוּא מִתְגַּבֵּר בְּבַחֲרֵתוֹ וְנוֹתֵן מְכִיסוֹ לַצְּדָקָה,
זֶה יָקָר מְאֹד אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה מִמְּשִׁיךְ
חֲסָדִים בְּעוֹלָם. וְזֶהוּ רָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׂכֵן-אָדָם הַבֶּעַל-
בַּחֲרָה יִמְשִׁיךְ לְעוֹלָם עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה, שְׁנוֹתֵן לְהָעֲנִי
בְּבַחֲרֵתוֹ, וּבְכֹל זֶה רוֹאִין גְּדֹל כַּח הַבַּחֲרָה. (הַלְכוֹת בְּרֵכוֹת

הַשַּׁחַר ה', אֹת צ"א)

❁ ב ❁

הַתִּקּוֹן שֶׁל כָּל הוֹלְכֵי הַדְּרָכִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת
הוּא עַל-יְדֵי צְדָקָה. כִּי עֵקֶר יְדִיעַת הַדְּרֵךְ
הַיָּשָׁר בְּאַמֶּת לְאַמֶּתוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהוֹרוֹת בְּפִרוּשׁ, כִּי
אִם בְּרָמֵז בְּבַחֲרֵת: אֲשַׁכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדְרֵךְ זֶה תִּלְךָ
אִיעָצָה עֲלֶיךָ עֵינִי, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר כָּל הַמְּבֹכּוֹת
וְהַטְּעִיּוֹת שִׁישׁ בְּהַלִּיכַת הַדְּרָכִים, אֶפְלוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת,

מִכָּל שֶׁכֵּן בְּעֵינַי דְּרָכִים וְנִתְיָבוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת בְּעִבּוּדַת
הַשֵּׁם, שֶׁבּוֹדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְבָאֵר וּלְפָרֵשׁ לְכָל אֶחָד
וְאֶחָד הַדְּרָךְ הַיָּשָׁר בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת לְהִיכֵן יִפְנֶה
לְהַצִּיל גַּפְשׁוֹ מִמָּה שֶׁצָּרִיךְ לְהִנְצִל, כִּי אִם בְּרָמּוֹ,
שֶׁמְרַמְזִין לְאָדָם בְּכָל עֵת בְּדְרָךְ זֶה יֵלֵךְ; וְכָל זֶה נִתְתַקֵּן
עַל-יְדֵי צְדָקָה בְּחִינַת: "צְדָקַת תָּמִים תִּישָׁר דְּרָכּוֹ", כִּי
עַל-יְדֵי צְדָקָה זֹכִין לֵילֵךְ בְּדְרָךְ הַיָּשָׁר בְּגַשְׁמִיּוֹת
וְרוּחָנִיּוֹת. (הַלְכוֹת בְּרֻכּוֹת הַדּוֹאָה ה', אֹת ה')

מַעֲלַת מִצְוֹת הַצְּדָקָה הוּא בְּלֵי שְׁעוֹר, וְכָל הַתּוֹרָה
וְכָל תְּקוּן הָעוֹלָמוֹת תְּלוּי בָּזָה.

כִּי הַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ, וְכָל כְּבוֹדוֹ נִתְגַּלָּה
עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה, שֶׁעַל-יְדֵיהָ נַעֲשֶׂה כְּלֵי לְקַבֵּל
הַשְּׁפָעַת הַנְּעִם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁעַל-יְדֵיהָ נַעֲשֶׂה הוֹלָדָה
וְנִתְגַּלָּה כְּבוֹדוֹ, (כְּמִבְּאֵר בְּפָנִים), וְעַל כֵּן שְׁקוּלָה צְדָקָה כְּכָל
הַתּוֹרָה כְּלָה, כְּמֵאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל.

אַבֵּל צְרִיכִין לְהִרְבּוֹת בְּצְדָקָה מְאֹד וּלְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, שְׂיִזְכֶּה לְקַיֵּם מִצְוֹת הַצְּדָקָה כְּרָאוּי,

שִׁיתֶן הַצְדָּקָה בְּלֵב שָׁלֵם לְמַעַן שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת
וְשִׁיזְמִין לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֲנִיִּים הַגּוֹנִים לְזָכוֹת בָּהֶם.

כִּי עֵקֶר תִּקּוּן הַצְדָּקָה – שִׁיתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ
עַל-יְדֵי זֶה כִּנ"ל, עַל כֵּן צָרִיךְ לְכוּן בְּצַדְקָתוֹ רַק
בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֹא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד עֲצֻמוֹ
ח"ו. לֹא כַּמְצוּי בְּכַמָּה אֲנָשִׁים, שְׁנוֹתָנִים צְדָקָה רַק
לְמִי שֵׁשׁ לָהֶם מְמַשְׁלָה וְכְבוֹד בְּעוֹלָם, וְעַל כֵּן הַצְדָּקָה
גַּם לָהֶם לְכְבוֹד, וְעַל עֲנִיִּים הַגּוֹנִים וְכֹשֵׁרִים הָעוֹסְקִים
בְּתוֹרָה וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּאַמֶּת אֵינָם מִשְׁגִּיחִים כָּלֵל
וּמַעֲלִימִין עֵינֵיהֶם מֵהֶם. נִמְצָא, שֶׁהַצְדָּקָה שְׁנוֹתָנִים
הוּא רַק בְּשִׁבִיל כְּבוֹד עֲצֻמוֹ. וְאַף-עַל-פִּי שְׁבוּדָאֵי גַם
בְּזֹאת הַצְדָּקָה יֵשׁ נִקְדוּת טוֹבוֹת, אָבֵל עַל-יְדֵי צְדָקָה
בְּזֹאת אֵין נַעֲשֶׂה הַכְּלִי הַנ"ל בְּשִׁלְמוֹת לְקַבֵּל עַל-יְדֵיהָ
שִׁפְע נַעַם הָעֲלִיּוֹן בְּשִׁלְמוֹת.

וְעַל כֵּן עֵקֶר תִּקּוּן הַצְדָּקָה – שֶׁתְּהִיָּה בְּבַחֲיַנַּת מְנַחָה,
שֶׁהִיא קָרִבָּן עֲנִי, שְׁנִתְיַנְתּוּ מֵעֻטָּת, וְעַל כֵּן אֵינוֹ
מִתְפָּאֵר בָּהּ, רַק פּוֹנֵתוֹ בְּקָרְבָּנוֹ רַק לְשָׁמַיִם לְבַד.
כְּמוֹ-כֵן הָעֵשִׂיר – אַף-עַל-פִּי שְׁנוֹתָן הַרְבֵּה לְצְדָקָה,
חֲלִילָה לוֹ לְהִתְנַאֲוֹת בְּבַחֲיַנַּת הַצְדָּקָה וּלְהִתְפַּוֵּן בָּהּ

לְכַבוֹד עֲצֻמוֹ, רַק אֶף-עַל-פִּי שְׁיִתֵּן לְצַדָּקָה הוֹן רַב,
אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה בְּעֵינָיו כְּעָנִי.

כִּי בְּאַמֶּת נִגְדוּ יִתְבָּרַךְ הַכֹּל עֲנִיִּים, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב: מִי
הַקְּדִימֵנִי וְאַשְׁלֵם, כִּי הַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ
שְׂפָתוֹב: מִמֶּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנוּ לָךְ, וְעַל כֵּן דוֹד הַמֶּלֶךְ
עָלָיו הַשָּׁלוֹם, בָּעֵת שֶׁנָּתַן הוֹן רַב לְגַדְבַּת בֵּית-הַמֶּקְדָּשׁ
אָמַר: "וְהִנֵּה בְּעֵינַי הַכִּינּוּתִי" וְכוּ', כִּי הַחֲזִיק כָּל
נְתִינָתוֹ לְעֲנִיּוֹת, וְצַדָּקָה כְּזֹאת יִקָּרָה מְאֹד, כִּי הוּא
בְּחִינַת מְנַחֵת עָנִי, שְׂחֻבִיבָה מְאֹד מִחֲמַת שְׂכֻנָתוֹ רַק
לְשָׁמַיִם בְּלִי שׁוּם הִתְפָּאָרוֹת עֲצֻמוֹ כָּלֵל, וְעַל כֵּן
נִקְרָאת צַדָּקָה כְּזֹאת בְּשֵׁם מְנַחֵה בְּחִינַת: "מִגִּישֵׁי
מְנַחֵה בְּצַדָּקָה". (הַלְכוֹת תְּפִלַּת הַמְּנַחֵה ו', אֹת ד)

בְּיֹתֵר צְרִיכִין לִתֵּן צַדָּקָה בְּרִגְלִים, כִּדִּי לְהַכְנִיעַ מִצַּח
הַנְּחָשׁ וּלְגַלוֹת מִצַּח הַרְצוֹן. שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה
לְשִׁמְעַ קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל יוֹם-טוֹב, שְׁקוֹרָא וּמְגִלָּה אֶת
הַרְצוֹן, שְׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְשִׁמְחַת יוֹם-טוֹב. וְזֶה
שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עֲנִין יוֹם-טוֹב: 'אִם אֶתָּה מְשַׁמַּח

אֶת שְׁלִי, אֲנִי מְשַׁמַּח אֶת שְׁלֶדְךָ, כִּי עַל-יְדֵי-זוֹכֵן
לְשִׁמְחַת יוֹם-טוֹב. (הלכות סימני דגים ג', אות ו)

❖ ה ❖

עַל-יְדֵי צְדָקָה מְשַׁכְּכִין חֲמִימוֹת הַלֵּב הַבוֹעֵר לְתַאֲוֹת
מִשְׁגָּל וּלְתַאֲוֹת מָמוֹן, אֲשֶׁר שְׁנִיָּהֶם תְּלוּוִים
זֶה בְּזֶה. (פמבאר בפנים, הלכות קדושים ג', אות ב, ה)

❖ צִיצִית ❖

❖ א ❖

כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל – בְּפְנִימִיּוֹת נִפְשׁוֹ הוּא
מִשְׁתּוֹקֵק וּבוֹעֵר מְאֹד לְהַשִּׁיב יִתְבָּרֵךְ, מִחֲמַת
שְׁבִפְנִימִיּוֹת הוּא מְסַתְּכֵל בְּכָל עֵת אֶל הַתְּכֵלִית,
שֶׁהוּא אֹר הָאֵין-סוּף, שְׁמִשְׁם שְׂרָשׁוֹ, וְרוֹצֵה
לְהִתְדַבֵּק וּלְהַכִּיל שֵׁם.

אֲךָ מִחֲמַת שְׁבִחִינָה זֹאת הִיא בְּבַחֲיַת "רְצוּא
וְשׁוֹב", וּכְשֶׁהוּא בְּבַחֲיַת "וְשׁוֹב", אָז אֵין
הַכֵּלִים שֶׁל הַמַּחֲיִן, (שֶׁהֵם בְּחִינַת לְבוּשֵׁינִי), יְכוּלִין לְקַבֵּל אֹר
הַזְּרִיחָה מִשֵּׁם, וְאֵז עַל-פִּירֵב נִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ אֹר
הַרְשִׁימָה שֶׁל הַבְּטוּל לְגַמְרֵי.

וְעַל-יְדֵי מִצְוֹת צִיצִית מְתַקְנִין הַלְבוּשִׁים, שֶׁהֵם
בְּחִינַת הַכֵּלִים שֶׁל הַמַּחִין, כִּי שִׂיּוּכְלוּ
לְקַבֵּל אֹר הַזְּרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימָה מִהַבְּטוּל, שְׂמִשָּׁם
שָׂרֵשׁ כָּל הַתּוֹרָה.

(וזה בחינת: "וראייתם אותו" שעקרו נאמר על התכלת שבציצית, הינו שצריכין לראות ולהסתכל מאד על התכלית, שהוא בחינת תכלת, כמבאר בפנים. וזה: ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, שיסתם עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי ויבון ראיתו והסתלקותו רק התכלית לבד - למען תזכרו ועשייתם את כל מצותי, כי על-ידי מצות ציצית זוכין לזכר היטב את אור הרשימה הנ"ל, שמשם נמשך כלל התורה ומצוות). (הלכות נטילת-ידיים שחרית ד', אות ח)

❦ ב ❦

צִיצִית הוּא שְׂמִירָה גְדוּלָּה מִהַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא-
אַחֲרָא, מַחֲמַת שְׂשָׁם נִקְשָׁר אֹר הַרְשִׁימָה
הַקְּדוּשָׁה הַנ"ל. (שם, אות י"ד)

❦ ג ❦

צִיצִית יֵהם בְּחִינַת תְּקוּן הַבְּרִית, תְּקוּן הַכְּלָלִי. כִּי
עַל-יָדָם מֵרִים הַמַּחִין וּמִמְשִׁיךְ לְבַנוּנִית לְתִקּוּן
הַפְּגָמִים שֶׁל כָּל הַחַטָּאִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. (ועל-ידי-זה נתיקנין
הבגדים ונעשין בבחינת בגדים לבנים, ועל בן יש בהם ט"ל [שלישם ותשעה] פריכות -
נגד הטל-אורות, שזוכין על-ידי שמירת הברית ושתים- עשרה אצבעות ארפן - נגד
שנים-עשר שבטים, שנכלל נשמתו בהם על-ידי תקון הכללי) וְעַל-יְדֵי-זֶה זֹכִין

לְדַבֵּר דְּבוּרִים הַמְתַּקְבְּלִים וְנִשְׁמָעִים, וְעַל כֵּן עַקֵּר
תְּקוּן הַתְּפִלָּה, שֶׁתִּהְיֶה מְקַבֶּלֶת, הִיא בְּעִטְיַפְת טִלִּית
שֶׁל צִיצִית. (הַלְכוֹת צִיצִית א')

❧ רְצוֹן ❧

❧ א ❧

בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, אֵיךְ שֶׁהוּא, אִם יִתְחַזֵּק
אֶת עֲצָמוֹ בְּרְצוֹן, הֵינּוּ שְׂאֵפְלוֹ כְּשֵׁאֵינוֹ זוֹכֵה
לְהוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפֶּעַל הַדָּבָר שֶׁבְקִדְשָׁה שְׁחָפֵץ
לַעֲשׂוֹת אוֹ הַמְדִירָה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם שְׂרוּצָה לְהַשְׁיֵג,
אֶרְפֵּעַל-פִּי-כֵן לְבוֹ הוֹמָה וּמִיחַל תָּמִיד בְּכָל מַעְיוֹ וּבְכָל
אֵיבָרָיו הַפְּנִימִיִּים שָׁלוֹ לְגַמֵּר וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ,
בְּבַחֲיִנַת: "מַעֵי מַעֵי אוֹחִילָה" - עַל-יְדֵי-זֶה מְרַחֵם עָלָיו
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמוֹרָה לוֹ דֶּרֶךְ הָאֱמֶת לְכוּן רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.
עַד שְׁזוֹכֵה לְחֵבֵר סְפָרִים קְדוּשִׁים, לְבֹאֵר דְּרָכִים
וְעֲצוֹת אֵיךְ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְבַטֵּל כָּל הַסְּפָקוֹת
שֵׁישׁ לְשָׂאֵר בְּנֵי-אָדָם בְּעֵנִין עִבּוּדַת הַשֵּׁם וְעֲשִׂית
רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. שְׁזֶה בְּחִינַת כָּל סְפָקֵי דִינִים שֵׁישׁ

בתורה, והעקר – לחבר ספרים קדושים, המביאים
לידי מעשה ולקיום התורה. (הלכות ברכות השחר ה' אות ל"ז)

❖ ב ❖

בגלותנו הארץ, שעובר עלינו מה שעובר בכלליות
ובפרטיות צרות מצרות שונות, אשר
במעט אפס תקוה ח"ו, על פן אין לנו עתה שום
חיות, כי אם התקוה והתוחלת והרצון החזק אליו
יתברך, שהוא בחינת הארת הרצון, בבחינת: "מה
תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ".
כי אף-על-פי שנדמה כבר להסטרוא אחרא שפעלה
הרבה ובטלה אותנו מכמה קדשות בכלליות
ובפרטיות על-ידי חרבן בית-המקדש ועל הגלות וכו',
אף-על-פי-כן לא הועילה כלום, כי עדין החפץ
והרצון והכסופין שלנו חזקים ותקיפים מאד אליו
יתברך, ומאחר שהרצון דקדשה חזק מאד, אז בודאי
לא יועילו עם כל ההסתות והפתויים והבלבולים
והמניעות כי בלם יתבטלו מחמת תקוף הרצון.

(וזה בחינת מצות חלה, שתקנו חכמינו ז"ל גם בחוץ-לארץ, בכדי שלא תתבטל תורת
חלה כי עקר הארת הרצון דקדשה זוכין לקבל בשעת האכילה, דעל-ידי מצות חלה
נתתקנת האכילה, שזכבו לקבל על-ידי הארת הרצון, ועל פן נקראת חלה, מלשון תוחלת

וקווי, שהוא בְּחִינַת רְצוֹן וְנִגְוָנוּעִים, וְרַק זֶה נִשְׁאָר לָנוּ בְּגִלְתֵּנוּ הָאָרֶץ, וְעַל כֵּן חָלָה אֵין לָהּ
שְׁעוֹר מְדַאֲוִיָּתָא)

כִּי הָאֶרֶת הָרְצוֹן הוּא בְּבְחִינַת 'אֵין שְׁעוֹר', וְעַל כֵּן
עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא יְכוּלִין לְהִתְחַזֵּק תָּמִיד וְלִכְבֹּשׁ כָּל
הַמְּלַחְמוֹת מִצָּוָה, שְׁצָרִיכִין לְהִלָּחֵם בְּזֶה הָעוֹלָם עִם
הַיִּצָּר הָרַע וְחִילוּתוֹ, וְהֵם מְתַנַּבְּרִים מְאֹד מְכַל צַד
וְרוּצִים לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם גַּם מִהָרְצוֹן דְּקַדְשָׁה, וְעַל כֵּן
צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּזֶה מְאֹד וְלִבְלִי לְהִתְיַאֲשׁ אֶת עֲצָמוֹ
בְּשׁוֹם אַפֵּן וְלִהְיוֹת אִישׁ-חֵיל לְהִתְגַּבֵּר עַל כָּל פְּנִים
בְּרְצוֹנוֹת טוֹבִים דְּקַדְשָׁה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר הַתְּנַבְּרוֹת
הַמְּלַחְמָה, כִּי זֶה נִשְׁאָר קַיָּם לְעוֹלָם, יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה,
כִּי הוּא דְּבָר שְׂאִין לוֹ שְׁעוֹר, וְכָל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁהוּא
יֻכַּל לְהִתְחַזֵּק בְּזֶה תָּמִיד בְּכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, כִּי
יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה, אַף-עַל-פִּי-כֵן רְצוֹנוֹ חֲזָק מְאֹד אֵלָיו

יִתְבַּרֵּךְ. (הַלְכוֹת פְּדִיוֹן בְּכוֹר ה', אוֹת כ"ו, כ"ז, ל', ל"ב)

כָּל הַמְּזִיקֵי עֲלָמָא, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, עִקַּר יְנִיקָתָם
מִכְּסוּפִין וְהִבְלִים רָעִים, שְׂמֵהֶם נַעֲשִׂין נְפָשׁוֹת
לֹא טוֹבִים, שֶׁהֵם הֵם הַמְּזִיקִין, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּי הֵם
מְזִיקִין בְּגִשְׂמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, כִּי הוֹלְכִים וּמְעוֹרְרִים אֶת

בְּנֵי-אָדָם לָרַע, ח"ו, שְׂמֵשֶׁם כָּל הַהִזְקוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וְעַל כֵּן עֵקֶר הַכְּנַעְתָּהּ וּבִטּוּלָהּ הוּא עַל-יַדֵּי הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים, שֵׁישׁ לָהֶם כְּסוּפִין טוֹבִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת נְפֻשׁוֹת טוֹבִים, שְׂמַעוֹרְרִין הָעוֹלָם לְטוֹב, שֶׁהֵם מְכַבְּיָעִים וּמְבַטְלִים כָּל הַמְּזִיקֵי עֲלָמָא בְּבְחִינַת: "עַל שַׁחַל וּפְתָן תִּדְרֹךְ וְכוּ", כִּי בִי חָשַׁק וְאַפְלִטָהּוּ". (הַלְבוֹת

אָמֵנוּ ד', אֹת כ"ב)

צְרִיכִין לְשָׁמֵר עֲצָמוֹ מְאֹד לְבָלֵי לְדַבָּר שׁוֹם דְּבוֹר רַע שֶׁל כְּסוּפִין וְרִצּוֹנוֹת רָעִים, ח"ו, הַבָּאִים עַל לְבוֹ. רַק יַהֲפֹךְ הַדְּבָר וְיִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבָּר בְּפִיו תָּמִיד כְּסוּפִין טוֹבִים דְּקַדְשָׁהּ, שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה נַעֲשִׂין פְּעֻלוֹת טוֹבוֹת בְּעוֹלָם, וְנִמְשָׁךְ עַל-יַדֵּי-זֶה כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַשְּׁפָעוֹת, וְנַעֲשִׂין נְפֻשׁוֹת טוֹבִים, שֶׁהוֹלְכִים וּמַתְּנֵלְגָלִים בְּעוֹלָם וּמְעוֹרְרִים כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְתוֹרָתוֹ. (שָׁם, אֹת כ"ט)

שמחה

א

מי שיש לו אמונה שלמה בהשם יתברך, בודאי ראוי לשמח תמיד בהשם יתברך. וזה הדבר אי אפשר לבאר בכתב, כי הוא לכל חר בפנים מה דמשער בלבה.

וכן לשמח בשמחת המצוות, בחינת: "פקודי השם ישרים משמחי לב", כי בודאי אין שמחה בעולם בשמחה זו. כי זה כל אדם יכול להבין, שבעולם הזה אין שום שמחה בעולם, כי מה יתרון לו לאדם וכו', וימינו כצל עובר, ואחרית שמחה – תוגה.

ועל כן באמת המחקרים והכופרים, רחמנא לצלן, אין להם שום שמחה אמיתית כלל, וכל ימיהם הם מלאים עצבות ויגון ואנחה, כי מאחר שכופרים בתורתו הקדושה ובעשית מצוותיו יתברך ובודים מלבם טעמים של הכל ושטות על עשית המצוות כאלו הם נימוסיות, ח"ו, אם כן מהיכן יקבלו חיות ושמחה?.

וְעַל כֵּן עֵקֶר הַקְטָרוֹג וְהַהֲתַגְרוֹת שֶׁל הַסְטֵרָא אַחֲרָא
 שְׂמִתְגָּרִין בְּיִשְׂרָאֵל, הָעֵקֶר הוּא בְּשִׂמְחָה שֶׁל
 הַמְצוּוֹת, כִּי עַל גּוֹף הַמְצוּוֹה יֵם יְכוּלִין לֹמֵר שֶׁהִיא
 נִימוּסִיּוֹת, ח"ו, כְּשֶׁאֵר נִימוּסֵי הָעַמִּים, ח"ו, אֵךְ
 כְּשֶׁרוּאִים שְׂיִשְׂרָאֵל שְׂמִיחִים כָּל כֶּךְ בַּעֲשִׂית הַמְצוּוֹת
 וּמוֹסְרִין נַפְשָׁם עֲלֵיהֶם, עַל זֶה יֵם מִתְקַנְאִים וּמִתְגָּרִים
 בְּנוֹ מְאֹד, וְעַל כֵּן עֵקֶר הַכְּנַעַת הַסְטֵרָא אַחֲרָא הִיא
 דִּיקָא עַל-יְדֵי עֲשִׂית הַמְצוּוֹה בְּשִׂמְחָה. (הַלְכוֹת נְפִילַת-אֲפִים
 ד', אֹת ד')

הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא מְלֵא פַעַם וּמְכֹאזְבוֹת וַיִּגּוֹן וַאֲנַחָה,
 וְכָל חַיּוֹתֵנוּ וְקִיּוּמֵנוּ הוּא רַק עַל-יְדֵי בְּחִינַת
 שַׁבָּת, שֶׁהוּא עֲלֵמָא דְאֵתִי, כִּי רַק זֶה כָּל תַּכְלִיתֵנוּ.
 כִּי בּוֹדֵאֵי לֹא בְּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הָאָדָם
 בְּחֻכְמָה נְפִלְאָה וְנוֹרָאָה כְּזֹאת - בְּשִׁבְלֵי שְׂיִסְכַּל
 עֲמַל וְכַעַם כְּזֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי כּוֹנֵן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 בּוֹדֵאֵי רַק לְטוֹבָה, וְכָל הַבְּרִיאָה הִיְתָה בְּשִׁבְלֵי
 לְגַלוֹת רַחֲמָנוּתוֹ וְטוֹבוֹ.

אך עקר בריאת האדם הוא רק בשביל התכלית,
שהוא בחינת שבת, וזה כל הנחמה על כל
הצרות והיגונות שסובל האדם בזה העולם.

ועל כן צריכין להתגבר מאד בכל עת להמשיך
שמחה על עצמו, והעקר - על ידי
שיסתכל על הסוף, שהוא תכלית עולם הבא,
שאז יתהפך הכל לטובה. כי אפלו הפחות
שבישראל והגרוע שבגרועים - אין שעור לכל
נעימות הטוב הנפלא שיזכה אז, ועל ידי זה יוכל
לשמח את עצמו גם עתה בכל מה שעובר
עליו, עד שיזכה על ידי זה ליציא מן גלותו,
מהיכלי התמורות, ויזכה לכל טוב. (הלכות ברכות

הודאה ו, אות ט' - י')

מי שלבו שלם עם השם ואמונתו חזקה ומאמין
שהכל ברצונו יתברך, אזי הוא בשמחה תמיד,
ואין לו שום דאגה ופחד כלל משום דבר שבועולם.
בבחינת: "אל תירא מפחד פתאם".

כי מאחר שֶהכל רק ברצונו יתברך, אם כן אין לו להתיירא משום דבר, כי מי יוכל לעשות לו דבר גדול או דבר קטן בלי רצונו יתברך? כמו שכתוב: "השם לי לא אירא", ועל כן הוא שמח תמיד.

ואפלו אם לפעמים באין עליו איזה יסורים, ח"ו, אף-על-פי-כן מאחר שיודע שֶהכל ברצונו יתברך לבד, הוא יכול לשמח את עצמו תמיד, כי פונת השם יתברך, שמביא עליו היסורין, הוא בודאי רק לטובה: אם להזכירו שישוב בתשובה, אם למרק עוונותיו, ואם כן כל היסורים, ח"ו, הם טובות גדולות, ועל כן הוא יכול לשמח את עצמו תמיד, כי יודע שֶהשם יתברך מלא רחמים, וכונתו יתברך בודאי לטובה, "ולא לעולם יריב", ובודאי ישוב השם וירחמהו ויטיב אחריתו, והיסורים יתהפכו לו לטובה גדולה לעולמי עד ולנצח נצחים. ועל כן הוא בשמחה תמיד.

אבל מי שנוטה, ח"ו מאמונה וטועה, ח"ו, בכפירות של חכמי הטבע, וסובר שיש טבע, ח"ו – אזי אין לו שום חיים כלל, כי כל ימיו פעם ומכאובות,

"וְכָל יְמֵי רָשָׁע הוּא מִתְחַלֵּל וְכוּ' בַשְּׁלוֹם שׁוֹדֵד
 יְבוֹאֲנֵנוּ", כִּי מִתְיָרָא פֶּן יָבוֹא עָלָיו שְׂכָר פְּתָאִים, וְכִשְׁבָּא
 עָלָיו אֵיזָה צָרָה וְיִסּוּרִין, אֵין לוֹ לְמִי לְפָנֹת לְהוֹשִׁיעַ,
 וְעַל כֵּן הוּא מְלֵא צַעַר וְיִסּוּרִין וּפְחָדִים וְעַצְבוֹת תָּמִיד,
 וְאֵין לוֹ שׁוֹם חַיִּים כָּלָל, (וְכַמְבָּאָר בְּמָקוֹם אַחֵר).

אַבְל מִי שְׂיֵישׁ לוֹ אֲמוּנָה שְׁלֵמָה בְּרָצוֹן, שְׂיִוְדַע
 שֶׁהַכֹּל רַק בְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי זֹכָה
 לְשִׂמְחָה גְדוֹלָה, וְכָל הַיְרָאוֹת וְהַפְּחָדִים שְׂיֵישׁ לוֹ
 מֵאֵיזָה דְבָר שְׂבַעוּלָם, בְּכֶם נִתְהַפְּכִין לְשִׂמְחָה
 גְדוֹלָה, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה הוּא חוֹזֵר לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ
 וְיִוְדַע שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָה כַּנִּ"ל. (הַלְכוֹת פְּלִי-תֵינָן א', אוֹת א)

❁ תלמוד-תורה ❁

❁ א ❁

לְמוֹד הַתּוֹרָה שְׁלוֹמְדִין בְּלִילָה הוּא קְרוֹב יוֹתֵר
 לְעֵלוֹת אֶל הַשְּׂכִינָה, הֵן מִצַּד הָאָדָם, הֵן מִצַּד
 הַשְּׂכִינָה, כְּבִיכּוֹל, כִּי הָאָדָם יְכוּל לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ
 וּלְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִילָה יוֹתֵר מִבִּיּוֹם,
 מִחֲמַת שְׂאֵז הָעוֹלָם נִיחַ קָצַת מִרְדִּיפַת הָעוֹלָם הַזֶּה,

וגם השכינה היא סמוכה להאדם הלומד בלילה ומקשבת לקולו, כמו שכתוב: "קומי רני בלילה וכו' נכח פני השם" – נכח פני השם דיקא, כי השכינה קרובה אליו, והוא נכח פני השם ממש, כי בלילה השכינה היא בעולמות התחתונים, ואז עקר מנוחתה אצל האדם הלומד אז. (הלכות תפלה א')

❖ ב ❖

עקר הטהרה מהבגדים הצואים הנאחזים בכל אחר, שמהם כל המניעות והעפובים מעבודת השם, עקר הטהרה מהם היא על-ידי התורה הקדושה, שנקראת 'באר מים חיים' ו'נהר שאינו פוסק' ו'מעין המתגבר'.

כי אלו הבגדים הצואים, שיש לכל אדם כל זמן שלא תקן חטאיו, ובפרט מי שנתלכלך כמו שנתלכלך, רחמנא לצלן, שעל-ידי-זה מתעוררין ומתגברין עליו המניעות והמסכים בכל פעם ומשתטחים לפניו ומפסיקים מאד מאד בינו לבין הקדושה כמו נהר המפסיק ממש, ואלו הבגדים הצואים הם בחינת יון מצולה, בחינת טיט היוג,

שמתדבק מאד בכל פעם, ומשם באים כל הנפילות
 וההתרחקות של הרבה בני-אדם מהשם יתברך, כי
 אפלו אם מתעורר לפעמים לשוב להשם יתברך –
 תכף משתטחים כנגדו ואינם מניחים אותו להתקרב,
 וכן בכל פעם ועל זה צעק דוד המלך, עליו השלום,
 בשביל כלל ישראל: "טבעתי ביון מצולה ואין מעמד
 וכו', הצילני מטיט ואל אטבעה".

ועקר התקון לזה: היא התורה הקדושה, כי התורה
 היא מקור מים חיים, שמטהרת מכל הגלולים
 והטנופים, בחינת: "וזרקתי עליכם מים טהורים". וזה
 צריך כל אדם לידע, שאפלו אם הוא כמו שהוא,
 אם יברח בכל פעם אל התורה, הן הרבה או מעט
 על כל פנים, אם אי אפשר לו מחמת פרנסה או
 שאר מניעות, על כל פנים כשיקבע עצמו על התורה
 ללמד בכל יום, איך שיהיה ויעבר עליו מה, אזי
 בודאי סוף כל סוף יהיה נטהר מכל הבגדים הצואים
 ויתקרב להשם יתברך באמת.

כי אף-על-פי שהם נסבבים מאד בהאדם, ובכל
 פעם שמתעורר האדם להשם יתברך הם

מתגברים ביותר, וכמוכא בכתבי האר"י ז"ל, שיש
 שהמצולות-ים, שהם ההרהורים רעים ומגנים,
 מתגברים עליהם ביותר, בפרט בעת עסקם בתורה
 ותפלה, אבל אף-על-פי-כן אם לא יניח את מקומו
 ויכריח מחשבתו להמשיכה לתוך תורה ותפלה בכל
 פעם, יהיה איך שיהיה, בודאי סוף כל סוף התורה
 תטהר אותו מכל הנ"ל, כי התורה היא בחינת נהר
 שאינו פוסק וכו', שאין שום טמאה ולכלוך יכול
 להתקיים בנגדה, כי כל הטמאות והגלולים היא
 שוטפת אותם ומבטלת אותם ברגע קלה.

רק שהעקר - שיהיה חזק בזה, כי אחר-כך הם
 חוזרים ומתגברים ביותר, וצריך לחזור ולברח אל
 התורה, וכן בכל פעם.

וזה בחינת "קבעת עתים לתורה", קבעת דיקא,
 שיהיה עסק התורה אצלו בקביעות גדול, אפלו
 מי שאינו עוסק בתורה כל היום כי אם איזה עתים
 ושעות, על כל פנים צריך לזהר שיהיה אלו העתים
 והשעות בקביעות גדול בכל יום, חק ולא יעבר! פדי

שְׂיִבְרַח בְּכָל פַּעַם לְמִקּוֹר מַיִם הַחַיִּים, הַמְטַהְרִים מְכַל
הַטְּמְאוֹת וְהַבְּגָדִים הַצּוֹאִים בְּנ"ל. (הלכות בְּצִיעַת הַפֶּתַח ה', אֹת ג')

יֵשׁ חַמְשִׁים שְׁעָרֵי קִדְשָׁה, וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים
יְכוּלִין לְהַשְׁיֵג, וְהַשְׁעָר הַחַמְשִׁים נֶאֱמַר עָלָיו:
"וְתַחֲסִירָהוּ מֵעַט מֵאַלְקִים", כִּי הוּא בְּחִינַת "בְּמִפְּלֵא
מִפְּנֵי", וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיֵגוֹ. וְכֵן לְהַפְּךְ, יֵשׁ חַמְשִׁים
שְׁעָרֵי טְמֵאָה.

וּכְשֶׁלֶב הָאָדָם בּוֹעֵר אֶפְלוֹ אֶל הַקִּדְשָׁה חוּץ
מִהַמְּדָה, שְׁוִיהַ בְּחִינַת שְׂרוּצָה לְכַנֵּס
בְּמִדְרָגָה שְׁהִיא בְּחִינַת בְּמִפְּלֵא מִפְּנֵי, וְאִזּוֹ הוּא
בְּבְחִינַת שְׂרוּצָה לְהַשְׁיֵג מֵהַ שְׁהִיא בְּחִינַת שְׁעָר
הַחַמְשִׁים כְּפִי מִדְרָגָתוֹ, וְאִזּוֹ רַבּוּי הָאֹר גּוֹרֵם שְׂבִירַת
כְּלָיִם, ח"ו, שְׂמִשְׁם עֵקֶר יְנִיקַת הַטְּמֵאָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה
יֻכַל לְפַל לְגַמְרֵי לְהַפְּךְ מִפְּנֵי, לְבְּחִינַת הַחֲמִימוֹת
דְּסִטְרָא-אַחֲרָא, שְׁהִיא בְּחִינַת תְּבִיעֶרַת הַלֵּב בְּיוֹתֵר
לְכָל הַתְּאוֹת רְעוֹת שֶׁהֵם מִבְּחִינַת הַחַמְשִׁים שְׁעָרֵי

טְמֵאָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. (זוֹהַ בְּחִינַת: יַעֲלוּ שְׁמַיִם יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת, שְׂמִחַמַת
שְׁהַעֲלִיָּה הוּא שְׁלֵא כְּסִדְרָה, עַל כֵּן גַּם הִרְיָדָה – עַד הַתְּהוֹם, ח"ו, וְזוֹהַ בְּחִינַת: פֶּן יִהְרָסוּ
לְעֵלוֹת אֶל הַשָּׁמַיִם וְנִפְּלּוּ וְכוּ', וְזוֹהַ בְּחִינַת: אֵל תִּצְדַּק הַרְבֵּה וְאֵל תִּרְשַׁע הַרְבֵּה).

וְעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁנַתְנָה בַּיּוֹם הַחֲמִשִּׁים, עַל-יְדֵי-זֶה
 יוֹצֵאִין מִחֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי טַמְאָה לַחֲמִשִּׁים
 שְׁעָרֵי קִדְשָׁה, כִּי עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה מְקַרְרִין שְׁנֵי מִינֵי
 חֲמִימוֹת הַנִּ"ל, כִּי עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה מְצַמְצְמִין הָאוֹר שֶׁל
 שְׁעַר הַחֲמִשִּׁים וּמְמַשִּׁיכִין מִמֶּנּוּ הָאָרֶז גְּדוּלָּה
 לְאַרְבָּעִים וְתַשְׁעָה שְׁעָרֵי קִדְשָׁה, שְׁזֵה בְּחִינַת: "מִזְקָק
 שְׁבַעֲתַיִם", הַנֶּאֱמָר בַּתּוֹרָה. וְכֵן עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה
 מְשַׁבְּרִין וּמְבַטְלִין הַשְּׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁל הַטַּמְאָה, וְאֵזִי
 מִמִּילָא בְּטֵלִין כָּל הָאַרְבָּעִים וְתַשְׁעָה שְׁעָרֵי טַמְאָה
 שְׁיִנִּיקְתָּם מִשְׁעַר הַחֲמִשִּׁים שְׁלָהֶם, וְאֵזִי נִתְבָּרְרִין כָּל
 נִיצוּצוֹת הַקִּדְשָׁה מֵהַחֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי טַמְאָה וְנִכְלָלִין
 בְּחֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי קִדְשָׁה, כִּי עוֹזְנוֹת נִתְהַפְּכִין לְזִכִּיּוֹת,
 וְאֵזִי נַעֲשֶׂה מֵהֶם בְּחִינַת מָאָה שְׁעָרִים, בְּחִינַת מָאָה
 בְּרָכוֹת. (פְּמִבְּאֵר בְּפָנִים, הַלְכוֹת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת ג', אוֹת ד', ו' - ח')

עֵקֶר הַפֶּגֶם שֶׁל עֵין הַדַּעַת טוֹב וְרַע הִיָּה, שְׁלֹא כָּלְלוּ
 בְּחִינַת לְמֶדֶן וְצַדִּיק, יַחַד, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת הַפֶּגֶם
 שֶׁל הַלּוּמְדִים הַחוּלְקִים עַל הַצַּדִּיקִים, שְׂאוּמְרִים:
 שְׁעֵקֶר הוּא רַק הַלְמוּד בְּעַצְמוֹ, וְאֵין צְרִיכִים לְהִתְקַרֵּב

לְהַצְדִּיקִים וּלְתִקּוֹן מַעֲשֵׂיהֶם כָּלֵל, וּלְבִסּוֹף זֶה וְזֶה לֹא
עָלְתָה בְיָדָם.

כִּי אַחֲר־כֵּךְ מִשְׁלִיכִין גַּם לְמוֹד הַתּוֹרָה אַחֲרֵי גּוֹם,
בְּמִצּוֹי, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים בְּכַמָּה אֲנָשִׁים, שְׂבִימֵי
נְעוּרֵיהֶם עָסְקוּ בַתּוֹרָה קִצָּת וְאַחֲר־כֵּךְ פָּרְקוּ עַל תּוֹרָה
לְגַמְרֵי וְגַם קִלְקְלוּ מַעֲשֵׂיהֶם יוֹתֵר מֵעַמֵּי הָאָרֶץ, וְכָל
זֶה – מִחֲמַת שְׁלֹא הִשְׁגִּיחוּ עַל תִּקּוֹן מַעֲשֵׂיהֶם כָּלֵל
וְלֹא הִשְׁתַּדְּלוּ לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת וְאָמְרוּ שֶׁעָקֵר
הוּא הַלְמוּד, וּלְבִסּוֹף זֶה וְזֶה לֹא נִתְקַיְמוּ בְיָדָם.

כִּי בְּאֱמֶת עָקֵר תִּקּוֹן לְמוֹד הַתּוֹרָה הוּא עַל-יְדֵי

בְּחִינַת צַדִּיק, (וּמִי שֶׁמִּפְרִיד בְּחִינַת לְמֶדֶן מִבְּחִינַת צַדִּיק הוּא בְּחִינַת אַחֵר,

שְׂקִצִין בְּנִטְיָעוֹת) כִּי תִכְלִית תּוֹרָה – תִּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים

טוֹבִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. וְכִשְׁהַלְמֶדֶן כְּפוּף

לְהַצְדִּיק, אֲזִי זוֹכָה לְצִיר אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה לְטוֹב עַל-יְדֵי

כַּח הַצְדִּיק, שֶׁהוּא הָרַב הָאֱמֶת, (כְּמִבְּאֵר בְּפָנִים) אֲבָל

כְּשֵׁאִינוּ כְּפוּף תַּחֲתוֹ, וּמִכָּל-שֶׁכֶּן כְּשֶׁחוֹלֵק עָלָיו, ח"ו,

אֲזִי: "לֹא זָכָה – נַעֲשִׂית לּוֹ סֵם מָוֶת", כִּי מְצִיר

אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה לְהַפֵּךְ, ח"ו, עַל-יְדֵי שֶׁמִּפְרִיד בֵּין

בְּחִינַת לְמֶדֶן לְבְּחִינַת צַדִּיק.

כִּי עֵקֶר צִיּוֹר אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה לְטוֹב, שְׂיִהְיוּ בְּבַחֲיַנֵּת
 סֵם חַיִּים - הוּא רַק עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, שְׂזוֹכָה
 לְשִׁמְרַת הַבְּרִית בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת. וְאַפְלוּ מִי שְׂאִינוּ
 זוֹכָה לָזֶה שְׂיִהְיֶה הוּא בְּעֶצְמוֹ בְּבַחֲיַנֵּת צַדִּיק בְּשְׁלֵמוֹת,
 אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם הוּא מִכְנִיעַ אֶת עֶצְמוֹ עַל כָּל פְּנִים
 תַּחַת הַצַּדִּיק בְּעֶבֶד תַּחַת אֲדוֹנָיו, אֲזִי כָּל תּוֹרָתוֹ
 וְלִמּוּדוֹ וְכָל מַעֲשָׂיו מִקְבָּלִים תִּקּוֹן עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק
 הָאֱמֵת, שְׂמַצִּיר הַכֹּל לְטוֹב, וְאֲזִי נֹאמֵר עָלָיו גַּם כֵּן:
 "זָכָה - נַעֲשִׂית לּוֹ סֵם חַיִּים", עַל־יְדֵי כַח הַצַּדִּיק. (הַלְבוֹת
 אֲמִנּוֹן ד', אוֹת כ"ג)

❧ תפלה ❧

❧ א ❧

קִיַּמַת חֲצוֹת אוֹ עַל כָּל פְּנִים קָדָם אוֹר הַיּוֹם לְעַסֵּק
 בַּתּוֹרָה, עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לִידַע בִּידִיעָה שְׁלֵמָה
 שְׂמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִין לְהַתְפַּלֵּל
 בְּכֹנֶה גְדוֹלָה.

כִּי בְּשִׂיזְדַּע שְׂהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹמֵד עָלָיו וְשׁוֹמֵעַ וּמְאִזִּין
 וּמְקַשֵּׁב כָּל דְּבוֹר וְדְבוֹר שְׂיוֹצֵא מִפִּיו, בְּוִדְאֵי

יְתַלֵּב לְבוּ מְאֹד בְּתַפְלָתוֹ וַיִּדְקֶדֶק מְאֹד לְכוּן דְּבָרָיו
 וְלִידְעָה זֶה זֹכֵן עַל־יְדֵי קִימַת חַצוֹת, כַּנִּזְכָּר לְעִיל.
 (הַלְכוֹת הַשְּׁפָמַת הַבְּקָר ג', אוֹת ד')

❖ ב ❖

אִסּוּר חֲמוּר מְאֹד לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת קֶדֶם הַתְּפִלָּה,
 כַּמְבֹאָר בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ (לֹא כַּמְצוּי עֲתָה, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים,
 שְׁמֻקְלֵין בְּזָה, בְּפָרַט בְּשִׁתִּית קִאוּע קֶדֶם הַתְּפִלָּה) וְכַמָּה צַדִּיקִים נִזְהָרוּ,
 שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת אֶפְלוּ מִיָּם קֶדֶם הַתְּפִלָּה, אֶף־עַל־פִּי
 שְׁמַתָּר מְדִינָא.

וְעַל־יְדֵי־זֶה שָׂאִין אוֹכְלֵין קֶדֶם הַתְּפִלָּה, עַל־יְדֵי־זֶה
 מִמְּשִׁיכֵין בְּחִינַת הַתְּקוּן שְׁנִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי
 תַעֲנִית, כִּי גַם זֶה הוּא בְּחִינַת תַעֲנִית שְׁעוֹת, וְעַל־יְדֵי
 זֶה נִשְׁלָם הַדְּבֹר וּמוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִמִּצַּר הַגְּרוֹן, וְזוֹכֵין
 לְדַבֵּר דְּבוּרִים שְׁלֵמִים לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלָתוֹ,
 וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁלַמַת הָאִמוּנָה, שֶׁהִיא בְּעֶצְמָה בְּחִינַת
 הַתְּפִלָּה, כִּידוּע. גַּם עַל־יְדֵי־זֶה זֹכֵין לְהִתְחִיל לְעֶסֶק
 בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּכָל בְּקָר מִחֲדָשׁ בְּבְחִינַת: "חֲדָשִׁים
 לְבָקָרִים". (שָׁם, אוֹת ה')

עַל-יְדֵי הָעוֹנוֹת גּוֹרְמִין, ח"ו, שְׁנַתְעָרֵב וְנַחֲלָף רוּחַ
הָאָדָם בְּרוּחַ הַבְּהֵמָה, שְׁזֵה בְּחִינַת הַחֲלוּף
שְׁנַחֲלָף הַבֶּן-מֶלֶךְ בְּבֶן הָעֶבֶד, וְזֵה סוּד כָּל הַקְּרָבָנוֹת
בָּלָם, לְבָרֵר רוּחַ הָאָדָם מִרוּחַ הַבְּהֵמָה.

וְכָל אֶחָד כְּפִי מָה שְׁמַעְרֵב עַל-יְדֵי עוֹנוֹתָיו רוּחַ
הָאָדָם בְּרוּחַ הַבְּהֵמָה – כְּשֵׁאִינוּ זוֹכָה לְתַקֵּן
בְּחַיֵּינוּ, ח"ו, אֲזִי הוּא צָרִיךְ לְקַבֵּל עֲנִשׁוֹ לְהִיּוֹת נָע וְנָד
בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע וּלְבַקֵּשׁ הַנִּיצוּצוֹת וְרוּחַ הָאָדָם שְׁאֵבֵד
וְהַפִּיל בְּתוֹךְ רוּחַ הַבְּהֵמָה, עַד שְׁמַקְבִּיל עֲנִשׁוֹ
בְּשִׁלְמוֹת, וְאִזּוּ יִתְתַקֵּן, כִּי הָעֲנִשׁ הוּא בְּשִׁבִיל תְּקוּן.

וְעַל-יְדֵי שְׁאוּמְרִין פָּרַשְׁתַּ הַקְּרָבָנוֹת וּפְרַק אִיזְהוּ
מְקוֹמָן וְכוּ', נַחֲשֵׁב כְּאִלּוּ הַקְּרִיב קְרָבָנוֹת
בְּאִלּוּ הַמְּקוֹמוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֵה זוֹכָה לְבָרֵר כָּל בְּחִינַת
רוּחַ הָאָדָם מִרוּחַ הַבְּהֵמָה מְכַל הַמְּקוֹמוֹת שְׁנַפְלוּ
לְשָׁם, וּמִתְקַנֵּין וּמַעֲלִין אוֹתָן מִשָּׁם. וְזֵה בְּחִינַת פְּסוּקֵי
הַזְמָרָה שְׁאוּמְרִין אַחֲר־כֶּךָ, כִּי עָקֵר בְּרוּר רוּחַ הָאָדָם
מִרוּחַ הַבְּהֵמָה הוּא עַל-יְדֵי נִגּוֹן, שְׁזֵה בְּחִינַת כְּהֵנִים
בְּעִבּוּדָתָם וּלְוִיִּים בְּדוּכָנָם. (הַלְכוֹת בְּרֵכוֹת הַשַּׁחַר ג', אוֹת כ"ז - כ"ח)

❖ ד ❖

כָּל הָעֲנִין שֶׁל הַבֶּן-מֶלֶךְ שֶׁנֶּחֱלַף עִם בֶּן הָעֶבֶד,
הַמְבָאָר בְּ"סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיֹת", הוּא כּוֹלֵל כָּל
הַתּוֹרָה כְּלָהּ, וְכָל מֵה שֶׁעֶבֶר מִתְחִלַּת חֵטֵא אָדָם
הָרֵאשׁוֹן, שְׁנַתְגַּרֵּשׁ מִגֵּן-עֵדֶן וְכוּ', עַד הַגְּמָרָה, שֶׁיָּבֹא
מִשִּׁיחַ צְדִיקֵנו וְתָשׁוּב הַמְּלוּכָה לְבֶן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֵתִי וְכָל
עֵקֶר עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא רַק בְּעֲנִין זֶה,
(כְּמִבְאָר בְּפָנִים), וְעַל זֶה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ סוּד בְּרִכַּת הַשַּׁחַר
וְקִרְבָּנוֹת וּפְסוּקֵי דִזְמָרָה וְקִרְיַאת-שְׁמַע וְשְׁמוֹנֶה-
עֶשְׂרֵה. (כְּמִבְאָר בְּפָנִים, שָׁם, כ"ו, כ"ח, כ"ט)

❖ ה ❖

עֵקֶר שְׂמִיחָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא עַל-יְדֵי אֱמוּנָה,
בְּחִינַת: "אֲנֹכִי אֶשְׂמַח בְּהַשֵּׁם". וְזֶה בְּחִינַת
קִרְיַאת-שְׁמַע, שֶׁהוּא יְסוּד הָאֱמוּנָה.
וּמִחֲמַת שֶׁהַשְּׂמִיחָה הוּא קוֹמָה שְׁלֵמָה עִם רַמ"ח
אֵיבָרִים, עַל בֶּן קוֹרִין אַחַר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
שֶׁלֹּשׁ הַפְּרָשִׁיֹת וְכוּ', שֶׁהֵם רַמ"ח תִּבּוֹת שִׁישׁ
בְּקִרְיַאת-שְׁמַע, כְּמֵאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל.

וְעַל-יְדֵי שְׂמֵחָה זֹכִין לְגַאֲלָה בְּחֵינַת: כִּי בְשִׂמְחָה
תֵּצֵאוּ, וְזֶה בְּחֵינַת בְּרַכַּת גְּאֻלָּה שְׂאֵחַר
קְרִיאַת-שְׁמַע.

וְצָרִיכִין לְסַמְךְ גְּאֻלָּה לְתַפְלָה, כִּי עַקֵּר שְׂלֵמוֹת
עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה – כְּשֶׁהוּא בְשִׂמְחָה,
בְּחֵינַת: "עֲבֹדוּ אֶת הַשֵּׁם בְּשִׂמְחָה", וְהַתְּפִלָּה הוּא
בְּחֵינַת דְּבִקּוֹת בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּידוּעַ, שְׂזֵהוּ תַּכְלִית
הַשְּׂמֵחָה לְשִׂמְחָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ וּלְהַדְבִּיק בּוֹ בְּדְבִקּוֹת
עָצוֹם וְנִפְלָא.

וְעַקֵּר בְּנִין הַשְּׂמֵחָה הוּא עַל-יְדֵי עֲשָׂרָה מִיְי נְגִינָה.
וְעַל כֵּן עַקֵּר הַתְּפִלָּה הוּא בְּמִנֵּין עֲשָׂרָה, וְעַל
כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "כָּל תְּפִלָּה שְׂאִין בָּהּ מִתְּפִלַּת
פּוֹשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל (לא שְׂמַח תְּפִילָּה) וְכוּ', כִּי זֶהוּ עַקֵּר שְׂלֵמוֹת
הַשְּׂמֵחָה – לְהַפְּךְ כָּל מִיְי יְגוֹן וְאַנְחָה לְשִׂמְחָה, כִּי
שְׂיֵהִיָּה נַעֲשֶׂה מֵהֶם מְרַכְּבָה לְקַדְשָׁה. וְזֶה בְּחֵינַת
חֲלֻבָּנָה שְׂבִקְטָרֶת, כִּי קְטָרֶת הֵם גַּם כֵּן בְּחֵינַת שְׂמֵחָה,
בְּחֵינַת: "קְטָרֶת יִשְׂמַח לֵב", וְהַחֲלֻבָּנָה הוּא בְּחֵינַת
הַיְגוֹן וְאַנְחָה, שְׂנֵהֶפֶךְ גַּם כֵּן לְשִׂמְחָה.

וְעַל כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְזַהֵר לְהִתְפַּלֵּל בְּצַבּוּר דִּיקָא,
 בְּכַדֵּי שְׂאֵפְלוֹ אִם יֵשׁ בּוֹ אֲחִיזַת הַיְגוֹן וְאַנְחָה,
 יִתְהַפֵּךְ גַּם כֵּן לְשִׂמְחָה עַל-יְדֵי קִדְשֵׁת רַב הַצַּבּוּר, וְעַל
 כֵּן הַתְּפִלָּה הִיא רְפוּאָה לְכֹל, כִּי כָּל הָרְפוּאוֹת הֵם
 עַל-יְדֵי שִׂמְחָה. (הַלְכוֹת קְרִיאַת-שְׁמַע ב')

כָּל הַמַּחְשָׁבוֹת זָרוֹת וְכֹל הַבְּלָבוּלִים בְּלָם הֵם
 בְּחִינּוֹת: עָרְלַת לֵב, חֲרַפַּת לֵב, שְׁבִירַת לֵב –
 כִּי הֵם מְחַרְפִּין וּמְבַזִּין וְשׁוֹבְרִין לְבוֹ שֶׁל אָדָם.
 וְזֶהוּ עֵקֶר עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה – לְטַהֵר וּלְזַכֵּךְ הַלֵּב מִכָּל
 אֲהָבוֹת רָעוֹת וּמִכָּל הַתְּאוּוֹת וְהַבְּלָבוּלִים, שֶׁהֵם
 בְּחִינַת חֲרַפַּת לֵב, עָרְלַת לֵב כַּנִּ"ל, עַל-יְדֵי הַדְּבּוּר שֶׁל
 הַתְּפִלָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת "צְדִיק מוֹשֵׁל", שֶׁהוּא בְּחִינַת
 הַנִּקְדָּה הַקְדוּשָׁה, שֶׁשָּׁם שׁוֹרָה אֹר הָאֲהָבָה הַקְדוּשָׁה.
 וְעַל כֵּן בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה מִתְגַּבְּרִין בְּיֹתֵר כָּל הַבְּלָבוּלִים
 וְכֹל הַמַּחְשָׁבוֹת זָרוֹת שֶׁבְּלֵב, כְּדֶרֶךְ הַנְּלַחֲמִים זֶה עִם
 זֶה – כְּשֶׁבָא צַד אֶחָד לְבַטֵּל אֶת חֲבֵרוֹ, אֲזִי חֲבֵרוֹ
 רוֹצֵה לְהַתְּגַבֵּר כְּנֶגְדּוֹ. עַל כֵּן בְּאַמַּת בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה
 הִיא מְלַחֲמָה גְּדוּלָה, וְצָרִיךְ לְזַהֵר מְאֹד לְקַשֵּׁר הַדְּבּוּר

שֶׁל הַתְּפִלָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנְּקֻדָּה הַנ"ל אֶל הַלֵּב,
כִּדְי לְבַטֵּל חֶרְפַּת לֵב הַנ"ל. (הַלְכוֹת נְשִׂאֵת-כַּפַּיִם ה', אוֹת ב')

בְּשַׁעַת הַמְּנַחָה, אִז תִּקְפֹּא דְדִינָא שְׁלֵטָא (תּוֹקֵף הַדִּין שׁוֹלֵט),
שְׁמַשֵּׁם כָּל הַמְּנִיעוֹת מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.
וְעַל כֵּן הִזְהִירוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּיֹתֵר, שְׁלֹא לְאַחַר תְּפִלַּת
הַמְּנַחָה, כַּמְבֹאֵר בַּמִּשְׁנָה: "לֹא יֵשֵׁב אָדָם לְפָנֵי הַסֶּפֶר"
וְכו', מִחַמַּת שָׂאז שְׂכִיחִים הַמְּנִיעוֹת בְּיֹתֵר, מִחַמַּת
שָׂאז הַזְּמַן שָׂרֵב הָעוֹלָם טְרוּדִים בַּמִּשְׁאֵל-וּמְתָן
וּפְרִנְסָתָם, שְׂמֵהֶם כָּל הַמְּנִיעוֹת מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ, וְאִז צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְגַּבֵּר בְּיֹתֵר בְּרִצּוֹנוֹת
חֲזָקִים וְכַסּוּפִין גְּדוֹלִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּדְי שְׂיִזְכֹּר
בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּתוֹךְ הַמִּשְׁאֵל-וּמְתָן, בְּתוֹךְ תְּקֵף
הַמְּנִיעוֹת, שְׂזִהוּ הָעֶקֶר.

וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלַּת הַמְּנַחָה, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא עֲבוֹדָה
שְׁבִלֵב, בְּחִינַת רָצוֹן, אִךְ עֶקֶר הַתְּגַבְרוֹת הָרָצוֹן
צָרִיכִין בְּשַׁעַת מְנַחָה, וְעַל כֵּן הִזְהִירוּ עָלֶיךָ רַבּוֹתֵינוּ
ז"ל בְּיֹתֵר, כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלַּת מְנַחָה זֹכִיךְ לְהַמְּשִׁיךְ
הַהִמָּתְקָה שֶׁל מְנַחָה שֶׁל שַׁבָּת, שָׂאז עֶקֶר הָאֲרֶת

הַרְצוֹן, רַעְוֵא דְרַעְוִין, בְּיָדוֹעַ, וּמַחֲמַת שְׁהַרְצוֹן דְּקַדְשָׁה
 הוּא בְּחִינַת מְנַחַת עָנִי, עַל כֵּן קָרְאוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל
 לְתַפְלָה זֹאת בְּשֵׁם מְנַחָה. (הלכות ברכות הרי"ח ה', אות ח')

❦ ח ❦

בְּכָל הַיּוֹם טָרוּד הָאָדָם בְּעִסְקִים, בְּמִשְׁאֵל-וּמִתָּן שְׁלוֹ,
 שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁנָה. תְּפִלַּת הַמְּנַחָה הוּא: שְׂיִזְכֹּר
 בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְעוֹרֵר מִשְׁנָתוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּשְׁאֵל-
 וּמִתָּן. וַיִּפְסִיק הַמִּשְׁאֵל-וּמִתָּן כִּדִּי לְהִתְפַּלֵּל מְנַחָה.

וְעַל כֵּן תְּפִלַּת הַמְּנַחָה הִיא בְּחִינַת רֵאשִׁי-הַשְּׁנָה,
 שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁנָה, כִּי יִצְחָק תִּקַּן
 תְּפִלַּת הַמְּנַחָה, שְׁנֵיהֶם בְּחִינַת רֵאשִׁי-הַשְּׁנָה, פֶּחַד יִצְחָק,
 וְעַל כֵּן אִזּוֹ דִּינָא שְׂרִיָא וּמַחֲמַת שְׁעַקֵּר יְנִיקַת הַחִיצוֹנִים
 הוּא מִבְּחִינַת דִּינִים, עַל כֵּן גָּזְרוּ אָז, שֶׁלֹּא יִתְחִיל
 לֶאֱכֹל וּבְמִלְאָכָה, כִּדִּי שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח לְהִתְפַּלֵּל, וְאָמְרוּ
 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֹהִיר בְּתַפְלַת
 הַמְּנַחָה", כִּי אִזּוֹ צָרִיךְ זֵהִירוֹת יוֹתֵר מִחֲמַת הַנְּזַכֵּר
 לְעֵיל. (הלכות תפלת המנחה א')

❖ ט ❖

תַּפִּלַּת הַמִּנְחָה בְּכֹנֶנָה מִסַּגֵּל לְאִמוּנָה, וְעַל כֵּן זָכָה
 אֱלֹהֵינוּ לְגִלוֹת אֶזְרוֹת הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם.
 (שם)

❖ י ❖

לְפַעֲמִים הָאָדָם בְּקִטְנוֹת כּוֹה, עַד שְׂאִינוּ יְכוּל לְהָרִים
 קוֹלוֹ כָּלֵל. אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִתְיַאֵשׁ אֶת
 עֲצֵמוֹ מִתְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים וְיִקְוֶה: "וְשַׁפְּלֵת מֵאֶרֶץ
 תִּדְבְּרֵי. וּמַעֲפָר אִמְרַתְךָ תִּצְפֶּצֶף", שְׁוֵה בְּחִינַת:
 "מִמַּעַמְקִים קָרְאֵתִיךָ הַשֵּׁם – מִמַּעַמְקֵי עֲמָקִים", פְּנִימִיּוֹת
 הַלֵּב, בְּחִינַת: "צַעַק לְבָבִי אֶל הַשֵּׁם" (*). (שם ז', אֹת כ"ז)

❖ יא ❖

יַעֲקֹב אָבִינוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, זָכָה בְּגִדְל קְדוּשָׁתוֹ לְהוֹרִיד
 אֶת עֲצֵמוֹ לְעַמְּק הַנְּפִילוֹת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל
 בְּכָלֵל וּבְפָרֵט וְשֶׁבְכָל דוֹר וְדוֹר עַד עַקְבוֹת מְשִׁיחָא,
 וְעַל כֵּן תִּקַּן תְּפִלַּת עֲרֵבִית, שֶׁהוּא בְּעֵת הַחֲשָׁךְ הַגָּמוּר,
 כִּי הוּא מֵאִיר בְּלֵב יִשְׂרָאֵל - שְׂאֵפְלוֹ בְּתַכְלִית הַחֲשָׁךְ
 הַגָּמוּר צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק גַּם כֵּן לְעַסֵּק בְּתְפִלָּה, כִּי לִי
 רְעוּתָא טָבָא דְאֵתְאֵבֵד (אין רצון טוב שנאבד). וְזֶה תִּקַּן בְּעֵת

שְׁזָכָה לְפָנַע בְּמָקוֹם הַהוּא, שֶׁהוּא מְקוֹם בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ,
 וְשֵׁם זָכָה לְהַשְׁיִיג בְּשָׁלְמוֹת עֵצִים מֵעֵלֶת הָאֶתְרוֹתָא
 דְּלִתְתָּא, שְׁאַפְלוּ הִתְעוֹרְרוֹת כָּל דְּהוּ, מֵאִיזָה בְּחִינָה
 וּמְדִרְגָּה שֶׁהוּא אֵינוֹ נֶאֱבָד לְעוֹלָם. כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת
 בְּחִינַת יַעֲקֹב מִשְׁגִּיחַ עַל זֶה וּמְקַבֵּץ וּמְאַסֵּף הַכֹּל וּבּוֹנֶה
 מִזֶּה בְּנֵינִים נְפִלְאִים, (בְּמִבְאֵר כָּל זֶה בְּפָנִים), עַל כֵּן תִּקַּן תְּפִלַּת
 עַרְבִית, שְׁאַפְלוּ בְּחֻשְׁבַּת לֵילָה וְאַפְלָה מִמֶּשׁ יִתְעוֹרֵר
 הָאָדָם לְהִתְפַּלֵּל וְלַצַּעֲק אֱלֹו יִתְבָּרַךְ, בְּבְחִינַת: "מִבְּטָן
 שָׂאוֹל שׁוֹעֵתִי", כִּי גַם צַעֲקָה מִהַשָּׂאוֹל תְּחַתִּית אֵינוֹ
 נֶאֱבָד לְעוֹלָם. (שֵׁם אוֹת פּב, פּט)

❦ י ב ❦

בְּאֱמֶת כָּל מַה שֶׁהַנֶּשֶׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה עִם הָאָדָם,
 הַכֹּל הוּא לְטוֹבָתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל,
 שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לֹאמֹר: כָּל מַה דְּעָבַדִּין מִן שְׁמַיָא – לְטַב
 עָבַדִּין (כח מה שעושים משמים לטוב עושים), וְאִם כֵּן, לְכַאוֹרָה
 קָשָׁה: לְמַה צּוֹנֵנוּ הַנֶּשֶׁם יִתְבָּרַךְ לְהִתְפַּלֵּל עַל הַצָּרָה,
 רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הֲלֹא כָּל הַיְסוּרִים וְהַצָּרוֹת, ח"ו, הֵם
 טוֹבוֹת גְּדוֹלוֹת בְּאֱמֶת לְזִכּוֹתוֹ עַל־יָדָם לְחַיִּים נְצַחִיִּים?
 אֵךְ בְּאֱמֶת בּוֹדָאֵי מַה שֶׁהַנֶּשֶׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה לְהָאָדָם,

הכל לטובה, ואף-על-פי-כן האדם צריך להתפלל ולבקש מהשם יתברך לצאת מהצרה לרוחה.

כי עקר בריאת העולם היה בשביל האדם הבעל-בחירה, שיהיה הכל נמסר ביד האדם, הינו שהאדם ייקא יעשה כלים וצנורות להמשיך שפעו וחסדו יתברך למטה, ובלא תקוני הכלים, הנעשים על-ידי האדם, אין שפע החסד יכול לירד למטה, כי אם ירד החסד קדם תקוני הכלים, אז יהיה בבחינת: רבוי השמן גורם כבוי הנר, ואזי החסד נתהפך לדין קשה, ח"ו. ועקר תקון הכלים הוא על-ידי תורה ותפלה, והעקר על-ידי התפלה.

ועל פן קדם שמתפלל האדם, בודאי הוא טובה גדולה כל מה שפא על האדם, אפלו יסורין, ח"ו, כי הכל – לטובתו, כי לפי מעשיו אין יכול לירד לו שום שפע וחיות כי אם על-ידי-זה, וגם זה בחסד גדול, כי אם היו משפיעין לו רק חסד בלא דין כלל, היה ח"ו, בבחינת רבוי האור, שמזיק יותר, על פן עקר התקון – על-ידי התפלה, כי על-ידי התפלה ממתיק דינים ומתקן כלים באפן שיוכל לקבל שפע

חֶסֶדוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלֹא הִיסוּרִים, רַק עַל-יְדֵי תְקוּנֵי הַכְּלִים
שֶׁתִּקַּן עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה. (*). (הַלְכוֹת מִילָה ה', אֹת ה', ז')

צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק מְאֹד בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, לְהֶאֱמִין
בְּעֲצָמוֹ, שְׁיִישׁ לוֹ כַּח לְפַעַל כָּל דָּבָר בְּתִפְלָתוֹ.
כִּי יֵשׁ כַּמָּה מִיָּנִי חֲלִישוֹת הַדַּעַת בְּלֵב הָאָדָם בְּעֵינָיו
זֶה, כַּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּעֲצָמוֹ, וְרַב בְּנֵי-אָדָם
נִדְמָה לָהֶם שְׂאִין לָהֶם כַּח לְזֶה, וְעַל כֵּן אֵינָם
מִתְחַזְּקִים בְּתִפְלָה, וְעַל כֵּן צָרִיכִין לְהִתְיַגֵּעַ בִּיגִיעָה
וְעִבּוּדָה גְּדוֹלָה מְאֹד לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּכּוֹנָה.
וְעַקֵּר הִיגִיעָה הַיָּא בְּתַחֲלָה, דְּהִינוּ בְּעֵת שְׂמִתְחִיל
לְהִתְחַזֵּק לְהִתְפַּלֵּל בְּכּוֹנָה בְּבַחֲיַנַת כָּל
הַתְּחִלוֹת קְשׁוֹת, כִּי אִזּוּ עֲדִין לֹא רָאָה שׁוּם פְּעֻלָּה
עַל-יְדֵי תִפְלָתוֹ, אֲבָל כְּשִׁזּוּכָה לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל כַּחוֹ
לְהִתְפַּלֵּל בְּכּוֹנָה, עַד שְׁזוּכָה לְפַעַל אִיזָה דָּבָר בְּתִפְלָתוֹ,
כְּגוֹן שֶׁהִתְפַּלֵּל עַל אִיזָה דָּבָר וְנִעְנָה, אִזּוּ הוּא מִתְחַזֵּק
בְּזֶה לְהֶאֱמִין גַּם בְּעֲצָמוֹ, שְׁיִישׁ לוֹ כַּח לְפַעַל בְּתִפְלָתוֹ,
מֵאַחַר שְׁרוּאָה, שְׁכָבֵר שָׁמַע הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ גַּם תִּפְלָתוֹ
וְנִעְנָה, וְאִזּוּ נַעֲשֶׂה אֶצְלוֹ כְּלִי שְׁלֵמָה לְקַבֵּל הַשְּׁפַע

על-ידי דבורי התפלה, כי עקר התהוות הכלי הוא
על-ידי האמונה, דהינו על-ידי שמאמין גם בעצמו,
שהשם יתברך שומע תפלתו. (הלכות נחלות ד', אות ד')

יד

יש שני מיני קלפות, שמבלבלין דעת האדם
מלהתחזק בתפלה: והם קלפות עשו-עמלק
וישמעאל. שזה בחינת קלפות הערלה והפריעה.
קלפת עשו-עמלק הוא בחינת הערלה הגמורה, כי
הוא כופר בעקר ואינו מודה בתפלה כלל
ומטעה לב האדם לומר, שאין התפלה מועלת, ח"ו,
מאחר שמתארך הגלות כל כך, ובכל יום צועקים
ואינם נושעים. ועל-ידי מצות מילה, שחותרין
הערלה דחפיא על ברית, על-ידי-זה מבטלין קלפתו
הרעה ונמשך בחינת תקון הברית, שעל-ידי-זה זוכין
להתחזק בתפלה תמיד, כי עקר תקון התפלה הוא
על-ידי תקון הברית.

אבל עדין יש קלפה אחרת, בחינת קלפת עור
הפריעה, שהוא בחינת קלפת ישמעאל,
שמשם נמשך טעות אחר בלב האדם להתרשל

בַּתְּפִלָּה, ח"ו, מִחֲמַת שְׁנֵדָמָה לוֹ, שְׁכָבֶר שָׁמַע הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ בְּוֵדָאֵי אֶת תְּפִלָּתוֹ, בְּפָרֵט כְּשֵׁרוּאָה אֵיזָה
 צְמִיחַת קָרֵן יְשׁוּעָה, שְׁאֵז נְדָמָה לוֹ, שְׁכָבֶר נִתְקַבְּלָה
 תְּפִלָּתוֹ, וְהוּא מִתְרַשֵּׁל לְהִתְפַּלֵּל יוֹתֵר, וְזֶה נִמְשָׁךְ
 מִבְּחִינַת קְלִפַּת יִשְׁמָעֵאל, שְׁנִקְרָא בֵּן עַל שֵׁם: "כִּי
 שָׁמַע הַשֵּׁם אֶל עֲנִידֶךָ", וְתִרְגְּמוּ: "אֲרִי קָבַל הַשֵּׁם
 יְת צְלוֹתֶיךָ".

וּבְאַמַּת אֲפֵלוֹ כְּשֵׁאִין רוֹאִין עֲדִין שׁוּם יְשׁוּעָה, צְרִיכִין
 לְהֶאֱמִין שֵׁאִין שׁוּם תְּפִלָּה לָרִיק, ח"ו,
 וְלִהְתְּחַזֵּק בַּתְּפִלָּה יוֹתֵר, וְכֵן לְהִפְדֵּי, אֲפֵלוֹ כְּשֵׁרוּאִין
 אֵיזָה יְשׁוּעָה, אֲסוּר לְבַטֵּל וְלִהְתְּרַשֵּׁל מִתְּפִלָּתוֹ עַל-יְדֵי-
 זֶה, רַק צְרִיכִין לְשַׁמַּח בִּישׁוּעָתוֹ וְלִהְיוֹת מוֹדָה עַל
 הָעֶבֶר וְצוּעֵק לְעֵתִיד לָבוֹא, כִּי עֲדִין אָנּוּ צְרִיכִין הֶרְבֵּה
 יְשׁוּעוֹת מְאֹד כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, עַד שְׁנִזְכֶּה לָבוֹא לְמָה
 שְׁאָנּוּ צְרִיכִין לָבוֹא, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה בָּאנוּ לְעוֹלָם הַזֶּה.
 וְאִם יִתְרַשֵּׁל בַּתְּפִלָּה עַל-יְדֵי שְׁנֵדָמָה לוֹ שְׁכָבֶר פָּעַל
 בַּתְּפִלָּתוֹ הֶרְבֵּה, שְׁזִיה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת קְלִפַּת
 יִשְׁמָעֵאל, בְּחִינַת קְלִפַּת הַפְּרִיעָה – עַל-יְדֵי-זֶה, ח"ו,
 נִתְעַכֵּב גְּמַר יְשׁוּעָתוֹ וְיִתְאַרְךָ גְּלוּתוֹ, ח"ו. וְאֵז יַחֲזוּר

וַיִּתְעוֹרַר קָלֶפֶת עֲשׂוֹר עֲמֹלֶק, שֶׁהִיא בְּחִינַת קָלֶפֶת
הָעֶרְלָה, וַיִּטְמַטֵּם לְבוֹ לְגַמְרֵי מְלֶהֱתַחֲזִיק בְּתַפְלָתוֹ
עַל-יְדֵי זֶה בְּעֶצְמוֹ שְׁרוּאָה, שְׁזֵה כַּמָּה שְׁצוּעֶק וְאִינוּ
נִעְנָה עֲדִין לְזִכּוֹת לְיִשׁוּעָה שְׁלֵמָה.

וַזֶּה בְּחִינַת: "מָל וְלֹא פָרַע, כְּאֵלוֹ לֹא מָל", וְזֶה
בְּחִינַת: "וַיָּשָׁב מֶרְדְּכָי", וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל:
"שָׁשׁ לְשִׁקּוֹ וּלְתַעֲנִיתוֹ". כִּי אֶף-עַל-פִּי שְׁכָבָר רָאָה
יִשׁוּעוֹת נִפְלְאִים כְּזֹאת, שֶׁהִרְכִּיבוּהוּ עַל סוּם הַמֶּלֶךְ
וְקָרְאוּ לְפָנָיו וְכו', אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא נִתְרַשַׁל עַל-יְדֵי-זֶה
מִתַּפְלָתוֹ וְצַעֲקָתוֹ.

וְכֵן אֶצֶל אֶסְתֵּר כְּתִיב: "וַתּוֹסֶף אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ וְכו', וַתִּבְרַךְ וַתִּתְחַנֵּן-לוֹ לְהַעֲבִיר
אֶת רַעַת הָמֶן" וְכו', וְזֶה מְרִמּוֹ עַל כָּלל
כְּנֶסֶת-יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּחִינַת אֶסְתֵּר, שְׁאֵפְלוּ
כְּשֶׁרוּאִין יִשׁוּעוֹת וְנִסִּים גְּדוֹלִים וְנִפְלְאִים, שֶׁהִסְטָרָא
אַחֲרָא בְּחִינַת הָמֶן-עֲמֹלֶק כְּבָר נִפְלָה מְאֹד, וְתָלוּ
אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ - אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינָם
מִסְתַּפְּקִים בְּזֶה, וְעֲדִין הֵם עוֹמְדִים וּמִתְפַּלְלִים
וְכוֹכִים וּמִתְחַנְּנִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, כְּכֵן הַמִּתְחַטֵּא לְפָנָיו

אָביו, לְהַעֲבִיר אֶת רַעַת הַמֶּן, שֶׁהוּא הַסְטֵרָא
 אַחֲרָא, לְגַמְרֵי, שְׂיִזְכוּ לְהַטָּהֵר וּלְהַתְקַדֵּשׁ לְגַמְרֵי.
 כִּי אַף-עַל-פִּי שְׂבֻדָּאֵי צְרִיכִין לְהוֹדוֹת הַרְבֵּה עַל
 הַיְשׁוּעוֹת שֶׁכָּבֵר נַעֲשׂוּ לוֹ, אַף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין אָנוּ
 צְרִיכִין לְהַרְבוֹת בַּתְּפִלָּה מְאֹד, כִּי עֲדִין אָנוּ צְרִיכִין
 יְשׁוּעוֹת רַבּוֹת כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, עַל כֵּן צְרִיכִין לְהַתְחַזֵּק
 לְהַרְבוֹת בַּתְּפִלָּה תָּמִיד. (שָׁם, אוֹת כ"ג, כ"ד)

❧ תְּפִלִּין ❧

❧ א ❧

תְּפִלִּין נִכְתָּבִין עַל עוֹר בְּהֵמָה – זֶה בְּחִינַת
 בְּנֵי-אָדָם שֶׁעָרוּמִים בְּדַעַת כְּאָדָם וּמְשִׁימִין
 עֲצֻמָּן כְּבִהְמָה, שֶׁצְּרִיכִין לְשׁוּם עֲצֻמוֹ כְּבִהְמָה לְסֵלֶק
 דַּעַתוֹ לְגַמְרֵי כְּאֵלּוֹ אֵין לוֹ שׁוּם דַּעַת כָּלָל וְלִסְמוֹךְ
 רַק עַל אֱמוּנָה, וְאֵזִי נִזְדַּבֵּךְ מֵחוּ עַל-יְדֵי-זֶה וְנִפְשָׁט
 עַקְמִימוֹת שֶׁבְּלִבּוֹ.

כִּי כְּשֶׁרוֹאֶה אָדָם, שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַקְמִימוֹת בְּלִבּוֹ, בְּפִרְט
 כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ ח"ו, עַקְמִימוֹת הַרְבֵּה בְּלִבּוֹ, אֵזִי הוּא
 צָרִיךְ לְסֵלֶק דַּעַתוֹ לְגַמְרֵי כְּאֵלּוֹ אֵין לוֹ שׁוּם דַּעַת כָּלָל,

וַיֵּלֶךְ רַק בְּתַמִּימוֹת וּפְשִׁיטוֹת לְבָד, וַאֲזַי זֹכָה אַחֲר־כָּךְ
 לַדַּעַת גָּדוֹל מְאֹד וּלְפִשְׁט עֵקְמִימוֹת שְׁבִלְבוֹ, שְׁכָל זֶה
 בְּחִינַת תְּפִלִּין. (הלכות תפלין ד', אות ו)

❦ ב ❦

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "בְּכָל יוֹם יֵצְרוּ שָׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר
 עָלָיו, וְאֵלְמָלֵא הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ – לֹא
 הָיָה יָכוֹל לוֹ".

בְּכָל יוֹם יֵצְרוּ מִתְגַּבֵּר עָלָיו, זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת:
 'בַּתְּחִלָּה עָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם
 בְּמִדַּת הַדִּין', שְׁזֵה הַדִּין מִתְעוֹרֵר בְּכָל יוֹם וְרוֹצֵה ח"ו
 לְנַהֵג הָעוֹלָם בְּבְחִינָה זֹאת, וּמִשָּׁם מִתְעוֹרֵר וּמִתְגַּבֵּר
 הַיֵּצֵר הָרַע, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִשָּׁם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, כִּי עַקֵּר
 הַיֵּצֵר הָרַע וְהַסְטָרָא-אַחֲרָא נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת דִּינִים,
 שֶׁנִּמְשָׁכִין מִתְחִלַּת הַצְּמֻצוֹם שֶׁל חָלָל הַפְּנוּי.

אֲךָ הַיֵּשׁם יִתְבָּרֵךְ מְרַחֵם תִּכְפֹּף וּמְקַדִּים מִדַּת הַרְחָמִים
 לְמִדַּת הַדִּין, כְּמֵאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "רְאֵה שְׂאִין
 הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם הַקָּדִים מִדַּת הַרְחָמִים וְשִׁתְּף לְמִדַּת
 הַדִּין", שְׁזֵהוּ בְּחִינַת הָעֵזֶר וְהַסִּיּוֹעַ, שְׁמַסִּיעַ לְהָאָדָם
 בְּכָל יוֹם לְשִׁבֵּר אֶת הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁהוּא מִמִּדַּת הַדִּין.

וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלִּין דְּרַשׁ"י, שֶׁהַחֲסָדִים קוֹדְמִין
 לְגְבוּרֹת, וְזֶה בְּחִינַת: "הַקָּדִים מֵדַת הַרְחָמִים
 וְשִׁתַּף לְמֵדַת הַדִּין", שְׁזֵהוּ עֵקֶר הַהֲנַהֲגָה וְהַקִּיּוּם שֶׁל
 כָּל הָעוֹלָם, וְעַל כֵּן עֵקֶר הַתְּפִלִּין שֶׁהַכֹּל מְנִיחִין, הֵם
 שֶׁל רַשׁ"י, כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַהֲנַהֲגַת הָעוֹלָם וְקִיּוּמוֹ עַל-יְדֵי
 בְּחִינָה זוּ.

אָבֵל יֵשׁ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים כָּל כָּף, שְׂאִין צְרִיכִין סִיּוּעַ
 דְּלַעֲלֹא, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַתְנַהֵג עִמָּהֶם כְּמוֹ
 בְּתַחֲלַת הַמַּחֲשָׁבָה, הֵינּוּ בְּמֵדַת הַדִּין, וְהֵם עוֹמְדִים
 בְּכָל הַנְּסִיווֹנוֹת וְהִיסוּרִין וְהַצָּרוֹת, הַנִּמְשָׁכִין מֵמֵדַת
 הַדִּין הַנִּ"ל, וְנִשְׁאָרִים עַל עַמְדָם, וְהֵם מִמַּתִּיקִין הַדִּין
 בְּשֶׁרֶשׁוֹ בְּתַחֲלַת הַמַּחֲשָׁבָה, כִּי מֵאֲמִינִים וְיוֹדְעִים
 שֶׁהַדִּינִים וְהִיסוּרִים בְּעֶצְמָן הֵם טוֹבוֹת גְּדוֹלוֹת, וְעַל-
 יְדֵי-זֶה בְּאֵמַת הֵם זוֹכִים לַעֲלוֹת וּלְהַכִּיל בְּתַחֲלַת
 הַמַּחֲשָׁבָה, שְׁזֵה בְּחִינַת: 'כָּף עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה', הַנֶּאֱמָר
 עַל מִיתַת רַבִּי עֲקִיבָא, וְזֶה בְּחִינַת תְּפִלִּין דְּרַבֵּנוּ תָם,
 שֶׁהֵם בְּחִינַת מַחִין גְּבוּהִין בְּיוֹתֵר, וְשֵׁם הַגְּבוּרֹת
 קוֹדְמִין לְחֲסָדִים, שְׁזֵה בְּחִינַת הַהֲנַהֲגָה שֶׁעָלָה בְּתַחֲלַת
 הַמַּחֲשָׁבָה, בְּחִינַת הַהֲנַהֲגַת הַצַּדִּיקִים הַגְּבוּהִים הַנִּ"ל.

וְעַל כֵּן מִי שְׁרוּצָה לְקָרֵב אֶת עַצְמוֹ לַהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ,
 לַהֲמַשִּׁיךְ עַל עַצְמוֹ תּוֹסֶפֶת קִדְשָׁה, צָרִיךְ לְהַנִּיחַ
 תּפִּלִּין דְּרַבְּנֵנוּ תָּם גַּם כֵּן. כִּי כָּל הַהִתְרַחֲקוֹת מֵהֵשֵׁם
 יִתְבַּרֵּךְ נִמְשָׁךְ מֵהֵיצֵר הָרָע, שֶׁשְּׂרָשׁוֹ מִמַּדַּת הַדִּין,
 שֶׁנִּמְשָׁךְ מִתְחִלַּת הַצְּמִצּוּם שֶׁל חָלַל הַפְּנוּי, וְעַל כֵּן
 עֵקֶר תּוֹסֶפֶת קִדְשָׁה נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם עַל-יְדֵי תּפִּלִּין
 דְּרַבְּנֵנוּ תָּם, שֶׁנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הַצְּדִיקִים הַנִּלְוִי,
 הָעוֹלָיִם לְבְּחִינַת שְׂרֵשׁ הַדִּין וּמִמְתִּיקֵי הַכֹּל בְּשְׂרָשָׁם,
 שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ כַּח עַל כָּל הַרְחוּקִים לְשִׁבֵר וּלְבַטֵּל
 הֵיצֵר הָרָע שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵשָׁם. (שָׁם ה', אוֹת כ"ז - כ"ח)

עֲכָשׁוּ, בְּעִקְבוֹת מְשִׁיחָא, בְּסוּף הַגְּלוּת, שֶׁהַגְּלוּת
 וְהַבְּעַל-דָּבָר וְהַסְטָרָא-אַחֲרָא מִתְגַּבְּרִין מְאֹד,
 וְהַעֲקָר מֵהַשְּׂמֵתִיבֵר וּמִתְפַּשֵּׁט מְאֹד הָאֶפִּיקוֹרְסוֹת
 בְּעוֹלָם, וְכָל הַהִתְגַּבְּרוֹת הַזֵּה הוּא בְּחִינַת חֻבְלֵי לְדָה,
 חֻבְלֵי מְשִׁיחָא, שֶׁכָּל זֶה נִמְשָׁךְ מֵשְׂרֵשׁ הַדִּין שֶׁל בְּחִינַת
 חָלַל הַפְּנוּי הַנִּלְוִי, וְעַל כֵּן אֵין כַּח לְעַמּוֹד עֲכָשׁוּ כְּנֻגָדָם,
 כִּי אִם בְּכַח הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים מְאֹד הַנִּלְוִי, שֶׁיִּכְוֹלִין
 לְכַנֵּס לְשָׁם, לְתוֹךְ בְּחִינַת חָלַל הַפְּנוּי, וּלְהַמְתִּיק הַדִּין

בְּשָׂרְשׁוֹ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּטַּל כָּל כַּח הַיִּצָּר הָרָע שֶׁל
 כָּל בָּאֵי עוֹלָם שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵשָׁם. עַל כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד
 לְזָהֵר לְהִנָּיֵחַ תְּפִלִּין דְּרַבְנֵנוּ תָּם, שֶׁהֵם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת
 מַחִין הַגְּבוּהִים שֶׁל הַצְּדִיקִים הַנִּ"ל, כְּדֵי לְקַבֵּל כַּח
 מֵהֶם לְשַׁבֵּר אֶת הַיִּצָּר הָרָע, שֶׁהַתְּגִבֵּר עֲכָשׁוּ מְאֹד,
 שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵשָׁם. (שָׁם, אוֹת כ"ט)

❧ תּוֹכָחָה ❧

❧ א ❧

לְפַעֲמִים כְּשֶׁאָדָם מוֹכִיחַ אֶת עַצְמוֹ אוֹ אֶת חֲבֵרוֹ
 וּמִתְחִיל לְהַזְכִּיר הַמַּעֲשִׂים רָעִים שֶׁעָשָׂה,
 אֲזִי שָׂכִיחַ שְׂיִפֵּל עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ
 מְאֹד, וַיֵּשׁ שֶׁנִּפְּלוּ מְאֹד עַל-יְדֵי-זֶה וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ
 מִבְּחִינַת הַתּוֹכָחָה שְׂאִינָה כָּרְאוּי, שֶׁמִּחֲלָשֶׁת כַּח
 הַנְּשָׂמָה עַל-יְדֵי שֶׁמְעוֹרְרִין הָרִיחַ רַע שֶׁל עוֹזְנוֹת.
 כִּי עֵקֶר הַתּוֹכָחָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּבְחִינַת מִטָּה כְּלַפֵּי
 חֶסֶד, לְחַפֵּשׂ לְמִצָּא בְּעַצְמוֹ וְכֵן בְּחֵבְרוֹ עַל כָּל
 פְּנִיִּים אֵיזָה נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְהַתּוֹכָחָה תִּהְיֶה בְּדֶרֶךְ חֶסֶד
 לְחִזֵּק אֶת עַצְמוֹ וְאֶת חֲבֵרוֹ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְלִבְטַח

בְּרַחֲמָיו הָעֲצוּמִים, שְׁיֵשׁ אֲצִלוֹ חֶסֶד כְּזֶה, שְׁגַם כָּל
הַמַּעֲשִׂים רָעִים יְכוּלִין לְהִתְהַפֵּךְ לְזָכוֹת, אֲפִלוּ אִם
הִרְבָּה לַפְשֵׁעַ מְאֹד, ח"ו, "כִּי עִם הַשֵּׁם הַחֶסֶד וְהִרְבָּה
עֲמוּ פְדוּת".

וְעַקֵּר הַתּוֹכְחָה תִּהְיֶה בְּאִפְנֵי שְׂיַחְזִיק אֶת עֲצֻמוֹ וְאֶת
חֲבֵרוֹ לְהִתְעוֹרֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהִתְחִיל
מֵעַתָּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא שְׂיִקְלָקֵל יוֹתֵר
עַל-יְדֵי תוֹכְחָתוֹ, שְׂיִפֹּל ח"ו יוֹתֵר.

וְלִתּוֹכְחָה כְּזֹאת אֵין זוֹכִין כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂמִקְשָׁרִין
עֲצֻמוֹ לְצַדִּיקֵי הַדּוֹר, שֶׁהֵם בְּחִינַת מַאֲשֶׁה,
שְׂעַל-יְדֵי תוֹכְחָתָם מוֹסִיפִים וְנוֹתְנִים רֵיחַ טוֹב
בְּהִנְשָׁמוֹת. (הַלְכוֹת צִיּוּת ה', אֹת ז)

❖ ב ❖

עַקֵּר הַחַיּוֹב לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאֵת-שָׁמַיִם וּלְהֵאִיר
בּוֹ הַדַּעַת הָאֱמֵתִי הוּא רַק בְּשִׁבִיל לְהִרְחִיב
דַּעְתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, כִּי הָעֵקֶר – לְהוֹצִיא אֶת עֲצֻמוֹ וְאֶת
חֲבֵרוֹ מִבְּחִינַת מַחִין דְּקִטְנוֹת לְבַחֲינַת מַחִין דְּגִדְלוֹת,
הֵינּוּ לְהַשְׁתַּדֵּל שְׂיִתְגַּדֵּל וְיִתְרַחֵב הַדַּעַת בְּיוֹתֵר בְּכָל

פעם, שזיה בחינת הרחבת גבול ארץ-ישראל, בחינת:
 "והרחבתי את גבולך".

על כן כל אחד העוסק בזה לדבר עם חברו מהדעת
 הקדוש האמת, ובכל פעם צריך לזהר לעשות
 סוג לדבריו ולשתק במקום שצריכין לשתק, בכדי
 שלא להרם את הגבול של חברו לגמרי, שזיה בחינת
 אסור הסגת הגבול, שלא די שאינו משתדל להרחיב
 גבולו של חברו, אף גם הוא מיצר לו ביותר ונכנס
 בתוך גבולו.

כי כל אחד מישראל יש לו גבול בפני עצמו בדעתו,
 להשיג ולהבין עד הגבול דיקא, בבחינת: "ועלית
 אתה ואהרן וכו', ודרשו רבותינו ז"ל: "אתה מחצה
 לעצמך ואהרן מחצה לעצמו" וכו'.

ועל כן אף-על-פי שבודאי מצוה גדולה לדבר עם
 חברו בכל פעם ביראת-שמים ולרחם עליו
 ולהוציאו מעוונות וקלקולים שלו, אף-על-פי-כן
 צריכין לזהר מאד, שיהיה העסק לטובה ולא לרעה,
 לתקן ולא לקלקל יותר, ח"ו, שלא להסתכל ביותר
 בגנותו של חברו ובחסרונותיו. כי רב הקטמות

וְהַמְרִיבוֹת וְשִׁנְאֵת־חֲנָם נִמְשָׁךְ רַק מִזֶּה, מֵהַ שֶׁכָּל אֶחָד מִסֵּתֵכֶל שָׁלֵא בְּעֵין יָפָה בַּחֲבֵרוֹ וּמְחַפֵּשׁ לְמִצָּא בּוֹ רַק הַפְּגָמִים וּמַדּוֹת רָעוֹת, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְסַבְּלָם, וּמִמִּילָא כְּמוֹ-כֵן מִסֵּתֵכֶל בּוֹ חֲבֵרוֹ גַּם כֵּן לְהַפְּךְ, כִּי 'כַּפִּים הַפְּנִים לַפְּנִים' וְכוּ', עַד שֶׁנִּתְעוֹרַר שִׁנְאֵת־חֲנָם וּקְטָטוֹת בִּינֵיהֶם, עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִחְרַב בֵּית־מִקְדָּשֵׁנוּ וְנִתְאַרְךְ עָלֵינוּ הַגְּלוּת, וְהַכֹּל רַק עַל-יְדֵי שִׁנְאֵת־חֲנָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. שֶׁכָּל זֶה בָּא רַק עַל-יְדֵי זֶה שֶׁמִּסֵּתֵכֶל בְּיֹתֵר בַּחֲבֵרוֹ.

כִּי בְּאֵמַת צְרִיכִין לָדוֹן אֶת כָּל אָדָם לְכַף-זְכוּת, כִּי אַף-עַל-פִּי שֶׁבּוֹדָאֵי צְרִיכִין לְדַבֵּר עִמּוֹ וּלְהֶאֱיֹר דַּעְתּוֹ וּלְהוֹצִיאֵו מִמֶּה שֶׁצְרִיכִין לְהוֹצִיאֵו, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת דִּין וּמִשְׁפָּט, (כַּמְבָּאָר בַּפְּנִים), אֲבָל צְרִיכִין שְׂתִתְגַּבֵּר הַרְחָמְנוּת לְכַנֵּס עִם חֲבֵרוֹ לַפְּנִים מִשׁוֹרַת הַדִּין, לְבָלִי לְהִסֵּתֵכֶל בּוֹ לְרָעָה כִּי אִם לְטוֹבָה וּלְדוֹנוֹ לְכַף-זְכוּת תָּמִיד, שְׂיֻכַּל לְדַבֵּר עִמּוֹ, (וְכַמְבָּאָר בְּמָקוֹם אַחֵר). שְׂזֵה בְּחִינַת מִצְוֹת "וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב", שֶׁמִּזֶּה לְמַדּוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל לַעֲשׂוֹת לַפְּנִים מִשׁוֹרַת הַדִּין. וְגַם לְמַדּוֹ מִזֶּה דִּין 'בֵּן

הַמְצָר', שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְצָוָה לְהִשְׁתַּדֵּל וּלְהִרְחִיב אֶת
גְּבוּל חֵבְרוֹ, וְשִׁנְיָהֶם – אֶחָד. (הַלְכוֹת שֶׁתַּפִּין בְּקִרְקַע ה', אוֹת י"ד-ט"ז)

❧ תְּשׁוּבָה ❧

❧ א ❧

מִי שֶׁהוּא בְּמִדְרָגָה תַּחְתּוֹנָה, צָרִיךְ דִּיקָא לְמַצֵּא זְכוֹת
בְּעֲצָמוֹ, כִּי שְׁלֵא יִפֹּל לְגַמְרֵי, ח"ו, וְעַקֵּר מְהֵרָתוֹ
וּתְשׁוּבָתוֹ עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא, וְזֶה בְּחִינַת מְהֵרָת הַפְּרָה
אֲדַמָּה. (הַלְכוֹת הַשְּׁפָמַת הַבְּקָר א', אוֹת י"ב)

❧ ב ❧

עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הוּא לָשׁוּב מִגְּדֻלוֹת, שְׁמֹנֶה בָּאִים כָּל
הַחֲטָאִים, ח"ו. וְלְהִשְׁפִּיל עֲצָמוֹ וּלְהִרְגִישׁ
שְׁפָלוּתוֹ וּפְחִיתוּתוֹ בְּאַמְת, כִּי עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הוּא
הַהִכָּנְעָה וְהַשְׁפָּלוּת וְלֵב נִשְׁבָּר לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ,
עַל-יְדֵי זֶה מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל הַחֲטָאִים וְנִתְבַּטְּלִים מִמֶּנּוּ
כָּל הַדִּינִים. (הַלְכוֹת גְּמִילַת-דִּינִים שְׁחֵרִית ג', אוֹת ה')

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: שֶׁעַל עוֹזֵן הַחֲמוּר הוֹצֵאת זֶרַע לְבַטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָן, אִין מוֹעִיל לוֹ תְּשׁוּבָה. וּבִאֲמַת כָּךְ רָאוּי לוֹ (בְּמִבְאָר בְּפָנִים). אָבֵל בְּאֲמַת אַף-עַל-פִּי-כֵן אִין לָךְ דְּבַר שְׁעוּמַד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה, אַךְ עַקֵּר תְּשׁוּבָתוֹ הוּא עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הַדּוֹר. (בְּמִבְאָר בְּפָנִים, הַלְכוֹת תְּפִלִּין ב/, אוֹת י"א)

אִין לָךְ דְּבַר שְׁעוּמַד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה, וְאַפְלוּ עַל פָּגַם טַפֵּי הַמַּח, שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל שְׂאִין מוֹעִיל תְּשׁוּבָה, כַּנּוֹכַר לְעִיל. וְכֵן עַל אֵלוֹ שְׂמִבְאָר בְּמִקְרָא: "כֹּל בְּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוֹן וְלֹא יִשְׁיגוּ אַרְחוֹת חַיִּים", אָבֵל בְּאֲמַת לְאֲמַתּוֹ מוֹעִיל תְּשׁוּבָה לְכֹל הַחֲטָאִים. כְּמוֹ שְׂמַצִּינוּ כְּבַר כַּמָּה וְכַמָּה רְשָׁעִים, שְׂפָגְמוּ בְּטַפֵּי הַמַּח וְכִפְרוּ בְּעַקֵּר וְאַף-עַל-פִּי-כֵן נִתְקַבְּלוּ בַתְּשׁוּבָה. רַק מִחֲמַת שְׂפָגְמוֹ כָּל כָּךְ, עַל כֵּן צָרִיכִין לְהַצְטַרֵּף וּלְהִתְנַסּוֹת וּלְעַמֵּד בַּנְּסִיוֹן הַזֶּה שֶׁל הַהִתְרַחֲקוּת הַזֹּאת, דְּהֵינּוּ שְׂכוֹתְבִין עָלָיו שְׂאִין מוֹעִיל תְּשׁוּבָה, וְכִשְׁהוּא פְתִי וְסָכֵל וְאִינוּ מְרַחֵם עַל עַצְמוֹ שְׁלֹא לְאִבֵּד

את עולמו, ח"ו, אני מוצא פטור לעצמו להתרחק מן
התשובה, מאחר שכבר נכתב עליו שאין מועיל לו
התשובה, ח"ו.

אבל מי שחושב באמת על תכליתו, ויש לו רחמנות
על עצמו ומחשב את דרכיו, כי אף-על-פי-כן
מה יהא בסופו ומה יעשה ליום פקדה, אני כל מה
שמוצא ורואה שמרחקין אותו יותר, הוא מרחם על
עצמו יותר וצועק אל השם יתברך ויותר מעמקא
דלבא, עד ישקוף וירא השם מן השמים. כי
אף-על-פי שכבר נכתב עליו שאינו מתקבל בתשובה,
אף-על-פי-כן צועק אל השם יתברך על זה בעצמו,
שפגם כל כך עד שמרחקין אותו כל כך, ואף-על-פי
שאני יודע שראוי להרחיקני מגדל הפגמים שלי,
ובודאי כל מה שאמרו רבותינו ז"ל, הכל אמת ויציב,
אף-על-פי-כן אני יודע ומאמין, שיש חסדי השם
יתברך, ורחמים גדולים באלו אצל השם יתברך -
עד שיכול לקרבנו גם כן ברחמים ולקבלנו בתשובה
שלמה, כי אף-על-פי-כן הלא אמרו רבותינו ז"ל
בעצמן: אין לך דבר שעומד בפני התשובה!

וְאִזִּי כְשִׁזְזוּכָה לְעֵמֶד בְּנִסְיוֹן הַזֶּה שֶׁל הַהִתְרַחֲקוֹת כָּל
 כָּךְ, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן שָׁב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אִזִּי
 הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְרַחֵם עָלָיו וְנִתְקָרַב עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא,
 עַל-יְדֵי שְׁעֵמֶד בְּנִסְיוֹן הַזֶּה שֶׁל הַהִתְרַחֲקוֹת, וְזֶה
 בְּחִינַת: הַהִתְרַחֲקוֹת – תְּכִלִּית הַהִתְקַרְבוֹת. (שָׁם ד', אֹת ד')

❧ ה ❧

עַקֵּר כָּל הַפְּגָמִים שֶׁל כָּל הַחַטָּאִים הֵם בְּבַחֲיַנַּת
 הַעֲשָׂרִים וְשִׁתִּים אֲתוֹן (אֹתוֹת), שְׁמִמְשִׁיךְ ח"ו
 הָאֹתוֹת שֵׁשׁ בָּאוֹתוֹ הַדָּבָר שְׁעוֹבֵר עָלָיו, לְמָקוֹם
 שְׁמִמְשִׁיךְ (לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַלֵּן). כִּי עַקֵּר הַחַיּוֹת שֶׁל
 כָּל הַדְּבָרִים הֵם הָאֹתוֹת שֵׁשׁ בָּהֶם, בִּידוּעַ.

וְעַל כֵּן עַקֵּר הַתְּקוּן – עַל-יְדֵי הַדְּבֹר בְּבַחֲיַנַּת: "קָחוּ
 עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל הַשֵּׁם", וְאָמְרוּ
 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "אִינוּ מְבַקְּשׁ מִכֶּם אֶלָּא דְּבָרִים", הֵינוּ
 שְׂרֵפָה לְדָבָר דְּבוֹרִים קְדוֹשִׁים שֶׁל צְעָקוֹת וְתַחֲנוּנֹת
 וּבִקְשׁוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, עַד
 שְׂיִצְטָרְפוּ וַיִּתְקַנּוּ כָּל הָאֹתוֹת לְטוֹב.

וּבִדְרָאֵי הוּא עֵצָה גְּדוּלָּה וְקָלָה, שְׁהַכֵּל יְכוּלִין לְקַיְמָה,
 כִּי יְכוּלִין לְזָכוֹת לְתִשׁוּבָה וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא

עַל-יְדֵי הַדְּבֹר לְבַד, אַף-עַל-פִּי שְׂאִינוּ זֹכָה לְהִתְיַגֵּעַ
 וְלִטְרַח בְּעִבּוּדָתוֹ כְּמוֹ הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים שֶׁהָיוּ
 לְפָנֵינוּ, שִׁיגְעוּ וְטָרְחוּ מְאֹד מְאֹד בְּתַעֲנִיתִים רַבִּים
 וּבְסִגּוּפִים קָשִׁים וְעֲצוּמִים מְאֹד. וְאַפְלוּ אִם ח"ו עֲדִין
 עוֹזֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹזֵר, אַף-עַל-פִּי-כֵן אִם לֹא יִנְיַח
 אֶת עֲצָמוֹ לְפַל לְעוֹלָם וַיַּחֲזִק אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר דְּבוּרִים
 עַל כָּל פָּנִים תָּמִיד לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּצַעֲקוֹת וְתַחֲנוּת
 וּבְקִשּׁוֹת הַרְּבִיחַ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּיָדָיו סוּף כָּל סוּף
 יָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

אֲךָ הַבַּעַל-דָּבָר מִתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם לְמַנְעוֹ גַּם מִזֶּה,
 וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי טְרִדַת הַפְּרָנְסָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה אִינוּ
 עוֹסְקִים בְּשִׁלְמוֹת אֲפָלוּ בְּעֵצָה קִלָּה הַזֹּאת לָשׁוּב לְהַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי הַדְּבֹר הַקָּדוֹשׁ.

עַל כֵּן צָרִיכִין לְהַזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל פַּעַם הָאֵמֶת,
 "כִּי לֹא בְּכַח יִגְבֵּר אִישׁ", וְאִין הַפְּרָנְסָה
 נִמְשַׁכֶּת עַל-יְדֵי יִגְיעָתוֹ וְטָרְחוֹ לְבַד, רַק הַכֹּל בְּחִסְדֵי
 הַשֵּׁם וּבִישׁוּעָתוֹ. וְהִדְאָגוֹת וְהַטְּרָדוֹת אֵינָם מוֹעִילִים
 כָּלֵל לְפְרָנְסָה, אֲדַרְבָּא, מִזִּיקִים הַרְּבִיחַ לְפְרָנְסָה. וְעַל
 כֵּן אֲפָלוּ הַבַּעַל מְלֹאכָה וְעַסְק יָכוֹל לְמַצֵּא לְנַפְשׁוֹ כִּמְהָ

שְׁעוֹת בַּיּוֹם לַעֲסֹק בָּהֶם בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים וְהַתְּבוּדוֹת
 וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה יָשׁוּב בְּוֵדָאֵי לְהַשִּׁיב יְתַבְרַךְ לְחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא. (הַלְכוֹת קְרִיאַת-שְׁמַע ה', אוֹת י"ד)

❦ 1 ❦

צָרִיךְ כָּל אָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אַחֵר
 הָאֲבֹדוֹת כָּל יְמֵי חַיָּיו, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם,
 שֶׁנִּבְרָא רַק בְּשִׁבִיל זֶה – לְבַקֵּשׁ אַחֵר אֲבֹדוֹת, שֶׁהֵם
 בְּחִינַת נִיצוּצוֹת הַנְּפֹלִיין, שֶׁהֵם בְּחִינַת נְאֻכָּדִים
 וְנִדְחִים, שֶׁצָּרִיךְ כָּל אָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְבַקֵּשׁ
 וּלְחַפֵּשׂ אַחֲרֵיהֶם כָּל יְמֵי חַיָּיו. וּבְפֶרֶט אִם כָּבֵד חָטָא
 וּפָגַם כְּפִי מַה שְׁפָגַם, וּבְפֶרֶט פָּגַם הַבְּרִית, ח"ו,
 שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה חֲזַר וְאִבֵּד בְּעֲצָמוֹ אֲבֹדוֹת הַרְבֵּה, וְצָרִיךְ
 לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אַחֲרֵיהֶם, וּכְשִׁיבִיבֵקֵשׁ וַיִּחַפֵּשׂ הַיֵּטֵב,
 בְּוֵדָאֵי יִמְצָא, כִּי: "יִגְעַתִּי וְלֹא מָצָאתִי – אֵל תֵּאֱמִין".
 וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה עַל הָעוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וַיִּשְׁבֹּת
 עַד הַשָּׁמַיִם אֱלֹקֶיךָ וְכוּ', אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם
 מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ" וְכוּ', וְכָתִיב: "וּבִקְשֶׁתָם מִשָּׁם אֶת הַשָּׁמַיִם
 אֱלֹקֶיךָ וּמָצָאתָ" וְכוּ'.

כִּי צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ מְאֹד אַחֲרֵי דְרָכֵי הַקְּדוּשָׁה,
 כִּי כָּל מַה שֶׁהָאָדָם רָחוּק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, הוּא
 מִחַמַּת הָאֲבֹדוֹת הַנִּזְכָּר, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הוּא הוֹלֵךְ וְתוֹעָה
 כְּשֶׁה אֹבֵד, וְאִינוּ יָכוֹל לְמָצֵא דְרֶךְ הַחַיִּים, וְעַל כֵּן
 צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד כָּל יָמָיו לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׁ
 אַחֲרֵי אֲבֹדוֹתָיו, כִּי זֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה כַּנִּזְכָּר. וְאִם יִבְקֹשׁ
 וַיִּחַפֵּשׂ הַיָּטֵב, בְּוַדַּאי יִמָּצֵא כָּל מַה שֶׁצָּרִיךְ לְתַקּוֹן
 נַפְשׁוֹ. וְאִפְלוּ בְּעֵת שֶׁאִינוּ זוֹכֵה לְמָצֵא עֲדִין, אַף-עַל-
 פִּי-כֵן עַל-יְדֵי כָּל יְגִיעָה וְחִפּוּשׁ כְּבֵר מָצֵא הַרְבֵּה, כִּי
 אִין שׁוֹם יְגִיעָה וּבְקִשָּׁה נֶאֱבָד כָּלֵל, וּבְוַדַּאי מָצֵא כְּבֵר
 הַרְבֵּה עַל-יְדֵי כָּל דְּבֹר וְדְבֹר וְעַל-יְדֵי כָּל יְגִיעָה
 וְחִפּוּשׁ, כִּי לִית רְעוּתָא טְבָא דְאִתְאֲבָד, וְאִפְלוּ אִם
 אִינוּ רוֹאֵה כָּלֵל מַה שֶׁמָּצֵא, וְנִדְמָה לוֹ, שֶׁעֲדִין לֹא
 מָצֵא כְּלוֹם וְעֲדִין הוּא רָחוּק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כְּמִקְדָּם,
 אַף-עַל-פִּי-כֵן צְרִיכִין לְהִאֲמִין בְּאִמוּנָה שְׁלֵמָה,
 שֶׁבְּוַדַּאי מָצֵא הַרְבֵּה עַל-יְדֵי הַיְגִיעָה בְּעִצְמָהּ, כְּמֵאמֹר
 רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "יְגִיעַתִּי וּמָצֵאתִי – תִּאֲמִין", תִּאֲמִין
 דִּיקָא, אַף-עַל-פִּי שֶׁעֲדִין אִין רוֹאִין מַה שֶׁמָּצֵא. (הַלְבוֹת

עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה שֶׁל כָּל אָדָם הוּא, שְׂיָשׁוּב בְּכָל פַּעַם
 מִהַמַּחְשָׁבוֹת רָעוֹת שֶׁנִּלְכַּד בָּהֶם לְמַחְשָׁבוֹת
 קְדוֹשׁוֹת, בְּבַחֲיַנֵּת: "יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָזֶן
 מִחֲשַׁבְתּוֹ וַיָּשָׁב אֶל הַיֵּשׁם".

וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה, לָשׁוּב בְּמַחְשַׁבְתּוֹ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא
 שָׁם לְמַחְשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְאַפְלוּ אִם נִתְּעָה
 בְּמַחְשַׁבְתּוֹ כְּמוֹ שֶׁנִּתְּעָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ שְׂיֵאֱמִין,
 שֶׁבְּכָל מָה שֶׁמִּנְתַּק עֲצָמוֹ בְּמַחְשַׁבְתּוֹ מֵרַע לְטוֹב הוּא
 יִקָּר בְּעֵינֵי הַיֵּשׁם, "כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוֹ" וְכוּ', וְעֵקֶר הַיִּצָּר
 הָרַע הֵם הַמַּחְשָׁבוֹת. (פְּמִבְּאָר בְּפָנִים, הַלְכוֹת תְּפִלַּת הַמְּנַחֵה ז', אוֹת ב,

(צ"א)

עֵינֵין מֵה שֶׁמִּבְּאָר בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ, שֶׁעַל פְּנֵים הַבְּרִית
 אֵין מוֹעִיל תְּשׁוּבָה, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן מִבְּאָר
 בַּסְּפָרִים שָׁגַם עַל זֶה מוֹעִיל תְּשׁוּבָה, אֵךְ עֵקֶר
 תְּשׁוּבָתוֹ: שְׂיִשְׁלִיךְ שְׁכָל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי וַיִּתְחַזַּק בְּאַמוּנָה
 שְׁלֵמָה וְכוּ'. (הַלְכוֹת גְּדָה ב', אוֹת י"א)

עֵקֶר כָּל הַפְּגָמִים וְהַחַטָּאִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, נִמְשָׁכִין
 מִבְּחִינַת גְּזוּל, הֵינּוּ מִמָּה שֶׁהָאָדָם דוֹחֵק אֶת
 הַשָּׂעָה, שְׂוִיהַ בְּחִינַת גְּזוּל, (פְּמִבְּאָר בְּפָנִים), כִּי אִין הֵיִצְר הָרַע
 מְצוּי אֶלָּא לְשַׁעְתּוֹ, וְאִם יַעֲמֵד בְּנִסְיוֹן בְּשַׁעָה קְלָה,
 אִזִּי אַחֲר־כֵּךְ מִמִּילָא יִתְבַּטֵּל וְיִלְךְ מִפְּנֵי הֵיִצְר הָרַע.

עַל כֵּן עֵקֶר תְּקוּן הַתְּשׁוּבָה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַצְּדִיקִים
 הַגְּדוֹלִים, שְׂאִינָם דוֹחֵקִים אֶת הַשָּׂעָה כָּלֵל,
 אֲפֹלוּ בְּתַפְלָתָם, וּמִתְפַּלְלִים רַק בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים.

גַּם הַצְּדִיקִים הָאֵלּוּ אֵינָם מִשְׁתַּמְּשִׁים עִם הַמַּטְהֵר-עוֹ
 שְׁלָהֶם, כִּי אִם בְּשִׁבִיל לְהַכְנִיעַ הָרַע שְׁבַעְדָּה,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין יִשְׂרָאֵל לְתְּשׁוּבָה. גַּם כִּי עֵקֶר
 הַהִתְרַחֲקוֹת מִתְּשׁוּבָה הוּא עַל-יְדֵי בְּנֵי-אָדָם הַמוֹנְעִים,
 כִּי בְּנֵי-אָדָם הֵם לְפַעְמִים מוֹנְעִים גְּדוֹלִים מְאֹד יוֹתֵר
 מִהֵיִצְר הָרַע, הֵינּוּ עַל-יְדֵי מַחְלֶקֶת וְהַלְּיָצְנוֹת שְׁלָהֶם
 וְכִיּוֹצֵא, (פְּמִבְּאָר בְּפָנִים), וְעַל כֵּן עַל-יְדֵי הַצְּדִיקִי אִמְתָּ,
 שְׂמִמְשִׁיכִין חֲדוּשֵׁי תוֹרָתָם בְּשִׁלְמוֹת כָּל הַתְּקוּנִים, עַד
 שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְקַבְּלִין כַּח לְהַעֲנִישׁ אֶת הַמוֹנְעִים אוֹ

לְהַשְׁתִּיק אוֹתָם עַל כָּל פְּנִים, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ
הַתְּעוֹרָרוֹת הַתְּשׁוּבָה בְּעוֹלָם. (הַלְכוֹת גּוֹלָה ה', אוֹת יז)

יֵשׁ שְׂפָגָם וְחָטָא כָּל כָּךְ, עַד שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת: גּוֹל אֶת
הַרְבֵּים, שֶׁהַפְּגָמִים שָׁלוּ נוֹגְעִים לְכֻלָּל יִשְׂרָאֵל, ח"ו.
וְאִזּוּ כָּל תְּקוּנוֹ – לְעֵסֶק בְּצָרְכֵי רַבִּים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "גּוֹל אֶת הַרְבֵּים – יַעֲשֶׂה מִהֵן צָרְכֵי
רַבִּים", וְעַקֵּר צָרְכֵי רַבִּים הוּא לְזִכּוֹתָם לַתְּכֵלִית הַנְּצָחִי.
וְהַעֲקָר לְהַשְׁתַּדֵּל שִׁיְהִיָּה לוֹ חֵלֶק בְּהַמְשַׁכַּת חַדוּשֵׁי-
תּוֹרָתָם שֶׁל הַצְּדִיקֵי אֲמֶת, שֶׁנִּמְשָׁכּוּ
בְּשִׁלְמוֹת כָּל הַתְּקוּנִים, עַד שֶׁעַל-יָדָם עֲקָר הַמְשַׁכַּת
תְּקוּן הַתְּשׁוּבָה לְכָל יִשְׂרָאֵל כַּנִּזְכָּר.

וְצָרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל מְאֹד שִׁיְתַפְּשְׁטוּ בְּעוֹלָם, הֵן
עַל-יְדֵי שִׁים-יַע בְּמִמוֹנֵנוּ לְהַעוֹסְקִים בְּזֶה,
הֵן בְּגוֹפּוֹ, הֵן בְּשֵׁאֵר הַבְּחִינּוֹת, כִּי כָּל אֶחָד יָכוֹל לְזַכּוֹת
שִׁיְהִיָּה לוֹ חֵלֶק בְּזֶה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה אֶת הַרְבֵּים
בְּבַחֲיִנַת צָרְכֵי רַבִּים, וְזֶהוּ עֲקָר הַתְּקוּן לְכָל הַפְּגָמִים
שָׁלוּ, שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנַת גּוֹל אֶת הַרְבֵּים כַּנִּזְכָּר. (שָׁם, אוֹת יח)

❖ יא ❖

מִה שְׁמוּבָא בּוֹהַר הַקְדוּשָׁה, שְׁעַל פְּנֵי הַבְּרִית אֵין
 מוֹעִיל תְּשׁוּבָה, אֲךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל־יְדֵי אַמוּנַת
 חַכְמִים בְּשִׁלְמוֹת יוּכַל לְהִתְקַן גַּם עׁוֹזֵן זֶה בְּכַח הַתּוֹרָה
 הַקְדוּשָׁה, שְׁמִמְשַׁכֶּת הַמִּתְקָה מִבְּחִינַת חַכְמָה עֲלָאָה.
 (הַלְכוֹת פְּרִיָה וּרְבִיָה א, אֹת ו')

❖ תְּמִימוֹת ❖

❖ א ❖

בְּיִשְׂרָאֵל אָדָם, שְׁיֵשׁ לוֹ עֲקָמִימוֹת בְּלִבּוֹ, בְּפָרַט
 בְּשְׁיֵשׁ לוֹ ח"ו עֲקָמִימוֹת הַרְבֵּה בְּלִבּוֹ, אֲזִי
 הוּא צָרִיךְ לְשׁוּם עֲצָמוֹ בְּבִהְמָה וּלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי
 כְּאִלוֹ אֵין לוֹ שׁוּם דַּעַת כְּלָל, וּלְסַמְךְ רַק עַל אַמוּנָה
 וַיִּלְךְ רַק בְּתְמִימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת לְבַד, וְאֲזִי זוֹכָה
 אַחֲר־כֵּךְ לְדַעַת גְּדוֹל מְאֹד בְּחִינַת מַחִין שֶׁל תְּפִלִּין.
 (הַלְכוֹת תְּפִלִּין ד', אֹת ו')

❖ ב ❖

כָּל הָעֲקָמִימוֹת שְׁיֵשׁ בְּלִב הַרְבֵּה בְּנֵי־אָדָם, שְׁאוּמְרִים,
 שְׂאִינָם יְכוּלִים לְעַסֵּק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם מִחַמַּת

צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהִסְתַּכֵּל בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁלֹּא יֵצֵא מִדְרָכֵי
הַתְּמִימוֹת בְּאַמֶּת, וּלְחַפֵּשׂ דְרָכָיו בְּכָל יַעַת,
וּלְשָׁמֵר נַפְשׁוֹ מְאֹד, שֶׁלֹּא יִטֶּה אֹתוֹ הַבַּעַל־דָּבָר מִן
הָאַמֶּת, ח"ו, עַל־יְדֵי חֲכָמוֹת שֶׁל הַכֵּל, הַמְצֹוִיִּים עִתָּה
בְּעֹוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה לּוֹ אַמֶּת לְשִׁקֵּר
וְעֵבֶרָה לְמִצְוֶה, ח"ו, כִּי זֶה גְרוּעַ מִן הַכֵּל, ח"ו.

וַיִּזְכֹּר אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל יַעַת אֵיךְ שָׁאִינוּ נְקִי בְּעֵינָי
תְּאוֹת מִשָּׁגָל, וְעַל־יְדֵי־זֶה כְּלִי הַמַּחֲיִן שֶׁלּוֹ
אֵינָם בְּשִׁלְמוֹת, וְאַפְלוּ אִם הוּא מְחֻזָּק וּמְפָרָס לְלִמְדוֹן
גָּדוֹל וְחָסִיד, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שִׁיּוּדַע בְּנַפְשׁוֹ,
שָׁאִינוּ נְקִי וְנָדָב בְּעֵינָי זֶה בְּשִׁלְמוֹת כְּרָאוּי, וּמִמִּילָא
תְּפִיסַת הַמַּחֲיִן שֶׁלּוֹ אֵינָם בְּשִׁלְמוֹת.

עַל כֵּן תִּכְרַךְ בְּשִׁרוּצָה הַבַּעַל־דָּבָר לְהַטּוֹתוֹ מִדְרָךְ
הַתְּמִימוֹת הָאַמֶּתִי אֲפִלוּ נִקְדָּה בְּעֵלְמָא,
וְאַף־עַל־פִּי שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁעַל־פִּי הַתּוֹרָה מְגִיעַ כָּךְ,
צָרִיךְ לִירָא לְנַפְשׁוֹ וּלְחַשֵּׁב אוֹלֵי טוּעָה הוּא בְּדָבָר
וּמִחֲשָׁבָה זוֹ וּסְבָרָא זֹאת נִמְשָׁךְ אֲצִלוּ מִבְּחִינַת: לֹא
זָכָה – נַעֲשִׂית לוֹ סָם מָוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שֶׁנֶּאֱמַר עַל

מי שלא זכה עדין לשלמות כלי המחין על-ידי תקון
הברית בשלמות, על כן הוא הוא צריך לזהר ביותר
שלא להטעות את עצמו ושלא להפך דברי אלקים
חיים, ח"ו.

וביותר ויותר צריך לזהר בענין זה לענין מחלקת,
כאשר כבר ראינו כמה נפשות שיורדו חיים
שאולה, רחמנא לצלן, על-ידי שהרבו במחלקת על
הבשרים מחמת טעות דעתם ושנדמה להם כאלו
כונתם לשם שמים, (וכמבאר בפנים).

וגם לענין עצמו לבר בעבודת השם, צריכין גם כן
לצעק ולזעק הרבה להשם יתברך, שיוליכהו
בדרך הישר והאמת תמיד, אולי יזכה להתקרב
להשם יתברך פראוי, וכאשר צעק דוד המלך הרבה
על זה, כמבאר בפנים, כי צריכין לזכות גדול וישועה
גדולה ורחמים גדולים והשתדלות ויגיעה גדולה כל
ימי חייו, שיזכה לפלס דרכיו באמת בכל עת ולילך
בדרך הקדש באמת לאמתו ולא יטה לימין ולשמאל
ולא יטעה את עצמו באיזה דבר, ח"ו, על-ידי שאין
הכלים של המחין שלו שלמים פראוי, אבל על כל

פְּנִיִם בְּשֹׁמֵר אֶת עֲצָמוֹ שְׁלֵא יִהְיֶה נוֹטָה עַל כָּל
פְּנִיִם מִדְּרָכֵי הַתְּמִימוֹת, אֲזִי הוּא בְּטוֹחַ עַל כָּל פְּנִיִם
מִמְכָּשׁוֹל גָּמוֹר, ח"ו, כִּי "הוֹלֵךְ בְּתָם יֵלֵךְ בְּטַח". (הַלְכוֹת

י"ז נְסֻךְ ד', אֹת י"ג, ט"ז, י"ז)

❧ ד ❧

כָּל מִי שֶׁמְרַגֵּישׁ בְּעֲצָמוֹ, שְׁאִינוֹ קָדוֹשׁ כְּרֵאוֹי, צָרִיךְ
לְהִכְנִיעַ וּלְבַטֵּל עֲצָמוֹ נֶגֶד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְלֹא
יִרְצֶה לֵילֵךְ בְּגִדּוֹלוֹת וּבְנִפְלְאוֹת מִמֶּנּוּ לְהַמְשִׁיךְ עַל
עֲצָמוֹ בְּחִינַת רוּח־הַקֹּדֶשׁ, רוּחַ נְבוּאָה, מֵאַחַר שִׁוְדַע
שְׁרָחוֹק מִזֶּה. וְאִם יִרְצֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּחִינַת
מְרֵאוֹת וְחִזְיוֹנוֹת, יוּכַל לְקַלְקֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי אֲשֶׁר
נִכְשְׁלוּ בָּזֶה רַבִּים מְאֹד. רַק צָרִיךְ שְׁיֵלֵךְ בְּתְמִימוֹת
וּלְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁיִהְיֶה בְּעֵזְרוֹ לְצֵאת
מִפְּחִיתוֹתוֹ וְיִזְכֶּה לְקַדֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ כְּרֵאוֹי, וְאִז – אִם
יִזְכֶּה וְיִהְיֶה רֵאוֹי לָזֶה לְקַבֵּל רוּח־הַקֹּדֶשׁ, דֶּרֶךְ הַקְּדֻשָּׁה,
בְּשִׁלְמוֹת – הַשֵּׁם הַטּוֹב יַעֲשֶׂה עִמּוֹ כְּרָצוֹנוֹ. (הַלְכוֹת חֲדָשׁ

ד', אֹת ח)

בַּאֲמַת אֵין לְךָ אָדָם שְׂאִין לוֹ שְׁעָה, אֶךְ הַרְבֵּה
 אוֹבְדִים הַשְׁעָה שְׁלָהֶם, שְׁהִיָּה יְכוּל לְהַצְלִיחַ
 בָּהּ בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, עַל־יְדֵי חֲכַמְתָּם שֶׁל הַבָּל,
 עַל־יְדֵי שְׂדוּחֲקִים אֶת הַשְׁעָה, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 ז"ל: כָּל הַדּוּחֶק אֶת הַשְׁעָה, הַשְׁעָה דּוּחֶקְתּוֹ, כִּי הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ מְקַיֵּם: "עַם גֹּבֵר תָּמִים תִּתַּמֵּם וְעַם עֲקֹשׁ
 תִּתְפַּתֵּל", וּמֵאַחַר שֶׁהוּא עֲקֹשׁ וְרוֹצֵה שְׂיַמְלֵא לוֹ הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ תִּתְּנֵהוּ חֲפָצוֹ, וּכְשֵׂאִין לוֹ מַה שְׂחַפֵּין הוּא אוֹמֵר,
 שְׂאִי אֶפְשָׁר בְּזֶה הָאֶפֶן לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, נִמְצָא
 שֶׁהוּא עֲקֹשׁ וּמְהַרְהֵר אַחַר מְדוּתָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִזּוֹ גַם
 הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְפַּתֵּל עִמּוֹ וְהַשְׁעָה דּוּחֶקְתּוֹ.

אַבָּל הַהוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּמֵאֲמִין בַּאֲמַת כִּי בּוֹדֵאִי
 צְדִיק וַיֵּשֶׁר הַשֵּׁם, וּמַה שְׂסוֹבֵל יִסּוּרִין
 וְדַחְקוֹת – הַכֹּל לְטוֹבָה, כִּי עֲדִין לֹא הִגִּיעָה הַשְׁעָה
 שְׁלוֹ, וּמְקַיֵּם: "טוֹב וַיַּחֲלֵל וְדוּמָם לְתַשׁוּעַת הַשֵּׁם".
 כִּי לְפַעְמִים אֵין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן לְהָאָדָם צָרְכֵי
 יְשׁוּעָתוֹ תִּבְרָה, עַד שְׂיִרְבֶּה בְּתַפְלָה עַל זֶה, כִּי "הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ מִתְאַוֶּה לְתַפְלָתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל".

וְגַם בְּתַפְלָה אָסוּר לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה, כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם
 אַחֵר, וְלִפְעָמִים הַיְשׁוּעָה מִתְעַכְבֶּת עוֹד מִטְעָמִים
 אַחֵרִים, עַל כֵּן צְרִיכִין לִילֵךְ רַק בְּתִמְיּוֹת וּלְהֶאֱמִין
 בַּיֶּשֶׁר מִשְׁפָּטָיו יִתְבָּרֵךְ וּלְהִרְבּוֹת בְּתַפְלָה תָּמִיד עַל כָּל
 דְּבָר, וְאִזּוּ בְּוַדַּאי הַשְּׁעָה עוֹמְדָת לוֹ, כִּי בְּוַדַּאי תִּגִּיעַ
 הַשְּׁעָה שֶׁל יְשׁוּעָתוֹ. וְכֵן מְבֹאָר בְּדַבְרֵי חַכְמֵינוּ ז"ל: "כָּל
 הַמְתָּמִים עֲצָמוּ, שְׁעָה עוֹמְדָת לוֹ" וְכוּ'. (הַלְכוֹת גִּיטִין ה', אֹת
 ט"ו)

מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּתִמְיּוֹת, הוּא עֹקֵר הַבֵּן הַחֲבִיב לְהֵשֶׁם
 יִתְבָּרֵךְ, כַּמְבֹאָר בַּפְּנִים, וּמִי שֶׁהוֹלֵךְ אַחֵר
 הַחֲכָמוֹת וְהָעֲרֻמוּיּוֹת שֶׁל הֶבֶל, שֶׁהֵם כְּמוֹ בְּחִינַת
 נְחוּשִׁים מִמֶּשֶׁ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הוּא בְּחִינַת עֵקֶשׁ
 וּפְתִלְתַּל, וְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ מְקַיֵּם עִמּוֹ: עִם עֵקֶשׁ
 תִּתְפַּתֵּל, וְהוּא בְּחִינַת בַּעַל־מוֹם, שֶׁהוּא הַהֶפְךָ
 מִתְּמִימוֹת, שֶׁהוּא לְשׁוֹן שְׁלֵמוֹת. (שָׁם, אֹת ט"ז)

עֹקֵר מֵה שֶׁהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ מִתְפָּאֵר עִם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד כָּל
 הָאֲמוֹת הוּא עַל־יְדֵי דְרָכֵי הַתְּמִימוֹת שֶׁלָּהֶם

הַאֲמֵתִיִּים, וְזֶה בְּחִינַת: "שְׂשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וְכוּ',
אֶחָת הִיא יוֹנְתִי תַמָּתִי" – תַּמָּתִי דִּיקָא, בְּחִינַת

תְּמִימוֹת. (שם, אות כ"ב)

תָּם וְנִשְׁלָם שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם
סֵלִיק סֵפֶר "עֲצוֹת יִשְׂרָאֵל"
בְּעֶזְרַת רוֹכֵב שָׁמַיִם וּמְסִדֵּר הַמַּעְרָכוֹת

❧ השלמות ❧

❧ אמת ואמונה ג. ❧

(וְזֶה בְּחִינַת: חוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם, כִּי עֵקֶר הַחוֹתֶם הוּא אֱמֶת בְּחִינַת "חוֹתְמוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא – אֱמֶת", רַק הַחוֹתֶם בְּעֶצְמוֹ צָרִיךְ עוֹד חוֹתֶם, כִּי הָאֱמֶת בְּעֶצְמוֹ צָרִיךְ
שְׂמִירָה גְּדוּלָּה כַּנ"ל, וְזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּשׁוּבָה, שֶׁהוּא בְּבִחִינַת "בְּקִי בְּעִיל בְּקִי בְּנֶפֶק",
בְּחִינַת: אִם אָפֶק שָׁמַיִם וְכוּ', וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל וְכוּ', כַּמְבָאָר בְּמָקוֹם אַחֵר, שֶׁזֶּה בְּחִינַת שְׁנֵי
הַחוֹתְמוֹת הַנ"ל, כִּי בּוֹדְאֵי צָרִיכִין לַחֲתוֹם אֶת עֶצְמוֹ וְלִלְךְ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת כְּסִדֵּר, לְבָלִי לְנִטּוֹת
יְמִין וּשְׂמָאל, רַק אֲדִרְבָּא, יֵלֵךְ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא בְּעִבּוּדָתוֹ יְתִבְרֵךְ, עַד שְׂיִזְכֶּה בְּכָל פְּעַם לְהִשְׁגֵּה
יְתָרָה, שֶׁזֶּה בְּחִינַת תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה, אֲךָ כָּל זֶה הָאֱמֶת הוּא עֲדִין רַק בְּחִינַת חוֹתֶם
הֶרְאֵשׁוֹן, כִּי בָּאֵם, ח"ו, יַעֲבֹר עָלָיו אֵיזָה יְרִידָה, ח"ו, שֶׁזֶּה בְּחִינַת וְנֶפֶק, אֲזִי יוֹכֵל לִפְלֹל לְגַמְרֵי
עַל-יְדֵי זֶה הָאֱמֶת, כִּי לֹא דִי, שֶׁלֹּא זָכָה לְעֵלוֹת בְּיִתְרָה לְכַנֵּס לְפָנִימִיּוֹת הַקְּדוּשָׁה בְּיִתְרָה, אֲךָ
גַּם שְׂיָרֵד וְנִפְּל וְיִצֵּא חוּץ לְקְדוּשָׁה, ח"ו, עַל בֵּן צָרִיךְ הַחוֹתֶם הַזֶּה עוֹד חוֹתֶם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת
הָאֱמֶת לְאֲמַתּוֹ שֶׁל בְּחִינַת בְּקִי בְּנֶפֶק הַנ"ל, וְלִקְיָם וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּגֶד, כִּי בְּהִכָּרַח שְׂיַעֲבֹר
עַל הָאָדָם עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת הַרְבֵּה, אֲךָ הָעֵקֶר הוּא, שְׂיִחְזֹק אֶת עֶצְמוֹ וְלֹא יִנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ
לְעוֹלָם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת גְּמֵר הַחוֹתֶם, בְּחִינַת חוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם כַּנ"ל, וְזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת דְּרָבִי
הַתְּשׁוּבָה, עַד שֶׁעַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלַעֲשׂוֹת בְּכָל פְּעַם תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה
כַּנ"ל. וְתְּשׁוּבָה הוּא בְּחִינַת "אֶהְיָה", כַּמְבָאָר בְּפָנִים, וְאֶהְיָה פְּעָמִים אֶהְיָה – גִּימְטְרִיָּה
"אֱמֶת", הֵינּוּ בְּחִינַת הַתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְהָאֱמֶת לְאֲמַתּוֹ הַנ"ל, וּבְכָל זֶה אֲנִי עוֹסְקִין

מראש־השנה עד הושענא רבא, שאז מתקנין בחינת חותם בתוך חותם, כמבאר בפנים)

❖ אמת ואמונה י. ❖

ועקר הפגם וההסתה היה על־ידי האשה, שהיא פנגד הפחינה השנית של האמת, שהוא רק בפחינת חלון, שמשם עקר אחיזתם מחמת מעוט וצמצום האור שבו כנ"ל, ועל פן אמרו רבותינו ז"ל (מדרש תנחומא פרשת נח): היא כפתה גרו של עולם, "גרו" דיקא, כי עקר האור הוא אמת, וזה בחינת שלש המצוות שנתנו להאשה, כי על־ידם מתקנין הפגם וממשיכין אור האמת כמבאר בפנים

❖ אכילה ז. ❖

ועל פן אמרו רבותינו ז"ל: עם־הארץ אסור לאכל בשר, כי עם־הארץ הוא אפלו קרא ושנה ולא שמש תלמיד־חכמים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, הינו מי שאינו מקשר לצדיקים וחכמים אמתיים, בודאי אי אפשר לו לאכל בשר, מאחר שאין לו פה לברר הנפשות והניצוצות הקדושים שיש בבשר כנ"ל

❖ בטחון א. ❖

וזהו: וברכך בכל אשר תעשה, הינו בכל מה שתעשה, יהיה מה שיהיה אפלו דבר קל וקטן, וברכך השם, באשר נראה בחוש ברב בני־אדם, שפמה פעמים שהם רצים ורודפים מאוד אחר הפרנסה פמה זמנים ביגיעות גדולות, ואין עולה בידם שום רוח, ומאומה לא ישאו בעמלם, ואחר־כך השם יתברך מרחם עליהם ומזמין להם פרנסה, ולפעמים אפלו עשירות גדול, בסבה קלה מאד, שהיא כמעט כלי שום דרך הטבע, וכל העולם מלא ממעשיות פאלו, שהם שכיחים מאד בעולם, כמעט בכל אחד ואחד שעוסק במשא ומתן, ואם היה לו שכל והיה סומך עצמו בתחלה על השם יתברך ולא היה דואג כלל, אזי לא היה צריך כלל ליגיעות פאלו, שהיו לו בחנם, וכשהיה מגיע הזמן, היה מזמין לו השם יתברך פרנסתו בסבה קלה כנ"ל, ולא די שאינו מרויח כלל על־ידי דאגתו ועצבונו ויגיעות רבות ומרחות עצומות שלו – אדרבא, הוא מפסיד שפע פרנסתו הרבה על־ידי־זה, כי באמת עקר שפע הפרנסה נמשכת מבחינת למעלה מהזמן והמקום, רק שבזה העולם מכרח הפרנסה להתלבש בזמן ובמקום, אשר מחמת זה צריכין לעשות איזה עסק ומשא ומתן בשביל פרנסה כדי לעשות כלי, שתוכל השפע להתלבש בזה העולם כנ"ל ועל פן כשהוא מאמין שהכל מלמעלה, על־ידי־זה נתקשר הזמן והמקום לבחינת למעלה מהזמן והמקום, ואזי יש לו פרנסה בשפע, כי הוא מקשר לשרש ההשפעות על־ידי אמונתו

ובמחוננו בשם, אבל כשהוא רץ אחר פרנסתו ביגיעות גדולות, אזי הוא נמשך ונתקשר ביותר לבחינת מקום וזמן, ומפריד בין הזמן והמקום לבין בחינת למעלה מהזמן והמקום, ועל-ידי-זה נתרחק משרש ההשפעות, ועל פן קשה לו למצא פרנסתו ואפלו בשמגיע לו מעט פרנסה, בהכרח שתהיה ביגיעה גדולה ועצומה מאוד. וזה: כל הדוחק את השעה – השעה דוחקתו, כי כל מה שנמשך אחר הזמן ודוחק את השעה, הוא נתקשר ונתאחז ביותר בבחינת זמן ומקום ונתרחק ביותר משרש ההשפעה, שהוא בבחינת למעלה מהזמן והמקום, ועל פן השעה דוחקתו – השעה דיקא, מחמת שנתקשר ביותר לבחינת שעה וזמן, ועל פן יש לו דחק יותר, כי נתרחק פרנסתו לזמן רחוק ולמקום רחוק ביותר, עד שלפעמים צריך לגוד על-ידי-זה למקומות רחוקים ביותר ובהמשך הזמן הרבה בשביל פרנסתו אבל הנדחה מפני השעה ומאמין, שהכל מהשם יתברך, ובוחש בהשם יתברך, שבודאי יתן לו פרנסתו בזמנו בסבה קלה, אזי הוא מקשר ביותר לבחינת למעלה מהזמן והמקום, ואז השעה נדחית מפניו, כי זוכה על-ידי-זה למעט ולבטל בחינת הזמן והמקום, ושולח לו השם יתברך פרנסתו במעוט זמן ובקרב מקום. ואם היה זוכה האדם לבטחון חזק מאוד, אזי לא היה צריך לעשות שום סבה בשביל פרנסה, והיה געש הפלי והצנור של פרנסה על-ידי הבטחון בעצמו, כי על-ידי הבטחון געשה פלי לקבל השפע היורד מלמעלה, כמבאר במקום אחר

❖ גאות וענוה ה. ❖

ומה שאמרו בבית שני בשמחת בית השואבה: אבותינו שהיו במקום הזה – אחוריהם וכו', ואנו ליה עינינו, והיו כופלים ואומרים: אנו ליה וליה עינינו, ופרשו שם בגמרא: דאמרי הכי, אנו ליה משתחיים וליה עינינו מיחלות, הינו פנ"ל, שהיו משתחיים ומודים להשם יתברך על גדל הישועות והחסדים הנפלאים שעשה עמם לבנות להם בית-המקדש מחדש, שזהו ליה אנו משתחיים, כי ההשתחוויה הוא בחינת הודאה על העבר, אבל אף-על-פי-כן ידעו בעצמן כמה הם רחוקים עדין מהגאולה השלמה, ועל פן אמרו פעם שני: ועינינו ליה, שהוא: וליה עינינו מיחלות, כי בודאי אף-על-פי שכבר עזר לנו השם יתברך הרבה ישועה בזאת, אשר בעבודתנו לא עזבונו השם אלקינו ויש עלינו חסד לפני מלכי אשור וכו', כמפרש בעזרא ונחמיה, אף-על-פי-כן עדין ליה עינינו מיחלות, שייגאלנו גאולה שלמה, שאין אחריה גלות. וכן הוא בכל אדם ובכל זמן, כי גם עתה בתקופה מרירות הגלות הזו, אנו רואים נסים וחסדים נפלאים בכל יום, כמו שאנו אומרים שלש פעמים בכל יום: ועל נסיד שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים וכו', וצריכים להודות לו יתברך הרבה על זה, כמו שכתוב שם: וכל החיים יודוך

סְלָה וְכוּ', אֲבָל צְרִיכִים לִידַע, שְׁכָל הַיְשׁוּעוֹת פְּאִים מִמְרַחֵק מְאֹד כַּנִּל וְצְרִיכִים בְּכָל יוֹם לְצַפּוֹת לַיְשׁוּעָה לְהֵלֵן בְּבַחֲיַנְתָּ: לֵיה אָנוּ מְשִׁתְּחִיִּים וּמוֹדִים, וְלֵיה עֵינֵינוּ מִיַּחְלָוֹת. וְזֶה שֶׁהִזְכִּירוּ בְּגִנוֹת הָרֵאשׁוֹנִים וְאָמְרוּ: אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהָיוּ בְּמָקוֹם הַזֶּה – אַחֲרֵיהֶם אֵל הַיֵּכָל הַשָּׁמַיִם וּפְנֵיהֶם קִדְמָה וְהִמָּה מְשִׁתְּחִיִּים וְכוּ', שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים דְּבָרִים מְגִנִּים וּמִתְעַבִּים הִרְבֵּה לְהַכְעִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל שֵׁם. וְהַדְּבָר תְּמוּנָה, לְכַאוֹרָה, מַה לָּהֶם לְהִזְכִּיר בְּשִׂמְחָתָם גְּדוֹל גְּנוֹת אֲבוֹתֵיהֶם. אֵךְ כָּל זֶה הָיָה בְּשִׁבּוֹל לְבֹא לְשִׂמְחָה וְהַתְחַזְּקוֹת בְּהַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ וְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הִזְכִּירוּ גְנוֹת הָרֵאשׁוֹנִים, שֶׁנִּפְּלוּ לְתַעֲבוּבִים וְטַנּוּפִים כְּאֵלֶּה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְהַכֵּל הָיָה מְחַמֵּת גְּאוֹת וְרוּם-לֵבָב, שֶׁמְבִיא אֶת הָאָדָם לְכָל הַרְעוֹת וְהַצְרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּמִשָּׁם עָקַר כָּל הַנְּפִילוֹת, עַד שֶׁיִּכְוֹלִין לְפַל מְאֹד מְאֹד לְצִיאַת מְעוֹלָמוֹ לְגַמְרֵי, כְּמוֹ אֵלוֹ שֶׁהִזְכִּירוּ, שֶׁעָשׂוּ דְבָרֵי שְׂטוּת וְתַעֲבוּבִים כְּאֵלוֹ, שֶׁהִפְכוּ אַחֲרֵיהֶם אֵל הַהֵיכָל וְהַתְרִיזוּ וְכוּ' – הַנִּשְׁמַע כִּזֶּאת?! וְזֹאת צְרִיכִים לִידַע, שֶׁגַּם הֵם בְּיָדָאֵי לֹא הָיוּ שׁוֹטִים וְכִסִּילִים, כִּי בְּיָדָאֵי הָיוּ חֲכָמִים נְפִלְאִים לְהַרְעֵ, כִּי זֶה יְדוּעַ, שֶׁדוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים הָיוּ חֲכָמִים יוֹתֵר, אֵךְ כָּל נְפִילָתָם, שֶׁבָּאוּ לְיַדֵּי רְעוֹת כְּאֵלֶּה, הָיָה עַל-יְדֵי גְּאוֹת וְרוּם-לֵבָב, כִּי הָיָה לָהֶם כָּל טוֹב, וְהִצִּיר הַרְעָה וְחַמִּימוֹת הַתְּאוּוֹת מִתְגַּבֵּר בְּכָל דּוֹר, עַד שֶׁהִפִּיל אוֹתָם בְּכָל פַּעַם, וּבְכָל עֵת שֶׁנִּפְּלוּ, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהַתְחַזֵּק לְקָרֵב עֲצָמָן לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ גַּם מִמְּקוֹם רְחוֹק כְּזֶה, כִּי לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְסַבֵּל הַקְּטָנוֹת וְהַשְּׁפָלוֹת בְּעֵינֵי עֲצָמָן, כִּי בְּיָדָאֵי הַרְחוֹקִים מְחַמֵּת תְּאוּוֹתֵיהֶם, כְּשֶׁרוֹצִים אַף-עַל-פִּי-כֵן לְחַתֵּר חֲתִירוֹת וּלְהַתְקַרֵּב לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, צְרִיכִים עַל כָּל פְּנֵים לְהַרְגִּישׁ שְׁפָלוּתָם וְרַחוּקָם וּלְבַטֵּחַ בְּעֵצָם חֲסָדָיו יִתְבָּרַךְ, הַמְּתַחַדְּשִׁים בְּכָל עֵת, שֶׁגַּם הֵם יְכוּלִים לְהַתְקַרֵּב, אֲבָל הֵם הָיוּ בְּעַלֵּי גְּסוּת-הַרוּחַ וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהַשְׁפִּיל עֲצָמָן וּלְהַקְטִין עֲצָמָן כָּל כָּךְ, עַד שֶׁנִּפְּלוּ בְּכָל פַּעַם, נְפִילָה אַחַר נְפִילָה, עַד שֶׁהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם הַרוּחַ-שְׂטוּת, עַד שֶׁנִּפְּלוּ לְדְבָרִים תַּעֲבוּבִים כְּאֵלֶּה, וְעַל כֵּן זָכְרוּ בְּשִׂמְחָתָם הַהֶפֶךְ מִכָּל זֶה וְאָמְרוּ: אֲבוֹתֵינוּ וְכוּ', אֲבָל אָנוּ לֵיה וְעֵינֵינוּ לֵיה, שְׁכָל מַה שֶׁהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ מוֹשִׁיעֵנוּ בְּחֲסָדָיו הַנְּפִלְאִים, אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁהַכֵּל בְּחֶסֶד נְפִלְאָה, וְאָנוּ לֵיה מְשִׁתְּחִיִּים וּמוֹדִים עַל זֶה, וְעַדִּין לֵיה עֵינֵינוּ מִיַּחְלָוֹת, שִׁוְשִׁיעֵנוּ מֵעַתָּה, כִּי עַדִּין אָנוּ יוֹדְעִין רַחוּמָנוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה עָקַר שִׂמְחָתָנוּ, שֶׁהוֹשִׁיעַ לָנוּ בְּרַחוּק כְּזֶה לַיְשׁוּעוֹת נְפִלְאוֹת כְּאֵלֶּה.

❦ גאות וענוה ו' ❦

וְהַפְתֵּן גְּדוֹל הָיָה עוֹסֵק בְּהַשְׁמוּנָה בְּגָדִים שָׁלוֹ שֶׁהָיָה לוֹבֵשׁ, שֶׁהָיוּ יְקָרִים מְאֹד, וְעַל כָּלֵם – הַחֲשׂוֹן וְהָאֶפֶד, שֶׁהָיוּ בָּהֶם אֲבָנִים טוֹבוֹת יְקָרוֹת מְאֹד, וְהַפְתֵּן גְּדוֹל נִשְׂאָ כָּל זֶה עַל לְבוֹ לְתַקֵּן כְּזֶה תְּאוּוֹת הַנְּגִידוֹת וְהַעֲשִׂירוֹת, שֶׁשָּׁם עָקַר אַחֲזוּת הַגְּאוֹת, שֶׁעָקַר אַחֲזוּתָם הוּא בְּכַנְיָה, וְזֶה בַּחֲיַנְתָּ חֲשׂוֹן הַמְּשַׁפֵּט, שֶׁנִּשְׂאָ עַל לְבוֹ, לְתַקֵּן כְּזֶה עוֹוֹת הַמְּשַׁפֵּט, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן

גם הכהן גדול, בפשעה שנכנס לפני ולפנים, היה צריך לפשט בגדי הזהב, ונכנס רק בבגדים לבנים, שזה בחינת מה שהכהן גדול, שלבש בגדים יקרים אלו, שיש בהם זהב ואבנים טובות, בקדשה גדולה פנ"ל, אף-על-פי-כן לפני ולפנים, במקום תכלית הקדשה עליונה, אסור גם הוא לנכנס בהם, כי שם נתבטל העשירות וחסדות הזהב והאבנים טובות לגמרי, ואי אפשר לנכנס לשם כי אם בבגדים לבנים לגמרי, שהם עקר תכלית שלמות התקון העליון בבחינת: בכל עת יהיו בגדי לבנים, וזה רמז, שאפלו הצדיקים הגדולים, שיכולים לעבד את השם יתברך על-ידי זהב ואבנים טובות וכו', אף-על-פי-כן יש גבוה מעל גבוה, שישם אסור לנכנס בזה, כי אם בבחינת בגדים לבנים ממש, ושם עקר כפרת וסליחת כל עוונות ישראל לטהר אותם בשלמות מאחיזת הבגדים הצואים, שעקר התגברותם – על-ידי גאות וכבוד, כמבאר בפנים, ואי אפשר לבאר הכל והחפץ בחיים באמת, יבין מזה הרבה לבטל גאותו ולכלכל דבריו במשפט פנ"ל

❖ דיבור ג. ❖

וזה שאמר דוד המלך עליו השלום: בחנת לבו, פקדת לילה, צרפתני בל תמצא, הינו שאמר בשביל כלל ישראל: ידעתי, שלא עמדתי בנסיון פראוי, כי לא זכיתי עדין להנצל בשלמות מכסופין דהאי עלמא, אך זמתי בל יעבר פי, כי על כל פנים שומר אני את עצמי, שלא להוציא הכסופין והמחשבות אלו על הדבור-פי, ח"ו, כי ידעתי גדל כח הדבור של הכסופין, שנעשין על-ידו פעולות ממש בעולם, על פן אני שומר את עצמי לבלתי להוציא על פי כסופין רעים, ח"ו, בכדי שלא יהיו נעשין על-ידם פעולות רעות בעולם, רחמנא לצלן, רק אני מרגיל את עצמי לדבר תמיד דבורים קדושים של כסופין טובים לקרות תמיד אליך, שתשיבנו אליך באמת, ועל-ידי-זה נעשין פעולות טובות בעולם, וזה: לפעולות אדם בדבר שפתיך, שאני נשמר לדבר רק דבורים קדושים, שהם בחינת דבר שפתיך, כדי שעל-ידי-זה יהיו נגמרין כל פעולות אדם לטובה. וזה: אני שמרתי ארחות פריץ, כי הדבור יש לו כח גדול, ועל-ידי שאני נשמר מלדבר דבורים של תאוות וכסופין רעים, רק הרגלתי לשוני לדבר תמיד דבורים של כסופין טובים פנ"ל, על-ידי-זה אני זוכה להנצל ולהשמר מארחות פריץ, שהם כל הדרכים רעים, רחמנא לצלן, רק תמך אשורי במעגלותיך בל נמוטו פעמי, כי הדבורים טובים הנ"ל הם תומכים וסועדים אותי לילך במעגלותיך ובל נמוטו פעמי מהם, אף-על-פי שרצו לדחות אותי מהם כמו שרצו, רחמנא לצלן, אבל השם יתברך עזרני בכח הדבורים הטובים לתמך אשורי במעגלותיך. וזה שפסים: אני קראתיך פי תענני וגו', הינו שמבאר ביותר על-ידי מה זכיתי לסמך אשורי במעגלותיך – על-ידי שקראתיך בכל פעם בדבורים של כסופין טובים, שזהו כל ענין ההתבודדות

והשיחה בינו לבין קונו, שצריכין להרגיל את עצמו בזה הרבה, דהינו שירגיל את עצמו בזה לכסף ולחשק תמיד בפופין טובים, מתי יזכה לסור מרע ולעשות הטוב בעיניו יתברך תמיד וכו' ולהוציא הפופין דקדשה מפיו בכל יום, ועל ידי זה יזכה להנצל מארחות פריץ, רק השם יתברך יתמוך אשוריו במעגלותיו וכו', בנזכר לעיל.

❦ ממון ט. ❦

זה בחינת שעולין מדרגא לדרגא, ואז צריכין לשבר הקלפה הקודמת לפרי, שזה בחינת הסובבים והדמיונות, שמסבבין הקדשה שבזו המדרגה ועל פן רב הקננים – על ידי כסף, פי על ידי התגלות הגנין עליו, המלבשין בכסף וזהב דקדשה, על ידי זה משפרין הקלפה הקודמת לפרי. ועל פן הזהירו רבותינו ז"ל על כל המצוות, שצריכין לקנותם באגר שלים, בכסף מלא. ועל פן צריכין להרחיק עצמו מלקבל מתנות, כמו שפתיב: ושנא מתנות יחיה, פי עלית הקדשה קשה שתהיה בחנם, פי אם בכסף מלא כנ"ל

❦ מועדים – שבת א. ❦

אותיות שניות של ש'א'ר' הם אותיות ש'ב'ת', פי אחר שין הוא תיו, ואחר אלף הוא בית, ואחר אות ריש הוא שין – אותיות שבת למפרע.

❦ צדיק י"ג. ❦

פי מיתת הצדיק הוא בחינת תפלה בבחינת דין, שמתפלל הבעל כח הגדול והסמרא אחרא בולעת אותה, והתפלה מחמת שהיא קדושה מאד ויצאה מבעל כח גדול, על פן אין כח להסמרא אחרא לבלע אותה לגמרי, רק אדרבא, התפלה עומדת לה בצוארה, עד שהסמרא אחרא מכרחת על ידי זה להקיא ולהוציא ולהחזיר כל הקדשות שבלעה, אף גם עצמות חיותה ממש. וזה סוד התקונים והברורים הנפלאים, הנעשים עד עתה על ידי מיתת עשרה הרוגי מלכות, פמוכא בפתבים. ובאמת מיתת כל הצדיקים היא בחינת מסירת נפש על קדוש השם, בפרט מיתת הצדיקים שבחוץ לארץ, שהכל הוא פענן התפלה בבחינת דין, שמוסרים גופם שיהיה נקבר בחוץ לארץ, ששם שליטת הסמרא אחרא, ונדמה להסמרא אחרא שהיא בולעת את הגוף הקדוש הזה, אבל זה הגוף הקדוש הוא בעל כח גדול ועומד להסמרא אחרא בצוארה, עד שמכרחת על ידי זה להקיא הקאות הרבה מקרבה ומבטנה, עד שיגמר הצדיק מה שהתחיל, פי גם בחייו עסק כל ימיו בזה ומסר נפשו בשביל זה, אך אחר הסתלקותו, אז אינו פוסק מלעסק בעבודה הקדושה הזאת, עד שיגמר הכל לטובה ברצונו. ועל פן שם, על קברו הקדוש, יכול כל אחד

להתתקון, אפלו הגרוע שבגרועים, אם יזכה לבוא לשם בחייו ויבקש ויתפלל שם על תקון נפשו, וזה גם ענין העשרה קפיטל תהלים שנתסדרו לומר שם, עין פנים.

❖ תפילה י. ❖

שזה בחינת תפלה בלחש, שתקנו חכמינו ז"ל, בשביל קטנים שבקטנים וגם בשביל גדולים שבגדולים, כי הקטנים מאד, כל תפלתם היא בחינת תפלה בלחש בנ"ל, וכל תקונם – על-ידי גדולי הצדיקים, שמתפללים גם בן בלחש, כי עולים בתפלתם עד בחינת עתיקא, ששם בחינת לחש, בחינת: חכם חרשים ונבון לחש, כי שם בחינת: סוג לחכמה – שתיקה, וזה בחינת: מה תצעק אלי – בעתיקא תליא מלתא, במבאר בזהר הקדוש, הינו כי שם בעתיקא אין צעקה, רק שתיקה ולחש, וזה בחינת: השם ילחם לכם ואתם תחרישון, כי שם בשעת קטנות צריכין לצעק אל השם יתברך הרבה, אך לכל עת, כי צריכין להתחזק גם אז בתפלה ותחנונים להתפלל בלחש ומעמק הלב על כל פנים, בנזכר לעיל, ואחר-כך זוכין להתפלל בקול רם, שזה בחינת תפלה בלחש ואחר-כך מתפלל השליח צבור בקול רם.

❖ תפילה י"ב. ❖

ועל בן עקר תקון התפלה הוא על-ידי שמסתכלין על התכלית וכוללין כל התפלה באחד, ששם פלו טוב, וכמבאר בפנים, כי בלא זה אין יכולין להתפלל כלל מחמת קשיא הנ"ל, וכמו שהקשו רבותינו ז"ל: וכי נותנין לתינוק מה שרוצה, כי מאחר שהשם יתברך יודע האמת, שהיסורין אלו מחסרון פרנסה וכיצא הוא לטובתו הנצחית, ואיך ישמע השם יתברך תפלתו לתן לו מה שייבקש ויגרים לו על-ידי-זה רעה לנצח, ח"ו, וכעין מה שכתוב: יש עושר שמוש לבגליו לרעתו, וכמובא בזהר הקדוש: חיבת בהון בעתרא בהאי עלמא ולבתר קטילת לון, ח"ו, על בן באמת עקר תקון התפלה הוא על-ידי שמסתכלין על התכלית האמת באמת, ויודעים ומאמינים שהכל לטובה, ואז דיקא יכול להתפלל אחר-כך על כל מה שצריך, כי אז יכול להמשיך תקונים מאור הרשימה של הפטול אל התכלית, שעל-ידי-זה יהיו נעשים פלים להמשיך בהם רב שפעו וחסדו יתברך בשלמות באין מחסור כל דבר: פרנסה ועשירות ובריאות, בני, חיי, מזוני, ואף-על-פי-כן לא יבוא לו על-ידי-זה שום נזק והפסד, ח"ו, בשום צד, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, רק הכל יהיה לטובה נצחית גם בן, מאחר שפבר תקן פלים פראוי לקבל בהם שפע החסד, ועל בן באמת אין אדם יודע להתפלל בשלמות, כי אם הצדיקים האמתיים, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים ושאר בני-אדם צריכים לקשר

תפלתם לצדיקים הנ"ל, והם יעלו תפלתם פראוי, שימשיכו להם שפע מה שצריכין: פני, חיי ומזוני וכו', באפן שלא יזיק להם לנצח, ח"ו, רק אדרבא, על-ידי השפע דיקא ותתקנו וישובו אל השם, ועל פן באמת יש בענין זה של התפלה נפלאות ונסתרות הרבה, ועל פן באמת אסור להתעקש ולדחק עצמו על שום דבר בתפלתו, וכמבאר במקום אחר, פי אולי באמת אי אפשר למלאת בקשתו אפלו על-ידי התפלה, פי יזיק לו יותר, ח"ו, פשימלאו בקשתו, ואם ידחק ויתעקש מאד בתפלתו, יוכל להיות שיפעל אצל השם יתברך למלאת בקשתו, פי האדם יש לו פח גדול לפעל בתפלתו, אבל לא יהיה לו לטובה, ח"ו, פי עדין לא זכה בתפלתו לתקן הפלי בשלמות, שצריך לקבלת השפע שהוא רוצה, נמצא, שכל זמן שאין מתפלל על צרכיו, אזי כל החסרונות שחסר לו הם לו לטובה גדולה, אך על-ידי התפלה מתקן פלים פראוי, שעל-ידיה יוכל לקבל שפע החסר למלאת פל החסרונות שלא ולא יזיק לו כלל לנצח גם פן, וכל זה – על-ידי שמסתכלין באמת אל התכלית, שכלו טוב פנ"ל, ועל פן באמת עקר התפלה צריך שתהיה באמת בשביל תכליתו הנצחי, וזה בחינת מה שמוכא בפפרים, שעקר התפלה צריכה שתהיה בשביל להשלים חסרון השכינה, בכיכול, ועל פן אפלו התפלה שמתפלל על צרכיו הנשמיים, יתפלל שיתן לו השם יתברך פל צרכיו באפן שיצליח על-ידיה לנצח, וזה בחינת סדר התפלה שמונה-עשרה, שסדרו לנו חכמינו ז"ל, ומתחילין תחלה בשבחו של מקום – בשלש הראשונות, ומזכירין בברכה ראשונה איך שהוא יתברך גומל חסדים טובים וכל מה שעושה הכל לטובה והוא מלך עוזר ומושיע ומגן ואחר-כך בכרפת מחיה המתים, פולל גם פן שאר ישועות ופרנסה ורפואה, וכולל אותן פמה פעמים עם ענין של תחית המתים, הינו שאנו משבחין ומודים להשם יתברך, שכל מה שעושה עמנו הוא לטובתנו הנצחית, שהוא בחינת תחית המתים, ורק בשביל זה הוא מצמיח לנו ישועות נפלאים בכל עת בגשמיות גם פן: בענין פרנסה ורפואה וכיוצא, הכל באפן שיצליח על-ידיה לנצח, גם אחר התחיה, וממילא מוכן, שגם מה שלפעמים נתעכב השפע, ח"ו, הכל הוא לטובתנו הנצחית אחר התחיה, פי הלא מאחר שהשם יתברך הוא טוב ומיטיב פל פך וכל יכול ועושה חסד עם פל העולם בכל עת, מכלכל חיים וכו', אם פן מאין בא זה שלפעמים נתעכב השפע, פודאי צריכין להאמין, שהוא רק בשביל טובה נצחית, ועל פן הזכיר שם בברכה זו פמה פעמים ענין תחית המתים בפסוק לענין פרנסה, פי בענין הפרנסה מתעקם לב האדם ביותר וקשה לו בכל פעם על עכוב הפרנסה, על פן צריכין להזכירו בענין זה ביותר, שכל הפרנסה והכלכלה, שמכלכל השם יתברך את האדם – הכל הוא בשביל טובתו הנצחית אחר תחית המתים, ומחמת סבה זו עצמה מתעכב הפרנסה לפעמים בשביל טובתו הנצחית אחר-כך אומרים קדשה וכרפת אתה קדוש, שזהו בחינת עצם

התבטלות, שייזכו כל ישראל לאחר התחיה שייקדישו שמו יתברך בכלל כל הקדושים אשר יהללך סלה ואחר שברו סדרו שבחו של מקום והודיעו, שכל מה שעושה השם יתברך הכל לטובה, אחר-כך מתפללין על צרכיו, וגם זה מתפללין תחלה העקר על התבטלות: על דעת ותשובה וסליחת עוון, ואחר-כך מתפללין על צרכי הגוף, אבל כל פונתנו גם כן רק בשביל התבטלות הנצחי, כי אנו יודעים ומודים, שהשם יתברך כל יכול, וכל מה שעושה עמנו – הכל לטובה, רק אף-על-פי-כן רצונו יתברך, שנתפלל לפניו על צרכינו בכדי לעשות פלים לקבל השפע בשלמות, והעקר – רק בשביל התבטלות הנצחי, ועל פן אנו אומרים קריאת-שמע קדם התפלה, כי על-ידי קריאת-שמע אנו נכללין באחד, ואז דיקא יכולין להתפלל, כנזכר לעיל

תיקון הכללי

יהי רצון קדם אמירת תהלים

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, הבוחר
בדוד עבדו ובזרעו אחריו והבוחר בשירות ותשבחות,
שתפן ברחמים אל קריאת מזמורי תהלים שאקרא, כאלו
אמרם דוד המלך עליו השלום בעצמו זכותו יגן עלינו.
ויעמד לנו זכות פסוקי תהלים, וזכות תבותיהם
ואותיותיהם ונקודותיהם וטעמיהם והשמות היוצאים מהם
מראשי תבות ומסופי תבות, לכפר פשעינו ועונותינו
וחטאתינו, ולומר עריצים ולהכרית כל החוחים והקוצים
הסובבים את השושנה העליונה, ולחבר אשת נעורים עם
דודה באהבה ואהבה ורעות, ומשם ימשך לנו שפע לנפש
רוח ונשמה לטהרנו מעונותינו ולסלח חטאתינו ולכפר
פשעינו, כמו שסלחת לדוד שאמר מזמורים אלו לפניך,
כמו שנאמר גם יהוה העביר חטאתך לא תמות. ואל תקחנו
מהעולם הזה קדם זמינו עד מלאת שנותינו בהם שבועים
שנה, באפן שנוכל לתקן את אשר שחתנו. וזכות דוד המלך
עליו השלום יגן עלינו ובעדנו שתאריך אפך עד שובנו

אֵלֶיךָ בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. וּמֵאֲוִצַּר מִתַּנַּת חַנּוּם חֲנִנּוּ,
 כְּדַכְּתִיב וְחַנּוּתִי אֶת אֲשֶׁר אָחֵן וְרַחֲמֹתַי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם.
 וּכְשֵׁם שְׁאֲנוּ אֹמְרִים לְפָנֶיךָ שִׁירָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי גִזְכָּה
 לֵאמֹר לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וְשִׁבְחָה לְעוֹלָם הַבֵּא. וְעַל יְדֵי
 אֲמִירַת תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חֲבֻצְלַת הַשָּׁרוֹן וְלִשִׁיר בְּקוֹל גְּעִים
 בְּגִילַת וְרִנָּן, כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתֵּן לָהּ הוֹד וְהָדָר בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ,
 בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן סְלָה:

**קִדְּם שִׁיתְחִיל בְּאֲמִירַת הָעֲשָׂרָה מְזֻמּוֹרִים
 יֵאמֹר זֶה:**

תְּרִינִי מִקֵּשֶׁר עֲצָמֵי בְּאֲמִירַת הָעֲשָׂרָה מְזֻמּוֹרִים אֱלֹהֵי, לְכֹל
 הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּדוֹרֵנוּ, וּלְכֹל הַצְּדִיקִים
 הָאֲמִתִּיִּים שֶׁכֵּנִי עָפַר קְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה, וּבְפָרַט
 לְרַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם, נַחַל גִּבְעַת מְקוֹר חֲכָמָה,
 רַבֵּנוּ נַחֲמָן בֶּן פִּינְגָּא, אֲשֶׁר גָּלָה וְתִקֵּן לֵאמֹר אֱלֹהֵי הָעֲשָׂרָה
 מְזֻמּוֹרֵי תְּהִלִּים בְּשִׁבְלֵי תְּקוּן הַבְּרִית, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ וְעַל
 כָּל יִשְׂרָאֵל אָמֵן:

טוֹב לֵאמֹר זֹאת לְפָנֶי אֲמִירַת תְּהִלִּים:

לְכוּ גְרַנְנָה לִיהוָה, גְּרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָּנָיו
 בְּתוֹדָה, בְּזִמְרוֹת גְּרִיעַ לֹא: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה, וּמִלֶּךְ
 גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

הֲרִינִי מִזְמַן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאִי,
 לְשֵׁם יְחִוּד קְדוֹשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתָהּ בְּדַחִילוֹ
 וּרְחִימוּ, עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טז

א מִכַּתָּם לְדוֹד שְׁמִרְנֵי אֵל, כִּי־חֲסִיתִי בְךָ:
 ב אֲמַרְתָּ לַיהוָה אֲדַנִּי אַתָּה, טוֹבָתִי בַל־עֲלֹךְ:
 ג לְקַדּוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה, וְאֲדִירִי כָּל חֲפְצֵי־בָם:
 ד יִרְבוּ עֲצָבוֹתָם אַחַר מָהְרוּ, בַּל־אֲסִיךְ נִסְפִיָּהֶם
 מְדָם, וְכֵן אֶשָּׂא אֶת שְׁמוֹתָם עַל־שִׁפְתָי:
 ה יְהוָה מְנַת־חֶלְקִי וְכוֹסִי, אַתָּה תוֹמִיךְ גּוֹרְלִי:
 ו חֲבָלִים נִפְלוּ־לִי בַּנְּעִימִים, אַף־נִחַלְתָּ שִׁפְרָה עָלַי:
 ז אֲבַרְךָ אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲצָנִי, אַף לִילוֹת יִסְרוּנִי
 כְּלִיזוֹתַי:
 ח שְׁוִיתִי יְהוָה לְנִגְדֵי תָמִיד, כִּי מִימֵנִי בַל אֶמוּט:
 ט לָכֵן שָׂמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אַף־בְּשָׂרִי יִשְׁכַּן לְבַטָּח:
 י כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשִׂאוֹל, לֹא תִתֵּן חֲסִידְךָ לְרֵאוֹת
 שִׁחַת:

יא תודיעני ארח חיים שבע שמחות את-פְּנִיךָ,
נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֹצֵחַ:

לב

א לְדוֹד מִשְׁכִּיל, אֲשֶׁרִי נְשׂוּי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה:
ב אֲשֶׁרִי-אָדָם, לֹא יִחְשַׁב יִהְיֶה לוֹ עוֹן, וְאִין בְּרוּחוֹ
רְמִיָּה:

ג כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמַי, בְּשִׂאֲנֹתַי כָּל-הַיּוֹם:
ד כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה תִכְבֵּד עָלַי יָדְךָ, נִהְפֹךְ לְשִׁדִּי
בְּחֲרַבְנִי קִיץ סֵלָה:

ה חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ, וְעוֹנִי לֹא-כִסִּיתִי, אָמַרְתִּי אֹדָה
עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה, וְאַתָּה נִשְׂאתָ עוֹן חֲטָאתִי סֵלָה:
ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל-חֹסֵיד אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מְצֵא, רַק
לְשֹׁטֵף מִים רַבִּים אֱלֹוֹ לֹא יִגִּיעוּ:

ז אַתָּה סֵתֵר לִי* מִצָּר תִּצְרַנִּי, רְנִי פִלַט תְּסוּבְּבִנִי
סֵלָה:

* כּאן צריך להפסיק מעט (עיין בליקוטי מוהר"ן סימן

רי"ג)

ח אֲשֶׁכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדַרְךָ זֶה תִלְךָ, אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינֵי:

ט אֵל תְּהִי־וּ כְּסוּם כְּפָרֵד אֵין הָבִין, בְּמַתְגַּוְרָסֵן עֵדִיו
 לְבָלוּם, בַּל קָרַב אֱלֹהִים:
 י רַבִּים מִכְּאוֹבִים לְרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד
 יִסּוּבְכֶנּוּ:
 יא שְׂמַחוּ בַּיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים, וְהִרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל:
 יב

מא

א לְמַנְצֵחַ מְזֻמּוֹר לְדוֹד:
 ב אֲשֵׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל־דָּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה:
 ג יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ, וַאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ, וְאֵל תִּתְּנֵהוּ
 ד בְּנַפְשׁ אִיבִיו:
 ה יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ עַל עֵרֶשׁ דָּוִד, כָּל מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכֹת
 ו בְּחִלּוֹ:
 ז אֲנִי־אֶמְרָתִי יְהוָה חֲנִנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חָטָאתִי
 ח לָךְ:
 ט אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאֶבֶד שְׁמוֹ:
 י וְאִם־בָּא לְרֹאוֹת, שְׂוֹא יְדַבֵּר, לְבוֹ יִקְבֹּץ־אֶזְנוֹ לוֹ, יֵצֵא
 יא לַחֲוִץ יְדַבֵּר:
 יב יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל־שֹׁנְאֵי, עָלַי יַחֲשְׁבוּ רָעָה לִי:

- ט דְּבַר-בְּלִיעַל יִצּוֹק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יּוֹסִיף לְקוּם:
- י גַּם-אִישׁ שְׁלוֹמִי, אֲשֶׁר-בִּטַּחְתִּי בּוֹ, אֹכֵל לַחֲמִי,
הַגִּדִיל עָלַי עֵקֶב:
- יא וְאַתָּה יְהוָה חַנּוּן וְהַקִּימֵנִי, וְאַשְׁלֶמָה לָּהֶם:
- יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִי-חֲפֹצֶת בִּי, כִּי לֹא-יִרְיַע אִיבִי עָלַי:
- יג וְאַנִּי בְּתַמִּי, תִּמְכֹּת בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם:
- יד בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
אָמֵן וְאָמֵן:

מב

- א לַמְּנַצֵּחַ מִשְׁכִּיל לְבָנֵי קִרְחָ:
- ב כְּאֵיל תִּעְרַג עַל-אַפִּיקֵי-מַיִם, בֵּן נַפְשֵׁי תִעְרַג אֵלֶיךָ
אֱלֹהִים:
- ג צְמָאָה נַפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי, מָתִי אָבוֹא וְאַרְאֶה
פָּנֵי אֱלֹהִים:
- ד הֵיטָה-לִּי דְמַעְתִּי לָחֶם יּוֹמָם וְלַיְלָה, בְּאָמַר אֵלַי
כָּל-הַיּוֹם, אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ:
- ה אֵלֶּה אֲזַכָּרָה וְאַשְׁפָּכָה עָלַי נַפְשֵׁי כִּי אֶעְבֹּר בַּסֶּדֶךְ,

אֲדִידִם עַד-בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן
חֹגֵג:

ו מֵהַתְּשׁוּחָה נִפְשִׁי וְתַהֲמִי עָלַי, הוֹחֲלִי לֵאלֹהִים,
כִּי עוֹד אֹדְנִי יִשׁוּעוֹת פָּנָיו:

ז אֱלֹהֵי, עָלַי נִפְשִׁי תִשְׁתַּחֲחַח, עַל-כֵּן אֲזַכָּרְךָ מֵאֶרֶץ
יְרֵדָן, וְחַרְמוֹנִים, מִהַר מְצָעֵר:

ח תְּהוֹם-אֶל-תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צְנוּרִיךָ, כָּל מִשְׁבְּרִיךָ
וְגִלְיָךָ עָלַי עֲבְרוּ:

ט יוֹמָם יִצְוֶה יְהוָה חֶסֶדּוֹ, וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עַמִּי, תִּפְלָה
לְאֵל חַיִּי:

י אֹמְרָה לְאֵל סִלְעֵי לָמָּה שְׂבַחְתָּנִי, לָמָּה-קִדַּר אֵלֶיךָ,
בְּלַחַץ אוֹיֵב:

יא בְּרַצַּח בְּעֲצָמוֹתַי חֲרַפּוּנֵי צוּרֵי, בְּאֶמְרָם אֵלַי כָּל
הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ:

יב מֵהַתְּשׁוּחָה נִפְשִׁי וּמֵהַתְּהִמִּי עָלַי, הוֹחֲלִי
לֵאלֹהִים כִּי-עוֹד אֹדְנִי, יִשׁוּעַת פָּנָי וְאֱלֹהֵי:

נט

- א לַמִּנְצָה אֵל תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכֶּתֶם, בְּשִׁלַּח שְׂאוֹל
וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ:
- ב הֲצִילָנִי מֵאֹיְבֵי אֱלֹהֵי, מִמֶּתְקוֹמִי תִשְׁנֹבְנִי:
- ג הֲצִילָנִי מִפְּעָלֵי אָוֶן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי:
- ד כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עֲזִים, לֹא־פִשְׁעֵי
וְלֹא־חַטָּאתַי יְהוּה:
- ה בְּלִי־עֹז יִרְצוֹן וַיְכַוְּנֵנוּ, עוֹרָה לְקָרָאתִי וּרְאָה:
- ו וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הִקְיָצָה
לְפָקֶד כָּל־הַגּוֹיִם, אֶל־תַּחֲזֹן כָּל־בְּגֵדֵי אָוֶן סָלָה:
- ז יִשׁוּבוּ לְעָרְב, יִהְמוּ בַכָּלֵב, וַיִּסּוּבּוּ עִיר:
- ח הִנֵּה יִבִּיעוֹן בְּפִיהֶם, חֲרָבוֹת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, כִּי־מִי
שָׁמַע:
- ט וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־לָמוֹ, תִּלְעַג לְכָל־גּוֹיִם:
- י עֲזוֹ, אֱלֹהֵי אֲשֶׁמְרָה, כִּי אֱלֹהִים מִשְׁנֹבְנִי:
- יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יִקְדַּמְנִי, אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשַׁרְרֵי:

יב אֶל-תְּהַרְגֵם, פֶּן-יִשְׁכְּחוּ עַמִּי, הַנִּיעַמוּ בְּחִילְךָ
וְהוֹרִידְמוּ, מִגִּנְנוּ אֲדָנִי:

יג חֲטֵאת-פִּימוּ דְבַר-שְׁפָתֵימוּ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם, וַיִּמְאַלְהוּ
וּמִבְּחַשׁ יִסְפְּרוּ:

יד כִּלְהַ בְּחִמָּה, כִּלְהַ וַאֲיַנְמוּ, וַיִּדְעוּ כִּי-אֱלֹהִים מִשְׁלַל
בְּיַעֲקֹב, לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

טו וַיֵּשְׁבוּ לְעָרֵב, יֶהֱמוּ כַכֶּלֶב, וַיִּסּוּכְבוּ עִיר:

טז הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאָכֹל, אִם-לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיִנוּ:

יז וַאֲנִי אֲשִׁיר עֵזְךָ, וַאֲרִינָן לְבִקָּר חֲסִדְךָ, כִּי-הָיִיתָ
מִשְׁגָּב לִי, וּמָנוֹס בְּיוֹם צָר-לִי:

יח עֲזִי אֵלֶיךָ אֲזַמְרָה, כִּי-אֱלֹהִים מִשְׁגָּבִי אֱלֹהֵי חֲסִדֵּי:

עז

א לְמַנְצֵחַ עַל-יְדוּתוֹן לְאַסָּף מְזֻמּוֹר:

ב קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין
אֵלָי:

ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדָנִי דַרְשֵׁתִי, יְדֵי לִילָה נִגְרָה וְלֹא
תִפּוּג, מֵאַנָּה הַנְּחָם נִפְשִׁי:

- ד אֲזַכֶּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה, אֲשִׁיחָה, וְתַעֲטֹף רוּחִי
סְלָה:
- ה אַחֲזֵת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר:
ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים:
- ז אֲזַכֶּרָה נְגִינָתִי בַלְיָלָה, עִם-לִבִּי אֲשִׁיחָה, וַיַּחֲפֹשׂ
רוּחִי:
- ח הֲלַעֲוֹלָמִים יִזַּח אֲדָנִי, וְלֹא-יִסִּיף לְרָצוֹת עוֹד:
ט הָאֵפֶס לְנֹצַח חֶסֶדֹו, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר:
י הַשֹּׁכֵחַ חַנוּת אֵל, אִם-קִפֵּץ בְּאֵף רַחֲמָיו סְלָה:
יא וְאִמַר חֲלוֹתֵי הַיָּא, שָׁנוֹת יָמַי עֲלִיּוֹן:
יב אֲזַכּוֹר מֵעֲלִי-יָהּ, כִּי אֲזַכֶּרָה מִקֶּדֶם פְּלֹאֲךָ:
יג וְהִגִּיתִי בְכָל-פְּעֻלָּךָ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
יד אֱלֹהִים בִּקְדֹשׁ דְּרָכֶךָ, מִי-אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים:
טו אַתָּה הָאֵל עֹשֶׂה פְלָא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָרְךָ:
טז גָּאֲלֵת בְּזִרוּעַ עַמְךָ, בְּגִי-יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סְלָה:
יז רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים, רָאוּךָ מַיִם, יַחִילוּ, אֵף יִרְגְּזוּ
תְהַמּוֹת:

יח זָרְמוּ מִיָּם עָבוֹת, קוֹל נָתַנוּ שְׁחָקִים, אֶף־חֲצָצִידָה יִתְהַלְכוּ:

יט קוֹל רַעְמָה בַּגְּלִגֹּל, הֵאִירוּ בְּרָקִים תִּבְל, רְגֹזָה וַתְּרַעַשׂ הָאָרֶץ:

כ בָּיִם דְּרַכָּה וְשִׁבְלָה בְּמִים רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיהָ לֹא נִדְעוּ:

כא נְחִית כִּצְאֵן עֲמָה, בְּיַד־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

ז

א תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים, אֲדַנִּי, מָעוֹן אֶתָּה הָיִיתָ לָנוּ בְּדָר וּדָר:

ב בְּטָרָם הָרִים יִלְדוּ, וַתַּחֲוִילֵל אֶרֶץ וַתִּבֵּל, וַיִּמְעוּלָם עַד־עוֹלָם, אֶתָּה אֵל:

ג תָּשָׁב אָנוּשׁ עַד־דָּכָא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם:

ד כִּי אָלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוּל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמֹרֶה בַּלַּיְלָה:

ה זָרְמְתֶם, שָׁנָה יְהִיוּ, בַּבֶּקֶר כְּחֲצִיר יַחְלֶף:

ו בַּבֶּקֶר יִצִּיץ וַחֲלָף, לָעָרֵב יִמּוּלֵל וַיִּבֶשׁ:

ז כִּי־כָלִינוּ בְּאֶפְרָי, וּבַחֲמַתְךָ נִבְהַלְנוּ:

- ח שְׁתֵּה עֲזַנְתִּינוּ לְנִגְדָךָ, עֲלִמְנוּ, לְמֵאֹר פְּנֶיךָ:
- ט כִּי כָל־יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ, כְּלִינוּ שְׁנֵינוּ כְּמוֹ-הֶגְהָ:
- י יָמֵי-שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְרַהֲבָם עָמַל וְאָוֶן, כִּי־גַז חֵישׁ וַנִּעְפָּה:
- יא מִי־יֹדַע עַז אַפְּךָ, וּכְיִרְאָתְךָ עִבְרַתְךָ:
- יב לְמִנּוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַעַ, וְנָבִיא לְבַב חֲכָמָה:
- יג שׁוֹבָה יְהוָה עַד־מָתִי, וְהִנָּחֵם עַל עֲבֹדֶיךָ:
- יד שִׁבְעֵנוּ בַּבֶּקֶר חֲסִדְךָ, וְנִרְנָנָה וְנִשְׁמָחָה בְּכָל־יָמֵינוּ:
- טו שִׁמְחָנוּ כִּימוֹת עֲנִיתָנוּ, שְׁנוֹת רְאִינוּ רָעָה:
- טז יִרְאֵה אֶל־עֲבֹדֶיךָ פֶּעֶלְךָ, וְהִדְרֶךְ עַל־בְּנֵיהֶם:
- יז וַיְהִי נָעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה

- א הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו:
- ב שִׁירוּ־לוֹ זַמְרוּ־לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל גַּפְלֹאוֹתָיו:
- ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ, יִשְׁמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְהוָה:

- ד דְּרָשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ, בִּקְשׁוּ פָּנָיו תָּמִיד:
- ה זָכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו, אֲשֶׁר עָשָׂה, מִפְּתֵי וּמִשְׁפְּטֵי-פִיו:
- ו זֶרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ, בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו:
- ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל-הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו:
- ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דְּבַר צְוָה, לְאַלְף דּוֹר:
- ט אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אֲבָרָהֶם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:
- י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֹק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
- יא לֵאמֹר, לֵךְ אֶתֵּן אֶת-אֶרֶץ-כְּנָעַן, חֶבְל נַחֲלַתְכֶם:
- יב בְּהִיּוֹתָם מִתִּי מִסְפָּר, כַּמַּעַט וְגָרִים בָּהּ:
- יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי, מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
- יד לֹא-הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקָם, וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
- טו אֵל תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחִי, וְלִנְבִיאֵי אֵל תִּרְעוּ:
- טז וַיִּקְרָא רָעַב עַל-הָאָרֶץ, כָּל מִטְּהַלְּחָם, שָׂבַר:
- יז שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ, לְעֹבֵד נִמְכָּר יוֹסֵף:
- יח עָנּוּ בַכָּבֶל רִגְלוֹ, בְּרִזָּל בָּאָה נִפְשׁוּ:
- יט עַד-עֵת בָּא דְבָרוֹ, אִמְרַת יְהוָה צָרְפָתָהּ:
- כ שָׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהּ, מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחַהּ:
- כא שָׂמוּ אֲדוֹן לְבֵיתוֹ, וּמִשָּׁל בְּכָל-קִנְיָנוֹ:

- כב לְאִסֹּר שָׁרְיוֹ בַּנֶּפֶשׁ, וּזְקָנָיו יַחֲבִיבֵם:
- כג וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצָּרִים, וַיַּעֲקֹב גֵּר בְּאֶרֶץ־חָם:
- כד וַיִּפְרֹ אֶת־עֲמוֹ מְאֹד, וַיַּעֲצִמְהוּ מִצָּרָיו:
- כה הִפְךָ לָבָם לְשֵׁנָא עֲמוֹ לְהִתְנַבֵּל בַּעֲבָדָיו:
- כו שְׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָיו, אֲהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ:
- כז שָׁמוּ־בָם דְּבָרַי אֲתוֹתָיו, וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם:
- כח שְׁלַח חֹשֶׁךְ וַיַּחֲשֹׁךְ, וְלֹא־מָרוּ אֶת דְּבָרוֹ:
- כט הִפְךָ אֶת־מִימֵיהֶם לְדָם, וַיִּמָּת אֶת דִּגְתָם:
- ל שָׂרְץ אֲרָצָם צִפְרֹדָעִים, בְּחֻדְרֵי מַלְכֵיהֶם:
- לא אָמַר, וַיָּבֵא עָרֹב, כְּנִים, בְּכָל גְּבוּלָם:
- לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בָּרֶד, אִישׁ לְהִבּוֹת בְּאֲרָצָם:
- לג וַיִּדְּ גִפְנִים וּתְאֵנֹתָם, וַיִּשְׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם:
- לד אָמַר וַיָּבֵא אֲרָבָה, וַיִּלֶּק, וַאֲיִן מִסְּפָר:
- לה וַיֹּאכַל כָּל־עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם, וַיֹּאכַל פְּרֵי אֲדָמָתָם:
- לו וַיִּדְּ כָל־בְּכוֹר בְּאֲרָצָם, רֵאשִׁית לְכָל־אוֹנָם:
- לז וַיּוֹצִיֵאם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאֲיִן בַּשְּׂבָטָיו כּוֹשֵׁל:
- לח שָׂמַח מִצָּרִים בְּצֵאתָם, כִּי־נָפַל פַּחַדָם עֲלֵיהֶם:
- לט פָּרַשׁ עֲנָן לְמִסְדָּךְ, וַאֲשׁ לְהָאִיר לְיִלְהָ:

- מ שֶׁאֵל וַיָּבֵא שָׁלוֹם וְלָחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם:
- מא פֶּתַח צוּר, וַיִּזְוְבוּ מַיִם, הִלְכוּ בַּצִּיּוֹת נִהַר:
- מב כִּי־זָכַר אֶת־דְּבַר קִדְשׁוֹ, אֶת־אַבְרָהָם עַבְדּוֹ:
- מג וַיּוֹצֵא עַמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן, בְּרִנָּה אֶת בְּחִירָיו:
- מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֲמִים יִירָשׁוּ:
- מה בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו, וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ, הַלְלוּ־הָ:

קלז

- א עַל־נִהְרֹת בְּכֹל שָׁם יִשְׁבְּנוּ, גַּם־בְּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ
אֶת־צִיּוֹן:
- ב עַל עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ כְּנֹרוֹתֵינוּ:
- ג כִּי שָׁם, שְׁאַלֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְבַר־יְשִׁיר, וְתוֹלְלֵינוּ
שְׂמֻחָה, שִׁירוּ לָנוּ מִנְּשִׁיר צִיּוֹן:
- ד אִיךְ נִשְׁיֵר אֶת־שִׁיר־יְהוָה, עַל אֲדַמַּת נֶכֶר:
- ה אִם־אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי:
- ו תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לְחֻבֵי, אִם־לֹא אֶזְכְּרֵנִי, אִם־לֹא
אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם עַל רֹאשׁ שְׂמֻחָתִי:
- ז זָכַר יְהוָה לְבִנֵי אֲדוּם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם, הָאוֹמְרִים

עָרוּ עָרוּ עַד הַיָּסוֹד בָּהּ:

ח בַּת־כָּבֵל הַשְּׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישְׁלָם־לָךְ אֶת־נְמוּלָךְ
שְׁגַמְלָתָ לָנוּ:

ט אֲשֶׁרִי, שְׂיֵאֱחִז וְנִפְיֵן אֶת־עַלְלֶיךָ אֶל הַסֵּלַע:

קג

א הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ־אֵל, בְּקֹדֶשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקיעַ עֵזוֹ:

ב הַלְלוּהוּ בְּגְבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ:

ג הַלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר:

ד הַלְלוּהוּ בְּתֶף וּמַחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגָּב:

ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי־שִׁמְעַ, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:

ו כָּל הַנְּשָׁמָה, תְּהַלֵּל יָהּ, הַלְלוּיָהּ:

אֲחֵר הַקְּרִיאָה יֹאמַר פְּסוּקִים אֵלָיו:

מִי יִתֵּן מְצִיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל, בְּשׁוֹב יְהוָה שְׁבוֹת עַמּוֹ, יִגַּל

יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְהוָה, מְעוֹזִים

בְּעַת צָרָה: וַיַּעֲזְרֵם יְהוָה וַיַּפְלְטֵם, וַיַּפְלְטֵם מִרְשָׁעִים

וַיִּוָּשִׁיעֵם, כִּי חָסוּ בוֹ:

זֹאת הַתְּפִלָּה מְצָאנוּ בְּאַמְתֵּיחַת הַכְּתָבִים
וְהִיא מֵעַט הַכִּמּוֹת וְרַב הָאֵיכוֹת:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, עֲלֵת הָעֲלוֹת וְסִפַּת כָּל הַסְּבוֹת, אַנְתָּ
לְעֵלָא לְעֵלָא מִן כְּלָא, וְלִית לְעֵלָא מִנְךָ, דְּלִית
מִחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בְּךָ כְּלָל, וְלָךְ דְּמִיָּה תְּהִלָּה, וּמְרוּמִם עַל
כָּל בְּרָכָה וְתְּהִלָּה. אוֹתָךְ אֶדְרֵשׁ אוֹתָךְ אֲבִקֵּשׁ, שְׁתַּחֲתוּר
חֲתִירָה דְּרָךְ כְּבוּשָׁה מֵאֲתָךְ, דְּרָךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת, עַד
הַהִשְׁתַּלְּשׁוֹת שְׁלִי בְּמָקוֹם שְׁאֲנִי עוֹמֵד, כְּפִי אֲשֶׁר נִגְלָה לְךָ
יָדַע תְּעֲלָמוֹת, וּבְדֶרֶךְ וְנִתִּיב הַזֶּה תָּאִיר עָלַי אוֹרְךָ,
לְהַחְזִירֵנִי בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹנְךָ
בְּאַמֶּת, כְּפִי רְצוֹן מִבְּחַר הַבְּרוּאִים, לְבָלִי לְחֶשֶׁב בְּמִחֲשַׁבְתִּי
שׁוּם מִחֲשַׁבְתִּי חוּץ, וְשׁוּם מִחֲשַׁבָּה וּבְלִבּוֹל שֶׁהוּא נֶגְד
רְצוֹנְךָ, רַק לְדַבֵּק בְּמִחֲשַׁבּוֹת זְכוֹת צַחוֹת וְקְדוּשׁוֹת
בְּעִבּוּדְתָךְ בְּאַמֶּת בְּהִשְׁגָּתְךָ וּבְתוֹרָתְךָ. הֵט לְבִי אֶל עֲדוֹתֶיךָ,
וְתֵן לִי לֵב טָהוֹר לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. וּמִמְצָלוֹת יָם תּוֹצִיאֵנִי
לְאוֹר גָּדוֹל [חַיִּישׁ] קַל מְהֵרָה, תִּשׁוּעַת יְהוָה כְּהֶרֶף עֵינַי,
לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים כָּל יְמֵי חַיּוֹתַי עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. וְאַזְכֶּה
לְחַדֵּשׁ נְעוּרֵי הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ בְּחַשְׁךָ, לְהַחְזִירֵם אֶל הַקְּדוּשָׁה,
וְתִהְיֶה יְצִיאָתִי מִן הָעוֹלָם כְּבִיאָתִי בְּלֹא חַטָּא. וְאַזְכֶּה לְחַזוֹת
בְּנַעַם יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ, כִּלּוֹ אֵמֵר כְּבוֹד, אָמֵן נְצַח סְלָה
וְעַד:

נוסח הפתק הקדוש:

מאד היה קשה לי לרדת אליך
תלמידי היקר להגיד לך כי נהנתי
מאד מעבודתך ועליך אמרתי
מיינ פייעריל וועט טליען ביז
משיח וועט קומען חזק ואמין

(תרגום מאידיש: ועליך אמרתי האש שלי תוקד עד ביאת המשיח

חזק ואמין)

בעבודתך

נְּנַחֲמֵנִי נַחֲמֵנִי נַחֲמֵנִי מֵאוֹמֵן

ובזה אגלה לך סוד והוא:

מלא וגדיש מקו לקו (פצפציה)

ובחזוק עבודה תבינהו וסמן

יז בתמוז יאמרו שאינך מתענה

מכתב נדיר שהרה"ג ר' משה פינשטיין זצ"ל
כתב ונתן לר' ישראל דב אודסר זצ"ל:

לכבוד אחינו בני ישראל, בברכת שלום וברכה
באתי להמליץ בזה על הגאון ר' ישראל דב
אודסר שליט"א, שבא לכאן (ארצות הברית)
מארצנו הקדושה, ופגשתי עימו לפני חג הפסח,
וראיתי פתק סודי שיש לו, דבר נפלא מאוד.

הוא איש חשוב מאוד, ויש לו ידיעות בחכמת
הקבלה, וכדאי לכבדו בכבוד הראוי, ולתומכו
כפי שאפשר.

בפרט, ברצונו להדפיס מספרי האדמו"ר רבנו
נחמן מברסלב זצ"ל

וכל אלו שיעזרו, יתברכו בכל הברכות
ועל זה באתי על החתום לכבוד התורה

משה פינשטיין

משה פינשטיין

דיבורים מר' ישראל בער אודסר זצ"ל על מעלת ההדפסה

..רק להדפיס ולהדפיס, להדפיס...
עכשיו יהיה ספרים על ספרים, להכין בשביל כל העולם, יהיה
ספרים!

...ה"סיפורי מעשיות", צריכים להדפיס הרבה מאוד...

בכל הכסף שלי, אני רוצה להדפיס ספרי רבינו ז"ל.
שלא נוכל לחיות ולא לאכול. איך אנחנו יכולים לנוח ולישון?
בצער, בצרות כאלה של עם ישראל.

אם מצאתי מישהו רוצה להתקרב לרבינו, מסרתי את נפשי,
לא הסתכלתי על פרנסה, על המשפחה (צוחק) רק זה, אין
רחמנות יותר גדול מזה!

גם רבינו הקדוש הזהיר אותנו להדפיס ולהדפיס, ולהדפיס.
וגם רבי נתן, נתן את זה, ביום עשרה בטבת, שהוא הוציא
נשמתו, לפני יציאת הנשמה, הוא דיבר מזה ואמר: שיהיו
שיתנו כל מה שיש להם, כסף, טרחה, עבודה, הכל בשביל
להדפיס, דף אחד מספרי רבינו יעקור את כל הרע מן העולם,
כל החושך מן העולם!

[יעקור את כל החושך מן העולם?]

ככה הוא אמר, כן.

אנחנו צריכים למסור נפשנו להכניס את רבינו בעולם. הוא
מהפך "יש עניין שנתהפך הכל לטובה" (צוחק) מה שזה, מה
שזה, מה שזכינו...

פדיון

ראה זה מצאנו בכתב יד רבינו ז"ל, והוא ראשי פרקים מענין פדיון [עיינן בלקוטי מוהר"ן סי' ק"פ] עם תפילה קצרה בסופו וראוי להציגה כאן:

מְעוֹת, וְאֵת הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם. צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ
לְרַגְלוֹ. צֶדֶק מַלְכוּתָא קְדִישָׁא. דִּינָא דְמַלְכוּתָא דִּינָא.
שׁוֹרֵשׁ הַדִּינִים בִּינָה. אֲנִי בִינָה לִי גְבוּרָה. אִין הַדִּין
נִמְתַּק אֵלָא בְּשִׁרְשׁוֹ. שְׁלֵשָׁה יָדַים בְּבִינָה: יַד הַגְּדוּלָּה,
יַד הַחֲזָקָה, יַד הַרְמָה. ג' פְּעָמִים יַד גִּימְטְרִיא שֵׁם שֶׁל
מ"ב. מ"ב שְׁבִיבְרָה שֵׁם שֶׁל אָנָּא בְּכַח. מ"ב
שְׁבִבְרִיאָה שְׁנֵי פְּעָמִים אַקִּי"ק. מ"ב שְׁבִבְרִיאָה הוּי"ה
[פשוט] בְּמִלּוּאוֹ וּמִלּוּי דְמִלּוּי:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שְׂיִמְתְּקוּ הַדִּינִים וְהַגְּבוּרֹת הַקְּשׁוֹת
מֵעַל [פלוני בן פלוני] עַל יְדֵי פֶלֶא עֲלִיּוֹן שֶׁהוּא
חֲסָדִים גְּדוּלִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים וּפְשׁוּטִים שְׂאִין בּוֹ
תַּעְרוּבַת דִּין כָּלֵל אָמֵן:

ראוי להרגיל את עצמו לתן בכל פעם על פדיון, כדי להמתיק הדינים
מעליו בכל פעם. ואפלו פשאין לו שום חולה ושום צער בתוך ביתו,
טוב לעשות פדיונות בכל פעם, כדי שלא יבוא לידי צער וחולאת חם
ושלום. (לקוטי עצות פדיון ד')

פדיון הוא המתקת הדינים, והוא מושיע מכל הצרות, כי עיקר הרפואה
על ידי פדיון דוקא, 'ורפא ירפא' מספר (עם שני התיבות) "פדיון
נפש". (ליקוטי מוהר"ן ח"ב תורה ג)

תפילת הדרך

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
שֶׁתּוֹלִיכֵנו לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם,
וְתַסְמְכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַגִּיעֵנוּ לְמַחֲזוֹ חֶפְצֵנוּ לְחַיִּים
לְשִׂמְחָה [וּלְנַחַת] וּלְשָׁלוֹם, (אם דעתו לחזור מיד אומר
וְתַחֲזִירֵנוּ לְשָׁלוֹם) וְתַצִּילֵנוּ מִכָּפַף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב
וְלִסְטִים וְחַיּוֹת רָעוֹת בַּדֶּרֶךְ, וּמִכָּל מִינֵי פְרַעַנִיּוֹת
הַמַּתְרַגְּשׁוֹת וּבָאוֹת לְעוֹלָם וְתַשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה
בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ, וְתַתִּיבֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים
בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינַי כָּל רֵאיוֹנוֹ, וְתַגְמִלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים
וְתִשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ, כִּי אֵל שִׁמְעַתְּפָלָה וְתַחֲנוּן
אֶתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

וַיַּעֲקֹב הַלֵּךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגַּעוּ בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים:

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב בְּאִשְׁרַךְ רָאִם (ר"ת רפאל אוריאל מיכאל), מַחֲנֵה
אֱלֹהִים (גבריאל) זֶה, וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנֵים:
כִּי מַלְאֲכָיו יִצְוֶה לָךְ לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל דְּרָכֶיךָ: יְהוָה יִשְׁמַר
צֵאתְךָ וּבואֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

יְבָרְכֶךָ יְהוָה וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶנֶךָ:
יֵשֵׁא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׁם לָךְ שָׁלוֹם: